

BOOK OF ABSTRACTS

ABSZTRAKTKÖTET

2017.
MÁJUS
19-21. INTERDISZCIPLINÁRIS
DOKTORANDUSZ
KONFERENCIA

INTERDISCIPLINARY
DOCTORAL
CONFERENCE 2017
MAY
19TH-21ST

**VI. INTERDISZCIPLINÁRIS DOKTORANDUSZ
KONFERENCIA 2017
ABSZTRAKTKÖTET
Digitális, bővített kiadás**

**6th INTERDISCIPLINARY DOCTORAL
CONFERENCE 2017
BOOK OF ABSTRACTS
Digital, Extended Edition**

2017

Pécs

University of Pécs
Doctoral Student Association
5 years for the doctoral students of Pécs

Felelős kiadó / Publisher

Pécsi Tudományegyetem Doktorandusz Önkormányzat
Doctoral Student Association of the University of Pécs

Szerkesztők / Editorial Board

Dr. Ács Kamilla
Bódog Ferenc
Dr. Mechler Mátyás Illés
Dr. Mészáros Orsolya

Pécs, 2017.

ISBN 978–963–429–112–1

Minden jog fenntartva. A kiadvány szerzői jogvédelem alatt áll.
A kiadványt, illetve annak részleteit másolni, reprodukálni, adatrögzítő rendszerben tárolni
bármilyen formában vagy eszközzel – elektronikus vagy más módon – a kiadó és a szerzők
írásbeli engedélye nélkül tilos.

All rights reserved.

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in
any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise,
without the prior permission of the publisher and the authors.

A kiadó ezúton jelzi, hogy az absztraktok szakmai tartalmáért felelősséget nem vállal.

No responsibility is assumed by the publisher for the scientific contents of the abstracts.

Elnöki köszöntő

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Nagy örömmre szolgál, hogy 2017-ben ismét, az előző évekhez hasonlóan ilyen formában köszönhetem Önöket, az immáron hatodik alkalommal megrendezésre kerülő Interdiszciplináris Doktorandusz Konferencián.

Az Interdiszciplináris Doktorandusz Konferencia a Pécsi Tudományegyetem Doktorandusz Önkormányzata által szervezett szakmai rendezvények zászlóshajója, amelyet mi sem bizonyít jobban, minthogy évről-évre egyre több fiatal kutató jelzi részvételi szándékát a világ számos pontjáról és szerteágazó tudományterületekről.

Az idei év szervezetünk életében kiemelten fontos, ugyanis 2017-ben ünnepeljük működésünk öt éves jubileumát, amely párhuzamosan zajlik a Pécsi Tudományegyetem, Magyarország első egyeteme alapításának 650. évfordulójával.

Büszkék vagyunk arra, hogy a konferencia szellemisége és alapvető célkitűzései az évek során mit sem változtak: fórumot kívánunk biztosítani doktorandusz-társainknak, hogy kutatási eredményeiket nemzetközi környezetben prezentálhassák, azokat megvitathassák, ezzel is szélesítsék szakmai perspektívájukat, amelynek köszönhetően kiváló kutatókká válhatnak a jövőben.

Bízom abban, hogy az idei alkalommal is részvételükkel megtisztelők új, szakmai ismeretek és kellemes emlékek birtokában térnek majd haza.

Tartalmas és eredményes tanácskozást kívánok!

dr. Cseporán Zsolt
elnök
Pécsi Tudományegyetem
Doktorandusz Önkormányzat

Presidential Welcome Speech

Dear Ladies and Gentlemen,

It is a great pleasure for me to welcome you in 2017, for the sixth time at the Interdisciplinary Doctoral Conference.

The Interdisciplinary Doctoral Conference is the bannered ship of the Doctoral Student Association of University of Pécs's events, which is confirmed by the more and more applications from all around the world every year in various topics and disciplines.

This year is very important in the life of our organization, since we celebrate the 5th anniversary of the foundation of the Doctoral Student Association, the first institutional doctoral student advocacy in Hungary. Our 5th anniversary coincide with the 650th jubilee of the foundation of the University of Pécs, the first University of Hungary.

We are proud of the unchanging intellectual nature and goals of our conference: we would like to establish a forum for doctoral students, young researchers, to be able to make presentations about their research results of their respective fields in a friendly but challenging and most importantly international environment. We hope that these opportunities will widen all participants' professional perspectives, and this will guide them on the path to become successful researchers and professors in the future.

I hope that everyone here, who honor us with their presence will head to home with new, and exciting professional ideas and beautiful memories.

I wish you substantial and fruitful discussions.

Zsolt Cseporán J.D.
president
Doctoral Student Association
University of Pécs

Előadói jegyzék / Presenter index

Jogtudomány	10
Law	10
dr. Bárány V. Fanny	11
Baráth Noémi Emőke	12
Bezsenyi Tamás	13
Bogárdi Brigitta	15
Daka Marija	16
Dan-Adrian Cărmidariu	17
Dobránszky-Bartus Katalin	18
dr. Havasi Bianka	19
dr. Józán Flóra Krisztina	20
Kéri Judit	21
Lorik Pustina	22
Lu Da	23
dr. Márky Gábor	24
Maróti Dávid	26
Dr. Mészáros Orsolya	28
Mózes Ambrus	29
Orsolya Johanna Sziebig	30
Salvador Neto Luis	31
Ivett Szombati	32
Varga-Jakó Mira Anna	33
Veilandics Eszter	35
Vjenceslav Arambašić	37
Műszaki és informatikai tudományok	38
Engineering and Informatic Sciences	38
Bencsik Gergely	39
Bo Liu	40
Khawla Bouafia	42
Kovács Beatrix	43
Noemi Laszlo	44
Németh József	46
Sara Codarin	48
Sebestyén Viktor	50
Szabó Zsolt Mihály	51
Tóth Sándor Gergő	52

Történelem és politikatudomány	53
History and Political Science	53
Gábor Bihary	54
Máté Deák	55
Hamerli Petra	57
Kund Attila	59
Luka Dániel	60
Marius-Mircea Mittrache	61
Regenye Tíria	63
Nándor Sári	64
Timár Lénárd Ádám	65
Természettudományok	66
Natural Sciences	66
Ali Salem	67
Bodó Kornélia	68
Gerőcs Annamária	69
Sapolov Anatolij	70
Szvák Enikő	71
Tóth Mónika Tünde	72
Filozófia, szociológia és néprajz	74
Philosophy, Sociology, and Ethnography	74
Adina Schwartz	75
Badis Róbert	77
Júlia Nagy	78
Lips Adrián	79
Sanda Kiralj Levak	80
Veres Imre	81
Irodalom és nyelvtudomány	82
Literature and Linguistics	82
Albert Noémi	83
Ambrus Tünde Laura	84
Deisler Szilvia	86
Főfai Rita	87
Lénárt-Muszka Zsuzsanna	88
Orvos- és egészségtudományok	90
Medicine and Health Sciences	90
Ala Khasawneh MD	91
Asomugha Adaora Uloma	93
Beatrix Bánkyné Perjés	95
Danku Nóra	96

Gaszler Péter	97
Kitti Guth	98
Gyebrovski Ádám	99
David Hegyi	100
Király Anita	101
Lajkó Adrienn	102
Németh Marica	103
Németh Noémi	104
Pónusz Róbert	105
Schiszler Bence	106
Sztanyekné Hossó Nikoletta	107
Vahideh MoghamHosseini	108
Weintraut Rita	109
Pszichológia és neveléstudomány	110
Psychology and Educational Sciences	110
András Hegedüs	111
Angyal Árpád Béla	112
Bandi Szabolcs	113
Éva Bank	114
Tamás Berki	115
Hao Wu	116
Ragchaa Jargaltuya	118
Juhász Dóra	120
Karácsony Ilona	121
Kékes Szabó Marietta	123
Kiss Alexandra	125
Kiss Tímea	126
Kriston Pálma	127
Linus Kambeyo	128
Mikó Attiláné	130
Pachner Orsolya	131
Sansarmaa Khurelbaatar	132
Sarlós Erzsébet	134
Szalacsi Alexandra	135
Thongsay Phongphanit	136
Yunjun Kong	137
Közgazdasági és regionális tudományok	139
Economics and Regional Studies	139
Dr. Alpek B. Levente	140
Darabos Katalin	141
Fanny Liska	142
Haffner Tamás	144
Heitler Krisztina	145
İpek Senem Gedikoğlu	146
Jay Stephen Siy	147
Kardos Adrienn	148

Boglárka Konka	149
Krenchel Jens Valdemar	150
Kriskó Andrea	151
Linc Annamária	152
Maria Molnar	153
Murányi Kata	155
Palotai Jenő, Wetzl Viktor	156
Pelles Márton	157
Pintér Réka	158
Polgár Zoltán	160
Potóczy Judit	161
Quynh Anh Le	162
Reisinger Rita	163
Romvári Róbert	164
Flórián Strack	165
Szilvia Kántor	166
Thi Xuan Trang Nguyen	167
Poszterek absztraktjai	168
Poster Presentations	168
Berecz Hajnalka	169
Gergely Bencsik	170
David Cseh	171
Orsolya Horváth	172
Horváth Szilárd	174
Nagy Ádám, MSc	175
Pernecker Bálint	176
Róbert Romvári	177
Tóth Roland	178
Kulcsszavak	179
Keywords	179
Szerzők	186
Authors	186

Jogtudomány

Law

Jogalkotási hiányosságok a hatályos felsőoktatási jogban

dr. Bárány V. Fanny¹

¹Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Doktori Iskola

Első szerző/előadó e-mail címe: barany.fanny@gmail.com

A rendszerváltoztatás óta eltelt – lassan – három évtized politikai, gazdasági és társadalmi változásai elkerülhetetlenül maguk után vonták a felsőoktatás struktúrájának, működésének és igazgatásának reformját.

A vizsgált időszakot meghatározó három felsőoktatási törvény és azoknak összesen mintegy 114 időállapota (4,75/év) jelentős kihívások elé állította a rendszer szereplőit. Tanulmányomban a felsőoktatást érintő két téma aktuális szabályozási anomáliáit, hiányosságait szeretném bemutatni.

Írásom első felében a záróvizsga letételének határidejét érintő körülményeket és a kapcsolódó jogszabályi környezetet elemzem, majd a második részben a magyar, mint idegen nyelvet körülvevő szabályozási bizonytalanságokról és hiányosságokról szólok. E két példán keresztül célom, hogy rámutassak arra, milyen eredményre vezet(het) a jogalkalmazás során a jogalkotás alapvető követelményeinek be nem tartása, felületes, ad hoc jellegű szabályok megalkotása.

Eredmények: A tanulmányban bemutatott, a felsőoktatás területét érintő szabályozási problémákból és hiányosságokból (is) jól látható, hogy kiemelkedő jelentőségű eljárási kérdések és részletszabályok hiányoznak, a szövegből a jogalkotói cél nem ismerhető fel egyértelműen, a jogalkotó nem gondoskodik a jogszabályok végrehajtási feltételeinek megteremtéséről, a végrehajtás eszközei sem tisztázottak.

Összegzésként elmondható, hogy a bemutatott esetekben a jogalkotás alapvető követelményei nem érvényesülnek, a jogszabályok nem rendelkeznek a címzettek számára egyértelműen értelmezhető szabályozási tartalommal, és szintén nem érvényesül a világos, közérthető és ellentmondásmentes megszövegezés követelménye.

Következtetések: A jogalkotónak sokkal nagyobb figyelmet kellene fordítani a minőségi jogalkotás követelményeinek betartására. Csak néhány, alapvető példát említve: a jog(szabály) 1. legyen írott, egyértelmű, közérthető, 2. ne irányuljon lehetetlen célra, dologra, 3. megalkotásakor kerülni kell az ellentmondásokat, 4. legyen időtálló.

Kulcsszavak: felsőoktatás; jogalkotás; záróvizsga; magyar, mint idegen nyelv

Európai összehasonlító rendészeti kutatás

Baráth Noémi Emőke¹

¹Nemzeti Közszerződési Egyetem, Rendészettudományi Doktori Iskola, Doktorandusz

Első szerző/előadó e-mail címe: Barath.Noemi.Emoke@uni-nke.hu

Az előadás során egy Európán átvívelő nemzetközi longitudinális kutatást részletei szeretném bemutatni. A rendészettudományi képzés nemzetközi szinten eltéréseket mutat, ám mégis lehetőség nyílik arra, hogy hét európai ország rendészeti képzését, az oktatás, toborzás, kiválasztás sajátosságai mentén összehasonlítsuk. A kutatás során feltérképezhető, hogy a hallgató milyen motivációs eszköztárral, attitűddel kezdi meg rendőr-hallgatói útját és az oktatás, képzés hatására miként változik, formálódik.

Eredmények: A longitudinális kutatás négy adatfelvételi időpontban valósul meg. A vizsgálat első két felmérése már megvalósult. Ez alapján az országok három csoportba sorolhatók: az északi, a kontinentális- és az angolszász rendszerbe. Az eredmények diverzitása

Következtetések: A kutatás által megismerhetjük a rendőr-jelöltek értékrendjét és attitűdjeit (állásfoglalását), valamint azt, hogy hogyan formálódnak ezek az oktatás és a munkatapasztalat hatására. Megragadható, hogy a hallgatók mit várnak el az oktatástól és hogyan tudják alkalmazni a képzés során szerzett tapasztalatokat a rendőrségi állományba való belépést követően. A vizsgálat értékes információkat szolgáltat a rendőrhallgatók háttéréről valamint felfedi, hogy milyen a motivációs eszköztárral, forrással rendelkeznek a rendőrséghez való jelentkezéssel kapcsolatban. Az oktatást abszolválást követően a szakmai kompetenciák még formálódnak, a végzett hallgatók „rendőrré érnek”.

Támogatás: A kutatásban való támogatást szeretném megköszönni a Nemzeti Közszerződési Egyetemen, kiemelten a Rendészettudományi Doktori Iskolának, továbbá az oktatóknak, hallgatóknak és résztvevőknek, akik hozzájárultak a kutatás létrejöttéhez. Nem utolsó sorban a nemzetközi kutatást megvalósító teljes kutatócsoportnak is köszönöm, hogy eddigi eredményeiket, tapasztalataikat megosztották velem, ezzel hozzájárulva a kutatásom sikerességéhez.

Irodalomjegyzék:

- [1] Fekjaer, S. B. (2014). *Police Students' Social Background, Attitudes and Career Plans. Policing: An International Journal of Police Strategies & Management* 37 (3).
- [2] Sundström, A. & Wolming, S. (2013): *Swedish Student Police Officers' Job Values and Relationships with Gender and Educational Background. Police Practice and Research: An International Journal*, DOI: 10.1080/15614263.2013.815385.

Kulcsszavak: rendészeti képzés, nemzetközi kutatás, összehasonlító elemzés

"Attól, hogy külföldi csinálta meg a balhét, még nem nemzetközi a fickó!" A nemzetközi jellegű szervezett bűnözéssel foglalkozó nyomozószervek közötti információáramlás vizsgálata

Bezsényi Tamás¹

¹Nemzeti Közszerzői Egyetem – Rendészettudományi Kar, Kriminálisztikai Intézet, Krimináltaktikai és –Metodikai Tanszék

Első szerző/előadó e-mail címe: bezsenyi.tamas@uni-nke.hu

Az szervezett bűnözés elleni fellépés kiemelt jelentőségű a nemzetközi bűnüldözésben globális, és európai szinten is. Mivel alapvetően határokon átnyúló jelenségről van szó, ezért az emberkereskedelem elleni fellépés is nemzetközi együttműködés keretei között lehet a leghatékonyabb. E célból jöttek létre az ún. közös európai nyomozócsoporthoz (JIT) az Európai Bizottság nemzetközi egyezményei alapján. „Az európai közös nyomozócsoporthoz egy olyan nyomozócsoporthoz, ami két vagy több Európai Unió tagországa, és/vagy más résztvevők megállapodása alapján jön létre, egy speciális célból és egy meghatározott időre, amit kölcsönös egyetértés esetén meg lehet hosszabbítani, azért hogy bűnügyi nyomozást folytassanak a megállapodásban résztvevő tagországokban.” [1]. Az Európai Unióban a belső határok megnyílásával és a különböző javak és a munkaerő szabad áramlásával a bűnözés is egyre inkább nemzetközivé válik. A rendészet és az igazságszolgáltatás is állandóan változik, igyekezik követni az egyre nagyobb mértékű szervezett bűnözés átalakulását, és a nemzetközi bűnüldözés leghatékonyabb jogi és szervezeti kereteit kialakítani. Ennek megfelelően a közös nyomozás formái és keretei folyamatosan változnak, a jogi lépéseket nemzetközi egyezmények rögzítik. Míg a rendőrségi együttműködésre hagyományosan az informális kommunikáció volt a jellemző, az igazságügyi együttműködést a szinte diplomáciai jellegű, formalizált nagy adminisztratív igényű kapcsolattartás határozta meg. Míg a rendőrségi nemzetközi kommunikáció formalizálódott, addig az igazságügyi egyszerűsödött [2].

Eredmények: Épp a feladatmegosztással, és az együttműködés gyakorlati megvalósulása miatt alakulhatnak ki eltérő tapasztalatok a JIT-ek működéséről. Ugyanis a JIT lehetővé teszi a sokkal kevésbé formalizált, közvetlenebb kommunikációt. Ez azonban egy keret, és az hogy az adott kereten belül mennyire kielégítő lesz az együttműködés a JIT-ben résztvevők között éppúgy az adott személyeken múlik, minden bármely más kommunikációs helyzetben. Az adminisztratív akadályok elhárítása után tehát egy személyesebb kapcsolat kialakítására van lehetőség, ami épp ebből fakadóan nagyon sokféle lehet.

Következtetések: JIT-en belül az adott résztvevő tagország rendészeti és igazságügyi szerveinek is a szoros, jól működő együttműködése is elengedhetetlen. Az ügyészséggel való hatékony együttműködést nagyban segítené, ha más tagállamokhoz hasonlóan adott bűncselekménytípusra szakosodott ügyészségek, és ügyészek léteznének. A holland rendszerhez hasonlóan Franciaországban is szakosodott ügyészségek vannak. A tavaly tavasszal elfogások révén realizált Fortune JIT-ben jól látható, hogy amíg a francia partnereknél az ügy a nancy-i szervezett bűnügyekkel foglalkozó speciális ügyészség előtt áll, addig nálunk először a Szeged Járási Ügyészség végezte a nyomozás felügyeletét, majd csak az elfogások előkészítése okán helyezték át az eljáró ügyészt a JIT miatt a Csongrád Megyei Főügyészségre.

Támogatás: Európai Unió – Szolid Alapokon belül a Belső Biztonsági Alap pályázat 5.2.2-es Nemzet-

közi jellegű szervezett bűnözés vizsgálata információáramlási szempontból

Irodalomjegyzék:

- [1] Klimek, L. *Joint Investigation Teams in the European Union. Internal Security, 2012. January-June 2012. pp. 63-77.*
- [2] Hans G. Nilsson. 2005. *Special Investigation Techniques and Developments in Mutual Legal Assistance: The Crossroads Between Police Cooperation and Judicial Cooperation. Resource Material Series 2005. No. 65, pp. 39-45.*

Kulcsszavak: szervezett bűnözés, nemzetközi bűnügyi együttműködés, emberkereskedelem, embercsempészet, nyomozási problémák

Az idegenrendészeti őrizet helye a magyar és az európai jogban

Bogárdi Brigitta¹

¹Szegedi Tudományegyetem Állam-és Jogtudományi Kar, Doktori Iskola

Első szerző/előadó e-mail címe: bogrdi.brigitta@gmail.com

A migrációs folyamatok szabályozása aktuális témának bizonyult az elmúlt években, évtizedekben. A magyar jogrendszerben már a rendszerváltás után megjelent az idegenrendészeti szabályozás kialakításának szükségessége. Az Uniós csatlakozás után felgyorsult az uniós szabályozások átültetése, különös tekintettel az idegenrendészeti őrizet szabályozására. Jelen tanulmány célja bemutatni az idegenrendészeti őrizet szabályozásának rövid történetét, és helyét a magyar jogrendszerben, kitérve az uniós irányelvek átültetésére, továbbá elemezni a szabályozás jövőbeni fejlődésének útját, valamint az idegenrendészeti őrizetet elhatárolni a menekültügyi szabályozásban megjelenő menekültügyi őrizettől.

Eredmények: Az idegenrendészeti őrizet vizsgálata a magyar jogrendszerben kiemeli e speciális jogterület egyediségét. Fontos elhatárolnunk az idegenrendészeti őrizet fogalmát, mind a menekültügyi, mind a bűnügyi őrizet fogalmától, hiszen e fogalmak a szakirodalomban gyakran összemosódnak.

Az idegenrendészeti őrizet alkalmazása a hatóság számára megkönnyíti a személyek azonosítását, a közbiztonságra veszélyes személyek kiszűrését, a döntések végrehajtását, ugyanakkor bürokratikus terheket ró a jogszabályt alkalmazó államra.

Az Uniós jogalkotás szintjén, az idegenrendészeti szabályozások összehangolása, a tagállamok között, hatékonyabban kezelhető migrációs folyamatokat eredményez. A kölcsönös visszafogadási egyezmények garantálják a személyek hatékony átadását az államok között, ugyanakkor számos probléma merül fel a harmadik országbeli állampolgárok esetében, főleg azon területeken ahol jelenleg is háborús konfliktus zajlik, az idegenrendészeti őrizet alkalmazása ilyen esetekben okafogyottá válik.

Következtetések: Az idegenrendészeti őrizet alkalmazása számos esetben megkönnyíti a hatóság munkáját, azonban kérdések merülnek fel a jogszerűség, az alkalmazhatóság és az arányosság területén. Az alapvető emberi jogok tiszteletben tartása és a jogtalan fogva tartás területén merülhetnek fel problémák.

Az Uniós hatáskörök kérdése is nyitva áll e terület előtt, számos kiegészítő egyezmény igyekszik garantálni a migrációs folyamatok közös szabályozását, de ez további hatáskör elvonást, valamint szorosabb együttműködést igényel.

Kulcsszavak: idegenrendészeti szabályozás, migráció, idegenrendészeti őrizet

The extraterritorial application of the European Convention on Human Rights

Daka Marija¹

¹University of Pécs, Faculty of Law, Department of International and European Law

E-mail address of the first author/presenter: marijadaka@gmail.com

Under the circumstances the world faces nowadays the extraterritorial application of European Convention of Human Rights (hereinafter ECHR)[1] has become a significant possibility [2] for potential victims to protect their rights outside of Council of Europe territory.

Results: The presentation will introduce the main jurisdictional links established by the European Court of Human Rights so far under which the extraterritorial application of the ECHR is possible. Although there are some jurisdictional links which are not disputable [3], there are also links which are rather complex and disputed [4]. Beside the description of jurisdictional links, the presentation will address the Court's case law on jurisdictional links such as military presence and military influence, including the Court's case law on exercising effective control and in cases where control did not reach the level of effectiveness. In this regard the presentation will deal with the Court's case law on a jurisdictional link established by military presence in a country outside of ECHR space, e.g. Al-Skeini case [5].

Conclusions: I have analysed the given research topic for years. As an undergraduate student and I was awarded by the National Scientific Student Conference, later on I have chosen this topic for my master thesis. Now as a PhD student I still conduct research on this issue to follow-up and to analyse the potential interferences within the ECHR case law [6].

My aim is to advocate the extraterritorial application of ECHR in cases where the requirements for such application are met [7]. I consider it as the only way to expel the possible human rights violations by having a functional human rights protection net.

References:

- [1] *European Convention on Human Rights* http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_HUN.pdf [Accessed: 2017.01.31.]
- [2] See e.g.: Milanovic, Marko: *Extraterritorial application of Human Rights Treaties: Law, Principles, and Policy*, Oxford University Press, New York, 2011.
- [3] *M.v Denmark (Application No.: 17392/90)* <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-1390> [Accessed: 2017.03.15.]
- [4] See e.g. *Loizidou v. Turkey (Application No.: 15318/89)* <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57920> [Accessed: 2017.02.02.]
- [5] *Al-Skeini and Others v. The United Kingdom (Application No.: 55721/07)* <http://hudoc.echr.coe.int/eng-press?i=003-3601054-4079088> [Accessed:]
- [6] Lord Dyson, Master of the Rolls, *The extraterritorial application of the European Convention on Human Rights: Now on firmer footing, but is it a sound one?* For Essex University, 30 January 2014, pp. 6.
- [7] Lawson, Rick: *Life after Bankovic: On the Extraterritorial Application of the European Convention on Human Rights*. In: Commans, Fons- Kamminga, Menno T. (eds.): *Extraterritorial Application of Human Rights Treaties*. Intersentia, 2004

A Law & Economics perspective on the Romanian Regulation of Standard Form Contracts

Dan-Adrian Cărmidariu¹

¹*Universitatea de Vest din Timișoara/West University of Timișoara, Facultatea de Drept, Faculty of Law*

E-mail address of the first author/presenter: dan.caramidariu@e-uvt.ro

Although standard form contracts are essential for the good functioning of a market economy and as such have been widely used by Romanian companies ever since the reconstruction of capitalism post-1989, the Romanian legislator regulated standard form contract clauses together with contracts of adhesion, as well as usual and unusual clauses, only in 2009, when the New Civil Code was adopted. Accordingly, standard form contracts are a relatively new legal institution, somewhat ignored by the doctrine as well as by the jurisprudence. Moreover, the analysis of standard form contracts in the Romanian law strongly lacks the law & economics perspective. The present paper tries to elaborate precisely this perspective, by separating contract clauses into essential and non-essential ones and by explaining how standard form clauses become part of the firm's offer and, as such, contribute in a consumer harming manner to competition. Consumers, being the recipients of most standardized contracts, usually tend to ignore at least some clauses and concentrate on those essential for the decision they are going to take, i.e. the price clause. By doing so, they avoid wasting costly resources, but are bound to future risks they cannot evaluate adequately. The question the paper tries to answer is if the present Romanian regulation helps correcting what seems like a true market failure. In order to achieve this goal, the paper uses concepts brought forward by the economic analysis of contract law, in an attempt to accommodate within a purely civil law system concepts originating in common law.

Keywords: standard form contracts, the Romanian Civil Code, economic analysis of law, consumer law

Skin in the game in mortgage funding A law and economics analysis of dual recourse and balance sheet appearance of covered bonds and mortgage based securities

Dobránszky-Bartus Katalin¹, Krenchel Jens Valdemar²

¹*Budapest Corvinus University, Doctoral School of Management and Business Administration*

²*Finance Denmark, Brussels Office*

E-mail address of the first author/presenter: katalin@dobranszky.com

Comparing the spread of covered bonds to mortgage backed securities (MBS) reveals a better pricing for covered bonds. Following the interdisciplinary approach of law and economics, it is argued - by comparison of the incentive structure of covered bonds, which are on-balance sheet and dual recourse debt securities, to MBS which are single recourse, off-balance sheet debt securities - that these structural differences and the inherent implications for the incentive structure for credit risk assessment and portfolio management are possible explanations partly for the pricing difference.

Results: In this article we describe the regulatory requirements both for covered bonds and mortgage backed securities and highlight the regulatory factors that impact risk incentives. One of these factors is regulatory risk retention posed on securitisation products.

Conclusions: The legal requirements that covered bonds have to be kept on the balance sheet of the issuing credit institution is equal to a 100% risk retention factor, which is reflected in the trust and thus in the price of covered bonds vis a vis other securitisation products for mortgage funding.

References:

- [1] *Becker, Gary S.: Nobel Lecture: The Economic Way of Looking at Behavior. Journal of Political Economy. 1993. Vol. 101, No. 3 pp. 385-409*
- [2] *Coase, Ronald: The Problem of Social Cost, Journal of Law and Economics. 1960. Vol. 3 pp. 1-44*
- [3] *Sunstein, Cass R.: Behavioral Law and Economics. Cambridge University Press. Cambridge. 2000*
- [4] *International Monetary Fund, Staff Country Report: December 2011, IMF Country Report No. 11/369, Germany: Technical Note on the Future of German Mortgage-Backed Covered Bond (PfandBrief) and Securitization Markets*
- [5] *Easterbrook, Frank H. & Fischel, Daniel R.: The Economic Structure of Corporate Law. Harvard University Press. 1996*
- [6] *Marlatt, Jerry, Jennings-Mares, Jeremy & Green, Peter: An analyses of covered bonds and the US market. Practical Law. Multi-jurisdictional guide 2015/16. Capital Markets*

Keywords: covered bonds, regulation, risk retention, mortgage backed securities

Jogszabályszerkesztési követelmények érvényesülése a helyi rendeletek tükrében

dr. Havasi Bianka¹

¹Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Doktori Iskola

Első szerző/előadó e-mail címe: h.biusa@gmail.com

Az Alaptörvény 32. cikk (1)-(3) bekezdései kimondják, hogy a helyi önkormányzat törvény keretei között helyi közügyek rendezése érdekében rendeletet alkot, kimondják továbbá, hogy a helyi önkormányzat rendelet alkotására törvényi felhatalmazás alapján, illetve olyan helyi közügy rendezése érdekében jogosult, amelyet törvény nem szabályoz. Az így megalkotott rendelet az Alaptörvény által támasztott alapvető követelmény értelmében más jogszabállyal nem lehet ellentétes. Jelen kutatásban esősorban azt vizsgálom, hogy az egyes települések önkormányzatainak képviselő-testülete által megalkotott szervezeti és működési szabályzatok (a továbbiakban: SzMSz) a Jogalkotásról szóló 2010. évi CXIII. törvény (a továbbiakban: Jat.) és a Jogszabályszerkesztésről szóló 61/2009. (XII. 14.) IRM rendelet (a továbbiakban: Jszt.) által a helyi jogalkotással szemben támasztott követelményeknek mennyiben felelnek meg, milyen tipikus hibákat fedezhetünk fel, valamint azt, hogy a feltárt hibák milyen hatással vannak a helyi jogalkotásra és jogalkalmazásra.

Eredmények: Tekintettel arra, hogy az Möt. 43. § (2) bekezdése értelmében a képviselő-testület az alakuló vagy az azt követő ülésen alkotja meg, illetve vizsgálja felül a szervezeti és működési szabályzatát, 2017 tavaszán azt prognosztizálhatnánk, hogy a rendeletek a Jat. és a Jszt. előírásainak maradéktalanul megfelelnek. Kutatásom lényegi tartalmát előrevetítve megállapítható azonban, hogy a jogszabályi követelmények betartása számos esetben nem valósul meg, mint például alapvető formai hibák vétése, a világos normatartalom követelményének megsértése, a kellő felkészülési idő hiánya vagy a hatálytalan tartalom.

Következtetések: Véleményem szerint e két jogszabály be nem tartása, „figyelmen kívül hagyása” a jogalkalmazás bizonytalanságát eredményezheti. Tisztában vagyok azzal, hogy a jogalkotás jelentős mértékben felgyorsult, így könnyen előfordulhat az az eset is, hogy az egyes hivatalok dolgozóinak igen rövid határidőn belül kellett elkészíteniük a rendeleteket, amely önmagában megnehezíti a precíz, pontos jogalkotást, problémák és hibás rendeletek tömkelegét eredményezve. Ugyanakkor mégis szükségeltetik a kellő gondosság a helyi rendeletek kodifikálásának folyamatában. Felvetődhet a kormányhivatalok felelősségének kérdése is, azaz a törvényességi felügyelet keretein belül kapott felügyeleti eszközeiket mennyiben tudják érvényesíteni és ezáltal, hogyan tudnak együttműködni a helyi önkormányzatokkal. Érdeemes továbbá a Kúria Önkormányzati Tanácsának eljárásai során kimunkált elvi tételeket is figyelemmel kísérni és ennek az önkormányzati jogalkotásra gyakorolt hatását elemezni.

Kulcsszavak: SzMSz, helyi önkormányzat, Jat., Jszt

Adatvédelem az egészségügyben

dr. Józán Flóra Krisztina¹

¹Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar

Első szerző/előadó e-mail címe: jozanflora@gmail.com

Az adatvédelem kérdésével Magyarországon komolyabban foglalkozni a rendszerváltás utáni időben kezdtek. Az 1989-es alkotmány-módosítás eredményeképpen, ma már az Alaptörvény a személyes adatok védelméhez való jogot is garantálja. Előadásomban az egészségügyi adatok védelméről szeretnék beszélni, melyhez először is meg kell vizsgálni, hogy pontosan mi is az egészségügyi adat? Az 1997. évi XLVII. törvény részletes felsorolást tartalmaz, hogy mi tartozik e fogalom körébe. Fontos, hogy az egészségügyi adatok különleges adatnak minősülnek. A különleges adatról az Adatvédelmi törvény tételesen rendelkezik, melyek körébe tartoznak az egészségügyi állapotról vonatkozó adatok is. Kiemelendő, hogy a különleges adatokat különlegesen is kell kezelni, így a törvény is külön szabályozza őket.

Az egészségügy rendszere egy rendkívül bonyolult kaotikus „gépezet”. Szükséges fokozott védelemben részesíteni az egyénhez kapcsolódó egészségügyi és személyes adatokat az egészségügy rendeltetészerű működésének betartása mellett. Ezért külön törvényt kellett létrehozni az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről - 1997. évi XLVII. törvény. Prezentációm során kitérek arra, hogy milyen célból lehet az egészségügyi adatokat kezelni, figyelembe véve, hogy az Egészségügyi adatkezelési törvény három csoportra osztja azokat a célokat, amelyek elérése érdekében az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatokat kezelhetik. Fentieket különösen tekintettel szeretném vizsgálni az Elektronikus Egészségügyi Szolgáltató tér vonatkozásában.

Eredmények: Feltételezésem szerint – többek között – azért volt indokolt létrehozni egy egységes – adatkezeléssel is foglalkozó – rendszert – az Elektronikus Egészségügyi Szolgáltató Teret -, hogy legyen egy olyan nyilvántartás, aminek használata minden egészségügyi szolgáltatást nyújtónak kötelező érvényű valamint megkönnyíti a betegek – egészségügyben dolgozók kapcsolatteremtését és kapcsolattartását.

Következtetések: Álláspontom szerint az egészségügyi adatok, olyan szenzitív adatok, melyek rendeltetészerű felhasználása elkerülhetetlenül szükséges az egészségügyi ellátó szektorban. Tekintettel az elmúlt jó pár év számítástechnikai fejlődésre az egész világon “meglódult” a információ-áramlás. Ez értelemszerűen megkönnyítette az adatokhoz való hozzáférést egyre tágabb kör számára, figyelmen kívül hagyva a növekvő “veszélyfaktort” mind az egyes ember, mind az érintett szervezetek vonatkozásában - különös tekintettel igaz ez az egészségi állapotról vonatkozó adatokra. Véleményem szerint ez az állapot egyre több adatvédelmi problémát fog szülni, melyet még tetézni fog az újonnan bevezetett Elektronikus Egészségügyi Szolgáltató Tér (EESZT) is.

Kulcsszavak: egészségügyi adat, adatvédelem, EESZT

Hungarian solutions to the social protection of unemployed

Kéri Judit¹

¹Szegedi Tudományegyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, Munkajogi és Szociális Jogi Tanszék

E-mail address of the first author/presenter: keri.judit9@gmail.com

It can be said that unemployment means a significant problem for all European countries. At the beginning of 2000, 9,2 per cent of the total labour force was unemployed in Europe.[1] In an industrial society the hazard of unemployment is a serious problem which can be confronted by wage earners.[2] The first problem with it is that unemployed need their missing income to be implemented by reason of they lost their jobs. Second, after the crisis it is not easy to get back in the labour market. Jobseekers had to face problems like when new jobs become available, unemployed could not apply for them because they do not possess the required competences.[3] To solve the first problem, there are benefits all over the world which help to tolerate the negative consequences of unemployment, there are different maintenances which try to decline the negative effects. These try to compensate the missing income. To solve the second mentioned problem, there are different methods, schemes, preventing unemployment or reduce the level of it.[4] Besides other countries Hungary has its own solutions to unemployment. The first Act was declared quite late in 1991 because of the previous political conditions. The Hungarian unemployment benefit system basically includes two measures: passive labour market measures and active labour market policy measures. Passives are unemployment insurance, unemployment assistance and social assistance.[5]

Results: The Hungarian system comprises different methods and it can offer unemployed a wide range of solutions to get back in labour market. There are different groups, like elderly, youth workers, jobseekers who need more protection in the labour market. The existence of the European Union cannot be ignored when the survey of measures happen.

Conclusions: The conditions in the labour market always change. Employees, employers, unemployed, jobseekers and the state have to take into consideration and comply with these changes.[6] Measures, solutions have to serve as good ways leading out from unemployment, so it is important to anticipate the effects and results of them. Some conditions, like the duration, the amount of the benefit should be changed. And all the failures of passive labour market measures and active labour market policy measures have to be solved together. [7]

References:

- [1] http://ec.europa.eu/eurostat/statistic-explained/index.php/Unemployment_statistics [Accessed: 2017. 03.27.]
- [2] Hajdú, J.: *Social protection of the unemployed*. Pólay Elemér Alapítvány, Szeged, 2013. pp. 13.
- [3] ILO: *Global employment trends 2013*. <http://ilo.org/global/research/global-reports/global-employment-trends/2013/lang--en/index.htm> [Accessed: 2017.03.31.]
- [4] Czúcz, O. - Hajdú, J. - Pogány, M.: *Szociális jog II. Unió Lap- és Könyvkiadó, Budapest, 2005. 363., 369.*
- [5] *A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény III. és IV. fejezete*
- [6] Csorba, J. (szerk.): *Munkaerő-piaci változások, leszakadó társadalmi csoportok*. Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke, Debrecen, 2011. 31.
- [7] Bíró, N. - Nádas, Gy. - Prugberger, T. - Rab, H. - Sipka, P.: *Az aktív és passzív foglalkoztatáspolitikai eszközök alakulása, hatásuk a munkaerő-piaci mutatókra*. www.employmentpolicy.hu/resource.aspx?resourceID=252_merop_aktiv_passziv [Accessed: 2017.03.30.]

Keywords: labour market, unemployment benefits, Hungarian unemployment system

The Special Court of Kosovo – a political and judicial juggling of the European Union

Lorik Pustina¹

¹PhD Researcher, University of Szeged – Faculty of Law and Political Science, Department of Political Science

E-mail address of the first author/presenter: Lorik.Pustina@gmail.com

This article examines the creation of the Special Court of Kosovo, in the light of international law and Europeanization theory pertaining to the rule of law in an analytical prospect of the occurrences that led to the creation of a mono-ethnic, exterritorial court, mandated by the Constitution of Kosovo itself.

Since the end of the war in 1999, the issue of war crimes in Kosovo has been treated by the international organizations such as the International Crime Tribunal for Yugoslavia (also known as The Hague Tribunal or ICTY), the United Nation Mission in Kosovo (UNMIK) and the European Union Rule of Law Mission in Kosovo (EULEX). This has happened because it has been a general perception that the national judicial system is not capable enough to handle the cases of dealing with the former Kosovo Liberation Army senior commanders and leading figures that have allegedly committed crimes during the war.

After the report of Dick Marty, a rapporteur to the Parliamentary Assembly of the Council of Europe to the about allegations of human trafficking made by Carla del Ponte – a former chief prosecutor of the ICTY in her book “The Hunt: Me and military criminals”, a wide spread euphoria to conduct an investigation into the alleged crimes overtook. The collective frenzy occurred mainly because of the inability of the UN Mission in Kosovo to deliver on the war crimes allegations, as did not EULEX on its mandate insofar.

The international law addresses many of the issues central to ethnic conflict, preeminently self-determination, the legitimate basis for statehood, the exercise of state power, territorial integrity, and the cultural rights of groups and individuals all these interlinked with the recent history of Kosovo and the trend of EU to impose flashing away pieces of sovereignty in favor of “Europeanization”.

Results: The paper will examine the creation of the Special Court by comparing it with the practices of international law, as well as the Europeanization theory, whether the latter used by the European Union is a sufficient enough stick for Kosovo to give away a large portion of judicial sovereignty, taking into consideration that war crimes have already been tried by the international courts.

This paper in an analytical approach will analyze the Constitutional amendments and the legislative changes imposed with the creation of the Special Court, interview with international legal experts, as well as Featherstone and Radaelli’s Europeanization theory in answering the question on what were the causes that led to the creation of this Court and what are the consequences on its statehood.

Conclusions: In its myriad of legal ambiguity and multilayer judicial competencies imposed by the European Union, the Special Court is an added layer where it will clearly have no accountability to the Kosovo government or the judicial oversight bodies in the country, which contradicts the “Europeanization” process of the rule of law, while furthermore it will have not only administrative and legal impact, but also a political one.

Keywords: warcrimes, KLA, Kosovo, Europeanization, international law

First Communist Constitution in China and Its Exercise in Practice

Lu Da¹

¹*Szeged, Faculty of Law and Political Science, University of Szeged*

E-mail address of the first author/presenter: dustin0802@gmail.com

In 1949, People's Republic of China was established, after five years later, the first Socialist Constitution was adopted by the first National People's Congress.[1] This Constitution was only valid 21 years. Since the Culture Revolution and ruling of Gang of Four, Constitution of 1975 instead of the Soviet style Constitution.[2] In this article, the author will mainly focus on the formation of the first Constitution of People's Republic of China, who adopted this Constitution, the election for the first National People's Congress, and give a detailed examination on the important regulation which stipulated in the Constitution, such as the form of the state and the limitation of the capitalist economy and the basic rights and duties of citizens. What's more, the author will give a brief introduction of the exercise of this Constitution in practice. It will mainly focus on how it works the supreme organ in China, the National People's Congress. Since the leadership of People's Republic of China had a series of mistakes on the governing this new born communist country, the Constitution did not apply well in general, and soon the National People's Congress of People's Republic of China lost its power and duty, the whole country fall into a fever of "building socialist country".[3]

Conclusions: Even though, People's Republic of China adopted a Soviet style Constitution and there were quite a lot regulations in the Constitution had a strong influence by the Soviet Constitution, however, in the reality, the Constitution of People's Republic of China in 1954 was not function well, the disobey of the Constitution made China paid a heavy price. Governing a country, "good" law is not enough, the law also should be followed by the governor and citizens.

References:

- [1] *The English version of Constitution of People's Republic of China in 1954*, Foreign Languages, Peking Press, 1961. <http://e-chaupak.net/database/chicon/1954/1954be.pdf> [Accessed: 2017.03.01.]
- [2] Jinfan Zhang, Xianyi Zeng, *中国宪法史略 [History of Constitution of China]*, Beijing Press, Beijing, 1979.
- [3] Chongde Xu, *中华人民共和国宪法史 [History of Constitution of People's Republic of China]*, Fujian People's Publishing House, Fuzhou, 2003.

The application of EU-law in Hungary according to the case law of the Constitutional Court

dr. Márky Gábor¹

¹PTE-ÁJK Doktori Iskola

E-mail address of the first author/presenter: markyg1007@mail.com

The objective of this presentation is to provide a general overview on the possible interferences between EU Law and domestic law and to describe the relevant case law of the Hungarian Constitutional Court. With the presentation I aim to introduce the the adjustment rules between EU law and domestic law throughout the description of the legal interpretation of the Constitutional Court.

According to the clause, Hungary concedes some of its competences arising from the Constitution to the European Union to the extent required for the exercise of the rights and the fulfilment of the obligations arising from the Founding Treaties. The new constitution, The Fundamental Law of Hungary, which entered into force on the 1st of January 2012, incorporated the Europe-clause (Article E) without significant modifications, which means that the clause remained the basis of the relation between EU law and domestic law in Hungary in present times as well.

On the basis of the mentioned clause, there are four points where the Hungarian legal system and European Union law can interfere each other's zone. The first one is the sphere of primary sources of law. There are regulations of the European Union with direct binding force [1]. The third meeting point of Eu law and Hungarian law is the field of domestic norms which are created in order to facilitate the enforcement of European Union law. The fourth group of norms is also the facilitation of the enforcement of EU-law. The main difference compared to the previous group is that these norms are auxiliary in a way that the enforcement of EU law is insured even without them. Between ideal conditions, EU law complies with domestic law, and all laws and their application comply with the provisions of the Fundamental law. The effective resolution of possible conflicts is always depending on the interpretation of the Constitutional Court [2].

Case law: 1053/E/2005/AB, 72/2006/AB, 32/2008/AB, 143/2010/AB, 22/2012/AB

Results: If we take a look at the decisions of the Hungarian Constitutional Court, we can see that there are cases when domestic law does not comply with EU law neither the Fundamental law. In this situation there are two ways in front of the Constitutional Court. It can ignore the fact that domestic law does not comply with EU regulations and decide on a clearly domestic basis. On the other hand it can paralel notify the legislator that the act is unconstitutional and violates EU law in the same time. Observing the case-law of the Constitutional Court we can draw the consequence that none of these mentioned situations are unknown for the Plenum.

Conclusions: According to the practice of the CC, the primary and secondary norms of EUlaw are regarded domestic norms. The CC is entitled to call up EU-norms in order to deal with a petition. According to the Fundamental Law, international treaty is an agreement in which Hungary participates as a member of the EU, jointly with other states, and it indicates power transfer from the Fundamental Law. Prior its enforcement, EU-law shares the legal status of international law.

References:

- [1] <http://hum.port.ac.uk/europeanstudieshub/learning/module-3-governance-in-a-multi-level-europe/directeffect-and-direct-applicability/> 2017.03.12
- [2] Leonardo Morlino - Wojciech Sadurski: *Democratization and the European Union: Comparing Central and Eastern European Post-Communist Countries*. Routledge, Abingdon, 2010. 46.

Keywords: Constitutional Court, European Union law, domestic law, adjustment rules, Europe-clause

Bécs nemzetközi igazgatása a II. világháború után

Maróti Dávid¹

¹Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Közigazgatás-tudományi Doktori Iskola

Első szerző/előadó e-mail címe: maroti.david90@gmail.com

Kutatási területem „A Német Szövetségi Köztársaság és az Osztrák Köztársaság alkotmányos fejlődése és közigazgatás-története 1945-1955 között”. A II. világháború után a német és az osztrák állam eltérő fejlődési pályán ment keresztül. Németországban két kormány alakult, mely az ország kettéosztásához vezetett. Ausztriában a nyugati hatalmak által támogatott ellenkormány felállítására nem került sor, így Ausztria területi integritása megmaradt. Ausztria sikerének kulcsa egyrészt a belpolitikai, ideértve az alkotmányozási folyamatokat is, másrészt a külpolitikai tényezőkben keresendő. Az egymást követő osztrák kormányzatok határozott külpolitikai fellépései és nyugati orientációja nagyban hozzájárult az ország integritásának megőrzéséhez. Az osztrák külpolitika sikeresen helyt tudott állni a nemzetközi viszonyok alakulása során, és az is Ausztriának kedvezett, hogy az országot a közép-kelet-európai államokkal ellentétben a szövetségesek együttesen szabadították fel. A háború utáni alkotmányozás mellett a politikai élet szintén példaértékű volt, ugyanis az egyes politikai erők képesek voltak félretenni korábbi ellentéteiket, és összefogva sikeresen újtát tudták állni a szovjetek által támogatott kommunisták térnyerésének. Az egykori alkotmányos jogrendet visszaállítva és a múlt alkotmányjogi vívmányaira építve, valamint az elismert jogtudósok, alkotmányjogászok politikai-alkotmányjogi kérdésekbe történő bevonásának köszönhetően létrejött a demokratikus alapokon működő és föderális szerkezetű II. Osztrák Köztársaság.

Eredmények: A konferencián Bécs II. világháború utáni nemzetközi igazgatásáról szeretnék előadást tartani. Ennek a témának a kutatása szorosan kapcsolódik a kutatási területemhez, ugyanis a jövőbeli disszertáció ki kíván térni a főváros jogállásának és igazgatásának bemutatására. Az 1945. július 4-én Londonban aláírt Első Ellenőrzési Megállapodás 11. cikke felállította Bécs igazgatásának ellátására a Szövetséges Parancsnokságot (Allierte Kommandantur), mely a négy katonai parancsnokból (Kommandant) állt, akiket a négy főparancsnok nevezett ki. Pár nappal később, július 9-én szintén Londonban írták alá az Ausztria megszállási zónáiról és Bécs igazgatásáról szóló Megállapodást – az 1945. július 4-i Első Ellenőrzési Megállapodást mintegy kiegészítve –, mely véglegesítette az országos megszállási zónákat és a bécsi szektorokat. Előadásom során kitérnék a Bécs és Berlin nemzetközi igazgatása közötti különbségekre is, komparatív módszer használatával.

Következtetések: Bécs nemzetközi igazgatása egyedülálló volt a történelemben, és a szövetségesek tanulva a Berlin esetében elkövetett hibákból, egy hatékonyan működő felügyeleti rendszert építettek ki az osztrák fővárosban. A sikeres nemzetközi igazgatásnak köszönhetően az ország és a főváros területi egysége megmaradt.

Irodalomjegyzék:

- [1] Fischer, Karl: *Die Vier im Jeep: Die Besatzungszeit in Wien 1945-1955*. Wiener Stadt- und Landesarchiv, Wien, 1985.
- [2] Hufschmied, Richard: *Sonderfall Wien? Die Alliierten und Österreich 1943–1955*. In: Bienert Michael, Schaper Uwe, THEISSEN Andrea (eds.): *Die Vier Mächte in Berlin: Beiträge zur Politik der Alliierten in der besetzten Stadt*. Landesarchiv Berlin, Berlin, 2007. pp. 116-123.

[3] Hufschmied, Richard: *Wien im Kalkül der Alliierten (1948-1955): Maßnahmen gegen eine sowjetische Blockade.* Neuer Wissenschaftlicher Verlag, Wien, 2002.

Kulcsszavak: Bécs, nemzetközi, igazgatás, egyezmény, szektor

A büntetés-végrehajtás túltelítettségének problematikája az EJEB magyar vonatkozású ítéleteiben

Dr. Mészáros Orsolya¹

¹Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Doktori Iskola, Nemzetközi és Európai jogi Tanszék

Első szerző/előadó e-mail címe: meszaros.orsolya@ajk.pte.hu

„Senkit sem lehet kínzásnak, vagy embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni.” [Emberi Jogok Európai Egyezménye 3. cikk]

A börtönpopuláció növekedése – többek között – a büntetés-végrehajtási intézetek túlszűfoltóságát eredményezi. A fogva tartási körülmények elégtelensége alapot szolgáltat arra, hogy a fogvatartottak az idézett cikk megsértésére hivatkozva eljárást kezdeményezzenek az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) előtt.

A hatályos belső jogi szabályozáson túl, elemzem a vonatkozó nemzetközi és nemzeti szervezetek ajánlásait, észrevételeit, valamint az EJEB releváns, magyar vonatkozású ítéleteit.

Eredmények: A jogszabály-módosítások azonban csak egy szegmensét képesek megjeleníteni a túltelítettség problémájának. Nem hagyható figyelmen kívül az aktuális büntetőpolitika irányvonala, illetve a különböző nemzetközi és nemzeti szervezetek által tett megállapítások sem. Az új büntetés-végrehajtási intézetek megépítése jelentős költségekkel jár, illetve a fogvatartottak ideiglenes átcsoportosítása a reszocializáció sikertelenségéhez is hozzájárulhat. Az EJEB magyar vonatkozású ügyeit vizsgálva, arra a következtetésre jutottam, hogy az elhelyezési körülmények sérthetik az egyezmény említett cikkét.

A strasbourgi ítéletek rámutatnak a büntetés-végrehajtási rendszer hiányosságaira, amelyek kiküszöbölése hatékony kormányzati döntések meghozatalát teszi szükségessé.

Következtetések: A kormány reflektált az EJEB által Magyarországot elmarasztaló ítéletekre, így meghirdette a férőhely-bővítési programját, illetve a túlszűfoltóság mérséklődését reméli az ún. telítettség-kiegyenlítési programtól is. Az új Bv. kódex által bevezetett reintegrációs őrizet is e problémát kívánja orvosolni.

Az EJEB a kormány által elkészített cselekvési program gyakorlati alkalmazását figyelemmel kíséri, egyúttal felfüggesztette a kb. 7000 előtte fekvő ügyet. Amennyiben a háromirányú jogszabály-módosítás hatékonyak bizonyul, úgy Magyarország teljesítette az EJEB által meghatározott intézkedésekre való kötelezést.

Kulcsszavak: büntetés-végrehajtás, Emberi Jogok Európai Bírósága, túlszűfoltóság, embertelen bánásmód

The Consequences of Large Scale Migration – The Case of Malaya/Malaysia

Mózes Ambrus¹

¹Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar – Hadtudományi Doktori Iskola

E-mail address of the first author/presenter: Mozes.Ambrus.Gabor@uni-nke.hu

One of the biggest unknown factors of the current migration crisis, besides ensuring that those who reached a safe and secure location are treated humanely and justly, is the difficulty of accurately predicting the long-term social and political consequences of this challenge. However, thorough study of past examples of mass migration can provide useful pointers for academics, journalists and politicians looking for relevant answers for their respective audiences.

This lecture will focus on Malaysia, which is the only country in Southeast Asia to be continuously governed since independence by a publicly elected government. This fact is quite surprising since in most aspects, like its demographic and religious composition and the nature of its economy, Malaysia is quite similar to almost every other country in the region. The aim of this lecture is to shed light on the following question; how could Malaya/Malaysia avert those seriously destabilising persistent political, ethnic or religious conflicts which have been present since independence in most other states of the region.

In order to achieve this goal the paper and lecture will first examine the history of migration in the 19th and 20th centuries into the territory of the modern state of Malaysia. Then the paper will study the influence of demographic, political and social changes created by the arrival of large numbers of non-Malayan migrants on the independence process of British Malaya. Finally the paper will demonstrate how many, unanswered basic questions which are directly connected to migration, still dominate public discourse in contemporary Malaysia, and that these may undermine the post-Independence stability of the country in the future.

Results: The mass immigration from China, Netherlands East Indies India during the colonial period was not a conscious attempt by the British Government to remake the ethnic make-up of Malaya instead this process was only motivated by their interest in the quick economic development of British Malaya.

Conclusions: The Independence-era compromise which has been the foundation upon which the success of Malaysia is based upon is under threat. If the current Malaysian elites can not find new, widely accepted answers for these challenges, than the future stability and success of Malaysia may be in jeopardy.

References:

[1] Andaya B.W – Andaya L.: *A History of Malaysia*. Palgrave. London. 2001.

[2] Wilford A.: *The Already Surmounted Yet Secretly Familiar Malaysian Identity as a Symptom*. *Cultural Anthropology* Vol. 21. No. 1. (Feb., 2006) pp. 31-59.

Keywords: Colonialism, Ethnicity, Migration, Malaysia, Religion

Combating Wildlife Crime – international legislation and the challenges of proper implementation

Orsolya Johanna Sziebig¹

¹University of Szeged Faculty of Law and Political Sciences International and European law Department

E-mail address of the first author/presenter: orsolya.johanna.sziebig@gmail.com

International environmental issues became more and more important for the international community since the beginning of the 20th Century, meanwhile a unique international environmental legislation has been formed by the accepted treaties and an outstanding amount of ‘soft law’ norms. Biodiversity loss and relating issues are core challenges nowadays and as a response, a significant environmental legal frame was developed. Regarding to the latest estimations nearly one fifth of animal and plant species are threatened by extinction (as the red list of International Union for Conservation of Nature has showed the extinction rate is quite different in the assessed groups). The main reasons of biodiversity loss are the habitat loss as a primary threat, and the phenomenon of wildlife crime. The inquiry of relating treaties, legal norms and international institutional aspects are unavoidable to summarize the challenges of combating wildlife crime.

Results: The CITES (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora - signed: 1973; entered into force: 1975) is the most important international treaty that was accepted in order to combat wildlife crime. Furthermore, several other international organizations and programmes were developed as part of the fight against wildlife crime. Besides, the States are tending to develop their own national legislation (the USA is a great example) connecting to wildlife crime, but these measures always have to correspond with the international obligations. Because of the aforementioned tools we cannot state that wild-life is unprotected internationally but the global assessment of wildlife crime is inconstant.

Conclusions: In my interpretation wildlife crime has to be measured as one of the most hazardous forms of transnational organized crime. On the other hand the regime of combating wildlife crime has to face with numerous challenges, as the lack of enforcement and proper implementation at national level (in the States that are Parties to CITES), the pervading corruption; and to add the constant changes on the CITES Annexes also raise severe problems. In my presentation and later in the paper I would like to give a general description of the topic “wildlife crime” with special regard to the problems and new challenges that the international community has to face with in order to reform the environmental legislation regime.

References:

- [1] <http://www.iucnredlist.org/> [Accessed: 19. March 2017] *The IUCN Red List of Threatened Species*
[2] UNODC: *World Wildlife Crime Report: Trafficking in protected species. Vienna, 2016. pp. 23-25.*

Keywords: CITES, wildlife crime, enforcement, extinction, transnational organized crime

Menedékjog és állami szuverenitás viszonya a globalizálódó világban

Salvador Neto Luis¹

¹Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Első szerző/előadó e-mail címe: salvador.neto.salvador@gmail.com

A kényszer migráció egyre érezhetőbb jelenség, amellyel az utóbbi években gyakrabban találkozunk, mint társadalmi és összetett jelenség. Az elmúlt években láthattuk, hogy a migráció a világ, főleg az Európai Unió számára rendkívül kiterjedt és nagy horderejű változásokat hozott. Jelen tanulmány célja, hogy áttekintse a menedékjog és állami szuverenitás viszonyát, és igyekezzen bepillantani a jelentkező jogi dilemmába. A téma aktualitását jelenti, hogy napjainkban a menekültügy világszerte egyre fontosabb kérdés a háború és a természeti katasztrófák miatt, és mondhatjuk, hogy a menekültválság „megszokott problémává” vált, ezért néhány kérdés felvetődik, például hogyan érvényesül az állami szuverenitás a menedékjoggal szemben? Az államnak milyen érdekeket kell szem előtt tartania a menekültüggyel kapcsolatban? A sok vitát szülő kvalifikációs alapelv kiegészíti az 1951. évi Genfi Egyezményt és egyúttal bevezeti a kiegészítő védelem fogalmát, melyben azok a személyek részesülhetnek, akik jelentős veszélynek vannak kitéve hazájukban [1]. A magyar jogban a 2007. évi LXXX. törvény rendelkezik a menedékjogról [2]. Az állam joga meghatározni, hogy kit és milyen feltételekkel minősítenek menekültnek, de keletkezik az a dilemma, hogy a menekültkérdés szabályozásában a nemzetközi jogalkotás is részt vesz, részben korlátozva az államok döntési szabadságát.

Eredmények: A menekültválság nehezen kezelhető, de kezelendő probléma. Az aktuális helyzet Európai Unióban (pl. tömeges bevándorlás, terrorcselekmények) azt mutatja, hogy az Uniónak még nincsen megfelelően működő politikája a menekültválság kezelésére, viszont jó irányba lehetne haladni, ha egy hatékony munka eredményeként kifejlesztenék a minden tagállamnak megfelelő intézkedéseket.

Következtetések: A világ összes államának alapvető érdeke megvédeni szuverenitását és hozzájárulni ahhoz, hogy mindenki biztonságban élhessen a területén. Ha csak bevándorlásról lenne szó, akkor megállapítható, hogy a bevándorlásügynek állami hatáskörben kell lennie. Így az állam, mint szuverén szervezet, alapvetően maga alkothatja meg menekültügyi politikáját, döntheti el, hogy kiket enged be az állam területére, kiket utasít ki, illetve, hogy milyen jogosultságokat biztosít a menekülteknek vagy más, hasonló jogállású személyeknek.

Irodalomjegyzék:

[1] Az Európai Unió menekültügyi politikája

<http://www.unhcr-centraleurope.org/hu/mivel-foglalkozunk/jogvedelem-biztositasa/az-europai-unio-menekultugyi-politikaja.html> [Letöltés ideje: 2017.03.13.]

[2] https://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=a0700080.tv [Letöltés ideje: 2017.03.18.]

Kulcsszavak: állami szuverenitás, Európai Unió, kényszer migráció, Menedékjog, menekültválság

Informed Consent: An Ethical obligation or Legal compulsion?

Ivett Szombati¹

¹*Institutional affiliation: PhDstudent of István Széchenyi University of Győr; Faculty of Law and Political Science*

E-mail address of the first author/presenter: iszombati@vipmail.hu

Informed consent is the process by which the treating health care provider discloses appropriate information to a competent patient so that the patient may make a voluntary choice to accept or refuse treatment. It originates from the legal and ethical right the patient has to direct what happens to her body and from the ethical duty of the physician to involve the patient in her health care.

The elements of full informed consent

The most important goal of informed consent is that the patient has an opportunity to be an informed participant in her health care decisions. It is generally accepted that informed consent includes a discussion of the following elements:

- The nature of the decision/procedure
- Reasonable alternatives to the proposed intervention
- The relevant risks, benefits, and uncertainties related to each alternative
- Assessment of patient understanding
- The acceptance of the intervention by the patient

The previously accepted paternalistic relationship between patients and doctors has changed in last century. The expectation for patients to be involved in medical decisions is growing, but this involvement cannot be imagined without informed consent, hence it became one of the most important elements of a physician's responsibilities.

Results: Although informed consent is broadly regulated legally in Hungary, experiences show that practical realization is insufficient. This is also represented in the large number of lawsuits in connection with the inadequate or wrong use of informed consent.

Conclusions: The aim of this study to survey for the ethical and legal aspects of informed consent, bring into focus how does it work in case of clinical trials, and to show the legal development of informed consent as an important patient right.

Institutionalisation of the International Organisation of La Francophonie

Varga-Jakó Mira Anna¹

¹University of Szeged, Faculty of Law and Political Sciences, International and Regional Studies Institute

E-mail address of the first author/presenter: jakomira@gmail.com

The origins of the International Organisation of La Francophonie (OIF) stem back to as far as the late 19th century when Onésime Reclus French geographer described the French-speaking people as francophone, but the term got more attention in the 1960s after several leaders of newly independent African states called for a forum for co-operation among the French-speaking people to form something similar to the Commonwealth of Nations. [1] Before the OIF gained its present form, the Agency for Cultural and Technical Co-operation was the organisation that held together the French-speaking world. This intergovernmental conference of the Heads of States was formed in 1970 but gradually changed as more political issues were discussed. [2] The Summit became the leading institution of OIF [3] and in 2005 with the acceptance of the Charter of La Francophonie the institutionalisation process was finalised. [4] Besides the Summit, the other main institutions are the Ministerial Conference and the Permanent Council. These units have a close connection to the Summit, as their main role is to maintain the political continuity of the Summit, and to draft the action plans for the next meeting. [5]

Results: Since founding OIF and establishing its first institution, the number of member states have gradually grown, and the institutional system has evolved tremendously. Now there are 80 members of the organisation from all over the world, and OIF has become much more than a cultural movement, but an organisation with political involvement by drafting and accepting declarations and resolutions on such matters as peace-keeping, protection of human rights, etc.

Conclusions: As concluded in an executive report published by the Canadian Development Agency, the institutions of La Francophonie are generally effective, and efficient, and OIF has achieved tangible results in its main programmes, such as promoting the French language and cultural and linguistic diversity; peace, democracy, and human rights; and education, sustainable development. This forum, established on the basis of the usage of the common language, now has a wider range of issues to be dealt with and raises attention to global matters.

References:

- [1] Wolton, D.: *L'identité francophone dans la mondialisation*, Cellule de Réflexion Stratégique de la Francophonie (CRSF) 2008.
- [2] Chaudenson, R. et al.: *La Francophonie: représentations, réalités, perspectives*. Didier Érudition, Paris. 1991. http://eprints.aidenligne-francais-universite.auf.org/439/3/Chapitre_1_Chaudenson_03.pdf [Accessed: 2017.03.28.]
- [3] Gendreau-Massaloux, M.: *Histoire d'une institution au cœur de la Francophonie*. 2008. *Documents pour l'histoire du français langue étrangère ou seconde* Vol.40-41. pp.121-130.
- [4] *Charte de la Francophonie adoptée par la Conférence ministérielle de la Francophonie Antananarivo, le 23 novembre 2005*. https://www.francophonie.org/IMG/pdf/charte_francophonie.pdf [Accessed: 2017.03.28.]
- [5] Phan, T. - Guillou, M.: *Francophonie et mondialisation – Histoire et institutions des origines à nos jours*, Éditions Belin, 2011.
- [6] *Executive Report: Assessment of the Institutions of La Francophonie and Evaluation of Canada's Involvement in La Francophonie*. 2009.

<https://www.oecd.org/derec/canada/Evaluation-of-Canada-Involvement-in-La-Francophonie.pdf> [Accessed: 2017.03.28.]

Keywords: OIF, francophone, institutionalisation

A települési önkormányzatok szerepe az oktatási rendszerben Az önkormányzati szerepvállalás központi csökkentése

Veilandics Eszter¹

¹Széchenyi István Egyetem, Állam és Jogtudományi Doktori Iskola

Első szerző/előadó e-mail címe: jegyzo@darnozseli.hu

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény a helyi önkormányzatok esetében a helyi közszolgáltatások körében nevezte meg az oktatásról való gondoskodást, valamint a helyben biztosítandó önkormányzati közfeladatok körében határozta meg az általános iskolai oktatást és nevelést. A helyi önkormányzatok részére kötelező feladat- és hatáskört törvény állapíthat meg, ennek megfelelően az önkormányzatok közoktatási feladatukat a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény alapján végezték. A települési önkormányzatok széleskörű jogosultsággal rendelkeztek az oktatás terén. Fenntartók, működtetők és döntéshozók voltak. A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény jogszabályi rendelkezéseinek fokozatos hatályba léptetése továbbra is a korszerű tudást biztosító köznevelési rendszer irányítás és működtetése célját szolgálják, azonban az oktatás tekintetben az önkormányzatokat érintően teljes átalakulást eredményezett. 2012. szeptember 1-től köznevelési intézményt helyi önkormányzat nem alapíthat és tarthat fenn. Az önkormányzat esetében kizárólag óvodát említi a jogszabály. 2013. január 1-je fordulópont az oktatási rendszer életében. Az állam átvette a fenntartási feladatokat az önkormányzatoktól. A Kormány az állami köznevelési közfeladat ellátásában fenntartóként részt vevő szervként, ennek keretében az állami fenntartású köznevelési intézmények fenntartói jogai és kötelezettségei gyakorlására a Klebelsberg Intézményfenntartó Központot jelölte ki.

A települési önkormányzat képviselő-testülete 2012. szeptember 30-áig nyilatkozhatott az állami intézményfenntartó központnak arról, hogy a jogszabályi változások következtében különvált fenntartói és működtetői jog közül az intézmény működtetésére vonatkozó jogok és kötelezettségekre igényt tart. A működtetés egyedi feltételei a fenntartást végző KLIK és a települési önkormányzat között kötött, a konkrét üzemeltetési feladatokhoz igazodó úgynevezett köznevelési szerződésben kerülhettek meghatározásra.

Eredmények: 2013. évi majd a 2016. évi intézmény átszervezés keretén belül megvalósuló fenntartói jog átadások megvalósításának eredményeképpen 2017. január 1-jével az önkormányzatok oktatási területen vállalható szerepe megszűnt.

Következtetések: A közoktatási rendszer átalakítása nem az új köznevelési törvény elfogadásával kezdődött, az önkormányzati intézményfenntartás strukturális átalakulása már 2006-tól látható volt a közoktatási törvény módosításai nyomán.

Szabályozási kényszerhelyzetet eredményezett a demográfiai csökkenés, a költséghatékonyság és a fenntarthatóság kérdése, maga az iskolaszervezet, továbbá a pedagógus-munkaerő és -foglalkoztatás területe.

Az Nkt. elfogadásával, majd a 2013-tól az addigi normatív alapú finanszírozás feladatfinanszírozásra alakításával világossá vált, hogy az önkormányzatok jelentős pozícióvesztése következik be az állami szerepvállalás javára.

Irodalomjegyzék:

- [1] 134/2016. (VI. 10.) Korm. rendelet az állami köznevelési közfeladat ellátásában fenntartóként részt vevő szervekről, valamint a Klebelsberg Központról
- [2] 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- [3] 202/2012. (VII. 27.) Korm. rendelet a Klebelsberg Intézményfenntartó Központról
- [4] 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- [5] 2012. évi CLXXXVIII. törvény a köznevelési feladatot ellátó egyes önkormányzati fenntartású intézmények állami fenntartásba vételéről
- [6] T/8888. számú törvényjavaslat a köznevelési feladatot ellátó egyes önkormányzati fenntartású intézmények állami fenntartásba vételéről
- [7] 2011. évi CXC. törvénya nemzeti köznevelésről
- [8] 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
- [9] 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről
- [10] 1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról
- [11] 1990. évi LXV. törvény a helyi önkormányzatokról
- [12] Köznevelés-fejlesztési stratégia - Budapest, 2014. január
- [13] OKTATÁS FINANSZÍROZÁS - A közoktatás finanszírozásának reformja
- [14] Balázs Éva, Kocsis Mihály és Vágó Irén (szerk.) (2011): Jelentés a magyar közoktatásról 2010. Budapest: Oktatókutató és Fejlesztő Intézet.
- [15] Pálné Kovács Ilona: Az önkormányzati rendszer és a területi közigazgatás átalakulása 2010-2013. Magyar Tudományos Akadémia Budapest MTA Law Working Papers 2014/02
- [16] Mészáros György: A közoktatás válsága? Problémák és reformkísérletek kritikai szemmel A közoktatás és válságai Replika 2013/2. szám

Kulcsszavak: közoktatás, köznevelés, helyi önkormányzat, fenntartó, véleménynyilvánítás

Alternative Dispute Resolution for Domain Names- de lege lata

Josipa Živić¹, Vjenceslav Arambašić¹, Lorena Živić²

¹*Doctoral student of Doctoral school of Josip Juraj Strossmayer University of Osijek- European studies*

²*Doctoral student of Doctoral school of Josip Juraj Strossmayer University of Osijek- Management in culture*

E-mail address of the first author/presenter: vjenceslavarambasic@gmail.com

Inventions of Domain names system, or global Internet addressing system in Internet user friendly manner, has actually enabled the Internet to develop into the global information-communication network. Domain names have tangible economic values and have acquired a further significance as business identifiers, and as such, have come into conflict with the system of business identifiers and by those manifestations they often became crucial object of disputes.

Results: This article will discussed the system of rules of Alternative dispute resolution of Domain names administered within the WIPO and, hence, observed through legal prism of view de lege lata. Thus inevitable, comprehensive analysis of substantive and procedural rules of Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy, as the only international system of rules for alternative dispute resolution regarding Domain names, will be provided.

Conclusions: Domain name disputes can be resolved in multitude arenas depending on certain state; through unfair competition or trademarks laws, anticybersquatting laws or through ICAAN Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy on international level, which have a central role in Domain names dispute resolution within the subsystem of generic top level domain and which are only globally applicable rules for this sort of disputes instantaneously.

Keywords: Internet, Domaine names, Alternative dispute resolutions, WIPO, Uniform Domain Name, Dispute Resolution Policy

Műszaki és informatikai tudományok

Engineering and Informatic Sciences

Adaptív szűrő alkalmazása az elektro–akusztikában

Bencsik Gergely¹

¹Pécsi Tudományegyetem – Műszaki és Informatikai Kar

Első szerző/előadó e-mail címe: becsegergely@gmail.com

A szűrő fogalma a műszaki (esetünkben kifejezetten elektronikai) alkalmazásban olyan eszközt takar, amely segítségével egy, az eszköz bemenetére érkező jelet oly módon alakíthatók át, hogy bizonyos, meghatározott frekvenciasávokat adott paraméterek mentén csillapíthatók vagy erősíthetők. Szűrőket használunk a rádió-frekvenciás kommunikációban a különböző hullámhosszú adók sávjainak szeparálására, de egyfajta szűrőként megfogalmazva egy gépjármű lengéscsillapítója is kiismerhetővé válik már a tervezés „asztallapon” történő fázisában is.

Az adaptív szűrés lényege, hogy a használt szűrő a saját paramétereit a bemenő és kimenő jel függvényében módosítja, ezzel (adott szabadságfokok és paramétereik mentén) alkalmazkodva a jelhez, valamely megfogalmazott kritériumnak megfelelően. Adaptív szűrési eljárást számtalan terület használ a képfeldolgozástól a gazdasági informatikáig.

Eredmények: A munkám tárgya egy olyan elektro–akusztikai adaptív szűrési eljárás kidolgozása volt, amely valós időben képes az akusztikai információt nem tartalmazó, mély-tartományban elhelyezkedő zajok eltávolítására úgy, hogy a bemenetére érkező jel akusztikai információt tartalmazó komponensei érintetlenek maradjanak, növelve és optimalizálva a hangsugárzókon történő lesugárzás hatásfokát.

Következtetések: A széles körben hasznosítható adaptív szűrési eljárások az egyre kedvezőbb árú és egyre magasabb teljesítményű, DSP alegységgel ellátott mikrovezérlők segítségével a valósidejű jelfeldolgozásban is teret nyerhetnek, amennyiben használhatóságuk a megfelelő vizsgálat mentén megtörténik.

Támogatás: Kriszbacher Ildikó Ösztöndíj, EHÖK Tehetség Ösztöndíj, Intézményi Szakmai Tudományos Ösztöndíj, Pécsi Polgármesteri Ösztöndíj.

Kulcsszavak: dsp, adaptív, szűrő, elektro–akusztika

Regional Characteristics and Cultural Inheritance—Analysis of the Construction of Beautiful Villages in China

Bo Liu¹

¹PTE-MIK MARCEL BREUER DOCTORAL SCHOOL

E-mail address of the first author/presenter: shuangziliuo@gmail.com

Regional culture has distinct features and represents local characteristics in certain regional environment. Architectural design is affiliated with the scope of culture, and hence it has regional characteristics correspondingly. The cultural heritage in the region should be inherited and the innovation and development of traditional culture should be emphasized in architectural design, realizing ‘adaptation to conditions’ and organically combining historic content with time spirit. Then, the architectural design works showing times, culture and guiding design development is created with new thinking. To respect for the natural, cultural and ecological conditions of each region, as a designer at the beginning of the design should be followed.

There is unique tradition that have continued from the beginning to the present in each village. Since China brings forward the target of the construction of a new socialist countryside in 2005. The country had been improving the support for the construction of the rural environment since then. In 2014, officially released ten models of the construction of the beautiful countryside which the templates will be provided in improving. One of the ten models is the cultural inheritance that means with a special cultural landscape, including ancient villages, ancient buildings, ancient houses and traditional culture areas, it is characterized by rich cultural resources, excellent folk culture and the potential of intangible cultural heritage and cultural exhibition. Following this policy and reflecting on some design work in China for the past year, some problems were identified in the Government’s work that want to promote the construction of beautiful countryside. As the starting point, focusing on the symbiotic development of relations between the local culture and the village environment. To explore the important cultural value carried by the local culture in the contemporary rural construction. Based on regional aesthetic perspective to innovate and correctly grasp the characteristics of regional culture that restore the homeland of the sense of belonging. Only in this way, we could create the beautiful environment that is in line with the inherent aesthetic attribution, but also adapt to the aesthetic taste of the external environment.

Results: Lack of the cultural heritage and the characteristics of the region in Xinglong county in China. Through the new residential building design and landscape design to improve the status.

Conclusions: With local materials to express certain regional characteristics. The cultural relics reserved by absorbing local customs and regional history as well as applying new material, process and technology shows local architectural characteristics of some region.

Acknowledgements: I would like to thank my supervisor, Prof. Dr. Hutter Ákos and Prof. Dr. Wang Tie, who supported my work and helped me get results of better quality.

References:

- [1] Liangyong W.: *Human-environmental science introductory remarks*. China Building Industry Press. CHINA, 2001.
- [2] Howard, E.: *Garden Cities of To-Morrow*. Dodo Press. UK, 2009.

- [3] Williams, R.: *The Country and the City in the Modern Novel*. Oxford University Press. UK, 1975.
- [4] Weiming, L.: *New Town Pastoralist reconstruction of urban and rural China Series*. China Building Industry Press. CHINA, 2015.
- [5] Guiqing, Y.: *Huangyan practice, planning and construction of beautiful countryside to explore*. Tongji University Press. CHINA, 2015.

Keywords: Urban-rural planning, Beautiful countryside, Inheritance and development, Regional Culture

A functional approach for transforming BPEL programs to Web services abstract specifications

Khawla Bouafia¹, Bálint Molnár¹, Ali Khebizi¹

¹*Eötvös Loránd University, Faculty of Informatics*

Első szerző/előadó e-mail címe: bouafia,molnarba@inf.elte.hu

Several innovative technologies have been introduced in recent years to enhance communication and sharing of resources. These tasks led the domain experts to invent and discover new methods to solve several computer problems. Among the technologies that appeared at the beginning of the 21st century, was the technology of web services.

Nowadays, web services have become very used especially by companies to make available their business and data via the Web.

The composition of web services is a topic of interest among researchers, it offers the possibility of handling complex problems even with simple existing services while cooperating with each other. However, this task is very complex and requires for its fulfillment techniques and languages.

In our work we propose a model transformation approach to transforming a BPEL code to a finite state machine. With this in mind, we address the problem using the vertical transformation approach and Pattern Matching. Finally, we present a java tool that automates this approach.

Kulcsszavak: Web Service, Service composition, BPEL, finite state machines (FSM), Transformation models.

Elektronikus eszközhasználat a matematikatanításban – Kutatásmódszertani reflexiók a kvalitatív tartalomelemzés szempontjából

Kovács Beatrix¹

¹Debreceni Egyetem Matematika- és Számítástudományok Doktori Iskola

Első szerző/előadó e-mail címe: kovacsbx@gmail.com

PhD dolgozatom témája az elektronikus tanulási környezetben zajló matematikatanítás. A módszertani irányultságú kutatás meghatározó részét képezi a matematikatanárok körében zajló mélyinterjúk felvétele, illetve azok tartalomelemzése. A tartalomelemzés a társadalomtudományokban, így a pedagógiában is alkalmazott kutatómódszertani eszköz. A kvalitatív tartalomelemzés az ismeretelméleti orientációval bíró társadalomtudományos kutatások, így a pedagógia, a szakmódszertan számára is empirikus alapokon álló, egzakt fogalomrendszerrel bíró, induktív metodikára épülő elméletet alapoz meg.

Eredmények: Kutatómódszertani szempontból a munka jelenlegi szakaszában a mélyinterjúk kérdéscsoportjai közül azok elemzése folyik, melyek a kompetenciafejlesztést, illetve a problémamegoldó gondolkodást az elektronikus eszközhasználat teremtette körülmények között vizsgálják, valamint mindennek összefüggésben a tanárszerep változásaira irányulnak. Az elemzés a kérdésekre adott válaszok adategységé alakításából indul ki, majd a parafrázisok alapján történő redukciót követő kódolással folytatódik. Az interjúk eddigi tapasztalatai szerint az elektronikus eszközhasználat adta módszertani megújulás lehetőségei jól vizsgálhatók a GeoGebra használatával kapcsolatban. A kutatómódszertani elemzések közül az analitikus indukció a folyamatos adatgyűjtésre és azok kódoláson alapuló szisztematikus elemzésére támaszkodik. Paradigmája szerint a mélyinterjúk kódolási folyamatában vizsgálhatók az egy adott jelenséggel kapcsolatban megmutató viselkedésmódok, attitűdök, így az elektronikus eszközhasználatához való tanári viszonyulás.

Következtetések: Az elektronikus eszközhasználatral olyan nyelvhasználatot, lehetséges műveleti sorrendet tudunk kialakítani a problémamegoldást ösztönző feladatok esetében, amely hatással van a rendszerező, fogalomalkotó gondolkodásra. A kutatások további szakaszában ennek az előfeltevésnek a helytállóságát fogom vizsgálni. Az eddigi eredmények alapján megállapítható, hogy az elektronikus eszközhasználatra épülő óraszervezés befolyásolja a matematikai problémák megoldását. A mélyinterjú alkalmazása eredményes elemzési módszernek bizonyul: lehetővé teszi az induktív szemléletű kutatómunkát, vagyis nem hipotézisek igazolása történik, hanem a munkafolyamat során alakulnak ki egy megismerésre váró vizsgálati témával kapcsolatos hipotézisek.

Irodalomjegyzék:

[1] Lázár, E.: *Kutatómódszertan a gyakorlatban az SPSS program használatával.* Scientia Kiadó. Kolozsvár, 2009.

[2] Horváth, L.: *Informális tanulás a munkahelyen: A tudásmegosztás kompetenciájának fejlesztése.* In: *Kultúra és Közösség, 2014 / III., pp. 85-132.*

Kulcsszavak: kutatómódszertan, tartalomelemzés, mélyinterjú

Advanced design concept of coated wear resistant SMF tools used in automotive industry

Noemi Laszlo¹, Maria B. Maros¹, Zsolt Lukacs¹

¹University of Miskolc, Institute of Material Science and Technology

E-mail address of the first author/presenter: metlnoe5@uni-miskolc.hu, maria.maros@uni-miskolc.hu

Today, one of the most important challenge for the automotive industry is producing vehicles of low weight combined with high strength. Therefore the latest investigations have been focused onto the development of high strength and low density materials, like different advanced aluminium alloys and steels. During metal forming of these type of sheet materials, the forming tools should have excellent mechanical properties, such as high tensile and compressive strength, hardness, and toughness, in addition, high corrosion- and wear resistance [1]. A sheet metal forming tool (SMF) is subjected to considerable friction and wear effects, especially in case of high production volumes (80 000-100 000 parts/years) [2]. The tribological performance of SMF tools can be improved by appropriate heat treatment methods, furthermore by hard and superhard ceramic coatings, such as nitrides, carbides or DLC layers created by PVD and CVD techniques on the tool surface exposed to the highest wear effects [3]. The primary function of these coatings consists in providing lower friction and improved resistance to adhesive, abrasive and tribochemical wear. Applying such coatings the accuracy of the forming processes, the lifetime of the tools, and thereby the capacity of the manufacturing process may be improved. Nevertheless, these favourable coatings nowadays are rarely applied on the surface of the SMF tools – owing to their large sizes and complex geometries – since coating processes generally are complex, multi-step procedures, thus strong adhesive bonding between the substrate (i.e. tool) and coating materials are rather difficult to establish [4]. There are several attempts to resolve this problem. One of the significant achievements is represented by the AutoForm DieAdviser^{plus} module of the AutoForm computer software developed to support the tool and technology design procedure in industrial sheet metal forming. The module provides an efficient tool during optimizing the selection of the material/coating system, and the shape of the SMF tools from the viewpoint of the wear performance.

Results: Using finite element (FEM) simulation softwares, like AutoForm DieAdviser^{plus}, the wear originated tool failures can be estimated with a good approximation. The most typical wear damages of tools could be experienced at the radius and the edge of the tools, where the critical regions of the loading stress distribution can be observed.

Conclusions: Applying finite element simulation softwares the forming processes and the estimated tool wear can be analysed prior to the real production process of sheet metal car body parts. Using the DieAdviser^{plus} module of the AutoForm software, the tool/coating system can be optimized, providing a prolonged lifetime of the forming tool.

References:

- [1] Escher, X., Henke, T.: *New trends in thin coatings for sheet metal forming tools, 6th International Tooling Conference, 2010, p.919-933.*
- [2] http://www.uddeholm.com/files/Tooling_solutions.pdf [Accessed:]
- [3] Rutherford, L.K., Bull, S.J. Doyle, E.D., Hutchings, M.: *Laboratory characterisation of the wear behaviour of PVD-coated tool steels and correlation with cutting tool performance, Surface and Coatings Technology, 80 (1996), 176–180, doi:10.1016/0257-8972 (95)02706-8*

[4] [4] Podgornik, B. Hogmark, S.: Sandberg, O.: *Hard PVD coating and their perspectives in forming tool applicatinos*, 6th International Tooling Conference, 2010, p.1053-1066.

Keywords: Sheet metal forming, tribology, coatings, FEM simulation

Különböző mikroszennyező komponensek eltávolítási hatékonysága nagyhatékonyságú szennyvíztisztító technológiákkal

Németh József¹, Sebestyén Viktor², Lauer János², Domokos Endre², Rédey Ákos²

¹Pannon Egyetem, Mérnöki Kar, Vegyészmérnöki és Anyagtudományok Doktori Iskola

²Pannon Egyetem, Mérnöki Kar, Környezetmérnöki Intézet

Első szerző/előadó e-mail címe: jozsef.nemeth.1988@gmail.com

A szennyvíztisztítás feladata, hogy az emberi tevékenység során felhasznált, elszennyezett vizeket megtisztítva a környezetet nem befolyásoló állapotba hozza. Fontos, hogy a befogadóba tápanyagokkal kevésbé terhelten és mérgező anyagoktól mentesen kerüljön be. A szennyvíztisztítás harmadik fokozatának bevezetésével számos probléma megoldódott. Azonban még fennmaradt számos olyan kérdés, amely megoldást igényel. A hagyományos szennyvíztisztítás fizikai, kémiai és biológiai folyamatokból áll. Ma négy eltávolítási szakaszt különítünk el (a magyar nomenklatúra szerint: eltávolítási szakasz = szennyvíztisztítás fokozata). Ezek a szakaszok:

- Előzetes kezelés (mechanikai kezelés)
- Elsődleges kezelés (biológiai kezelés)
- Másodlagos kezelés (fizikai-kémiai kezelés)
- Harmadlagos kezelés (nagyhatékonyságú oxidációs eljárások, ivóvíztisztítási gyakorlatból származó eljárások)

A legtöbb mikroszennyező biológiailag nem, vagy csak nagyon nehezen bontható. Ennek okán a jelenleg üzemelő szennyvíztisztító telepekről gyakorlatilag változatlan formában jutnak ezek a mikroszennyezők a befogadóba [1]. A kommunális szennyvíztisztító telepek alkalmasak arra, hogy megvalósítható legyen a célzott nyomanyag-eltávolítás. Ezt további technológiai elemek sorba iktatásával lehet megoldani. Erre a célra elsősorban azok az eljárások veendőek figyelembe, amelyeket az ivóvíztisztítás, vagy az ipari vízkezelés területén alkalmaznak.

Eredmények: A jelenlegi konstrukciójú kommunális szennyvíztisztító telepeken is megvalósul egy bizonyos fokú mikroszennyező eltávolítás. Ezeken túl új eljárásokkal is megvalósítható nagy hatékonysággal a szennyezők eltávolítása.

Következtetések: A kiegészítő eljárásokkal nagy eltávolítási hatékonyság érhető el bizonyos komponensek esetében, míg egyes mikroszennyezők kémiai és biológiai stabilitásuk miatt nehezebben mineralizálhatóak. Különböző nagyhatékonyságú oxidációs eljárásokkal eltérő degradációs és mineralizációs eredmények érhetők el ugyanazon mikroszennyező esetében. Ezen kívül számos mikroszennyezőről elmondható, hogy csak egyes eljárásokkal degradálhatóak. Az eredményekből látszik, hogy melyik komponensek eltávolítása mely technológiákkal milyen hatékonysággal valósítható meg. Az eredmények alkalmasak arra, hogy a szennyvíztisztítási technológiák fejlesztése során támpontot nyújtsanak.

Irodalomjegyzék:

[1] Barjenbruch M., Firk W., Peter-Fröhlich A.: Antropogén nyomanyagok eltávolításának lehetőségei a kommunális szennyvíztisztító telepeken, *Hírcsatorna* 2014 11-12.

- [2] Langlais B., Reckhow D.A., Brink D.R.: *Ozone in water treatment, Application and engineering, United State of America, Lewis Publishers (1991)*
- [3] Dr. Licskó István: *Víztisztítás, Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Építőmérnöki Kar, Vízi Közmű és Környezetmérnöki Tanszék, Budapest, 2007.*

Kulcsszavak: szennyvíztisztítás, mikroszennyezők, nagyhatákonyságú oxidációs eljárások

The application 3D printing technologies on architectural scale within cultural heritage conservation in conditions of risk.

Sara Codarin¹

¹*International Doctorate in Architecture and Urban Planning, Department of Architecture, University of Ferrara*

E-mail address of the first author/presenter: sara.codarin@unife.it

Nowadays we are witnessing demonstrations of damage, destruction, and loss of the collective heritage. Among these, ongoing conflicts around the world, emergency risk conditions, and environmental issues due to natural disruptions – according to the UNESCO list of World Heritage in danger – should be mentioned. Therefore, new methods of intervention are required, defined by effective response capability and applicability in the short term.

The reproduction of individual components or entire architectural portions are now facilitated by the coordination of digital tools for the three-dimensional survey, digital modeling, and 3D printing. The latter technology, currently subject of media interest in the field of additive digital manufacturing, has recently been applied on architectural scale, with the aim of elaborating new constructive settings. At an international level, it is possible to provide case studies where specific machines have allowed the construction of new free forms structures by stereolithography or more conventional and serial multi-level building systems created with extrusion deposit. It is believed that they can contribute to updating the modalities of management, conservation and fruition of cultural heritage.

In the specific case of historical buildings with a potential formal unity (under a prefixed damage level that involves both the structural and decorative settings), a strategic aspect is related to the individuation of reversible matrix-elements, designed to reconfigure the volumetric readability of the fabric.

The expressive language to be adopted with the new integration, in order to fill the gap on the pre-existence, becomes a crucial node: the “insertion”, which can be punctual or diffused, denotes in each case an alteration of the original register that can be declared in analogy or formal counterpoint with the existing fabric.

In specific post-emergency situations, small dimensions on-site 3D printers could be used for the – also provisional – saturation and consolidation of the building envelope discontinuities, by “assembling on site” (stereolithography) or “implementing on site” (mechanical arms with extruders driven by previous three-dimensional survey). It is also thinkable the creation of “off-site” prefabrication centres (next to the damaged units) for the rapid production of monolithic elements to be easily set-up.

Results: The ongoing research, is demonstrating the possibility to define 3D printable materials, that can be layered down (raw soil, reconstruct stones and bricks, and wooden mixtures) and then calibrated on the basis of the historical building characteristics.

Conclusions: The refining of the aforementioned technologies can offer a useful contribution to building-site security management, reconstruction time rate, overall intervention costs, and innovative design, resulting from the integration of survey systems, computer simulations, and

implementation machines.

Acknowledgements: This research is carried out in collaboration with Architecture>Energy Research Centre at Ferrara Department of Architecture.

References:

- [1] Gershenfeld, N.: *How to Make Almost Anything: The Digital Fabrication Revolution. Foreign Affairs.* 2012. Vol. 91. pp. 43-57.
- [2] Scopigno, R. – Cignoni, P. – Pietroni, N. et al.: *Digital Fabrication Techniques for Cultural Heritage: A Survey. Computer Graphics Forum.* 2017. Vol. 36. pp. 6-21.
- [3] *UNESCO Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage.* 1972. <http://whc.unesco.org/en/danger/> [Accessed: 2017/03/20]

Keywords: Building processes digitalization, 3D printing, 3D printable materials, Cultural heritage conservation

A környezetelemzés indikátorai

Sebestyén Viktor¹, Németh József¹, Rédey Ákos¹, Bulla Miklós²

¹Pannon Egyetem, Környezetmérnöki Intézet

²Országos Környezetvédelmi Tanács

Első szerző/előadó e-mail címe: sebestyenv@almos.uni-pannon.hu

A környezetelemzés a különböző szakterületek kutatás-fejlesztés-innováció eredményeinek interdiszciplináris szemléletét és integrális megközelítést igénylő, a különböző környezeti szférák (hidro-, atmo-, pedo-, bio-, techno- és nooszféra) állapotváltozásainak elemzését célzó, gazdasági társadalmi folyamatok/hatások kölcsönhatásait egyaránt tartalmazó komplex szakértői rendszert jelent, mely alapján a folyamatok és hatások (vagy az állapotváltozók célértékei) identifikálhatók és "ex ante" elemezhetők. A környezetelemzés tehát több, mint a környezet állapotának pillanatszerű leírása, ezért az időbeli függés és a különböző perturbációk is le kell, hogy képzódjenek annak eszköztárában [1].

Eredmények: A környezetelemzés algoritmizálása során a megválasztott indikátorokat (állapotváltozók) szükségszerűen környezeti, gazdasági és társadalmi „halmazokba” (tudásbázisokba) kell rendezni, az indikátorok és azok közötti kapcsolatok számossága miatt pedig az ok-okozati összefüggések – részben – automatizált feltárása szükséges. A munka célja bemutatni a környezetelemzés lehetséges alap indikátorbázisát és annak dinamikus modellbe fejthetőségének lehetőségét, a Knoema Word Data Atlas [2], Világbank [3], Központi Statisztikai hivatal [4] és OECDiLibrary [5] adatbázisai alapján.

Következtetések: A különböző indikátorok idősoros adatainak statisztikai vizsgálata alapján a környezeti rendszer állapotváltozását befolyásoló főbb tényezők azonosíthatók és az időbeli fejlődésből a dinamikus modell kapcsolatai (ok-okozati) összefüggések becsülhetők, amelyet meglévő modellek és szakértői tudás integrálásával olyan elemzőrendszerre (eszközkészlet) lehet alakítani, ami lehetővé teszi a különböző hatások által gerjesztett környezetállapotváltozások predikcióját.

Irodalomjegyzék:

[1] Bulla, M.: *Komplex környezetállapot-értékelő szakértői rendszerek metodikai fejlesztése*, Széchenyi István Egyetem, Győr, 2004

[2] Knoema World Data Atlas, *World and regional statistics, national data, maps, rankings*, 2017. <https://knoema.com/atlas/topics/E>
[letöltés ideje: 2017.03.28]

[3] The World Bank, *Indicators*, 2017. <http://data.worldbank.org/indicator> [letöltés ideje: 2017.04.07]

[4] Központi Statisztikai Hivatal, *Témakörök idősoros éves adatok*, 2015. <https://www.ksh.hu/> [letöltés ideje: 2017.02.15]

[5] OECDiLibrary, *Hungarian datasets*, 2017. <http://www.oecd-ilibrary.org/hungary;jsessionid=2dovdfolhfptr.x-oecd-live-03> [letöltés ideje: 2017.04.04]

Kulcsszavak: Környezetelemzés, indikátorok, környezetállapot-értékelés, predikció.

A nyugdíjfolyósítás kiberbiztonsági kérdései

Szabó Zsolt Mihály¹

¹Óbudai Egyetem, Biztonságtudományi Doktori Iskola

Első szerző/előadó e-mail címe: zsold@tamiaryu.hu

A gazdasági és társadalmi élet egyik legfontosabb értéke az információ [1]. Az információ a szervezetek számára erőforrás, hatékony működés alapja, szervezet vagyona és gyakran termék, áru is [2]. A kibervédelem és az információbiztonság ritkán merül fel bennünk, mint probléma, pedig valójában mindennapjainkat behálózza az információk védelmében tett tevékenységek sorozata [3]. Vannak folyamatok, amelyek kritikus helyzetbe hozhatják a szervezetet működését probléma esetén, ha nem megfelelően szabályozzák a szervezet működését, és hatékonyan nem készül fel a szervezet egy esetleges katasztrófa elhárítására [4, 5]. E tanulmány az informatikai biztonsági rendszer elméleti tervezési folyamatának hátterét foglalja össze és egy esettanulmányon keresztül példát mutat egy lehetséges megvalósításra [6, 7].

Eredmények: Komplex informatikai biztonsági rendszer tervezésének ma már elengedhetetlen feltétele a kockázat alapú korszerű tervezési módszerek ismerete és alkalmazása. Mint a tanulmányból kiderül, nagyon sok szempontot kell figyelembe venni, hogy ezt a típusú munkát siker koronázza. A tervezés minden esetben meglehetősen intézmény specifikus, az adott intézmény szerkezetét, adottságait messzemenően figyelembe kell venni.

Következtetések: Mindig tartsuk szem előtt, hogy az informatikai biztonság témájának nagysága és folyamatos fejlődése miatt, elengedhetetlen, hogy ismereteinket folyamatosan frissítsük és aktualizáljuk, továbbá a kockázat alapú módszertanokat a mindennapi gyakorlati életben alkalmazzuk.

Irodalomjegyzék:

- [1] Michelberger, P.: Vállalatbiztonság. In: Nagy Imre Zoltán (szerk.), Vállalkozásfejlesztés a XXI. században III. Tanulmánykötet. Óbudai Egyetem, 2013. pp. 35-52.
- [2] Varga J. - Csiszárík-Kocsir Á.: Versenyképességi átrendeződés Közép-Kelet Európában, fókuszpontban a V4 országok, Kárpát-medencei versenyképesség - 6. Báthory – Brassai Konferencia Kötete, Óbudai Egyetem, 2015. május 27.-28. pp. 316.-335.
- [3] Muha, L. - Krasznay, Cs.: Az elektronikus információs rendszerek biztonságának menedzselése. Budapest, 2014. NKE Vezető- és Továbbképzési Intézet. 1-120. oldal.
- [4] Mógor, T. - Rajnai Z.: Elektronikus adatkezelő rendszerek kockázatelemzése, a kockázati módszerek bemutatása. Bolyai Szemle, 2014. 33/2, 201. pp. 43–59.
- [5] Répás, S. - Dalicsek, I.: Az információbiztonsági kockázatelemzés módszertani kérdései a kritikus infrastruktúra elemeket üzemeltető szervezetek esetében. A NKE állam- és közigazgatás-tudományi szakmai folyóirata, 2015. pp. 4. 22-33.
- [6] Szabó Zs. M.: A nyugdíjfolyósítás információbiztonsági és informatikai biztonsági kérdései. XXII. Fiatal Műszakiak Tudományos Ülésszaka. Műszaki tudományos közlemények 7. Kolozsvár, Kolozsvár, 2017. március 23-24.
- [7] Zsold Sz.: Options of micro-simulation in the modelling of the pension system and the intelligent IT security system. Computational Intelligence and Informatics (CINTI), 2016 IEEE 17th International Symposium. on Óbudai University 17-19. Nov. 2016. Conference book. Electronic ISSN: 2471-9269. INSPEC Accession Number: 16656968. DOI: 10.1109/CINTI.2016.7846421. pp. 295 -298.

Kulcsszavak: nyugdíjbiztonság, kiberbiztonság, információbiztonság, fenyegetettségek és kockázatok

Hidrosztatikus csapágyak tervezési paramétereinek vizsgálata kapilláris fojtás esetén

Tóth Sándor Gergő¹, Dr. Takács György¹

¹Miskolci Egyetem, Szerszámgépeszeti és Mechatronikai Intézet, Szerszámgépek Intézeti Tanszéke

Első szerző/előadó e-mail címe: szgttosg@uni-miskolc.hu

Hidrosztatikus csapágyakat az iparban igen széles körben alkalmazják, mivel az érintkezés mentes működés mellett kiváló csillapítási képességgel és forgási pontossággal rendelkeznek. Tervezésüket azonban megnehezíti a különböző kiindulási paraméterek optimális megválasztása [1]. A tanulmány során a fontosabb tervezési paraméterek kerültek meghatározásra. A Reynolds-egyenletekből származtatva és további korábbi tapasztalati összefüggések felhasználásával felállításra kerültek a tervezési paraméterek és a csapágy teljesítőképességét jellemző egyes értékek között fennálló komplex összefüggések [2, 3].

Eredmények: A kritikus kiindulási paraméterek a csapágyátmérő és a radiális hézag nagysága. A csapágyátmérő növelésével nagymértékben nő a súrlódási teljesítmény is, amely jelentős hőmérséklet-növekedést is eredményez. A hézagméret csökkentésével a csapágy merevsége javítható, a szivattyú teljesítmény és a folyadék áramlási sebessége viszont számottevően csökken ezáltal. A folyadék viszkozitása a csapágy teherbíró képességét és merevségét nem befolyásolja, a csapágy összteljesítmény-szükségletén keresztül vizsgálva megállapítható, hogy optimális értékkel rendelkezik. A merevség függvényében a veszteségi tényezőnek szintén egy optimum értéke határozható meg.

Következtetések: A csapágy statikus merevségét a csapágyátmérő módosítása helyett a csapágy hosszának növelésével célszerű javítani. A folyadék viszkozitása habár a csapágy teljesítőképességét nem befolyásolja közvetlenül, azonban nagy fordulatszámú üzemeltetés esetén a súrlódási teljesítményt jelentősen megnövelheti. A származtatott egyenletek csak lamináris áramlásra érvényesek, nagy sebesség esetén turbulens áramlás ($Re > 2000$) is megjelenhet, amely további hőmérséklet- és teljesítmény-szükséglet növekedéssel jár.

Támogatás: A cikkben/előadásban/tanulmányban ismertetett kutató munka az EFOP-3.6.1-16-00011 jelű „Fiatalodó és Megújuló Egyetem – Innovatív Tudásváros – a Miskolci Egyetem intelligens szakosodást szolgáló intézményi fejlesztése” projekt részeként – a Széchenyi 2020 keretében – az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Irodalomjegyzék:

- [1] M. K. Gosh, B. C. Majumdar, M. Sarangi.: *Fundamentals of Fluid Film Lubrication*. McGraw-Hill Education. India, 2014.
- [2] F. M. Stansfield: *Hydrostatic Bearings for Machine Tools and similar applications*. The Machinery Publishing Company. London, 1970.
- [3] A. Z. Szeri: *Fluid Film Lubrication. Second Edition*. Cambridge University Press. New York, 2011.

Kulcsszavak: hidrosztatikus csapágy, geometriai méretezés, kapilláris fojtás, hidrodinamika, statikus merevség

Történelem és politikatudomány

History and Political Science

Rescaling back and forth: birth and passing of Soviet megaregions, 1917 to 1936

Gábor Bihary¹

¹*Interdisciplinary Doctoral School, Faculty of Humanities, University of Pécs*

E-mail address of the first author/presenter: biharyg@t-online.hu

Administrative division is essentially a question of power; however, it cannot avoid facing specific efficiency and effectiveness standards of public administration. [1] Although every territorial restructuring is driven by political goals, there is no guarantee of success and adverse side effects may affect the functioning of the state concerned. Around the turn of the millennium, the history of Soviet administrative division re-emerged as a popular subject in Russia. Research is expected to address some of today's problems, and the modernizing reforms of the Soviet era seem most promising in this context. [2] "Western" literature of the subject has a long history [3] and Hungarian academia shows interest as well [4].

Results: The first two decades of Soviet power had been a remarkably dynamic period of administrative territorial organization. Partly colliding principles (national-territorial principle, economic regionalization, administrative rationality) applied with changing intensity. Permanent reorganizations aimed at transforming the Tsarist heritage first (1917–22), then implementing a long-term vision (1923–30), immediate political crisis management (summer 1930), and finally solving the emerging institutional crisis (from 1930).

Conclusions: Based on the research it can be concluded that the administrative reform of 1930 was not a logical continuation of the process of the previous decade in any sense, neither did it follow from the experiments carried out in 1929–30, despite contrary suggestions in the literature. Instead, it was a hastily prepared reaction to the political situation provoked by increasing pressure on the lower level administrations as a result of forced collectivization. Another conclusion is that the reorganization had adverse consequences for the operability of the Soviet administration, lead to a protracted institutional crisis in the subsequent years, notably in Ukraine, and can be linked to the great famine of 1932–33.

References:

- [1] Hajdú, Z.: *Magyarország közigazgatási földrajza. Dialóg Campus Kiadó. Budapest–Pécs, 2001.*
- [2] Sazonova, T. K.: *Iz istorii izucheniya administrativno-territorial'nogo deleniya sovetskoy Rossii. Novyy istoricheskij vestnik. 2013. Vol. 36. pp. 116–123.*
- [3] Morrison, J. A.: *The Evolution of the Territorial-Administrative System of the USSR. American Quarterly on the Soviet Union. 1938. October. pp. 25–46.*
- [4] Horváth, Gy.: *Kísérletek az orosz államhatalom térbeli berendezkedésére az 1920–30-as években. In: Cieger, A. (ed.): Terek, tervek, történetek: Az identitás történetének térbeli keretei 2. Atelier. Budapest, 2011. pp. 145–167*

Keywords: Soviet history, USSR administrative division, administrative rescaling, Soviet regionalization, historical administrative geography

Behind the scenes: the Paris Air Agreement 1926. The establishment of the Lufthansa Airways and it's geopolitical consequences

Máté Deák¹

¹*PTE BTK Department of Political Science and International Studies*

E-mail address of the first author/presenter: deak.mate@pte.hu

Germany lost WW I. The former winners, who's signatures are left on the pages the Versailles Treaty, have tried to deny the german naval and military aviation. France and Great Britain urged the dissolution of German military activities. Their shocking memories about the war, bombs falling down on their motherland which they assumed to be safe, were still present in the back of their heads. The paragraphs of the Treaty of Versailles were prohibiting Germans to have the military aviation, but did not take any sanctions on the civil air activities. The above mentioned loophole provided the opportunity for Germany to develop it's air forces. This became the point of breakthrough for the Germans. They were in a great position to negotiate with former winners. While Germany was squirming in territorial stranglehold of restrictions, its airspace remained independent and sovereign. The German airspace was free to be used by the former winners on the principle of reciprocity. This is how the civil German planes and zeppelins have started using the airspace of France and Western Europe. The Paris Air Agreement 1925-26 has cancelled the restrictions on Germany to produce their aircrafts, stipulating that they mustn't be used for any military purpose. After the ratification of the agreement there were no obstacles for Germany to become the European civil air power. In the 30's, they have managed to break through the geopolitical isolation by carrying on their successful air policy. Pondering the history from this point of view, the revision of the Treaty of Versailles took effects just 7 years after the assignment of the Treaty in 1919! Successful German foreign policy and their fast technical developments have given German airlines a push to start planning and executing transcontinental and after also intercontinental dimension.

Lufthansa Airways has been established in 1926. Back then it was one of the largest airlines. The run of luck has generated a serious air competition over Europe, but also provoked the USA to built their airways system in South-America, which belonged to the sphere of interest of the USA since the Monroe's Doctrine. Persistent work, using plenty of energy and money Lufthansa has established in February of 1934 the world's first scheduled intercontinental transatlantic air route, equipped with german aircrafts and zeppelins. That meant a deadly-serious competition for the French South-Atlantic air ambitions.

The German air success continued during the world-wide slump 1929-1933 thanks to considerable German state support. In the meanwhile the main airway competitors such as French Aéropostale or British Imperial Airways had been cancelling their flights or starting to have financial problems. The sustained and strong rise of german civil aviation threatened US air and geopolitical interests.

Results: Regarding, that the air activities of the Weimar-era have not been a popular subject to Hungarian inland historians my research would be a novelty for the Hungarian and transnational science of history. Most of the published books in the field analyse the aviation – and mostly the German military and naval air activity – of the Third Reich. The mentioned works do not or only oscularly show the roots and the post WWI years of the German aviatical success and it's transnational point of view. However published sources can be found on the market – but not from the point I would like to show the problem. British and American policy handled the growth of German air industry and developement with great attendance. There was quite a good

turnout in contemporary newspapers and magazines – and of course in political documents. British, Spanish and American documents of aviation policy have never been examined and published before!

Conclusions: Germany succeeded – the Republic of Weimar broke out of the geopolitical isolation, showed its technological capacity and generated a serious air competition, innovation, development and technology transfer. The above mentioned success finally led to the Third Reich and – of course – the temporary collapse of the German built airline web of the World.

Acknowledgements: Supported by the ÚNKP-16-3 New National Excellence Program Of The Ministry Of Human Capacities

References:

- [1] F. A. Fischer von Poturzyn: *Luftmacht*. Kurt Vowinckel Verlag, Heidelberg-Berlin, 1938.
[2] Peter Fritzsche: *A nation of fliers – german aviation and the popular imagination*. Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts and London, England, 1992.

Keywords: Lufthansa, Germany, Interwar period, Aviation, South-Atlantic.

Magyar–olasz kapcsolatok Németország árnyékában (1935–1943)

Hamerli Petra¹

¹Pécsi Tudományegyetem – Università degli Studi di Roma "La Sapienza"

Első szerző/előadó e-mail címe: hamerli.petra@gmail.com

Magyarország és Olaszország kapcsolatai a barátság „virágkorát”, azaz a két állam barátsági szerződésétől (1927) az együttműködést Ausztriával bővítő római jegyzőkönyvek aláírásáig (1934) tartó időszakot követően is szorosak maradtak. Az 1930 – as évektől kezdődően, különösen Adolf Hitler kancellári hatalomra jutását követően (1933) egyre erőteljesebbekké váltak a közép-európai hegemoniát célzó német törekvések, amelyek eredményeképp Németország nagyjából 1935 – re már olyan mértékű befolyásra tett szert a térségben, hogy a környező államok politikája, egymással való viszonyuk csak a német lépések tükrében vizsgálható.

A magyar politikusok egy része – élükön Gömbös Gyulával – már korábban úgy vélekedett, hogy a legfőbb magyar külpolitikai cél, vagyis Trianon revíziójának gyakorlati kivitelezése csak azáltal lesz lehetséges, hogy a magyar–olasz együttműködést kiterjesztik Németországra is. Az olasz gyarmatosítást célzó etióp háborút (1935 – 1936) követően Olaszországnak nem maradt más választása, mint a németekkel való viszony szorosabbra fűzése, így létrejött a Berlin–Róma tengely.

Ettől kezdve a három állam – bár a közös törekvések mellett az időnként felszínre kerülő német – olasz, illetve német – magyar nézeteltéréseknek is akadtak példái – között együttműködés figyelhető meg, amely egyfelől a jobboldali rezsimek európai megerősítését (az 1936–ban ki-robbanó spanyol polgárháborúban Francisco Franco támogatása, vagy az Usztasa Mozgalmat vezető Ante Pavelić hatalomra juttatása) célozta, másfelől az első világháború után kialakult status quo megbontására történtek együttes lépések. Utóbbiak közé sorolható az I. (1938) és a II. (1940) bécsi döntés, valamint Kárpátalja és a Délvidék visszacsatolása is. 1941–ben az addig semleges Magyarország és Olaszország is belesodrótak a háborúba, de kapcsolataik 1943–ig, Benito Mussolini bukásáig az 1927–ben lefektetett elvek mentén alakultak.

Eredmények: Elsősorban az Olasz Külügyminisztérium Levéltára és a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára dokumentumain, valamint más diplomáciai levelezéseken alapuló kutatásom három fő pont feltárását célozza. Az egyik annak feltérképezése, hogy milyen politikai mozgatórugók vezettek oda, hogy a magyar–olasz együttműködés gyakorlati lépései Németország politikájától váljanak függővé. A másik két pont az 1927–ben a magyar–olasz kapcsolatok két fő céljában – revízió, Jugoszlávia felbomlasztása – elért (rész)eredmények bemutatása, amely az 1935 (1938) és 1943 közötti időszakban jelentett átmeneti sikert. Az egyik a magyar revíziót részben megvalósító bécsi döntések esete, a másik pedig az Olaszország támogatásával 1929–ben alakult Usztasa vezetésével létrejött Független Horvát Állam kikiáltása. Kutatásom során főként a két utolsó pontban sikerült új eredményeket feltárnom.

Következtetések: A téma vizsgálata során arra a következtetésre jutottam, hogy 1935–től kezdve Németország erőteljesen befolyásolta mind Magyarországot, mind Olaszország politikai lépéseit, így a két állam kapcsolatainak alakulása nagymértékben függött a német politikától. Ennek fényében az időszak magyar–olasz kapcsolatai csak Németország magatartásának tükrében vizsgálhatóak. Mindazonáltal épp ezekben az években sikerült eredményt elérni a revíziót, illetve a Jugoszlávia felbomlasztását célzó törekvésekben. Következtetésem, hogy – noha Olaszország időnként, kisebb léptékű esetekben érvényre tudta juttatni akaratát a németekkel szemben – e (rész)sikerekhez – amelyeket az előadásban részletesen ismertetek – nagyban hozzájárult

Irodalomjegyzék:

- [1] Magyar Nemzeti Levéltár – Országos Levéltár
- [2] Archivio Storico Diplomatico del Ministero degli Affari Esteri
- [3] *I Documenti Diplomatici Italiani. Settima serie, Volume 4–15. A cura di Rodolfo Mosca. Roma, Libreria dello Stato 1953.*
- [4] GÖMBÖS Gyula: *Válogatott politikai beszédek és írások. Szerk.: Vonyó József. Budapest, Osiris 2004.*
- [5] ORMOS Mária: *Bethlen koncepciója az olasz–magyar szövetségről (1927–1931). In: Történelmi Szemle, 1971/1–2. 133–156.*
- [6] PRITZ Pál: *Döntési folyamatok a magyar külpolitikában 1919–1944. In: Pritz Pál: Magyar diplomácia a két világháború között. Budapest, Magyar Történelmi Társulat 1995.*
- [7] RÁNKI György: *A római hármass egyezmény és a német külpolitika. In: Századok, 1960/4–5. 645.*
- [8] ZEIDLER Miklós: *Mozgástér a kényszerpályán. A magyar külpolitika „választásai” a két háború között. In: Romsics Ignác (szerk.): Mítoszok, legendák, tévhitek a 20. századi magyar történelemlről. Budapest, Osiris 2002.*
- [9] ÁDÁM Magda: *Magyarország és a Kisantant a harmincas években. Budapest, Akadémiai 1968.*
- [10] ADRIANO, Pino–CINGOLANI, Giorgio: *La via dei conventi. Ante Pavelić e il terrorismo ustascia dal Fascismo alla Guerra Fredda. Milano, Mursia 2011.*
- [11] BUCARELLI, Massimo: *Mussolini e la Jugoslavia 1922–1939. Bari, B. A. Graphis 2006.*
- [12] CAROCCI, Giampiero: *La politica estera dell’Italia fascista. Bari, Laterza 1969.*
- [13] DE FELICE, Renzo: *Mussolini il duce. Vol. I. Gli anni del consenso, 1929–1936. Torino, Einaudi 1974.*
- [14] FERRARA, Massimiliano: *Ante Pavelić: il duce croato. Udine, Kappa Vu 2008.*
- [15] GERGELY Jenő: *Gömbös Gyula: politikai pályakép. Budapest, Vince 2001.*
- [16] GOBETTI, Eric: *Dittatore per caso: un piccolo duce protetto dall’Italia fascista. Napoli, L’ancora del Mediterraneo 2001.*
- [17] HORNYÁK Árpád: *Találkozások–ütközések. Fejezetek a 20. századi magyar–szerb kapcsolatok történetéből. Pécs, Bocz 2010.*
- [18] JUHÁSZ Gyula: *Magyarország külpolitikája 1919–1945. Budapest, Kossuth 1988.*
- [19] KRIZMAN, Bogdan: *Pavelić i ustaše. Zagreb, Globus 1978.*
- [20] ORMOS Mária: *Franciaország és a keleti biztonság, 1931–1936. Budapest, Akadémiai 1969.*
- [21] ORMOS Mária: *Mussolini. Politikai életrajz. Budapest, Kossuth 1987.*
- [22] PRITZ Pál: *Magyar diplomácia a két világháború között. Budapest, Magyar Történelmi Társulat 1995.*
- [23] PRITZ Pál (szerk.): *Magyarország helye a 20. századi Európában: tanulmányok. Budapest, Magyar Történelmi Társulat 2002.*
- [24] PRITZ Pál: *Magyarország külpolitikája Gömbös Gyula miniszterelnöksége idején: 1932–1936. Budapest, Akadémiai 1982.*
- [25] RÁNKI György: *Gazdaság és külpolitika: a nagyhatalmak harca a délkelet-európai hegemoniáért (1919–1939). Budapest, Magvető 1981.*
- [26] RÉTI György: *Budapest–Róma Berlin árnyékában. Budapest, ELTE Eötvös 1998.*
- [27] VONYÓ József: *Gömbös Gyula. Budapest, Napvilág 2014.*
- [28] ZEIDLER Miklós: *A revíziós gondolat. Pozsony, Kalligram 2009.*

Kulcsszavak: Magyar–olasz kapcsolatok, revízió, Független Horvát Állam, magyar külpolitika, olasz külpolitika

Tudományos antiszemitizmus és családi dráma - Az eugenikus professzor hagyatéki pere

Kund Attila¹

¹Pécsi Tudományegyetem - Interdiszciplináris Doktori Iskola

Első szerző/előadó e-mail címe: kundattila@gmail.com

A fajbiológia, a nacionalista és antiszemita tendenciájú eugenika 1920-as évek Magyarországon bizonyos szempontból marginális irányzatnak számított, ugyanakkor a jobboldali nyilvánosságra jelentős befolyásosa volt. A fajbiológus szerzők nézeteiket tudományos igazságoknak állították be és maguk is többnyire a tudományos életből érkeztek. Előadásom főszereplője az irányzat egyik legprominensebb képviselője, Bársony János orvosprofesszor, klinikaigazgató, korábbi budapesti rektor, a numerus clausus törvény egyik fő szorgalmazója. Az előadás azt a bizarr pert – és annak sajtóvisszhangját – ismerteti és elemzi, melyet halála után Bársony végrendelete váltott ki. A végrendelező megtiltotta, hogy egyetlen gyermeke, Éva lánya olyan férfival házasodjon össze, aki ereiben „zsidó vért” is hordoz.

Eredmények: Mivel a per bírósági dokumentumai eddig még nem kerültek elő és egyéb kapcsolódó okiratok is csak korlátozottan állnak rendelkezésre, az elemzés legfőbb forrását a perről tudósító újságcikkek jelentik. Ezek alapján kísérlem meg rekonstruálni a pereskedő felek álláspontját és bemutatni, hogy a faji antiszemitizmus érvei miképpen jelentek meg a tárgyalóteremben, hogy a fajbiológia körüli korabeli vita hogyan fogalmazódott újra a bírósági okfejtésekben és, hogy mindez milyen formában jelet meg az esetről nagy terjedelemben beszámoló lapok hasábjain.

Következtetések: Az előadás utolsó harmadában amellet kívánok érvelni, hogy a politikai antiszemitizmus és személyesen megélt antiszemita érzelmek összekapcsolódásának e példája – méghozzá a hivatalos elit egy tagjánál – miképpen árnyalja a Horthy-kor antiszemitizmusáról kialakult képet és hogyan ösztönözheti a kérdés újbóli átgondolására a korszak kutatóit.

Támogatás: Nem részesültem támogatásban.

Kulcsszavak: Bársony János, faji antiszemitizmus, fajbiológia, eugenika, Horthy-korszak

A mező- és erdőgazdasági ingatlanforgalom a kommunista diktatúra első tíz évében Magyarországon

Luka Dániel¹

¹Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Történettudományi Intézet

Első szerző/előadó e-mail címe: luka.daniel@gmail.com

Kutatásom elsősorban a kommunista földbirtok politikai intézkedések, a földmagántulajdon és földmagánhasználat fokozatos korlátozásának és felszámolásának elemzése a jogi szabályozás vizsgálata alapján. Előadásomban bemutatásra kerül, hogy az ingatlanforgalom állami ellenőrzésének és irányításának milyen szerepe volt az 1949-től az állami gazdaságok és „termelőszövetkezeti csoportok” számára végrehajtott földösszevonásokban, az ugyancsak 1949-től felülről szervezett „földfelajánlásokban”, és a parasztság „szövetkezetekbe” tömörítésében. Áttekintésre kerül az adásvételi szerződéskötés menete és az állami elővásárlási jog is.

Eredmények: Kutatásom eredménye az a megállapítás, hogy az ingatlanforgalom állami ellenőrzése, korlátozása, a föld, mint az ingatlanforgalom tárgya megszüntetésének kísérlete a szövetkezetesítés és a kommunista földbirtok politika egyik legfontosabb eleme volt. Mindezzel gyakorlatilag a még magántulajdonban lévő földek feletti rendelkezési jog oly mértékben korlátozódott, hogy a régi birtokosok földje jogilag majdnem olyan helyzetbe került, mint a földreform során juttatott újjazdáké, illetve a „termelőszövetkezeti csoportokba” bekényszerített birtokosoké.

Következtetések: A kommunista földbirtok politika egyik legfontosabb célja a mező- és erdőgazdasági ingatlanok forgalmának és a földtulajdon magánszemélyek közötti megosztásának megszüntetése volt. Az állami tulajdonba vett földek ingatlanforgalom tárgyát már csak igen kivételes esetekben képezhették, a gyakorlatban állami tulajdon magántulajdonba nem kerülhetett. Valószínűsíthető, hogy a kommunista pártvezetés a még magántulajdonban lévő földek ingatlanforgalmának korlátozásában a mező- és erdőgazdasági ingatlanok magántulajdon felszámolásának előfeltételét látta, s mindez párosult a földmagánhasználat korlátozásával, egészen pontosan a földhaszonbérletek maximalizálásával, és az állami előhaszonbérleti jog gyakorlásával.

Támogatás: Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar, Történettudományi Intézet

Irodalomjegyzék:

- [1] Aradi, B.: *Ingatlanforgalom: Az ingatlanok adásvétele, cseréje és közvetítése. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1991.*
- [2] Hidasi, G. - Horváth, Gy. - Bedő, K. - Kőszegi G.: *Az ingatlanjog nagy kézikönyve. Complex, Budapest, 2010.*
- [3] Honvári, J.: *XX. századi magyar gazdaságtörténet. Aula Kiadó, Budapest, 2006.*
- [4] Káplány, G.: *Telekkönyv, birtokrendezés, telekkönyvi átalakítás, betétszerkesztés I. Athenaeum R. Társulat Könyvnyomdája, Budapest, 1890.*
- [5] Tóth, K. (szerk.): *Agrárjogi tanulmányok. Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, Szeged, 2005.*

Kulcsszavak: ingatlanforgalom, birtokpolitika, birtokrendezés, szövetkezetesítés, földtulajdon

The Diplomacy of François Mitterrand towards Central-Eastern Europe and the Fallacies of Cognitive Geopolitics

Marius-Mircea Mitrache¹

¹*Babeş-Bolyai University*

E-mail address of the first author/presenter: marius_mitrache@yahoo.com

In the context of the Franco-German rivalry, France's alliances with the countries of Central-Eastern Europe were seen as a counterweight to the hegemony of Berlin, a means by which France hoped to counter-balance a Germany, which was considered dangerous, and above all threatening both for its own interests and for the balance of Europe. It is for this reason that Central-Eastern Europe will become, for France, what is called a "geographical mental map" in the foreign policy decisions making process. This "geographical mental map" was always activated by a trigger, which in our case was the mistrust of Germany's European commitment and its desire to recreate its economic hinterland, its Mitteleuropa, the source of its hegemonic impetus.

The diplomacy engaged by François Mitterrand towards Central-Eastern Europe is at the crossroads, between a Gaullist and realistic approach as previously pursued by Pompidou and Giscard d'Estaing, and a constructivist approach. Through realistic-constructivist analysis we can understand the motivations and gestures of Mitterrand's foreign policy concerning German reunification, the European construction (the Congress of Strasbourg of 1989) and finally Central Eastern Europe and even the Soviet Union (the pan-European confederation project will be presented on 31 December 1989).

By focusing on this dual approach of realisms and constructivism we can understand Mitterrand's desire to accelerate the integration of the European Community, the need to find a framework for the peaceful reunification of Germany, and then to anchor it in Western values. To avoid the disintegration of a Central-Eastern Europe, fragile by the fall of communism, but also trapped by resurgent nationalisms (the Yugoslav tragedy embodied its worst nightmare, which this whole region could have undergone) and of course finding a new place for the Soviet Union. Indeed, between Mitterrand's project and the concept of Gorbachev, "the European common house" there was many similarities, which explains their connivance during the years 1989-1994 [1].

For a successful transition to a new European order in which France could find its role, Mitterrand knew that he should seek an alliance with the countries emerging from communism and at the same time embed them in the values of the West, democracy, the rule of law, and freedom through its pan-European Confederation project. Mitterrand's strategy was to combine a French presence with bilateral treaties in Central and Eastern Europe with the creation of a broader framework for West-East dialogue in order to avoid the disintegration of that region and the cancellation of the European Community project [2].

The aim of our presentation is to show the sources and form of manifestations of Mitterrand's foreign policy towards Central-Eastern Europe at the end of the Cold War and in the context of the German reunification.

Results: Traditionally, it is established that following the Gaullist tradition, Mitterrand began a tour in the East European countries in order to increase the French presence, competing with German counterparts and showing his support for the reformist leaders like Gorbachev.

However, concerning the changes that were taking place, the Gaullist approach is no longer enough to explain his behavior and motivations. Henceforth Mitterrand was obliged to think

of a new scheme to accommodate a possible German reunification. The goal of Mitterrand's diplomacy was now to manage this reunification in a peaceful and democratic way in order to avoid a break-up of the European construction and a return of the new Germany to the East by remaking its previous sphere of influence.

Consequently, to avoid such a denouement, Mitterrand puts in place a strategy different from the previous one, this one having two parts. First, by Germany's anchoring to the European construction, demanding in return for an accreditation of reunification, the sacrifice of its currency, the Deutsche Mark, and a German commitment for community deepening. Then, secondly, by framing the reunification in a pan-European confederation, the aim of which was to temper the German influence in Central-Eastern Europe and to prevent the break-up of the area following the re-emergence of nationalist rivalries after the fall of communism.

Conclusions: According to Robert Jervis, it is impossible to explain decision-makers without referring to their beliefs about the world and the image of the Other. The decision-maker's pattern of reaction can be explained from the perception of the environment either in a correct or incorrect manner (misperception). It is important to decode their belief systems by discovering what is attracting their attention and which they can perceive as threats, especially because they are forced to operate in a context with several competing values, situations, and with ambiguous and often unreliable information. In such a climate of uncertainty, the risks of a bad decision based on a perception of the environment and the situation under development are greatly increased. To deal with such a situation, almost in an involuntary manner, the decision-maker must resort to preconceptual predispositions [3]. Precisely the preconceptual predispositions that Mitterrand had concerning Central-Eastern Europe that made it impossible for him to promote a foreign policy that would resonate with the *Zeitgeist*, aspirations, and expectations of the people of this region. Ultimately, by reasoning on misperceptions and half-truths, Mitterrand and his foreign policy towards Central-Eastern found themselves sidelined by the events, and constrained to admit their failure.

References:

- [1] Bozo, F.: *Mitterrand, la fin de la guerre froide et l'unification allemande. De Yalta à Maastricht*. Odile Jacob. Paris, 2005.
- [2] Schabert, T.: *Mitterrand et la réunification allemande. Une histoire secrète (1981-1995)*. Grasset. Paris, 2005.
- [3] Jervis, M.: *Perception and Misperception in International Politics*. Princeton University Press. USA, 1976.

Keywords: Central-Eastern Europe, François Mitterrand, diplomacy, German reunification, Cognitive Geopolitics

A társadalom és a hadsereg kapcsolata Törökországban

Regenye Tírnia¹

¹*Pannon Egyetem, Modern Filológiai és Társadalomtudományi Kar*

Első szerző/előadó e-mail címe: tiraa24@yahoo.com

A 2010-es évek első felében sokat lehetett hallani a Törökországban zajló eseményekről, a kormány egyes intézkedéseiről, a vezetők közötti feszültségekről. Azonban a legsürgetőbb kérdést az a több mint 2,2 millió, Szíriából érkező menekült, és az ezzel járó gazdasági- és társadalmi nehézségek jelentik, akik az utóbbi években a bevándorlási hullám során érkeztek a Török Köztársaság területére [1]. Továbbá nem hanyagolható el az a régóta húzódozó politikai és társadalmi feszültség sem, ami az Észak-ciprusi Török Köztársaság kétes helyzetéből adódik, nem is beszélve a mára már szinte rendszeressé váló terrortámadásokról az ország számos, jelentős városában. A 2016. július 15-én történt események után azonban a körülmények még feszültebbé váltak, amikor is a török hadsereg egy része erőszakkal próbálta meg átvenni az irányítást, a demokratikus értékek védelmére hivatkozva. Elemzésemben a társadalom és a hadsereg helyzetét mutatom be az Oszmán Birodalomtól, egészen 2016. július 15-ig, továbbá ezen nap következményeiről fogok még beszélni, amikkel az országban élő emberek azóta is szembesülnek.

Irodalomjegyzék:

[1] *Human Rights Watch – Turkey (2016)* <https://www.hrw.org/europe/central-asia/turkey> [Letöltés ideje: 2016.08.03.]

Kulcsszavak: Törökország, puccs, Mustafa Kemal Atatürk, AKP, Recep Tayyip Erdoğan, Abdullah Gül, Török Fegyveres Erők, kurdok, Ciprus

The Impact of Neoliberal Globalization on the Evolution of the Welfare Systems

Nándor Sári¹

¹University of Pécs, Faculty of Humanities, Interdisciplinary Doctoral School

E-mail address of the first author/presenter: sari.nandor@yahoo.com

Following the economic crisis of the 1970's, a neoliberal system of political, social and economic regulations started to exponentially replace the seriously discredited Keynesian consensus and welfare policies, and became increasingly determinative as a form of governance in countries around the globe. The basic characteristics of neoliberal globalization policies include deregulation, liberalization of economy, free market competition, multi-directional competition, privatization of public resources, limited government intervention, lessening the influence of social movements, and individualism [1]. However, recently the disadvantages of this ideology are constantly being criticized for obstructing economic growth, slowing job creation, deepening poverty and increasing social inequality [2]. In this article, I discuss about the threats, pressures and opportunities of the welfare systems in the context of globalization. I argue that the neoliberal doctrine is undermining the principle of democratic control, and legitimizing the transformation of a market-oriented economy into a comprehensive market society. The purpose of this paper is to clarify the evidences on the multiple correlations between the neoliberal agenda of globalization, the modern welfare systems, and society.

Results: At the national level, the processes of globalization have exceedingly changed how states operate and finance their welfare programs. As a consequence of economic liberalization and the clash between national and supranational interests, these changes directly led to the dismantling of the welfare state, the instrumentalization of human existence, and the restructuring of state sectors. In point of fact, the promotion of deregulation advocated a disparate regulation, which assures the disembedding of markets from social and national control.

Conclusions: Analyzing the processes of globalization and the essence of the neoliberal doctrine is one of the most complex challenges of the contemporary political science. On the other hand, understanding these issues is necessary for reducing the challenges of establishing a holistic welfare system based on universal coverage, the rule of law, citizen participation, and democratic polity. I conclude with suggestions for welfare policy recommendations for future.

References:

- [1] Harvey, D.: *A Brief History of Neoliberalism*. Cambridge, Oxford University Press, 2005.
- [2] Kurecic, P.: *Studying of Urban Movements through the Paradigms of Popular Geopolitics and Anti-Geopolitics*. *Journal of Economic and Social Development*. 2016. Vol. 3. No. 2. pp. 29-41.

Keywords: Neoliberalism, globalization, social welfare policy, economic interdependence

Egy "szociálpolitika" kísértete Magyarországon: Propaganda és a "Tito-banda"

Timár Lénárd Ádám¹

¹PTE BTK Interdiszciplináris Doktori Iskola

Első szerző/előadó e-mail címe: lenardadamtimar@gmail.com

A Rajk- (Tito-)ellenes perek történetét már sok szempontból kutatták, mégis maradtak kevésbé ismert vagy feltáratlan területei.[1] Ezek egyik része, hogy hogyan szakadtak meg azok a sokrétű kapcsolatok, amelyeket a háború után alakított ki sok közép-európai állam, köztük Magyarország is, Jugoszláviával. Ennek egyik fő közvetítője volt a hazai „délszláv” nemzetiség és szervezetei is.[2]

Eredmények: Még ha a Jugoszlávia-ellenesség Sztálin haláláig folytatódott, a hazai délszlávok elleni fellépés. Nagyon rövid idő alatt, köszönhetően a „pernek”, a kulákok váltották fel Titot és bandáját a bűnbak szerepében. Így eredetileg elsősorban a magyarországi állampárton belüli leszámolás, és kisebb részben a hazai nemzetiségi szervezetek „visszatérítése” volt a cél, de hamar átteődött a hangsúly a „kulákokkal” való leszámolásra.[3, 4]

Következtetések: A hazai zsidó lakosság elhurcolása és a németek kitelepítése után Magyarországon a „délszláv” nemzetiség volt az egyik legnagyobb létszámú etnikai közösség Magyarországon a II. világháború után. Politikai értelemben a Rajk-perig pedig a legfontosabb is, egyben a legaktívabb is. A Tito-val való leszámolás után ez változott meg a legdrasztikusabb módon, de szervezeteiket a hatalomnak sikerült gyorsan befolyása alá vonni. Így a hangsúly a per későbbi folyamán egyértelműen a kulákok elleni fellépésre tevődött át. A politikai kultúra folyamatosságát mutatja azonban az, hogy az ellenük felhasznált propaganda sablonjait először a 20. századi politikai antiszemitizmus használta fel a zsidók ellen, majd a hazai németekre kezdték el alkalmazni 1945, a kulákok ellen később. A hazai „délszlávok” elleni fellépés egyfajta átmenetet volt ebben, mert egyszerre volt egy nemzetiségek elleni fellépés, másrészt egy konkrét társadalmi „csoport” (a jugoszláv-kapcsolatokkal rendelkezők) elleni fellépés is. Ezt a jelenséget neveztem el erős gazdasági és szociális követelése miatt korábban „megkülönböztető szociálpolitikának” (mert a két világháború között a radikális jobboldali és „fajvédők” követeltek nacionalista szociálpolitikát, ami pontatlan elnevezése követeléseiknek).

Irodalomjegyzék:

[1] Zinner T.: A „nagy politikai affér.” A Rajk-Brankov-ügy. Saxum. Budapest, 2013–2014.

[2] Gyurok J.: A nemzet, állam és nemzetiség Tito politikájában. Croatica- Budapest, 2007.

[3] Simándi I.: Politika, társadalom és gazdaság a Magyar Rádióban. 1945-1948. Gondolat. Budapest, 2012.

[4] Simándi I.: Politika, társadalom és gazdaság a Magyar Rádióban. 1949-1952. Gondolat. Budapest, 2014.

Kulcsszavak: Josip Broz Tito (1892–1980), hazai délszlávok, kulákok, Rajk-per.

Természettudományok

Natural Sciences

Statistical Analysis of Precipitation Trend for Drava Flood Plain Region in Hungary

József Dezső¹, Ali Salem²

¹University of Pécs, Faculty of Sciences, Institute of Geography

²University of Pécs, Doctoral school of Earth Sciences

E-mail address of the first author/presenter: dejoszi@gamma.ttk.pte.hu, alisalem@gamma.ttk.pte.hu

Knowledge on the spatial variability and temporal trends of precipitation are essential for efficient management of water resources, agriculture and for the proper design of hydro related schemes such as clean water supply, reservoir, and distribution channels. This research analyzed the distribution, variability and trends of rainfall over Drava flood plain region. The region was observed and controlled by three meteorological stations, namely, Drávaszabolcs, Villány, and Kémes, respectively. Records of rainfall data for the period from 2014 to 2016 has been obtained from Hungarian Meteorological Agency.

Results: Charts were established to show the variation of trends within the days, months and years of the zones. Statistical analysis (linear regression method) was used to evaluate any significant difference among the three Stations and within the daily, months and years. Significant differences were observed among the three Stations. However the rainfall trends within the aforementioned zones were oscillatory. It is observed that the highest annual mean rainfall was 911.9 mm and the lowest was 688.4 mm. Contribution of the seasonal rainfall to the annual rainfall is highest during the summer period (31.7%), followed by spring period (28.6%), autumn period (19.8%) and winter period (19.1%) in the decreasing order. Regarding to daily precipitation, the analysis clearly indicated that the peak daily precipitation was 54.4 mm and maximum number of precipitation events in year were 12 events.

Conclusions: From analysis of annual, seasonal, monthly and daily precipitation data series it can be concluded that precipitation characteristics of the area is changing. The investigation showed that Kémes station recorded the highest precipitation followed by the Drávaszabolcs Station and lastly the Villány Station. Linear regression analysis revealed upward and downward trend in the data in some months and years. This study have also represented that a slight decrease of precipitation in the study period is determined in annual, winter and autumn seasons. While May, July and September are representing an increase in precipitation. This outcomes will help the planners and the stake-holders in planning and management of water resourse in the Drava flood plain region.

Acknowledgements: The present scientific contribution is dedicated to the 650th anniversary of the foundation of the University of Pécs, Hungary. The authors also thank Hungarian Metrological Agency for providing necessary data.

Keywords: Precipetation, Management, trend, linear regression, Drava flood plain

Cloning and characterization of potential antimicrobial proteins in *Eisenia andrei* earthworms

Bodó Kornélia¹, Boros Ákos², Rumpler Éva³, Németh Péter¹, Engelmann Péter¹

¹Department of Immunology and Biotechnology, Clinical Centre, University of Pécs, Pécs, Hungary

²Regional Laboratory of Virology, ANTSZ, Baranya County Institute of State Public Health Service, Pécs, Hungary

³Department of Comparative Anatomy and Developmental Biology, Faculty of Sciences, University of Pécs, Pécs, Hungary

E-mail address of the first author/presenter: nellyyy@freemail.hu

Innate immunity represents the immediate defense against environmental pathogens. Antimicrobial peptides (AMPs) are evolutionarily ancient molecules that act as key components of innate immunity. Until now only one earthworm antimicrobial peptide, the lumbricin and its orthologues were isolated. These peptides exhibit broad antimicrobial spectrum against microorganism without hemolytic activity [1]. Our aims were to isolate and characterize the potential homologue of lumbricin in *Eisenia andrei* earthworms.

Results: We had identified the mRNA of lumbricin and a closely related molecule in *E. andrei* earthworms. The cloned cDNA of lumbricin and lumbricin-related peptide consist of 477 and 562 bp and contain the open reading frames of 189 and 177 bp, respectively. The predicted molecular weights of the proline-rich lumbricin and the related peptide are 7378 and 7293 Da, and theoretical isoelectric points are 5.83 and 5.32, respectively. Phylogenetic analysis is demonstrated strong sequence similarity among annelids. Q-PCR analysis evidenced the highest expression of lumbricin and its novel-related peptide mRNA in the whole foregut (pharynx, gaster), while other tested tissues had moderate (midgut, ovarium, metanephridium) or low (body wall, seminalis vesicle, ventral nerve cord, coelomocytes) basal expression. In coelomocytes *E. coli* challenge increased the lumbricin expression after 6 hr, while *S. aureus* stimulation elevated lumbricin-related peptide expression after 6 hr.

Conclusions: Lumbricin and a novel lumbricin-related peptide coding mRNA were cloned from *E. andrei* earthworms. This unique data further proves the high conservation of lumbricin and the existence of additional isoforms of these proteins within annelids.

Acknowledgements: This work was supported by PTE-ÁOK-KA 2017-04 and the Bolyai János Research Scholarship of the Hungarian Academy of Sciences to EP.

References:

- [1] Cho JH, Park CB, Yoon YG, Kim SC. (1998) Lumbricin I, a novel proline-rich antimicrobial peptide from the earthworm: purification, cDNA cloning and molecular characterization. *Biochim Biophys Acta.* 22;1408(1):67-76.

Keywords: innate immunity, antimicrobial peptide, *Eisenia andrei*, lumbricin, cDNA cloning

Badacsonyi borrhégyből izolált *Saccharomyces* fajok borászati alkalmazásának vizsgálata mikro- és mezovinifikációs kísérletekben

Gerőcs Annamária¹, Májer János², Szőke Barna², Olasz Ferenc¹

¹NAIK - Mezőgazdasági Biotechnológiai Kutatóintézet

²NAIK- Szőlészeti és Borászati Kutatóintézet

Első szerző/előadó e-mail címe: gerocs.annamaria@abc.naik.hu

A korszerű borászati technológia egyik meghatározó eleme a „starter” élesztők használata, melyek alkalmazása révén a fermentációs folyamatok jól kontrollálhatók, a fermentációs idő lerövidíthető és gyorsabb alkoholtermelés érhető el [1].

A különböző borvidékek az adott területre jellemző mikroba közösséggel jellemezhetők, melyek a helyi borok erjesztésében meghatározó szerepet játszanak (spontán erjedés). Az élesztők az alkoholos erjesztés mellett, másodlagos anyagcseretermékeik szintézise révén hozzájárulnak a borok jellegének kialakításához [2].

Célunk a badacsonyi borvidékről szelektált *Saccharomyces* élesztő törzsek borászati fontos tulajdonságainak meghatározása, valamint mikro- és mezovinifikációs erjesztésekben történő vizsgálata, a későbbiekben pedig a badacsonyi borok karakterét kiemelő új starter kultúrák létrehozása.

Eredmények: Vizsgálatainkhoz 25 *Saccharomyces* és 1 nem *Saccharomyces* törzset választottunk ki, melyek szelektálása alkohol tolerancia (15%) és fermentációs ráta alapján történt, figyelembe véve a törzsek kénhidrogén és killer toxintermelését. Eredményeink alapján 10 törzs nem termel kénhidrogént, 7 gyengén, míg 2 erősebben, 7 törzset nem teszteltünk. Az izolátumok közül killer tulajdonsággal 21 törzs rendelkezik, ebből 4 törzs erősen toxintermelő. A kísérletek során kéknyelű, szürkebarát és olaszrizling mustot oltottunk be az általunk kiválogatott élesztő törzsekkel és készítettünk borokat mikro- és mezovinifikációs léptékben. Az elkészült borokat analitikai és organoleptikus vizsgálatoknak vetettük alá, valamint ellenőriztük, hogy a beoltott élesztőtörzsek jelen vannak-e a borokban.

Az elkészült borok mindegyike 12 V/V% fölötti etilalkohol koncentrációjú és redukáló cukortartalmuk alapján száraz, félszáraz és félédes kategóriákba sorolhatók. Az élesztő törzsek kimutatása során a következő eredményeket kaptuk: a mikrovinifikációs kísérletben készült boroknál 30 mintából 24 esetben tudtuk kimutatni a beoltott törzset, míg a mezovinifikációs léptékben készült borok esetén egyértelműen 12 mintánál.

Következtetések: A badacsonyi borrhégyből származó általunk vizsgált *Saccharomyces* törzsek felhasználhatók különböző maradékcukor tartalmú borok előállítására. Kísérleteink azt bizonyítják, hogy a borászati előnyös tulajdonságokra történő szelekció (magas alkohol tolerancia, killer tulajdonság, stb.) sikeres volt, mivel számos ilyen élesztőt tudunk kiválasztani és alkalmazni borok készítésére. További vizsgálatok azonban szükségesek a törzsek starterkultúráként történő alkalmazására.

Irodalomjegyzék:

[1] Sipiczki, M. - Romano, P. - Lipani, G. - Miklos, I. - Antunovics, Z.: *Analysis of yeast derived from natural fermentation in a Tokaj winery. Antonie van Leeuwenhoek. 2001. 79:97-105*

[2] Magyar, I.: *Borászati mikrobiológia. Mezőgazda Kiadó. 2010*

Kulcsszavak: Badacsony, Saccharomyces, bor

Kapilláris kisülésű plazma MHD modellezése és jövőbeli kilátások

Sapolov Anatolij¹, Kiss Mátyás¹, Dr. Kuhlevszkij Szergej¹¹PTE TTK Fizikai Intézet, 7624 Pécs, Ifjúság útja 6.

Első szerző/előadó e-mail címe: sapolov@gamma.ttk.pte.hu

Lokális Termadinamikai Egyensúly (LTE) mentes és nagysűrűségű plazmák kutatását érintő nagyenergiájú technológiák gyors fejlődése egyre nagyobb érdeklődést vált ki tudósok és kutatócsoportok körében. Ez ránk is vonatkozik, hiszen építettünk egy kapilláris kisüléssel gerjesztett lágyröntgen lézert, amely egy timföld kapillárison átfolyó nagy amplitúdójú elektromos áramimpulzus alapján működik. További fejlesztések végett, meg kellett ismernünk a kisülés során keltett plazma fizikai folyamatait. A célunk tehát, egy megfelelő modell kiválasztása volt, azaz:

az ismeretlen plazmaváltozók téridő függvényei legyenek,

az ismeretlen plazmaváltozók makroszkopikus mennyiségek legyenek.

Csak a magnetohidrodinamikai (MHD) modell felelt meg az elvárásainknak. Bár számos modell található a szakirodalomban [1, 2, 3], illetve nyílt forráskódok érhetők el online, de egy részük általános plazmákra, más részük pedig magfúziós és asztrofizikai problémákra lettek kifejlesztve.

Eredmények: A filozófiánk az volt, hogy a modellépítést a lehető legegyszerűbb modellel kezdjük el, majd, a tapasztalatokkal összhangban, lépésről lépésre növeljük annak szabadsági fokát. Következésképpen, először kidolgoztunk egy úgynevezett egyszerűsített MHD modellt [4], ahol a fő plazmaváltozók (részcseksűrűség, áramsűrűség és hőmérséklet) egyenletes eloszlását feltételeztük. A kapilláris geometriája miatt, nyilvánvaló volt a hengerszimmetrikus koordináta-rendszer kiválasztása, amiben az áramlási tér Lagrange- i leírását használtuk. Így, a kisülési plazma dinamikája hengerszimmetrikus problémára egyszerűsödött, ahol a „plazma-henger” időben összehúzódik és kitágul. Folytatva a filozófiánkat, kiterjesztettük a rendszer szabadsági fokát sugárirányú függőség figyelembevételével. Változtatlanul hagyva a korábban kiválasztott koordináta-rendszert, áttértünk az áramlási tér Euler-i leírására. Kísérleti megfigyeléseink szerint, a plazmaösszehúzódás homogén és izotrop módon megy végbe, amíg el nem éri maximális értékét. Ezért, ésszerű feltételezésnek véltük azt, hogy a fő plazmaváltozók minden térirányba egyenletes eloszlásúak maradnak, kivéve a sugárirányt.

Következtetések: Előzetes számítások megmutatták, hogy a kisülés során vannak olyan idő-intervallumok, amikor a plazmaoszlop gradiens törésmutatójú multimódusú optikai szálként viselkedik, és ez a tulajdonság hasznos lehet EM impulzusok stabilitásában.

Támogatás: A tanulmány támogatója a PTE TTK Fizikai Intézet.

Irodalomjegyzék:

[1] S.I. Braginskii: *Transport Processes in a Plasma*, Consultants Bureau, New York, 1965.

[2] J.D. Callen: *Fundamentals of Plasma Physics*, University of Wisconsin, Madison, 2003.

[3] P.V. Satorov, N.A. Bobrova, and O.G. Olkhovskaya: *The two-temperature equations of magnetic hydrodynamics of the plasma*, Keldysh Institute preprints, 2015.

[4] A.A. Shapolov, M. Kiss, and S.V. Kuhlevsky, *Contrib. Plasma Phys.* Vol. 56 No. 10 pp. 959–967 (2016).

Kulcsszavak: Z-pinch plazma, magnetohidrodinamika, plazma hullámvezetés

Új eszközök és módszerek a modern múmiakutatásban – innovatív vizsgálatok a gamhudi egyiptomi leletanyagon

Szvák Enikő¹, Szikossy Ildikó², Pálfi György¹, Győry Hedvig⁴, János István³, Pap Ildikó²

¹Szegedi Tudományegyetem, BDI, Embertani tanszék

²Magyar Természettudományi Múzeum, Embertani tár

³Nyíregyházi Egyetem, KTI

⁴Szépművészeti Múzeum

Első szerző/előadó e-mail címe: szvakeniko@gmail.com

Amikor a XVIII. században Napóleon egyiptomi hadjárata zajlott, a területen nem csak hadmozdulatok, hanem a katonákkal érkező tudósok révén felfedező és dokumentáló expedíciók is voltak. Az ekkor Európába özönlő nagy mennyiségű műtárgy hatására az emberek újra felfedezték maguknak az ókori Egyiptom kultúráját. Nem csak ékszerek, műtárgyak, papirusz tekercsek, hanem múmiák is szép számmal érkeztek a Földközi-tengert átszelő hajókon.

A modern idők embere már nem viszolygott a múmiáktól, legyen az ember- vagy állatmúmia. A XIX. sz. elejéig rendszeressé, sőt szenzációvá váltak a nyilvános múmia boncolások. Ezeken a „szeánszokon” a misztikum feltárása mellett a mumifikálás módszerét is igyekeztek megfejteni a boncolást végző személyek.

A XXI. sz.-i tudomány már roncsolás mentesen, a legkevesebb sérüléssel igyekszik vizsgálni ezeket az emberi maradványokat. Itt a cél már nem csupán a mumifikáló eljárás pontos meghatározása, hanem az adott egyén életére, életmódjára vonatkozó információk kutatása is.

Eredmények: A fizika, a kémia, a biológia és az orvostudomány technikai fejlődésének hatására képesek vagyunk virtuális boncolás végezni egy testen, vagy köröm méretű szövetdarabból betegségeket meghatározni.

A röntgen és a CT vizsgálatok már szinte alapvető eljárásnak számítanak a múmiakutatásban. Általuk pontos képet kapunk a csontszövetek és a megmaradt lágy részek állapotáról. Az esetleges elváltozások, pl. törések, tumorok vizsgálhatók 3D-ben. Ezen vizsgálatok semmilyen kárt nem okoznak a vizsgálat tárgyában. Az orvosi endoszkóp alkalmazásával belülről is megtekinthető egy múmia, reális képet kapva a megmaradt belső szervek állapotáról. Ezzel a módszerrel célzott mintavételre is van lehetőség, melyet követően úgynevezett paleomikrobiológiai vizsgálatok segítségével a vett szövetből kimutathatóvá válnak egyes esetleges járványos betegségek (TBC, lepra) sőt gombás fertőzések is.

A lángatomabszorpciós spektrometria vizsgálat révén táplálkozási szokásokról kaphatunk pontos adatokat. Kideríthető az adott egyénről, hogy pl. állati vagy növényi eredetű táplálékot fogyasztott-e nagyobb mértékben.

Következtetések: Előadásunk célja bemutatni, hogy milyen eljárások alkalmazhatóak biztonságosan a hazai történeti embertani leleteteken, köztük az egyiptomi múmiákon. Mely lehetőségek állnak jelenleg rendelkezésünkre, milyen új módszerekkel, eljárásokkal kísérletezünk vizsgálataink során.

Támogatás: Continental Automotive Hungary Kft, NYE, MTM, MTA ATOMKI Debrecen

Kulcsszavak: mumifikálás, múmiakutatás, Egyiptom, Gamhud

Két, ineffektív szimbiotikus nitrogénkötést eredményező lókusztérképezése *Medicago truncatula*-ban és a mutáns növények fenotípusos jellemzése

Tóth Mónika Tünde¹, Gombár Anikó¹, Kováts Gyöngyi¹, Horváth Beatrix¹, Kaló Péter¹

¹NAIK, Mezőgazdasági Biotechnológiai Kutatóintézet 2100 Gödöllő, Szent Györgyi Albert u. 4.

Első szerző/előadó e-mail címe: toth.monika.tunde@abc.naik.hu

A légköri nitrogén megkötésére csak bizonyos prokarióta szervezetek képesek. A talajlakó *Rhizobium* baktériumok gazdaspecifikus módon lépnek kapcsolatba a pillangósvirágú növények (Fabaceae) különböző fajaival és hoznak létre szimbiotikus nitrogénkötő kapcsolatot. A két partner együttműködésének eredményeként a gazdanövény gyökerén gümőképződik, amelyben a baktériumok differenciálódnak és a légköri nitrogént a növények számára felvehető ammóniává alakítják a védett környezetért és a tápanyagforrásért cserébe. Ez a szimbiotikus kapcsolat teszi lehetővé, hogy a pillangósvirágú növények nitrogénszegény talajon jól fejlődjenek, illetve magas fehérjetartalmú leveleket növesztenek és magokat képeznek [1]. Kutatócsoportunk célja olyan növényi szimbiotikus gének azonosítása, melyek a *Medicago truncatula* és *Sinorhizobium* sp. közötti kapcsolat kialakításában és a fenntartásában vesznek részt [2]. A nitrogénkötésben szerepet játszó növényi gének megismeréséhez a folyamatban mutációt szenvedett mutánsokat hoztak létre különböző mutagenizálási (gamma-besugárzás, etil-metán-szulfonát kezelés) módszerekkel. Az általam vizsgált Fix- vagy más néven ineffektív TR183 és TR36 mutánsok képesek gümőképzésre, de azokban hatékony nitrogénkötés nem zajlik [3].

Eredmények: A kromoszómákon a magasabb rendű élőlények több tízezer génje lineárisan helyezkedik el, és így kapcsoltsági csoportokba rendeződve jutnak át az utódokba. A kapcsoltsági csoportokon belül a gének sorrendje genetikailag meghatározható, és ezt felhasználva a mutációt szenvedett *M. truncatula* gének térképhelyzete is megállapítható. A térképhelyzet ismeretében térképezésen alapuló génizolálással (pozicionális klónozás) tervezzük azonosítani a hibát szenvedett géneket. A mutáns lókusztérképezéséhez a TR183 és TR36 növényeket vad típusú A20 *M. truncatula* növénnyel kereszteztük, majd F2 és F3 szegregáló populációkat hoztunk létre. A *M. truncatula* genom genetikai markereit felhasználva genetikai térképezéssel azonosítottuk a mutációt szenvedett gének helyzetét a genetikai térképen. Mikroszkópos vizsgálatokkal meghatároztuk, hogy a mutáns gümőkben milyen mértékű a rhizobiumok kolonizációja, valamint vizsgáltuk a rhizobiumok differenciációjának mértékét. Eredményeink azt mutatták, hogy a sejtek kolonizációja a mutáns gümőkben, csak a nitrogénkötő zónában tért el jelentős mértékben a vad típusú növények gümőjétől.

Következtetések: A géntérképezésből kapott eredményekből megállapítottuk, hogy a TR183 és a TR36 mutáns fenotípusáért felelős gének mely kromoszómákon helyezkednek el. Szorosan kapcsolt markerek segítségével 2 Mbp nagyságú szakaszra szűkítettük a mutáns lókusztérképezés tartalmozó genomi régiót mindkét mutáns esetében. A lókusztérképezés pontosításához a térképező populációk kibővítésére és további markerekre van szükség. A mutáns gümők mikroszkópos vizsgálata megmutatta, hogy a mutációt szenvedett gének mindkét mutáns esetében a gümőfejlődés kései szakaszában játszanak szerepet.

Támogatás: OTKA 119652, 120300; NAIK Kutatói utánpótlást elősegítő program

Irodalomjegyzék:

- [1] Nicolas Maunoury, Miguel Redondo-Nieto, Marie Bourcy, Willem Van de Velde, Benoit Alunni, Philippe Laporte, Patricia Durand, Nicolas Agier, Laetitia Marisa, Danièle Vaubert, Hervé Delacroix, Gérard Duc, Pascal Ratet, Lawrence Aggerbeck, Eva Kondorosi, Peter Mergaert (2010) Differentiation of Symbiotic Cells and Endosymbionts in *Medicago truncatula* Nodulation Are Coupled to Two Transcriptome-Switches. *PLoS ONE* | www.plosone.org March 2010 | Volume 5 | Issue 3 | e9519
- [2] VandenBosch, K. A., Gray, S. (2003) Summarise of Legume Genomics Projects from around the Globe Community Resources for Crops and Models. *Plant Physiology* 131:840-865.
- [3] Dominique Morandi, Emilce Prado, Muriel Sagan, Gérard Duc (2004) Characterisation of new symbiotic *Medicago truncatula* (Gaertn.) mutants, and phenotypic or genotypic complementary information on previously described mutants. *Mycorrhiza* (2005) 15: 283–289

Kulcsszavak: Medicago truncatula, szimbiotikus nitrogénkötés, genetikai térképezés, szimbiotikus fenotípus

Filozófia, szociológia és néprajz

Philosophy, Sociology, and Ethnography

The incidence of drug use among the sexually exploited victims of human trafficking

Adina Schwartz¹, Mihaela Tomita²

¹West University of Timisoara, Doctoral School of Sociology, PhD Student

²West University of Timisoara, Faculty of Sociology and Psychology, Associate Professor

E-mail address of the first author/presenter: nicoleta.schwartz@gmail.com

The presented doctoral research aims to analyze the two most widely spread crimes – human trafficking and drug use and trafficking - by examining the relationship between human trafficking, for the purpose of sexual exploitation and the use of illicit drugs among this vulnerable category. Within this research we intend to identify whether human trafficking for sexual exploitation is a factor which determines the start of illicit drug use. Next, to identify the specific needs for protection and assistance of these victims. Further on, by analyzing the specific services existing within the European Union compared to the specific needs identified, we aim to identify the existing strengths and weaknesses. Eventually we will propose practical solutions to improve services in such a way that the identified needs meet the existing services. The research has been conducted in Romania, Italy, Portugal, UK, Germany, the main source and destination countries of Europe [1]. Questionnaires have been applied to victims of human trafficking. Interviews and focus groups have been conducted with professionals.

Results: In the time span March 2016 – March 2017, 23 victims have responded to questionnaires and 54 professionals have been interviewed. The intermediate results of the research reflect the fact that:

- 1) The push and pull factors for sexually exploited victims differ from the factors leading to other forms of exploitation.
- 2) The early age of sexual exploitation is a risk factor of early drug use during sexual exploitation.
- 3) The victims who used to live in orphanages tend to use drugs during sexual exploitation.
- 4) The homeless persons who are trafficked tend to use drugs based on a previous drug use history.
- 5) There is a tendency in using drugs by the sexually exploited victims of human trafficking in comparison with the victims of other forms of exploitation.
- 6) Mostly the existing services are not specifically tailored to the needs of sexually exploited, drug using victims of human trafficking.

Conclusions: The intermediate results of the international doctoral research reflect the fact that even if a correlation between sexual exploitation and use of illicit drugs can be identified, neither of the countries in which the research has been conducted up to now have a coherent strategy to assist this category of vulnerable people, even if their need differs from the needs of the non consumer victims.

Acknowledgements: The Friendship Foundation UK- Romania, Fundatia Pro Prietenia Arad, Cooperazione Internazionale Sud - Sud

References:

- [1] United States of America. Department of States: Trafficking in Persons Report. 2016 <https://www.state.gov/documents/organization/2017.04.04>

A vajdasági magyarság társadalmi helyzete a 2011-es népszámlálás eredményeinek tükrében

Badis Róbert¹

¹Szegedi Tudományegyetem, Állam- és Jogtudományi Kar

Első szerző/előadó e-mail címe: badisrobert@gmail.com

Vajdaságban 251 136 magyar nemzetiségű egyént számláltak meg 2011-ben. A régió legnagyobb számú nemzeti kisebbségeként az össznépesség 13 százalékát alkotják a magyarok. Felmerül a kérdés, hogy a magyar népesség társadalomszerkezete (foglalkozás, aktivitás, iskolai végzettség, korszerkezet) alapján mennyivel különbözik a teljes népesség és a többi itt élő nemzetiség társadalomszerkezetétől. A 90-es években végbement változásokat összefoglalva elmondható, hogy a kedvezőtlen korszerkezettel, az össznépességhez viszonyítva pedig alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezik a vajdasági magyarság [1]. A foglalkozási szerkezet is jellegzetes, hiszen a magyarok harmada mezőgazdaságból élt. Az iskolai végzettséget vizsgálva megállapíthatjuk, hogy az elmúlt húsz évben javult a helyzet, azonban a javulás mértéke is elmarad az össznépességen, vagy a szerb népességen belüli arányokhoz viszonyítva.

Eredmények: Az előadásomban bemutatom a vajdasági magyarságra vonatkozó társadalmi szerkezetet meghatározó népszámlálási adatokat. A vajdasági magyarok korszerkezete rendkívül elöregedett társadalomról tanúskodik: az átlagéletkor 44,86 év. A férfiak esetében a az átlagéletkor 42,74, a nők esetében pedig 46,76. A 15 évnél idősebb vajdasági magyarok mintegy 10 százaléka rendelkezik felsőfokú végzettséggel, közel 20 ezren. Ezzel szemben a magyarok közel egy százaléka iskolázatlan, és további 15 százalékuk nem fejezte be az általános iskolát. Az gazdasági aktivitást vizsgálva továbbra is felülreprezentáltan jellemző a vajdasági magyar nőkre a háztartásbeliség. Ennek oka a mezőgazdaságból élők magas aránya, ahol a család nő tagja háztartásbeli.

Következtetések: A vajdasági magyarság demográfiai és társadalmi helyzete kedvezőtlenebb Vajdaság össznépességénél, főként a szerb nemzetiségűekénél. Ennek egyik oka az elvándorlás, ami nagy mértékben érinti a vajdasági magyarokat, főként a magyar állampolgárság könnyített megszerzése óta. Az elvándorlók főleg fiatalok, aktívak és családalapítás előtt állnak. Ebből adódik, hogy a vajdasági magyarság korszerkezete rendkívül rossz. Az elvándorlásra vezethető vissza az iskolai végzettség átlagnál lassabb javulása is, mivel a magasán képzett fiatalok hagyják el szülőföldjüket. A foglalkozási szerkezet kedvezőtlen képe egyrészt a hagyományos kulturális értékekre vezethető vissza, másrészt viszont szociológiai okokra, látens diszkriminációra, marginalizált helyzetbe kényszerítéssel. Sajnos ezen folyamatok egymást felerősítik és így visszafordíthatatlan társadalmi folyamatokat eredményeznek, amelynek következmény a vajdasági magyarság létszámának drasztikus csökkenése és társadalmi helyzetének romlása lesz.

Irodalomjegyzék:

[1] Badis Róbert: A vajdasági magyar népesség társadalmi szerkezete az 1991-es és a 2002-es népszámlálások tükrében. *Regio*. 2008/4. p. 102-155.

Kulcsszavak: vajdasági magyarság, demográfia, társadalmi szerkezet, korszerkezet

The Maximum Bandwidth of Instructional Communication and the Partly Full-Time Learnerst

Júlia Nagy¹

¹Doctoral School of Social Communication, Corvinus University of Budapest

E-mail address of the first author/presenter: njuli85@hotmail.com

As the number of non-traditional students is increasing Cite1 Western higher education, the question of online distance learning has a growing significance as a possible solution for the new challenges. Sceptics consider online distance education to be a second-rate learning experience [2]. But when they compare it to "traditional" full-time studies, they might think of the latter in an ideal form that is not real. The aim of this pilot study is to highlight that some of the students who formally take part in a full-time degree program are not real full-time students: they do not necessarily attend more lessons than a part-time student would, and still, they can argue that online distance education and part-time programs are of low quality.

In 2014, a four-week-long pilot study was conducted among the first-year students of a full-time communication and media studies master program at a well-known university in Budapest. Attendance was recorded by a fellow-student observer during the lessons of lecture-based subjects that were compulsory for all students, but did not require attendance as a necessary condition to get a grade. At the same time, the same class was asked with the use of an online survey about the importance of face-to-face teacher-student interaction.

Results: The overall average attendance rate of the students was 27%. Meanwhile the 37% of the class, who were willing to fill the survey, considered face-to-face teacher-student interaction important for a high-standard learning experience.

Conclusions: Though the respond rate of the survey was too low to be representative even for the observed class, and the observation of one class cannot be generalized to the whole system of Hungarian higher education, the study, as a pilot, gives foundation to form hypotheses for further research: 1. A significant proportion of Hungarian students can be considered partly full-time (formally full-time, but not necessarily attending more lessons than a part-time student would). 2. Even partly full-time students can refuse the idea of online distance education and part-time programs, considering them "low-standard".

References:

[1] Choy, S.: *Nontraditional undergraduates*. U.S. Department of Education, National Center for Education Statistic. Washington D.C., 2002.

[2] Versluis, A.: *Virtual Education and the Race to the Bottom*. *Academic Questions*. Vol.17. no. 3. pp. 38–51.

Keywords: attendance, e-learning, non traditional students

The role of the doppelgänger-effect in the Karády-myth

Lips Adrián¹

¹PhD student, Corvinus University of Budapest, Social Communication PhD Program

E-mail address of the first author/presenter: lips.adrian@gmail.com

In my research I shall examine the role of the doppelgänger-effect in the Karády-myth. Katalin Karády was a famous actress and singer during the Second World War in Hungary. The starting point of my thesis is the revelation of the doppelgänger-effect in the process of creating the Karády-myth. The study case presents the results of a micro-research that helped me to draw up definitions for new research. My main point is that the Karády-myth as a popular narrative (theoretically created by Zoltán Egyed, Hungarian journalist and practically implemented and materialized by Karády) was built up from 1939 to 1945 in Hungary. After this period the cult has risen two times (1980's and 1990- nowadays) and its resurrections can be observed in Hungarian media representations as well. According to this fact I analyzed the diverse understanding of 'Deadly Spring' (in Hungarian: 'Halálos tavasz')[1] – the emblematic Karády-movie, premiered in 1939 – and its Hungarian media representations in the various periods. After the analysis I tried to find optional answers for several questions: How did the Karády-myth come alive in Hungary? How did it survive through the past? How can I find out and reveal the role of the doppelgänger-effect in the Karády-myth?

Results: It can be said that the Karády-myth as a frame – similarly to Josef von Sternberg's Dietrich-myth in Germany and USA – contains individualist (as resting bitch face: the diva, the emancipated woman, the femme fatale, the vamp) and collectivist (the victim, the human in the inhumanity, the victim who's suffering from the frame) elements.

Conclusions: According to the results the Karády-myth itself is a complex frame (like a double sided doppelgänger-scheme) and its individualist and collectivist elements can be shown and reflected throughout the Hungarian media representations; it is considerably diverse that which one of them is at the center of the attention in the various periods.

References:

[1] Lips, A.: *Az emblematikus Karády-film. A Halálos tavasz lehetséges olvasatai egykor és ma* In András, H. (szerk.): *Kommunikációs terek 2016. DOSz-T3 Kiadó, Budapest-Sepsiszentgyörgy, 2016. pp. 84-94.*

Keywords: Karády-myth, Katalin Karády, doppelgänger-effect, popular narrative, Hungarian media

Architectural cultural heritage organization and management in revitalization project (Feštetić castle case study)

Sanda Kiralj Levak¹

¹*Doctoral school J. J. Strossmayer in Osijek, Postgraduate interdisciplinary university study, Culturology Management in culture, arts and education*

E-mail address of the first author/presenter: sanda.kiralj@gmail.com

Once representing wealthy aristocratic or merchants' families, Croatian castles have nowadays lost not just their original purpose but their general purpose. Even during the Second World War, when added to the state list of social properties, various facilities of social importance were placed in castles: hospitals, orphanages, homes for the elderly, laboratories and research centres, religious organizations, artists' clubs etc. As a result of uncontrolled and unplanned exploitation that lasted for a quite long period, without proper care like maintenance and protection, conservation and restoration services are today needed in order to prevent such architectural cultural heritage. The future action scenarios are needed as well. Feštetić Castle was chosen as an example for this article.

Results: The only thing worse than no action is the action without prior research. Nowadays in market-oriented ventures, although this is the non-profit sector, a market-based approach is required if there is an intention to take a market position and ensure cultural heritage survival. Encouraged by successful foreign examples such as the Blackrock castle, the palace of Brera, the castles of King Ludwig II of Bavaria, Egeskov castle, many castles of Tuscany, which are only a few European examples that should be considered and explored in order to enable us to choose the most appropriate functions and purposes for such specific cultural heritage like the chosen Feštetić castle. So far there are some plans [1] for the Feštetić castle, such as opening an Institution for higher education. The additional functions and purposes would provide the synergy effect of science and culture together, which would make the maximum utilisation.

Conclusions: Foreign experiences of using and connecting new purposes with the architectural cultural heritage in accordance with the given resources and the operational capabilities by applying revitalization management, should be considered one of the successful ways to make architectural heritage adjusted to the market. Organizing and managing by the abilities and available resources, following the guidelines from the adapted management plan, provide the architectural cultural heritage to be re-introduced in everyday life of its users. So the appropriate architectural cultural heritage management approach by allocating additional specific purposes in the revitalization project, enables their involvement in their user's everyday life, further ensuring their daily maintenance i.e. a certain guarantee for their protection and conservation.

References:

[1] Horvat, T.: *Kaštel Feštetić - sanacija i rekonstrukcija, Glavni projekt, Međimurska županija, Općina Pribislavec, 2015.g.*

Keywords: Management, leadership, architectural cultural heritage, revitalisation

Fiatal felnőttek a globalizált Európában

Veres Imre¹, Bank Éva²

¹Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Kisebbségpolitika MA

²Szegedi Tudományegyetem Neveléstudományi Doktori Iskola

Első szerző/előadó e-mail címe: imre.veres90@gmail.com

A globális, kozmopolita társadalmi berendezkedésben elveszhetnek a hagyományokra épülő entitások. A kozmopolita egyének nem ismerik az otthonalanságot, mivel a világban sehol sem érzik magukat idegennek. Számukra a különböző kultúrákból, világokból származó értékek, elemek egységet képeznek [1]. Ez a jelenség mindig is jelen volt a történelmében, különböző utazók, vándorlók személyében. Később a technológia fejlődésével megjelent a helyváltoztatás egy új forradalma. Az információs korszak beköszöntével a világ kinyílt az átlagemberek számára is. Ez indított el olyan társadalmi folyamatokat és változásokat, amelyek egyenesen mutattak ki a nemzet és családi kötelékek viszonyrendszeréből valami tömegesbe, valami újba [2].

Vizsgálatunk célja annak feltárása volt, hogy az egyetemista fiatalokat (N=164) mennyire jellemzik a kozmopolita világpolgári értékek. Összehasonlítottuk, hogy a kivándorlási szándék, milyen kapcsolatban áll a többféle kultúra együttélése iránti attitűddel, a kozmopolita léthez köthető tulajdonságokkal/képességekkel és a személyes értékpreferenciákkal. Vizsgálatunkhoz saját fejlesztésű, online kérdőívet használtunk. A 22 itemből álló mérőeszköz a kozmopolita léthez köthető személyes tulajdonságok és képességek (Cronbach- α = 0,79), személyes értékpreferenciák (Cronbach- α = 0,65) és kultúrával szembeni attitűd skálákra bontható (Cronbach- α = 0,79). A háttérkérdőívben a tanulmányokra, nyelvtudásra és külföldi tartózkodási szándékra is rákérdeztünk.

Eredmények: Az elemzések alapján szignifikánsan több hallgató tervezi külföldön az életét, mint itthon ($t=-6,63$; $p<0,001$). Az itthoni karrierre vonatkozó állítás fontosságának megítélésében szignifikáns különbség van az itthon maradási tervező és a külföldre készülő személyek között ($t=4,99$; $p<0,001$). A külföldre készülő hallgatók számára kevésbé fontos az itthoni karrier ($r=-0,33$; $p<0,001$, illetve az itthoni családalapítás ($r=-0,42$; $p<0,001$), míg a külföldi tapasztalat lehetősége kevésbé fontos az itthon karriert tervező hallgatók számára ($r=-0,44$; $p<0,001$). Szignifikáns kapcsolat mutatható ki az itthon maradási szándék és az itthoni családalapítás ($r=0,45$; $p<0,001$), a magyar élettárs/házastárs választása ($r=0,23$; $p=0,01$), a nemzeti ünnepek és a magyar közügyek fontossága között ($r=0,26$; $p=0,01$).

Következtetések: Az elemzések alapján a külföldre készülő hallgatók között hangsúlyosabban jelennek meg a kozmopolita léthez kapcsolódó világpolgári értékek, míg az itthon maradási választó hallgatók preferenciái nemzeti értékekhez jobban köthetők.

Irodalomjegyzék:

[1] Biczó, G.: *Hasonló a hasonlónak: filozófiai antropológiai vázlat az asszimilációról.* Kalligram Könyvkiadó, Budapest, 2009.

[2] Fukuyama, F.: *A Nagy Szétbomlás: az emberi természet és a társadalmi rend újjászervezése.* Európa, Budapest, 2000.

Kulcsszavak: fiatalok, globalizáció, külföldi munkavállalás

Irodalom és nyelvtudomány

Literature and Linguistics

About the Ineffable: Tom McCarthy's Remainder

Albert Noémi¹

¹University of Pécs, Faculty of Humanities, Doctoral School of Literature

E-mail address of the first author/presenter: noemi_albert@yahoo.com

Remembrance, trauma, space: all three of these concepts have gradually become social metaphors, analyzed by representatives of different disciplines, and fictionalized by numerous contemporary writers. Tom McCarthy's 2001 novel is a reaction to these approaches, by avoiding any kind of analysis and psychologization of these issues. The trauma, central to the narration, is never discussed, no attempt is made to understand it. Nevertheless, in its discussion, the consideration of certain psychiatrists (van der Kolk) and philosophers (Deleuze, Ricoeur, etc.), focusing on the issue, is indispensable. The problematics of space in the novel needs to be revisited from a contemporary scholarly perspective, relying on the findings of Sen, Silverman, Warf, Arias, Soja, and even Augé. Furthermore, Vermeulen's paper on the novel and the issue of affect provides further insight into the key controversies discussed in my paper.

Results: The careful examination of the novel revealed its purposeful fallacy validated by memories that are insecure and supposedly inexistent. Ultimately it proves to be about the ineffable, the unattainable. Memory and its absence, the approach to trauma without any attempt at explanation figure in a novel way in *Remainder*. Gradually they themselves become surpluses, remainders. However, the novel proves that all attempts at chiselling them away, at disposing of them, are futile, because they, together with their chaotic, illogical workings, comprise the identity of the main character.

Conclusions: McCarthy's novel provides a timely response to current debates about both issues of memory and trauma. However, it does this through affects, through absences. Consequently, it requires a new perspective, a new approach to central issues, and thus a re-evaluation of the implied fields of discourse.

Keywords: remembrance, trauma, space, absence

A gesztusok szerepe a digitális mémek értelmezésében

Ambrus Tünde Laura¹

¹Eötvös Loránd Tudományegyetem

Első szerző/előadó e-mail címe: sargabicikli@yahoo.com

Az internet térhódítása nagy hatással volt a nyelvre és a kommunikációra. A legfontosabb változások között említhetjük az információáramlás gyorsaságát, a nyelvtani és helyesírási szabályok figyelmen kívül hagyását, ami befolyásolja a mindennapi nyelvhasználatot is, és kiemelkedő fontosságúvá váltak a sajátos kommunikációs funkcióval bíró nem nyelvi elemek. Ennek a tendenciának megfelelően a digitális kommunikáció nagy aránya történik képekkel és kép-szöveg konglomerátumokkal, még azokban az esetekben is, amelyekben a szöveges kifejezés is elégséges lenne az információátadáshoz.

A képi elemek figyelemfelkeltő szerepe magától értetődőnek számít napjainkban, azonban kognitív nyelvészeti szempontból számos kérdés tevődik fel: milyen jelentésalkotó folyamatok játszanak szerepet a mémek megértésében? Hogyan értelmezzük őket? Milyen szerepekkel bírnak a képi és a szöveges elemek, és ezek hogyan kapcsolódnak egymáshoz?

Jelen előadás fő hipotézise, hogy a mémek nem pusztán kép és szöveg viszonyában tekinthetők multimodálisnak, de a megjelenített gesztusok és arckifejezések is tekinthetők modalitásnak abban az értelemben, hogy bizonyos esetekben a képi elemek ilyeneket reprezentálnak, tehát a jelentésalkotási folyamatban a kép egy adott gesztus/arckifejezés tartalmát hordozza.

A mémekben fellelhető metaforák a kognitív metaforaelmélet szerint kerülnek megállapításra, mivel azonban a konceptuális integráció is igen gyakori a mémek esetében, így ez az elmélet is szerepet játszik a vizsgálatban. A multimodalitás kérdéskörének elméleti hátterét Charles Forceville munkái adják, a gesztusok vizsgálata pedig az említett kognitív nyelvészeti keretekkel összeegyeztethető módon történik.

Eredmények: Általánosságban megállapítható, hogy a metaforák és más figuratív elemek nem minden esetben tekinthetők multimodálisnak a mémek esetében, azonban legtöbb esetben a képek által kifejezett érzelmek, vélemények metaforikusnak vagy metonimikusnak mondhatók.

A leggyakrabban használt mémek esetében a megjelenített gesztus egy sajátos jelentéstartalommal telítődik, amely nem található meg jelentésanilag sem a képi, sem a szöveges elemekben, következésképpen ezek a típusú mémek szöveges elem nélkül is jól használhatók és működőképesek, mivel a megjelenített gesztus már ismeretes a felhasználók számára.

Következtetések: Az akadémiai vélemény az arckifejezések, mimikai megnyilvánulások tekintetében nagyon megosztott, ugyanis csak néhány szerző tekinti ezeket gesztusnak (Ekman és Friesen, Argyle), azzal a megkötéssel, hogy ezeknek szándékosnak kell lenniük: amennyiben a beszélő szándékosan társít arckifejezést a beszédéhez, gesztusnak tekinthető. Jelen vizsgálat gesztusként értékeli a megjelenített arckifejezéseket, mivel a mémek esetében feltételezhető, hogy a gesztust ábrázoló képi elem kiválasztása szándékos és tudatos a mém alkotója részéről. A mémekben szereplő gesztust tartalmazó képek általában olyan szöveges tartalommal kombinálódnak, amelyek a valóságban sosem fordultak elő. Feltételezhető tehát, hogy a gesztusokat és arckifejezéseket ábrázoló képek kiválasztása nagy gonddal történik, mivel ezeknek nagy szerepe van a mémek megértésében.

Irodalomjegyzék:

[1] Blackmore, S.: *The Meme Machine*. Oxford University Press. New York, 1999 (2001)

- [2] Cienki, A. – Müller, C.: *Metaphor and Gesture*. John Benjamins Publishing Company. Amsterdam/Philadelphia, 2008.
- [3] Dawkins, R.: *The Selfish Gene*. Oxford University Press. New York, 1976 (1986).
- [4] Forceville, C. – Urios-Aparisi, E.: *Multimodal Metaphor*. Mouton de Gruyter. Berlin/New York, 2009.
- [5] Kövecses Z.: *Where Metaphors Come From*, Oxford University Press, 2015.

Kulcsszavak: Mém, gesztus, multimodalitás, konceptuális metafora, blend

Mintha David Lynch-et könyvbe zárták volna. House of Leaves: médium, ami túlmutat önmagán

Deisler Szilvia¹

¹Selye János Egyetem, Komárom, Szlovákia

Első szerző/előadó e-mail címe: deisler.szilvi@yahoo.com

A House of Leaves kétség kívül az egyik legnagyobb kihívás, amivel könyvformátumban találkozhatunk, hisz magába foglalja és ugyanakkor önmaga alkotja meg mindazt, ami olyan nyugtalanítóvá teszi: a matrjoskababa-szerű felépítést, ami egyszerre labirintus is, és amiből csak úgy kerülhetünk ki, ha a kirakós elemeit megfelelően helyezzük egymás mellé... vagyis sehogy. Merthogy mindaz, amire építhetünk, nem alapmateria, amire építeni lehet: remedializáció, megbízhatatlan hivatkozási rendszerek és narrátorok, fikció és valóság teljes összemosása, Furcsa Hurok, fragmentált, hiányos vagy javított szöveg – hogy csak a leglényegesebbeket említsem.

Eredmények: Mark Z. Danielewski első regényével elindította életművén belül azt a folyamatot, melyben a könyv más médiumok kontextusába kerül, és melynek középpontjában is egy másik médium áll. A House of Leaves legnagyobb jelentősége viszont az, hogy nem merül ki a pusztá remedializációban vagy inskripcióban, hiszen az egyes médiumok és az őket alkotó szerzők folyamatos egymásra hatása az, aminek köszönhetően egyszerre van jelen építés és destrukció. Ez utóbbi jelenti az egyes médiumokban bekövetkező „működési hibák” megjelenését.

Danielewski puzzle-jét, ha nem is tudjuk befejezni, sokáig és sokfajta módon rakhatjuk, miközben újabb és újabb kapcsolódások születnek a médiumon kívül, és elveszik a jelentősége annak, mi az értelmezés, melyik baba melyiket foglalja magába, milyen irányba haladunk és valóság vagy fikció-e éppen, amiről szó van. A mérnökileg megkonstruált alkotás nem azzal köti meg a kezünket, hogy a látszólagos nyomok mentén haladva egy irány felé terel minket, hanem hogy az ezek által létre hozott ösvények kettős természetűek, vagyis némelyikük zsákutca, mások pedig nem azok, és a kettő megkülönböztetése sok esetben csak a mi döntésünk. Ezek együttese az, ami nem enged ki minket a labirintusból, miközben egyértelművé válik, hogy az irányok (ahogy a valós és nem valós kérdése sem, nem csak az Escher-terek említése miatt) nem számítanak.

Következtetések: Danielewski regénye úgy hirdeti az írott/nyomtatott szöveg győzelmét, hogy közben lerombol minden műfaji alapkövet. Lehetetlen terekből, lépcsősorokból és labirintusból épülő házának alapjait lábjegyzetekre és más médiumokra helyezi, hogy ezzel megkomponálja a művészet új otthonát. A House of Leaves zavarba ejt, felzaklat, nem hagy nyugodni, és mindez csak a kezdet.

Kulcsszavak: Danielewski, labirintus, remedializáció, Escher

Identity Crisis Caused by Heroic Narratives in Ernest Hemingway's For Whom the Bell Tolls

Fótfai Rita¹

¹University of Pécs, Doctoral School of Literature

E-mail address of the first author/presenter: ritafofai@gmail.com

The questions of my presentation revolve around the attractive nature of war. Ernest Hemingway's 'For Whom the Bell Tolls' is an important novel from the perspective of my research, mostly because it presents a varied and self-critical attitude. At first it seems like a traditional, heroic war story with a self-sacrificing hero. However, a deep analysis can show that this novel represents war heroism in an ambivalent way: it emphasizes its brutality and senselessness together with its suggestive nature. One of the main themes of the novel is the tension inherent in the protagonist, manifested between the moral opposition and the desire to become a hero, a common trait of war narratives. But the work, besides representing mankind's attitude towards war, also lays emphasis on the attitude towards the narrative. Thus, my analysis focuses on investigating the narrative's approach to the aforementioned duality.

Results: The novel operates with the personification of the different elements of heroic narrative tradition. However, it does this not in order to become a fable or a moral story, but in order to show the desire to vivify the abstract narratives, providing a strong, tactile, physically perceptible experience about heroism. And since narratives exert substantial influence on cultural thinking, analyzing its relationship with readers provides important results for other social sciences, too. One of the strengths of the novel is the use of different fighting methods, such as sport hunting and bullfight besides the soldiers' story. This helps me extend the investigation of war symbolization and to research it not just in the context of civilization but in the context of nature, as well. It is important to find the root of its attractive nature. All of the three fighting methods have a second, abstract meaning, not just practical reasons. They help the human be seemingly the winner over the other. This other represents not only itself (humans as political enemies, animals as meat), but also bears an ideological meaning (representation of maleficence, of instincts, of fears and natural forces).

Conclusions: There are numerous ideological narratives in our culture, but these special occasions let the person experience them, to fight for or against them physically. They are not just thinking and talking about these forces, but have a chance to confront them in an intensive and tremendous way, and this reality seems may present a possibility to understand the attractive nature of wars and other violent, but legitimated acts.

Keywords: Hemingway, war, narrative, symbols, nature

Transgression, Shame, and Rebellion: The Politics of Breastfeeding in African American Literature

Lénárt-Muszka Zsuzsanna¹

¹*Debreceni Egyetem*

E-mail address of the first author/presenter: lenartmzs@gmail.com

The paper is concerned with the cultural anxiety surrounding breastfeeding in African American literature. In the novels I analyze—*Song of Solomon* (1977) [1] and *Beloved* (1987) [2] by Toni Morrison, and *Push* (1996) [3] by Sapphire—, the nursing body becomes a site of politics. The Western patriarchal discourse of motherhood and its normative codes have been made up of and informed by various theories, beliefs, and interests, all intent on policing women's bodies and behavior. In the binary oppositions that the Western philosophical tradition lies on, women as well as mothers have been positioned on the “nature” end of the nation/culture spectrum presumably because of their “direct bodily involvement with procreation” (22) [4], and women have also been associated with emotion and not reason, as well as with the private sphere instead of the public one. The figure of the mother has also been thought of as “a transgression of the patriarchal sense of self and law, marginal to its truth and rationality”, as “movement, flux and undecidability . . . as a metaphor for tension, ambivalence and ambiguity” (135) [5]. A consequence of this train of thought is that the phenomenon ecophobia plays a part in the way motherhood is culturally constituted. Ecophobia, as defined by ecocritic Simon C. Estok, is fear and contempt which stem from “a perceived or imagined unpredictability of nature” (1) [6], exemplified by erotophobia, “a fear of the erotic” according to ecofeminist Greta Gaard (18) [7]. Gaard argues that ecophobia and erotophobia intersect especially in the case of breastfeeding since it reminds Western civilization of humans' links to the animal world on the one hand, and involves a heavily sexualized part of the female anatomy on the other.

Results: In *Beloved*, Sethe, a slave, is not only animalized as a woman and as a mother but also sexually humiliated when her milk is stolen. Later, she uses breastfeeding as an act of healing. In *Song of Solomon*, Ruth keeps breastfeeding her son past infancy despite having internalized her environment's erotophobia to some degree. In *Push*, Precious is denied milk as a baby because of ecophobia and then uses milk to reclaim and reaffirm her own maternal competence.

Conclusions: Breastfeeding is closely linked not only to erotophobia and ecophobia, but also to the cultural trauma of slavery and racism. Above all, its construction has been influenced by several, often conflicting discourses. In the novels I analyze, the perception of breastfeeding takes on ambiguous significance: on the one hand, milk becomes a metonymy of maternal care, a tool for rebellion, and a commodity; on the other hand, nursing is constructed as a sexualized, transgressive practice and becomes a source of shame.

References:

- [1] Morrison, T. *Song of Solomon*. Vintage. New York, 2004.
- [2] Morrison, T. *Beloved*. Penguin. New York, 1988.
- [3] Sapphire: *Push: A Novel*. Vintage. New York, 1996.
- [4] Glenn, E. N.: *Social Constructions of Mothering: A Thematic Overview*. In: Glenn, N. E. - Chang, G - Forcey, L. R. (eds.). *Mothering: Ideology, Experience, and Agency*. Routledge. New York, 1994. pp. 1-32.
- [5] Walker, M. B.: *Philosophy and the Maternal Body: Reading Silence*. Routledge. London, 2005.

- [6] Estok, S. C.: *Reading Ecophobia: a Manifesto*. *Ecozona*. 2010. Vol. 1. no. 1. pp. 1-5. <http://ecozona.eu/article/view/323/294>
[letöltés ideje: 2016.05.1.]
- [7] Gaard, G. C.: *Literary Milk: Breastfeeding Across Race, Class, and Species in Contemporary U.S. Fiction*. *Journal of Ecocriticism*. 2013. Vol. 5. no. 1. pp. 1-18. <https://ojs.unbc.ca/index.php/joe/article/view/434/408>
[letöltés ideje: 2016.05.1.]

Keywords: 20th century African American literature, body studies, gender studies

Orvos- és egészségtudományok

Medicine and Health Sciences

Magnetic resonance imaging and post-processing analysis of flexor muscle in Pompe disease

Ala Khasawneh MD², Szilvia Anett Nagy MS^{2,4}, Gabor Perlaki PhD^{1,2}, Peter Bogner MD, PhD⁵

¹MTA-PTE Clinical Neuroscience MR Research Group, Pecs, 7623, Hungary

²Pecs Diagnostic Centre, Pecs, 7623, Hungary

³Department of Neurology, University of Pecs, Pecs, 7623, Hungary

⁴MTA-PTE Neurobiology of Stress Research Group, Pecs, 7624, Hungary

⁵Department of Radiology, University of Pecs, Pecs, 7623, Hungary

⁶Department of Neurosurgery, University of Pecs, Pecs, 7623, Hungary

E-mail address of the first author/presenter: alaakhalel@aol.com

Pompe disease is a rare multisystem genetic disorder that characterized by a deficiency of the lysosomal enzyme acid alpha-glucosidase [1] and cytoplasmic glycogen accumulation causing damage that leads to muscle weakness [2]. The aim of this study was to evaluate the muscle MRI pattern of twelve adults with late onset [3] Pompe patients and twelve sex- and age-matched healthy controls (Age range 19-59). A training procedure was implemented using an Exercise Dynamometer [4] device, MRI data was used to compare the three flexor muscles in the lower limb function. MRI data of biceps femoris (BF) muscle, Semitendinosus (ST) muscle, semimembranosus (SM) muscle in exercises over time (base, 30 min, 24 hours) was measured. We performed and quantified T2-weighted (T2-w) data of flexor muscles, all data were analyzed by using repeated measure ANOVA.

Results: According to our results, significantly lower T2 value in the ST muscle of controls was observed (base=43ms, 30min=48ms, 24h=43ms; $P < 0.05$) compared to the patients, but the change in SM muscle and BF muscle were not significant. In patients, we detected significantly higher T2 value in SM muscle change over time (base=129ms, 30min=132ms, 24h=128ms; $P < 0.05$) compared to the controls, but ST muscle nether BF muscle doesn't show significant change [5].

Conclusions: As a conclusion, we can say that in Pompe patients the SM muscle can only react to the exercise apparently and shows us an activity in affected muscle cells, compared to the controls SM muscle not shown any activity, that's mean perhaps the Pompe disease change the muscle cells structure to interact to the exercise.

Acknowledgements: The authors wish to thank all of the investigators and their patients who participated in the Pompe Late-Onset.

References:

- [1] Vaczi, M., et al., *Mechanical, hormonal, and hypertrophic adaptations to 10 weeks of eccentric and stretch-shortening cycle exercise training in old males. Exp Gerontol*, 2014. 58: p. 69-77.
- [2] Al Jasmi, F., et al., *Diagnosis and treatment of late-onset Pompe disease in the Middle East and North Africa region: consensus recommendations from an expert group. BMC Neurology*, 2015. 15(1): p. 205.
- [3] Boentert, M., et al., *Practical Recommendations for Diagnosis and Management of Respiratory Muscle Weakness in Late-Onset Pompe Disease. Int J Mol Sci*, 2016. 17(10).
- [4] Cupler, E.J., et al., *Consensus treatment recommendations for late-onset Pompe disease. Muscle Nerve*, 2012. 45(3): p. 319-33.

- [5] Gruhn, K.M., et al., *Muscle imaging data in late-onset Pompe disease reveal a correlation between the pre-existing degree of lipomatous muscle alterations and the efficacy of long-term enzyme replacement therapy. Molecular Genetics and Metabolism Reports, 2015. 3: p. 58-64.*

Keywords: physical activity, pregnancy, delivery, labour

Assessment of Medical Wastes Management Practice: A Case Study of the University of Pécs Medical School

Asomugha Adaora Uloma¹

¹Department of Public Health, University of Pecs Medical School, Pecs

E-mail address of the first author/presenter: jennydammy@yahoo.com

Generation of waste and its management should be at the same level to avoid environmental concerns such as health issues, disruption of natural habitats and ecosystem, ground and surface water pollution et cetera. The system of study will be University of Pecs Medical University Hospitals. The medical waste management of about 32 hospitals connected to the Medical University of Pecs will be assessed. The departments of the school that generate medical waste will also be assessed such as Microbiology department, Anatomy department, Public health department et cetera. It is envisaged that the research will include a practical research element to investigate the current situation of medical waste management and the challenges in achieving a sustainable medical waste management system (if any) in Pecs University Teaching Hospital. The core issues of investigation may include: the current situation of medical waste management at the major health care facilities in University of Pecs Medical School Teaching Hospitals; the regulations concerning medical waste management in Hungary and other necessary guidelines that are followed; how practical these guidelines are and the hospital compliance to these guidelines; roles of stakeholders; the limiting and contributing factors to the challenges of achieving a sustainable medical waste management in University of Pecs Teaching Hospitals and possible solutions that best suit the situation or lessons to be learnt from the waste management method. The methods that will be used will include: use of questionnaires based on standard format to obtain qualitative responses from stake holders; interviews with some of the stakeholders; physical inspection of the areas; chemical sampling and analysis of ground water and soil in areas where the waste are handled compared to other areas in the town and literature review.

Results: Different statistical tools like Standard Statistical Packages (SPSS) will be used to examine any cross tabulation or association or grouping which emerges and as analysis and evaluation method.

Conclusions: The intended final outcomes of the research will be: extensive report about Medical Waste Management of University of Pecs Medical University Hospitals; how sustainable the system is; positive and negative lessons to be learnt; possible preventive measures, sustainable approaches, methods and technologies and the challenges in adopting them and sustainable solutions.

Acknowledgements: A special thanks goes to my supervisor, Professor Istan Kiss.

References:

- [1] Hamoda H. M., El-Tomi H. N. and Bahman Q. Y. (2005) Variations in Hospital Waste Quantities and Generation Rates *Journal of Environmental Science and Health* A40:467-476
- [2] Mohee R. (2005) Medical Waste Characterisation in Healthcare Institutions in Mauritius *Waste Management* 25:575-581
- [3] Pruss A, Girout E. and Rushbrook P. (1999) *Safe Management of Waste from Health-Care Activities* World Health Organization Geneva ISBN 9241545259

- [4] Peter A. Reinhardt, Judith G. Gordon (1991) *Infectious and Medical Waste Management* Lewis Publishers, Inc. ISBN 0-87371-158-0
- [5] Operation World (2017) Hungary <http://www.operationworld.org/hung> Accessed on February, 2017
- [6] Ezilon Maps (2017) Europe Map <http://www.ezilon.com/maps/images/europe/hungary> Accessed on February, 2017

Keywords: medical waste, waste management, stakeholders, University of Pecs Medical School clinics, Pecs

Childbirth Preparation Training? Effects of Regular Physical Activity During Pregnancy on Delivery - Systematic Review

Beatrix Bánkyné Perjés¹, Viktória Prémusz^{1,2}, Dr. Ágnes Nagy¹, Dr. Ákos Várnagy², Prof. Dr. József Bódis DSc^{1,2}

¹Doctoral School of Health Sciences, Faculty of Health Sciences, University of Pécs

²MTA-PTE Human Reproduction Scientific Research Group, University of Pécs

E-mail address of the first author/presenter: perjes.beatrix@pte.hu

Opinions differ on the positive effects of regular physical activity during pregnancy up to this day. Health professionals recommend special pregnant exercises to expectant women since decades but other, higher intensity physical trainings are not part of everyday routines in case of several healthy pregnancies. On the other hand the positive effects of physical activity on body, mind, and soul are generally accepted and proposed for every age group. Why would especially this blessed condition be a counterexample when the healthy lifestyle of a future mother expects high priority, when physical training may mean a crucial support in terms of preparing for motherhood and delivery? The purpose of this study was to provide a systematic review of the researches focusing on physical activity during pregnancy. We strived to evaluate whether by selecting the proper exercise for a pregnant woman physical training may contribute to preparation for delivery with its physical, emotional, and mental effects, i.e. whether results prove its positive impact on labour and delivery. We conducted a systematic review using the following data sources: Web of Science, Medline (PubMed), Cochrane Library, and Science Direct, supplemented with hand search.

Results: Two independent researchers screened the 1381 related studies. After iterative exclusion based on the date of publication, language, research topic, and subjects 296 records were identified and later assessed for eligibility through title and abstract evaluation. Subsequently thirteen studies were included in our qualitative synthesis to confirm the beneficial effects of physical activity on labour and delivery without any negative consequences on the mothers or the foetuses. The women in exercise groups inter alia had a significantly lower risk of surgical delivery or anaesthesia. Length of labour was significantly shorter as compared to members of the control group.

Conclusions: Results of the researches proved that pregnant women participating in physical training contribute immensely to a spontaneous, uncomplicated, less protracted labour and delivery and therefore enhance their children's gentle birth and gain a most memorable experience in life. These results are crucial to convince pregnant women to handle regular physical activity as an essential part of their healthy lifestyles.

Keywords: physical activity, pregnancy, delivery, labour

Az Integrált Drogterápiás Intézet és a Rendőrkapitányság prevencióss tevékenységének hatékonysága

Danku Nóra¹, Fekete Rita², Hegedűs Attila³, Boncz Imre⁴

¹Pécsi Tudományegyetem, Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Doktori Iskola, Pécs

²Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság, Bűnmegelőzési Osztály, Pécs

³INDIT (INtegrált Drogterápiás Intézet) Közalapítvány, Pécs

⁴Pécsi Tudományegyetem, Egészségtudományi Kar, Egészségbiztosítási Intézet, Pécs

Első szerző/előadó e-mail címe: danku.nora@pte.hu

Az iskolai drogprevencióss programok hatékonysága újra és újra megkérdőjeleződik, hiszen kevés olyan programmal találkozunk, melyek eredményességét meggyőző módon bizonyították. Olykor a megalapozatlan drogprevencióss az ellenkező hatást is kiválthatja, még inkább felkeltheti a fiatalok érdeklődését a kábítószerrel kapcsolatban. Baranya megyében az Integrált Drogterápiás Intézet (INDIT) és a Rendőrkapitányság drogprevencióss előadásai évente több ezer diákhoz jutnak el. Kutatásunk célja az INDIT Közalapítvány és a Rendőrség iskolai drogmegelőző munkájának értékelése. A vizsgálatban 220 diák vett részt. Az adatgyűjtéshez standard kérdőívet [1] alkalmaztunk.

Eredmények: Az INDIT programjában résztvevők 20%-a, a rendőrség programjában résztvevő diákok pedig 25%-a érzekelte úgy a foglalkozásokat követően, hogy többet tud a drogokról, mint azt megelőzően. Az önismeret tekintetében a rendőrség programja nem ért el szignifikáns változást a célpopulációban ($p=0,57$). Ezzel szemben az INDIT programjának lefutását követően a Rosenberg-féle önismereti skálán kapott átlagértékek szignifikánsan kedvezőbbek az azt megelőzően mért értékeknél ($p=0,05$). Az INDIT foglalkozásán résztvevő diákok körében fokozódott a hasis-, speed-, hallucinogén-, illetve a herbál-droghasználattal kapcsolatos veszélyesség érzet. A különböző drogfogyasztói magatartások veszélyességének megítélésében bekövetkezett szignifikáns elmozdulások száma a rendőrség programját tekintve elenyésző. Az adott válaszok alapján végzett T-próba szerint mindössze a dizájner drogokkal kapcsolatban mutatható ki közel szignifikáns ($p=0,07$), pozitív irányú változás.

Következtetések: A prevencióss programok folyamatos monitorozása nagyon hasznos. Az értékelés segít a programot még hatékonyabban alkalmazni, az esetleges problémákat kimutatva hozzájárulhat azok eredményes megoldásához [2]. Egy hatékony drogmegelőző foglalkozásnak az iskola drogproblémáinak részletes és objektív feltérképezésére kell alapoznia programját, illetve olyan tudományosan igazolt kutatásra, mely bizonyítékokkal szolgált arra vonatkozóan, hogy valóban megelőzi, illetőleg csökkenti a droghasználatot [3].

Irodalomjegyzék:

- [1] Paksi, B. - Demetrovics, Zs.: A drogprevencióss gyakorlat megismerése. Budapesti iskolai drogprevencióss programok felmérése és értékelése. L'Harmattan. Budapest, 2003.
- [2] Rác, J.: A prevencióss programok értékelése. Az Ifjúsági és Sportminisztérium szakmai kiadványa. Budapest, 2001.
- [3] Ringwalt, C. - Paschall, M.J. – Gorman, D.: The use of one- versus two-tailed tests to evaluate prevention programs. *Eval Health Prof.* 2011. Vol. 34 no. 2. pp. 135-150.

Kulcsszavak: drogmegelőzés, hatékonyság, értékelés

Az axonok növekedését irányító molekuláris gépezet vizsgálata

Gaszler Péter¹, Vig Andrea Teréz¹, Bugyi Beáta¹

¹IPécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kar, Biofizikai Intézet, Citoszkeleton Dinamika Kutatócsoport, 7624 Pécs Szigeti út 12.

Első szerző/előadó e-mail címe: gaszlerpeter@gmail.com

Minden eukarióta sejt megfelelő struktúrájának és funkcióinak kialakításában meghatározó szerepet játszik azok fehérjehálózatokból felépülő váza, a citoszkeleton. Ez a sejtváza szabályozza és tartja fent az idegsejtek közötti kapcsolatok kialakításában alapvető szerepet játszó, az axonok végén differenciálódó képletek, a növekedési kúpok szerkezeti és funkcionális integritását is. [1]

A növekedési kúp kezdeti kitüremkedéseit a perifériáson elhelyezkedő aktin sejtváza biztosítja. Az aktin filamentumok növekedését kísérő erőhatások következtében ujjszerű, filopodiális és legyezőszerű, lamellipodiális membrán projekciók jönnek létre. A filopodiumokba később mikrotubulusok épülnek be az aktin hálózat vezetésével, amely szintén kulcsfontosságú a növekedő axon megfelelő irányítottságának biztosításában.

A filopodiális aktin sejtváza dinamikájának szabályozásában a DAAM (Dishevelled Associated Activator of Morphogenesis) formin, mely fehérje mutációját azonosították már humán szívfejlődési rendellenesség okaként is [2] és a sapkafehérje elengedhetetlen szerepet játszik. Ugyanakkor arra is fény derült, hogy a növekedési kúp aktin és mikrotubulus sejtváza között direkt fizikai és dinamikai kapcsolat áll fent. A megfigyelések pontos molekuláris értelmezése azonban nem ismert.

Munkánk során rekombináns módon előállított fehérjék hatásait vizsgáltuk az aktin filamentumok és a mikrotubulusok szerkezeti és dinamikai sajátosságaira vonatkozóan. Vizsgálati módszereink a molekuláris biofizika, a fluoreszcencia spektroszkópia és a teljes belső visszaverődésen alapuló fluoreszcencia (TIRF) mikroszkópia eszköztárára épülnek.

Eredmények: Eredményeink szerint a DAAM elősegíti az aktin filamentumokba való szerveződését, míg a sapkafehérje éppen ellentétesen, gátolja ezt a folyamatot. Izgalmas felfedezésünk, hogy a DAAM nem csak az aktinhoz, de a mikrotubulusokhoz is kötődik, és képes a két sejtvázaalkotó között direkt fizikai kapcsolatot létesíteni.

Következtetések: A DAAM az aktin és mikrotubulus sejtváza közötti szerkezeti és dinamikai csatolás egyik újonnan azonosított eleme. Ezen tulajdonsága révén az axonális növekedés egyik meghatározó molekuláris egysége. Eredményeink, hozzájárulva a növekedési kúp dinamikájának szabályozását irányító mechanizmusok molekuláris szintű megértéséhez, a különböző idegrendszeri betegségek gyógyításához megfelelő háttértudás egy részét képezhetik.

Támogatás: „Az Emberi Erőforrások Minisztériuma ÚNKP-16-2 kódszámú Új Nemzeti Kiválóság Programjának támogatásával készült” „Az Emberi Erőforrások Minisztériuma ÚNKP-16-4 kódszámú Új Nemzeti Kiválóság Programjának támogatásával készült”

Irodalomjegyzék:

[1] Coles et al.: *Coordinating neuronal actin-microtubule dynamics. Current Biology, 2015. 25, R677-691*

[2] Bao, B., et al.: *Deletion of a single-copy DAAM1 gene in congenital heart defect: a case report. BMC Med Genet, 2012. 13: p. 63.*

Kulcsszavak: citoszkeleton, DAAM, axon, aktin, mikrotubulus

Modern information technology in vision screening

Kitti Guth¹, Anna Budai², Eszter Mikó-Baráth², István Szabó², Gábor Jandó²

¹University of Pécs, Faculty of Health Sciences, Public Health MSc, specialization Epidemiology

²University of Pécs, Medical School, Institute of Physiology

E-mail address of the first author/presenter: guth.kitti@gmail.com

Amblyopia is a visual developmental disorder, in which the dominant eye performs most of the vision. The visual acuity on the amblyopic eye is weaker, it cannot be corrected by lenses and its functions are more or less suppressed. Stereovision, which requires two healthy, cooperating eyes with perfect fixation becomes impossible in amblyopia, thus the screening for stereovision seems to be an appropriate approach to identify high risk population. The early discovery of the disease is important, because the critical period of visual maturation ends at about 7-9 years of age and late detection can result monocular vision loss or blindness. The recently used screening tests for stereovision (Lang II) have insufficient sensitivity, can be easily circumvented and the organized screening is also not resolved. The dynamic stereotest (DRDS-E) – presentation of random dot Snellen E letters in different orientations – is used in our laboratory and already proved to be a promising screening method. This test does not contain any monocularly detectable cue and the letters can only be recognized with 3D glasses (through red-cyan or magenta-green filter) assuming normal stereovision. In recent phase of the research, our aim is to develop a web-based application, in which the Snellen E letters as well as other, probably more exciting figures for children (e.g. smileys, animals, fairy-tale heroes, etc.) can be used during the test. Three different densities are used in the program, such as 2, 10 and 50. Density 2 figures contain the lowest, while density 50 ones include the highest number of dots. The images are displayed in two different ways according to the motion of the dots: statically and dynamically. The screening can be carried out on any platform, such as desktop computer, laptop, tablet or smartphone. Our plan is to develop an online application, therefore it is essential to make a simple, easy to use user interface. Our research team is currently working on filtering artefacts to find any errors in this new system.

Results: In case of figures with density 2 the hit rates of the examined subjects were less compare to the Snellen E pictures with higher densities, but the results were worse in the examination with the static figures than with the dynamic ones. The recognition of static DRDS-E pictures was more difficult compare to the dynamic version of those: not only density 2 figures' but also density 10 ones' hit rate did not rich the maximum level.

Conclusions: In the testing phase of this new system can be seen that the online version of the dynamic stereotest is going to be suitable for screening of childhood amblyopia. This is a unique initiative in Hungary, we are confident that this new software will help many families with small children in the future and with the early detection of amblyopia a complete recovery or substantial improvement can be achieved in the affected children, thereby it can significantly increase the future quality of life.

Keywords: amblyopia, strabismus, stereovision, children vision screening

Az életmódváltás testszerkezeti és funkcionális következményei

Gyebrovski Ádám¹, Garai Kitti³, Kvell Krisztián³, Wilhelm Márta²

¹PTE TTK Biológiai és Sportbiológiai Doktori Iskola

²PTE TTK Sporttudományi és Testnevelési Intézet

³PTE GYTK Gyógyszerészeti Biotechnológia Tanszék

Első szerző/előadó e-mail címe: gyebrovskiadam@gmail.com

Az egészséges életvitelre való törekvés napjait éljük. Az egészség/wellness iparág mára a legnagyobb üzletágak közé került (GWEM, 2017). Számos magazin, a világháló, táplálkozási irányzatok és edzés módszerek között, nehéz egyénre szabott, megoldást találni. Az életvitel rendszerezéséhez a tudományos háttér ismerete nélkülözhetetlen az egészség megtartása érdekében. Az egészségmegőrző megoldások közül a megfelelő intenzitású és gyakoriságú testmozgás, a napirendbe illeszkedő egészséges életviteli szokások kialakítása fontos.

Vizsgálatunk célja igazolni, hogy a rendszeres közepes intenzitású testmozgás és táplálkozási szokások kialakításával az életmódváltó csoport (ÉCS) egyetemista alanyai szignifikáns javulást fognak mutatni önmagukhoz, és az életmódot nem váltó egyetemista csoporthoz (kontroll, KCS) képest. A program szokásrendszerbeli átstrukturálást igényel. Vizsgálatunkban személyre szabott, a fejlődési tempónak megfelelő étrendet alkalmazunk, valamint heti 3, alkalmanként 1 órás testmozgást végzünk. A terhelés a résztvevők edzettségi szintjének figyelembe vételével zajlik, edzésenként erőfejlesztő és keringés fokozó munka alkalmazásával (maximum 65%-os terhelés mellett). A vizsgálat időtartama 6 hónap, 3 állapotfelmérés beiktatásával (kiindulási adatok /T0, 3. havi /T1 és záró vizsgálat/T2). Antropometriai, kardio-respiratorikus alapértékek (pulzus/HR és vérnyomásmérés/BP, O₂-szaturáció vizsgálata), állóképességi mérés a 6 perces gyaloglótesztrel (6MWT) és kézi szorítóerő mérés történik.

Eredmények: Jelenleg az életmódváltó (ÉCS) és a kontroll (KCS) csoport T0 és T1 visszamérésének eredményeivel rendelkezünk. Az ÉCS a mért paraméterek többségénél változás történt, míg a KCS jelentős változás nem mérhető. Az antropometriai vizsgálat eredményei alapján az ÉCS BMI értékei nem változtak, azonban testsírtartalmuk csökkent (átlagosan T0: 31,5 ± 6,3%, T1: 29,4 ± 6,8%), valamennyi mért bőrréteg esetében szignifikáns javulást találtunk (Biceps: p= 0,001; Triceps: p= 0,027; Pectoralis: p= 0,002; Abdomen: p= 0,02; Mid-axilla: p= 0,005; Suprailliacalis: p= 0,0006; Comb: p= 0,024; Lábikra: p= 0,015). Az izomtömeg átlagosan 28,6 ± 3,7%-ról 30,0 ± 5,5%-ra nőtt. Az ÉCS, a HR nyugalmi átlagosan 5bpm-el kisebb a BP szisztolés értéke átlagosan 6Hgmm-el alacsonyabb T0-hoz képest. A 6MWT során T0 657,5 ± 46m, T1 időpontban 675,4 ± 46,3m teljesítményt regisztráltunk (p= 0,043), ez a VO_{2max} esetében átlagosan 1,4 ml/kg/min javulást jelent, a K csoport esetében jelentéktelen javulás történt.

Következtetések: A jelenlegi adatok alapján elmondható, hogy a program T1 eredményei igazolják a feltevésünket. A T2 mérésnél további szignifikáns javulás várható, míg a KCS változásai nem lesznek számottevőek. Az eredmények tükrében elmondható, hogy az életmódváltás felnőttkorban is kedvező testszerkezeti és fittségi változásokat eredményez.

Kulcsszavak: életmódváltás, egyetemisták, állóképesség

Detection of VOCs in tuberculosis patients: a short review of clinical studies

David Hegyi¹, Katalin Németh¹, Orsolya Horváth¹, Bence László Raposa¹, Zoltán Gyönyi¹

¹*University of Pécs, Faculty of Medicine, Public Health Institute*

E-mail address of the first author/presenter: david.hegyi@aok.pte.hu

Tuberculosis infections are still a threat in specific regions of Africa. Preventing and diagnosing the disease can be difficult due to lack of laboratories and technology. In spite of the cruel conditions, Ziehl-Neelsen stain still remains the routine method. A few decades ago a group of scientists started working with african giant pouched rats – *Cricetomys gambianus* – to detect landmines in high risk areas. Also, they started using the rats to detect tuberculosis from sputum and other human samples.

Results: Although the detailed discussion of methods varies, we witnessed patient wise sensitivity levels from 30's to 90's, patient wise specificity from 60's to 90's, sample wise sensitivity from 60's, up to 100, and sample wise specificity from mid 60's to 100.

Conclusions: Despite the promising data, there are no recommendations to use scent detection as a standalone method for diagnosing TB. There are regions in Africa where *Cricetomys* species are being used, as a secondary method, combined with Ziehl-Neelsen stain.

Keywords: Cricetomys gambianus, giant pouched rat, tuberculosis diagnosis

Adaptation of the NETFIT® to children with intellectual disabilities – results of the pilot study

Király Anita^{1,2}, Kaj Mónika^{1,2}, Kälbli Katalin^{1,3}, Hernádi Ádám¹, Csányi Tamás^{1,4}

¹Magyar Diáksport Szövetség, Budapest

²Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Doktori Iskola, Pécs

³Eötvös Lóránd Tudományegyetem Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar, Budapest

⁴Eötvös Lóránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Kar, Budapest

E-mail address of the first author/presenter: kiraly.anita@mdsz.hu

As of the school year 2014/2015 the implementation of the Hungarian National Student Fitness Test (NETFIT®) was mandatory from 5th grade up in every public education institute regulated by the 20/2012. (VIII. 31.) act of the Ministry of Human Capacities. The test was designed to examine the fitness status of typically developed children, so the interpretation of the test results was difficult for students with special educational needs (SEN). The Hungarian School Sport Federation was authorized by the Government in the summer of 2016 in the implementation of the T.E.S.I. 2020 strategy within the framework of the priority project EFOP 3.2.8. One of the main tasks is to adapt the NETFIT® to children with SEN. The progress of the adaptation started with a nationally representative research of the two largest groups of the 52 552 children with SEN (Education Authority, 2016), which are the students with mild intellectual disability and other psychotic disorders (75% of all children with SEN). In order to finalize the protocol of the nationally representative research, a pilot study was carried out in January, 2017 that aimed at evaluating the applicability and reliability of the NETFIT® tests and their substitutes/alternative tests in the given population, as well as analyzing the correlation of the test results and the IQ.

The study sample consisted of 10-18 year-old children with intellectual disabilities based on the opinion of the expert group (N=13), who have no other disabilities or cardiovascular problems affecting motor activity and lack orthopedic lesions. The NETFIT® and the alternative (balance test, 1-mile walk test, and modified curl-up (CU) test) tests were assessed on two separate days. The tests assessing the same ability, as well as the differences in the results of the balance test recorded on two occasions were calculated with paired t-test, whereas the correlation between the IQ and the performance was calculated with Pearson correlation analyzes.

Results: Comparing the VO₂max results of the 20m shuttle run test and the 1-mile walk test (this latter was calculated with an equation validated for this population) and the results of the balance test we did not find significant differences. The modified CU results were significantly better than the values obtained in CU used by NETFIT®. Significant, linear correlation was found between the IQ and CU ($p=0,46$), the 1-mile walk test and the balance test with eyes closed ($p=0,45$).

Conclusions: The aim of the adaptation is to develop a test battery that ensures the health-related fitness assessment of the affected population. Based on the experience of the study we can state, that the adaptation and revision of the standards is necessary in order to evaluate the fitness status realistically.

Keywords: NETFIT, health-related fitness, children with special education needs

Alternatív állatkísérleti módszerek a Pécsi Tudományegyetemen

Lajkó Adrienn^{1,2}, Meggyes Mátyás^{1,2}, Mikó Éva^{1,2}, Szereday László^{1,2}

¹Pécsi Tudományegyetem Klinikai Központ Orvosi Mikrobiológiai és Immunitástani Intézet

²Szentágotthai János Kutató Központ, Pécs

Első szerző/előadó e-mail címe: lajko.adri@gmail.com

Magyarországon az első állatvédelmi törvény 1998-ban jelent meg, amiben betiltották az állatok felhasználását különböző kozmetikumok, dohánytermékek és hadászati eszközök kifejlesztéséhez. A 2012. január 1-jén hatályba lépett törvény egyedül a gyógyszerek és az élelmiszerek készítéséhez engedélyezi az állatok felhasználását, továbbá minden tudományos célú kísérletet pedig kérelem köteles lett.

A Pécsi Tudományegyetem is nagyban a törvényi szabályozás következtében átalakult, s a módosítások alap pillére a William M. S. Russel és Rex Burch által 1959-ben publikált, ma már világszerte alkalmazott alapelveket tartalmazó „A humán kísérleti technika alapelvei” című tanulmánya volt. A kidolgozott 3R szabály, ma már minden laboratóriumban használt és ismert, ahol állatkísérleteket végeznek. Ezen elvek pedig: reduction/csökkentés, melynek célja, hogy kevesebb állatot használjunk; refinement/ tökéletesítés, ami a kísérletek fejlesztését sürgeti, s fájdalommentes beavatkozásokat preferál és a replacement/ helyettesítés, ami alternatív technikák létrehozását szorgalmazza.

Eredmények: Az Orvosi Mikrobiológiai és Immunitástani intézett Pécsen, ennek függvényében a következő képen módosított a kutatási stratégiáját. A felhasznált kísérleti állatok számát az utóbbi években csökkenteni tudtuk, mivel a felesleges állat felhasználás érdekében nagy hangsúlyt fektetünk a kísérletek tervezésére, szakmai háttér feltérképezésére és statisztikai adatok kiértékelésére. Továbbá számos alternatív módszer és újítás segíti a munkákat. Az intézet által elnyert pályázatok segítségével igen nagy eszköz fejlesztés valósulhatott meg, így az in vitro kísérletek számát növelni és tökéletesíteni tudtuk. Laborunk igen jól felszerelt sejtenyésztő eszközökkel rendelkezik, amik felhasználásával az állatkísérleteink száma nagymértékben csökkent. Kutató intézetként nem tudjuk teljes mértékben kikerülni az állatok felhasználását, de egyetemünk nagy hangsúlyt fektet arra, hogy mindenki megfelelő képzéssel rendelkezzen, ezen kísérletek elvégzésére.

Következtetések: Ezen és további újítások nélkülözhetetlenek minden kutató intézmény életében, mivel a technikák fejlesztésével, fejlődésével esélyünk van ismereteink szélesítésére felesleges állatfelhasználás nélkül.

Kulcsszavak: 3R, helyettesítés, redukálás, tökéletesítés

Alcohol induced stress in tumor cell lines

Németh Marica¹, Koloszar Ibolya¹, Balogh András², Horváth Hajnalka¹, Brandt Barbara¹, Pap Marianna¹

¹*University of Pecs, Medical School, Department of Medical Biology, Pecs, Hungary*

²*Experimental and Clinical Research Center, Charite' Medical Faculty and Max-Delbruck Center for Molecular Medicine, Berlin, Germany*

E-mail address of the first author/presenter: marica.nemeth@aok.pte.hu

Alcohol is the most widely and frequently used psychoactive drug in the world. Alcohol dependence causes many social problems, like car accidents, violence, family conflicts, physical and mental abnormalities, which places a financial burden on the society, therefore it is in the centre of the scientific interest. The chronic alcohol consumption leads to dangerous and irreversible changes at cellular level, it induces the endoplasmic reticulum stress (ER) and the programmed cell death (apoptosis) as well. During ER stress, abnormally folded proteins are accumulated in the lumen of the ER and it can lead to apoptosis through the activation of several signal transduction pathways. The CREB transcription factor is a key mediator of the alcohol effects and the addiction. The goal of our study was to examine the function of this leucine-zipper transcription factor in the alcohol induced stress.

Wild type rat pheochromocytoma (wtPC12) and CREB overexpressing stable PC12 cells (wtCREB) were studied after 48 hours long, high concentration (toxic for humans) ethanol treatment. The apoptotic changes of the nuclei were detected by Hoechst staining and DNA fragmentation assay, while the signal transduction pathways were analysed by Western blotting, the cell viability was tested by ATP assay.

Results: Decreased apoptosis level was detected in the wtCREB overexpressing cells after 48 hours long treatment by the nuclear fragmentation analysis, while wtPC12 cells were more sensitive to the same effect. The Western-blotting results showed an increased activation of stress signal transduction pathways in wtPC12 cell line. The expression level of Caspase-3 and proapoptotic Bcl-2 family member proteins was elevated in wtPC12 cells, while under same conditions the antiapoptotic Bcl-2 family member proteins' expression was higher in wtCREB cell line. The cell viability assay showed decreased sensitivity of the wtCREB cells to 48 hours long high alcohol concentration treatment than the wtPC12 cells.

Conclusions: The high concentration ethanol treatment induces the stress pathways and apoptosis in wtPC12 cells, while the wtCREB overexpressing cell line is protected from those processes and survive in a significantly higher level. Consequently, the CREB transcription factor has an important role in the inhibition of alcohol induced stress.

References:

- [1] Cheng Ji: *Mechanism of alcohol-Induced Endoplasmic Reticulum Stress and Organ Injuries*, *Biochemistry Research International*, 2012, Volume 2012, Article ID 216450
- [2] Johannessen, M.- Delghandi, MP.- Moens, U.: *What turns CREB on?*, *Cellular Signalling*, 2004 Nov;16(11):1211-27.

Keywords: ER stress, apoptosis, tumor cell, CREB

Heveny szívinfarktus előfordulásának vizsgálata Magyarországon 2010 - 2016 között

Németh Noémi¹, Elmer Diána¹, Dr. Endrei Dóra², Prof. Dr. Boncz Imre^{2,3}

¹Pécsi Tudományegyetem, Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Doktori Iskola

²Pécsi Tudományegyetem Klinikai Központ

³Pécsi Tudományegyetem, Egészségtudományi Kar, Egészségbiztosítási Intézet

Első szerző/előadó e-mail címe: noemi.nemeth@etk.pte.hu

Kutatásunk célja a heveny szívinfarktus előfordulásának elemzése 2010 – 2016 között Magyarországon.

A PULVITA Egészségügyi Adattárház 2010-2016-os fekvőbeteg állományából leválogatott azon esetek előfordulását vizsgáltuk, ahol az ápolást indokló fődiagnózis (3-as típus) heveny szívinfarktus. A betegségek nemzetközi osztályozásában az I21-I23 BNO kódokkal jelölt, aktív fekvőbeteg ellátás keretében rögzített eseteket vettük figyelembe.

Eredmények: Az elemzett időszakra vonatkozóan 126.224 beteg 160.230 esetét rögzítették az adattárházban. A betegek 57,93%-a férfi, 42,07%-a nő. A mintában résztvevő betegek átlagéletkora 67,31 év, a férfiaké 64,43, míg a nőké 71,26 év volt. A heveny szívinfarktusok száma 2010 és 2014 között folyamatos emelkedést mutat. A 2010-es éves esetszámot (21.985) 100%-nak tekintve a 2014-es év végéig 7,6%-al növekedett az ellátott esetek száma, a maximális esetszámot elérve 23.658 esetre. 2015-ben az esetek száma (22.811) csökkent az előző évi adatokhoz képest, ami 847 esettel jelentett kevesebbet és 3,58%-os csökkenést eredményezett. 2016-ban az esetek száma ismét emelkedett, mely 3,23%-os növekedést mutatott a 2015-ös évhez képest. Az esetszámok emelkedésének következtében a 2016. évi esetszám (23.549) megközelítette a 2014. évi adatot (23.658). 2010-2016 között a statisztikai régiókat tekintve a beteg lakhelye (37.177) és az ellátó intézmény régiója szerint (42.093) egyaránt a legtöbb beteget a Közép-Magyarországi régióban regisztrálták. A betegszám a beteg lakhelye alapján a Nyugat-Dunántúli (9.875), az ellátó intézmény helye szerint pedig a Dél-Dunántúli régióban volt a legalacsonyabb (10.414). Az ellátó intézet típusát tekintve a legtöbb eset ellátása (2010-2016: 53.655) megyei kórházban történt, melyet az egyetemi egészségügyi szolgáltatók (2010-2016: 43.315), majd a városi kórházak követtek (2010-2016: 26.136).

Következtetések: Hazánkban a heveny szívinfarktusos esetek előfordulása a vizsgált időszak első öt évében (2010-2014) emelkedést, a hatodik évben (2015) csökkenést mutat. Az esetek száma a hetedik évben (2016) ismét megközelíti az ötödik (2014) évben talált értéket. Az esetszámokban kimutatott változások lehetséges okainak beazonosításához további elemzések elvégzése szükséges.

Kulcsszavak: heveny szívinfarktus, PULVITA Egészségügyi Adattárház

Az egynapos sebészeti teljesítménymutatók elemzése a 2015. évben

Pónusz Róbert^{1,2}, Prof. Dr. Boncz Imre², Dr. Endrei Dóra²

¹Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Doktori Iskola

²Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar, Egészségbiztosítási Intézet

Első szerző/előadó e-mail címe: robert.ponusz@etk.pte.hu

Az egynapos sebészeti betegellátás során a beteg egészségügyi intézményben történő tartózkodása nem haladja meg a 24 órát. Az ellátási típus az ágazati ellátórendszer egyik olyan területe, amely a beteg és az egészségügyi intézmény számára szintén előnyös.

Az elemzés célja a 2015. évben egynapos sebészeti ellátási formában igénybe vehető ellátások elemzése a magyar egészségügyi intézményekben.

Az elemzésben felhasznált adatok az Országos Egészségbiztosítási Pénztár / Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő finanszírozási adatbázisából származnak és a 2015. évet ölelik fel. Intézménytípusonként elemeztük a szolgáltatók által elméletileg egynapos ellátásban elvégezhető beavatkozásokat, valamint a ténylegesen egynapos sebészeti betegellátás keretein belül ellátott esetek teljesítménymutatóit. Az egynapos ellátások arányát súlyszámban és esetszámban számoltuk ki.

Eredmények: A magyarországi közfinanszírozott egészségügyi intézmények 2015-ben egynapos formában teljesíthető esetszámok 62,29%-át számolták el. Intézmény típusonként a szakkórházak aránya bizonyult a legkedvezőbbnek az esetszámok tekintetében (98,82%). Eredményeink szerint az egyetemi klinikák az elszámolható egynapos esetszámok 60,03%-át teljesítették, amely a megyei (61,38%) és városi kórházak (66,90%) esetén meghatározott teljesítménymutatóktól elmarad.

Következtetések: Az egynapos sebészeti betegellátás keretein belül ellátható eseteket legnagyobb arányban a szakkórházak teljesítették.

Kulcsszavak: egynapos sebészet, súlyszám, esetszám

A földi és légimentésben dolgozókat ért munkahelyi stresszhatások, valamint a jelentkező coping mechanizmusok összehasonlító vizsgálata Magyarországon

Schizler Bence¹, Dr. Endrei Dóra², Dr. Radnai Balázs¹

¹Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar Sürgősségi Ellátási és Egészségpedagógiai Intézet, Pécs

²Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar Egészségbiztosítási Intézet, Pécs

Első szerző/előadó e-mail címe: bence.schizler@etk.pte.hu

Napjainkban egyre több és mélyebbre hatóbb hazai és külföldi tanulmány foglalkozik a stresszel, munkahelyi stresszel és azok társadalmi, és egészségkárosító hatásaival. Ezek komoly hatással vannak az emberi szervezetre, és arra ösztönzik az elszenvédőt, hogy mielőbb csökkentse a negatív hatást. Sajnos kevesebb tanulmány foglalkozik a stressz már érezhető hatásainak kezelési stratégiáival, nem csak hospitális, de prehospitalis körülmények között dolgozók körében egyaránt.

A földi és légi mentésben kivonuló mentődolgozók körében feltárni azokat a főbb rizikófaktorokat, melyek kiváltják a munkahelyi stresszt, annak mértékét, illetve a pozitív és negatív megküzdési stratégiáikat.

2015 júliustól októberig vizsgáltuk a Magyarországon mentőállományban lévő földi, és légi mentésben dolgozókat. Az adatgyűjtést egy saját szerkesztésű, illetve Thomas Holmes és Richard Rahe által validált rövidített stressz és megküzdési kérdőív magyar adaptációjának segítségével végeztük, online formában. A keresztmetszeti típusú, kvantitatív jellegű vizsgálatba kivonuló állományban lévő mentőorvos, mentőtiszt, paramedikus, mentő szakápoló, mentő gépkocsivezető került beválasztásra (N=141). Az adatokat SPSS 20.0 statisztikai szoftverrel elemeztük. Vizsgálatunkban egyutasvarianciaanalízist (ANOVA), esélyhányados számítást, Kétmintás t-próbát, Khi-négyzet próbát, korreláció számítást hajtottunk végre. Szignifikancia határunk $p < 0,05$ volt.

Eredmények: A földi-, és légi mentésben dolgozók közül, nagyobb munkahelyi stressznek vannak kitéve a földi mentésben részt vevők ($p=0,001$), és ezáltal nagyobb mértékben jelentkezik náluk különböző testi, pszichológiai tünetek ($p < 0,016$). Az átlagos coping-mutató rávilágít, hogy a coping-mechanizmus, az egészséggel kapcsolatos szokások aspektusában a földi mentésben résztvevőknél elégségesnek, míg a légi mentésben dolgozóké jónak mondható. Globális Stressz és Megküzdési Index alapján hatékonyabb coping mechanizmus figyelhető meg a légi mentésben dolgozóknál ($p=0,004$), ami kisebb mértékben az elszenvedett stressz mértékének különbségéből, nagyobb mértékben viszont az eltérő megküzdési kapacitásból eredhet.

Következtetések: Aránytalanság áll fenn a dolgozót ért munkahelyi stresszhatás, és az azzal való megküzdési mechanizmus közt. A munkahelyi stressz csökkentésében a munkahelyek humán menedzsmentjének alapvető szerepe és érdeke is kell, hogy legyen.

Kulcsszavak: munkahelyi stressz, coping mechanizmus, mentés, mentődolgozók, légimentés

Sports Diplomats: ‘Born and Raised’ or Trained?

Sztanyekné Hossó Nikoletta¹

¹Doctoral School of Health Sciences, University of Pécs

E-mail address of the first author/presenter: hosso.nikoletta@kodo.hu

What is the role of sports diplomacy? Who can serve as a career sports diplomat and what makes a successful one? What is the general practice in Hungary? Unless being a professional athlete there is only a little to be known about the system, the processes and the machinery working in the world of sports policy-making. The Sport XXI National Sport Strategy was published in 2007 [1]. The strategy contains Hungary’s sports goals and plans for the next one and one-half decades. It is the country’s first long-term strategy aiming to make Hungary a sporting nation [2]. Ten years have passed - and yet the organised, governmentally initiated or supported, professional high-level education specifically designed for our acting or future sports diplomat does not exist.

Results: Having experienced, at certain high-level internationally recognised sports events held in Hungary between 2007 – 2013, the serious consequences rooting from the complete lack of in-depth knowledge on sports protocol and professional diplomacy among many national sports professionals, together with the need for teaching the relevant professional English language skills I have come to a conclusion and assembled a tender documentation in order to submit for accreditation the first post-gradual course focusing on sports protocol and international sports events to be held in Hungary. The national Educational Authority officially granted and accredited this course to be started in September, 2017.

Conclusions: To further examine the case on raising and training young sports diplomats during my doctoral programme I shall be pursuing a research among all national sports federations and first find answers on how their already serving or future sports diplomats are being chosen and trained. The main and long-term goal of my present Ph.D research is to bring the issue before the government and prove not only the need for but also the benefits of a state-supported and even decreed, international sports-diplomat course to be participated by all functioning sports professionals in order to make Hungarian sports diplomacy more successful.

References:

- [1] <http://kobanyasc.hu/docs/07sportstrategia.pdf>2017.04.05. Sport XXI Nemzeti Sportstratégia.
- [2] Elbert, G.: Sport, politika, sportpolitika In: Laczkó, T. - Rétsági, E. (eds.): A sport társadalmi aspektusai. Pécs, 2015. p. 62
- [3] Hossó, N.: “Nincs sportdiplomata-képzés ma Magyarországon.” 2015. március 22. http://sportmindig.hu/nincs_sportdiplomata_kepzes_ma_magyarorszagon [Accessed: 2017.04.05.]

Keywords: sports diplomacy, sports diplomat, sports policy, national sports federations, national sport strategy

A factor analysis study of Wijma Delivery Expectancy/Experience Questionnaire (version A) in Hungarian pregnant women

Vahideh MoghamHosseini¹, Alexandra Makai¹, Diana Dweik², Ákos Várnagy³

¹MSc, PhD student, Doctoral School of Health Sciences, Faculty of Health Sciences, University of Pécs, Hungary

²MD, PhD, Department of Obstetrics and Gynecology, University of Szeged, Hungary

³MD, PhD, Department of Obstetrics and Gynecology, Faculty of Medicine, University of Pécs, Hungary

E-mail address of the first author/presenter: moghaddamvahideh@gmail.com

Background: The Wijma Delivery Expectancy/Experience Questionnaire A (W-DEQ A) has been extensively used in samples of pregnant women with different cultural background with the aim of investigating fear of child.

Aim: to assess the psychometric characteristics of W-DEQ A in pregnant Hungarian women.

Method: This exploratory and confirmatory analytic study was conducted on 343 healthy, Hungarian women at late pregnancy regularly examined at the NST laboratory of the Department of Obstetrics and Gynecology, University of Pécs. The Hungarian translation of W-DEQ A, Beck Depression Inventory-Short Form and Beck Anxiety Inventory were completed by participants to evaluate the validity and reliability of W-DEQ A. Exploratory (EFA) and confirmatory factor analysis(CFA) was performed using SPSS and AMOS softwares, respectively.

Findings: EFA yielded in a four factors (“Isolation”, “Lack of positive emotions”, “Moment of birth” and “Fear”) with the involvement of 30 items of W-DEQ A. Multidimensionality of the instrument was confirmed by CFA with satisfactory indices. Each factor showed a high reliability. The Cronbach’s α coefficient for overall W-DEQ A was 0.92. W-DEQ A score correlated fairly with anxiety and depression scores, indicating a distinction between fear of childbirth and general anxiety and depression. There was no significant difference between nulliparous and multiparous women with regard W-DEQ A scores of any of the factors.

Conclusions: The Hungarian version of W-DEQ A with four factors and 30 items is a reliable and valid instrument to be used both for research and clinical purposes. Due to the multidimensional structure of the instrument, it is worth considering to avoid the calculation of a total score.

Keywords: fear of childbirth, Wijma Delivery Expectancy/Experience Questionnaire, Hungary, factor analysis

The Relevance of Measuring Cognitive Fatigue with Objective Measurement Techniques In Multiple Sclerosis

Weintraut Rita¹, Ács Péter¹, Sziva Szabina¹, Darnai Gergely¹, Komoly Sámuel¹

¹Pécsi Tudományegyetem, Klinikai Központ, Neurológiai Klinika

E-mail address of the first author/presenter: rita.weintraut@aok.pte.hu

Fatigue is one of the most common symptoms reported to the physicians by Multiple Sclerosis (MS) patients. The prevalence is estimated between 53 and 92% [1, 2, 3, 4] depending on the different methods in use. Some studies suggest that patients report fatigue as the most debilitating symptom, so the importance of the topic is obvious, however there is no gold standard for measurement and management techniques.

The purpose of our study is to overview the current literature on the measurement methods of cognitive fatigue in MS. We performed the study to investigate the pros and contras of different assessment methods. It would be highly beneficial to determine a standardized method for objective measurement of cognitive fatigue both in clinical practice and research.

We discuss fatigue questionnaires, the objective measurement techniques and the correlations between them. Since many studies failed to certify a relationship between subjective and objective measures of cognitive fatigue, they may not measure the same construct.

Results: We discuss fatigue questionnaires, the objective measurement techniques and the correlations between them. Since many studies failed to certify a relationship between subjective and objective measures of cognitive fatigue, they may not measure the same construct.

Conclusions: After reviewing the literature, we highlight the relevance of objective measurement techniques and suggest the Paced Auditory Serial Addition Test 3 second version to measure objective cognitive fatigue by MS patients.

References:

- [1] Fisk, J. D., Pontefract, A., Ritvo, P. G., Archibald, C. J., & Murray, T. J. (1994). *The impact of fatigue on patients with multiple sclerosis. The Canadian Journal of Neurological Sciences. Le Journal Canadien Des Sciences Neurologiques*, 21(1), 9–14.
- [2] Freal, J. E., Kraft, G. H., & Coryell, J. K. (1984). *Symptomatic fatigue in multiple sclerosis. Archives of Physical Medicine and Rehabilitation*, 65(3), 135–8.
- [3] Krupp, L. B., Alvarez, L. A., LaRocca, N. G., Scheinberg, L. C., Freal JE, K. G. C. J., TJ, M., ... Joffe RT, L. G. G. T. et al. (1988). *Fatigue in Multiple Sclerosis. Archives of Neurology*, 45(4), 435–437.
- [4] Wood, B., van der Mei, I. a F., Ponsonby, a-L., Pittas, F., Quinn, S., Dwyer, T., ... Taylor, B. V. (2013). *Prevalence and concurrence of anxiety, depression and fatigue over time in multiple sclerosis. Multiple Sclerosis (Houndmills, Basingstoke, England)*, 19(2), 217–24.

Keywords: Cognitive Fatigue; Measurement; Multiples Sclerosis

Pszichológia és neveléstudomány

Psychology and Educational Sciences

Teaching by walking – a hungarian example from the beginning of the 20th century

András Hegedüs¹

¹PTE-BTK "Education and Society" Doctoral School of Education

E-mail address of the first author/presenter: hegedus.andras1984@gmail.com

In my research I examined the life of the famous hungarian litterateur, editor and librarian, Nándor Várkonyi (1896-1975), especially his relationship with his highschool teacher, Joseph Höllrigl (1879-1953), who was an archaeologist and art historian too.

Their collaboration began in 1912 in Nitra (today's Slovakia), and they soon formed a twosome "life-reform movement", in which they combined the acquisition of academic learning material with museum practice and large-scale field trips in the surrounding areas. In two years they traveled around the villages and small towns of the area, explored architectural monuments, collected ethnographic materials among local ethnic groups and made amateur archaeological excavations. At the end Höllrigl sent his disciple to individual research journeys in order to test his skills.

The method of "walking together" originates from Aristotle and his peripatetic school, while hiking and the idea of "back to nature" comes can be traced back to Rousseau and the various life-reform movements, that adopted his philosophy.

My research method was based on the content analysis of personal and public source texts as well as the comparison and the processing of relevant literary sources.

Primary sources were Várkonyi's autobiography and contemporaries' memoirs, while secondary sources were selected from the relevant literature.

Results: The purpose of my study is to discuss how finding a suitable mentor and learning method helped Várkonyi's development, who was obviously particularly talented based on his work and his contemporaries' memoirs.

A further research opportunity is to find out whether the "learning-while-walking" method can be justified in our days?

Conclusions: These experiences were decisive for Várkonyi's whole life and later he applied this "teaching-while-walking" method on his own disciples; for his old age he even became a great hiker. These facts demonstrate, that this method can be very useful in some cases of education.

Acknowledgements: I would like to thank my teacher, Ágnes Bálint, and my Doctoral School too for the help.

References:

- [1] Atchley, R. A. – Strayer, D. L.: *Creativity in the Wild: Improving Creative Reasoning through Immersion in Natural Settings*. 2012. *PLoS ONE* 7(12): e51474. doi:10.1371/journal.pone.0051474.
- [2] Bertók, László: *Nándor Várkonyi's bibliography*. Pécsi Városi Könyvtár. Pécs, 1984.
- [3] Gillet, D. P. – Thomas, G. P. – Skok, R. L. – McLaughlin, T. F.: *The Effects of Wilderness Camping and Hiking on the Self-Concept and the Environmental Attitudes and Knowledge of Twelfth Graders*. *The Journal of Environmental Education*. 1991. Vol. 22. pp. 34-44.
- [4] Várkonyi, Nándor: *Peeling years (autobiography)*. Széphalom Könyvműhely. Budapest, 2004. Etc.

Keywords: Master and Disciple; Teaching-while-Walking; Life-reform Movement

Az atipikus tanulási módszerek helyzete és fejlesztésének lehetőségei a Magyar Honvédségnél III. (az NKE HHK és az MH AA hallgatóit, képzésen résztvevőit érintő kérdőíves vizsgálat egyes aspektusai)

Angyal Árpád Béla¹

¹NKE HHK, Hadtudományi Doktori Iskola

Első szerző/előadó e-mail címe: bela.arpad.angyal@gmail.com

A fegyveres és rendvédelmi szervezetek a változó biztonsági környezet kihívásainak, a költségvetési határoknak és a technikai fejlesztéseknek hatására világszerte keresik azokat az új, a hagyományos jelenléti oktatásnál és képzésnél hatékonyabb tanulási módszereket és formákat, melyek a költségelkerülés mellett virtuális, kollaboratív tanulási módszereket támogató tanulókörnyezet létrehozásával biztosítanak felkészülési lehetőségeket. Az Európa-szerte bekövetkezett változások megerősítették egy európai közös haderő kialakításának igényét, mely közös felkészítési/képzési aspektusokat feltételez. Ezek gazdaságos, hatékony működtetése elképzelhetetlen olyan, a hazai katonai oktatásban és képzésben jelenleg mellőzött atipikus tanulási módszerek (gaming, szimulációk, web 2.0, blended learning, e-Learning 2.0, mobil app-ok és alkalmazások, MOOC, stb.) alkalmazása nélkül, melyek a szövetséges, és azon kívüli országok katonai és rendvédelmi szervezeteinél rendszerszerűen működnek, és már a hazai vállalati tudásmenedzsment szintjén is hétköznappossá váltak. Ugyanakkor a hazai katonai felsőoktatás és szakképzés még a 2000-es évek eleji fejlesztéseket is elsorvasztotta ezen a területen. De mi a véleménye erről a képzéseken résztvevőknek? Jelen tanulmány a katonai felsőoktatási és szakképzési intézmények hallgatóit, képzéseken résztvevőit érintő online kérdőívre adott válaszok egyes aspektusait tárja fel, melyek elsősorban az atipikus tanulási módszerekkel kapcsolatos attitűdök és a képzőkkel szembeni elvárások feltárását tűzte ki célul.

Eredmények: A szerző több részkutatást folytat. Mivel jelen tanulmány a terjedelmi okoknál fogva nem teszi lehetővé a teljes kutatás részletes publikálását, így azok több részletben kerültek/kerülnek megjelentetésre, többek között a korábbi IDK, FEU és más konferenciák kiadványaiban, és egyéb periodikákban. A legutóbb (a 2016 őszi FEU konferenciára) megjelentetett rész a hon- és a rendvédelmi ágazat atipikus elemekkel tarkított képzési gyakorlatának bemutatása mellett az NKE egyes karain és karközi intézeteinél, valamint az MH AA-án, a kutatás keretében végzett strukturált vezetői riport eredményeit ismertette.

Következtetések: Az atipikus tanulási módszerekkel kapcsolatos álláspontok csak akkor adhatnak valós képet a valós ágazati igényekről, ha a tanulmányban ismertetett eredmények összevetésre kerülnek a tanintézetek oktatóinak hasonló szempontok alapján mért attitűdjeivel, és a csapatoknál szolgálatot teljesítő állomány elvárásaival. Így a kutatás utolsó részeként a későbbiekben megjelenő következő tanulmány az ezekkel kapcsolatos vizsgálat eredményeit dolgozza fel.

Kulcsszavak: gaming, szimuláció, e-learning 2.0, MOOC, web 2.0

The Narcissism of Classical- and Pop Musicians: an Exploratory Study

Bandi Szabolcs¹, Nagy Sándor¹, Dr. Nagy László¹

¹Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Pszichológia Doktori Iskola

Első szerző/előadó e-mail címe: bandi.szabolcs@gmail.com

The aim of the study is to explore the possible individual differences between the personality of classical- and pop musicians. Although several former research observed in the case of musicians a consistent personality structure with the use of the Five Factor Model (FFM) or the 16 factor model (16 PF) [1], the complex measure of different narcissistic features have not been conducted yet. The profession of musical performers inevitably involve acts of self-presentation, and these situations can easily activate exhibitionistic tendencies, which are core components of narcissism. [2]. In our study, we would like to provide a complex theoretical framework of narcissism, which integrates the vulnerable- and grandiose tendencies with the overt- and covert forms of manifestation, called the Orthogonal Narcissism Concept. We assume, that the different music professionals will show different picture in the case of narcissism. For example, according to former studies, classical musicians show significantly higher level of anxiety than the normal population, which suggest us the probable appearance of vulnerable narcissistic themes [3], while the world of popular musicians often contains the use of alcoholic beverages and soft drugs, which suggests us the probable appearance of overt- and grandiose tendencies. Most importantly we think, that the personality structure of classical and popular musicians is different in the case of narcissism, which is based on the different situational and professional correlates of the two group.

Eredmények: In our online research 344 participants took part (N=344). We divided them into three groups, based on their musical characteristics (non-musicians, classical musicians and pop musicians). They filled self-report measures of narcissism (Narcissistic Personality Inventory, Maladaptive Covert Narcissism Scale and Rosenberg Self-Esteem Scale) and the BIS-BAS scale to measure overt-covert manifestations. The statistical analysis revealed several significant differences between the groups in the case of grandiose narcissism, self-esteem, behavioural inhibition system and behavioural activation system.

Következtetések: According to our results, popular- and classical musicians show significant differences in the case of grandiose narcissism and covert-overt tendencies. The group of pop musicians are more exposed to grandiose self-influence, while classical musicians tend to show vulnerable features, which can be an important sign of distress and anxiety. However, several difference is slight: it seems like musicians (compared with non musicians) show a specific personality structure in which narcissism mildly – but significantly – oscillates.

Irodalomjegyzék:

- [1] Kemp, A. E.: *The Musical Temperament. Psychology & Personality of Musicians.* Oxford University Press: Oxford
- [2] Bandi, Sz., Nagy, L.: *Narcissistic Entitlement Revised: A Complex Trait-Based Approach to the Understanding of Narcissism. Advances in Psychology Research. Volume. 2017. Vol. 127.*
- [3] Bandi, Sz.: *Zene és személyiség. In: Vas, B. (szerk). Zenepszichológia tankönyv. Pécsi Tudományegyetem Művészeti Kar Zeneművészeti Intézet. Pécs, 2015. p. 145-166.*

Kulcsszavak: narcissism, personality, music, psychology, musician

Academic coping among elementary school students

Éva Bank¹

¹University of Szeged Doctoral School of Education

E-mail address of the first author/presenter: bankeva@edu.u-szeged.hu

School plays an important role in the lives of children and adolescents. The continuous fulfillment of school tasks could be major stressors for students. The way how children and adolescents deal with academic demands influences their academic success [1, 2]. Despite this fact we have not got enough knowledge of students' coping with academic stress in Hungary. The goal of our pilot study is to investigate academic coping among 4th, 6th and 8th grade students (N=122). We have adapted the Academic Coping Scale [1]. This self-report instrument has got 55 four-point Likert-scale items. Five adaptive and six maladaptive ways of coping are included. Each of the 11 coping subscales consisted of five items. The whole instrument showed good reliability (Cronbach $\alpha = 0,89$), like adaptive (Cronbach $\alpha = 0,91$) and maladaptive subscale (Cronbach $\alpha = 0,87$) as well.

Results: Students use adaptive strategies rather than maladaptive strategies ($t=16,03$; $p<0,001$). However, use of adaptive strategies is decreased by age. 4th graders use significantly more adaptive strategies than 6th ($t=2,70$; $p=0,007$) and 8th graders ($t=4,69$; $p<0,001$). In gender comparison girls are more likely to use adaptive strategies, but the difference was not significant. The use of maladaptive coping shows a negative, significant correlation with marks in Math ($r=-0,38$; $p<0,001$) Grammar ($r=-0,33$; $p=0,001$) Literature ($r=-0,39$; $p<0,001$) and Foreign Language ($r=-0,26$; $p=0,004$). There is no significant correlation between the marks and the adaptive way of coping. Correlation cannot be detected between strategies and parents' level of education. Based on the results of regression analysis maladaptive coping explains students' marks in Math in 38 percent, while the impact of adaptive coping is only 9 percent. The explained variance of maladaptive coping in marks is 29 percent in Literature, 22 percent in Grammar and 18 percent in Foreign Language. Adaptive coping has not got effect on these marks.

Conclusions: Examining the role of academic coping in students' school achievement we can identify that it plays an important role in school success. Maladaptive coping contributes to bad performance in each subject. So, it seems to be important to measure academic coping in a larger sample and explore the factors which influence students' academic coping.

References:

- [1] Skinner, E. A. - Pitzer, J. R. - Steele, J.: *Coping as Part of Motivational Resilience in School: A Multidimensional Measure of Families, Allocations, and Profiles of Academic Coping. Educational and Psychological Measurement. 2013. Vol. 73. pp. 803-835.*
- [2] Vierhaus M. - Lohaus A. - Wild E.: *The development of achievement emotions and coping/emotion regulation from primary to secondary school. Learning and Instruction, 2016. Vol. 42. pp. 12-21.*

Keywords: stress, coping, students

The source of Sport Enjoyment in young athletes in association with their future orientation and satisfaction with life

Tamás Berki¹, Bettina Pikó²

¹University of Szeged, Faculty of Art, Doctoral School of Education

²University of Szeged, Faculty of Medicine, Department of Behavioral Sciences

E-mail address of the first author/presenter: berkitamas@edu.u-szeged.hu

Physical inactivity is one of the major risk factors for many diseases. To promote sports and physical activity we need to understand what motivations drive people to participate in any sports activities. Previous studies showed that enjoyment is one of the key predictors to sport participation and building strong background for sport motivation for young athletes. The aim of this study was to find the main predictors of sport enjoyment and find a relation between sport enjoyment and satisfaction with life and their future orientation in adolescent athletes.

Young athletes (N=129; Mean age = 16.5; S.D. = 1,09; 43,4% boys; 56,6% girls) participated in our study. Self-administered survey was used to collect data. For measuring sport enjoyment, we used Wiersma's *Source of Enjoyment in Youth Sport Questionnaire*[1]. To understand youth future orientation, we used *The Future Orientation Scale* [2]. *The Satisfaction with Life (SWL) Scale* [3] was used for measuring youth's life satisfaction. Besides descriptive statistics, factor analysis and correlation analysis were used for data analysis.

Results: Factor analysis revealed 6 factors of sport enjoyment: Self-Referenced Competency, Effort Expenditure, Competitive Excitement, Other-Referenced Competency and Recognition, Affiliation with Peers, Positive Parental Involvement. Significant correlations were found between the future orientation scale, effort expenditure and competitive excitement. Furthermore, SWL correlated with self-referenced competency, other-referenced competency and affiliation with peers.

Conclusions: Similar to the previous literature we also found six sources of sport enjoyment. The correlation analyses showed that the student's future orientation mainly correlated with intrinsic components such as effort expenditure. The SWL, on the other hand, mainly correlated with extrinsic components like other-referenced competency. Overall, we may conclude that the athletes being more competitive were more future oriented than athletes who enjoyed sport because of others.

References:

- [1] Wiersma, L.D. (2001): *Conceptualization and development of the sources of enjoyment in youth sport questionnaire. Measurement in Physical Education and Exercise Science*, 5, 153-177.
- [2] Strathman, A., Gleicher, F., Boninger, D. S., Edwards, C. S. (1994): *The consideration of future consequences: Weighing immediate and distant out- comes of behavior. Journal of Personality and Social Psychology*, 66, 742-752.
- [3] Diener, E., Emmons, E.R., Larsen, R.J., Griffin, S. (1985). *The Satisfaction With Life Scale. Journal of Personality Assessment*, 49(1), 71-75.

Keywords: physical activity, sport enjoyment, future orientation, satisfaction with life

Measuring and analyzing the factors which impact student's problem solving skills

Hao Wu¹

¹Doctoral School of Education, University of Szeged

E-mail address of the first author/presenter: wuhao5470@outlook.com

Problem solving has been considered as one of the most important cognitive skills for successful learning in the 21st century. According to the previous studies, there are several factors that may impact people's problem solving achievement, include some cognitive skills like inductive reasoning[1], working memory[2], creativity[3] or some personal factors like demographic data[3], motivation[4], learning strategies and ICT literacy[5]. The aim of this study is to defining the factors which impact the developmental level of student's problem solving skills in China. A pilot test has been conducted in order to (1) explore the applicability of online assessments in China, (2) test the reliability of every cognitive tests involved in the project, and (3) achieve a preliminary conclusion to verify the theoretical study and make guidance for further study.

The pilot test was implemented in China in June 2016. The participants were six graders (N=50, age M=12.28, SD=.50). The test was carried out by the by the eDia platform. The test was 2 hours in total, which included assessments about (1)problem solving (PS), (2)inductive reasoning (IR), (3) working memory (WM), (4) creativity and (5)questionnaire which focused on participants' demographic data, learning strategies, motivation and ICT usage. All the items have been translated into simplified Chinese.

Results: The reliability for each assessments were good (Cronbach's α : PS:0.74; IR: 0.75; WM: 0.85; Creativity: 0.90), which confirmed the applicability of the pilot test. Participants' performance in PS test had positive correlations with their performance in IR ($r=.440$; $p<.01$) and WM ($r=.522$; $p<.001$) tests, but there was no significant correlation between PS and creativity. Students' PS achievement also shown strong correlation with their test-taking motivation ($r=.575$, $p<.001$) and moderate but significant correlation with their ICT usage ($r=.308$, $p<.05$). Participants' gender and family background didn't correlated with their PS performance. The results also showing students' regularly applied learning strategies are impacting their thinking skills development. Students who preferred memorization strategies in their study had significant lower performance in the IR test than others ($t=-3.141$, $p<.01$). In the meanwhile, students who preferred control strategies had shown significant better performance in PS ($t=2.402$, $p<.05$), IR ($t=2.838$, $p<.01$) and creativity ($t=2.197$, $p<.05$) than their peers.

Conclusions: Findings support the views that computer-based testing is applicable and the cognitive skills tests in the pilot test are reliable to do the measurement in China at the age of 11-13. Moreover, the results proved the theoretical statement which is one's problem solving achievement is influenced by some specific cognitive skills and background factors. To conclude, the findings effectively testified the feasibility of this project, and built solid foundation for future study.

Acknowledgements: This research was funded by OTKA K115497.

References:

- [1] Molnár, G. -Greiff, S. -Csapó, B.: *Inductive reasoning, domain specific and complex problem solving: Relations and development. Thinking Skills and Creativity. 2013. Vol. 9. pp. 35-45.*
- [2] Wüstenberg, S. -Greiff, S. -Funke, J.: *Complex problem solving-More than reasoning?. Intelligence. 2012 Vol.40. pp. 1-14.*
- [3] OECD.: *Results: Creative problem solving-Students' skills in tackling real-life problems (Volume V). OECD Publishing. Paris, 2014.*
- [4] Frensch, P. A. -Funke, J.: *Complex Problem Solving: The European Perspective. Psychology Press. New York, 2014.*
- [5] Greiff, S. -Fischer, A. -Stadler, M. -Wüstenberg, S.: *Assessing complex problem-solving skills with multiple complex systems. Thinking & Reasoning. 2014. Vol.21. pp.365-382.*

Keywords: problem solving, computer-based assessment, quantitative methods

Mongolian 6th graders' learning strategies in mastering English receptive skills

Ragchaa Jargaltuya¹

¹Doctoral School of Education, University of Szeged

E-mail address of the first author/presenter: rjargaltuya@yahoo.com

There have been a number of studies (e.g. Nation, 2013, Pavičič, 2008, Thèkes, 2016) conducted investigating English language vocabulary learning strategies, however, these studies did not focus on receptive skills. Since the goal of language learning is communication, students need to comprehend spoken and written language first then respond based on it. Koch's (2016) research has indicated having strong receptive skills provide a solid base for achieving success in productive skills. In addition, Bandpay (2016) stated learners need to develop their own learning strategies to work with written and spoken word. Zare (2012) mentioned factors, which influence students' language learning strategies: age, sex, attitude, motivation, and language proficiency. Since 2005, Mongolian government added English as a second language to its language policy. However, language learning strategies (LLS) have not been assessed yet. Therefore, I aimed to explore what strategies are used in mastering English language receptive skills. I also analyzed the correlation between their attitude towards language skills and their LLS to see if they are related to each other. I examined the effect of some background variables as well, such as age, gender and the mothers' education level on the children's LLS. Sample consist of Mongolian 6th graders (N=82, 55.1% female). I collected data with an online questionnaire using the Electronic Diagnostic Assessment (eDia) platform. The questionnaire was based on international questionnaires (PISA, 2015, Huseynova, 2007, Leppänen, 2007) and self-made questionnaires (37 items) with 5 Likert scales (recoded: 0-disagree, 1-agree).

Results: The results indicated that, most students prefer to ask questions to clarify something, use key words, mind mapping and use speaker's voice to understand the content for listening strategies (M=.71—59 SD=.45—.49, $p<.05$). For reading, students indicated that they would rather guess the words from the context, participate in reading activities, divide the story if it is long and predict the main idea from its title (M=.68—.57 SD=.46—.49, $p<.05$). Moderate correlation was found between the children's attitude towards language learning and their LLSs. There was no significant correlation between neither gender nor age and LLSs. Mother's education level has negative effect on LLSs ($p<.05$).

Conclusions: Memory, cognitive and compensation strategies are used more. However, metacognitive and social strategies were likely not to be used at all. The mothers' education level negatively affects the children's learning strategies. Based on our results, we think, that language instructors need to train their students to apply appropriate strategies for their needs and interests.

Acknowledgements: This researcher is on Hungaricum Stendium Scholarship Programm.

References:

- [1] Bandpay, B. A.: *Adult's learning strategies for receptive skills self-managing or teacher-managing. International Journal of Research in English Education.* 2016. Vol. 1. pp. 16-21.
- [2] Huseynova, F.: *Assessing students' listening and reading skills - Questionnaires on listening and reading skills. Lincoln University, Nebraska Ph.D candidate of Pedagogical Science, Azerbaijan, 2007.*

- [3] Koch, Sh.: *Focus on the 4 basic language skills: Receptive*. TESOL English language bulletin, 2016.
<http://exclusive.multibriefs.com/content/focus-on-the-4-basic-language-skills-receptive/education> [Accessed: 2017.03.21.]
- [4] Leppänen, S.: *Study on English, Finland*, 2007.
- [5] Nation, I.S.P.: *Learning vocabulary strategies in another language*. (Second edition). Cambridge: Cambridge University Press, 2013.
- [6] Pavičič, T.V.: *Vocabulary learning strategies and foreign language acquisition*. Clevedon: Multilingual Matters, 2008
- [7] PISA: *Draft Questionnaire Framework*, 2015.
- [8] Thèkes, I.: *Assessing young Hungarian EFL learners' vocabulary and learning strategies*. Ph.D dissertation. Szeged: University of Szeged, 2016.
- [9] Zare, P.: *Language learning strategies among EFL/ESL learners: A Review of Literature*. *International Journal of Humanities and Social Science*. 2012. Vol. 2. pp. 162-169.

Keywords: receptive skills, language learning strategies, attitude towards language learning, influence

Hogyan befolyásolja az öregedés a rövid távú emlékezetet?

Juhász Dóra¹

¹SZTE Neveléstudományi Doktori Iskola

Első szerző/előadó e-mail címe: dora.juhasz.88@gmail.com

Az időskorral járó biológiai, valamint pszichés változások feltérképezése igen fontos kutatási terület az orvostudományok (pl. neurológia), illetve pszichológia terén egyaránt. A rövid távú emlékezet megfelelő működése az idős emberek életében is elengedhetetlen a mindennapi tevékenységeik megszervezésében, kivitelezésében. A munkamemória olyan rövid távú emlékezet, amely az információt rövid ideig tárolja, illetve manipulálja azt. Baddeley (2000) modellje szerint több egymástól független, de egymással interakcióban álló egységből (központi végrehajtó, téri-vizuális vázlattömb, fonológiai hurok és epizodikus puffer) áll, melyek megfelelő működéséért idegrendszer tekintve elsősorban a frontális és temporális lebeny felelős. Az idegrendszer éréseinek sajátosságai azt mutatják, hogy az életkor előrehaladtával az idegrendszeri kapcsolatok (frontális lebeny) gyengülnek, mely miatt a személyek kognitív teljesítménye –így rövid távú emlékezetük is– egyre hanyatlak, azonban érdekes kérdést vet fel, hogy a hanyatlás a fiatalabb korúakhoz képest milyen mértékű. Jelen kutatás célja a Számterjedelem, Számlálási Terjedelem, Hallási Mondatterjedelem, valamint a Betű- Szemantikus és Cselekvés Fluencia Tesztek segítségével megvizsgálni, hogy a fiatalabb és idősebb korcsoportok egymáshoz képest hogyan teljesítenek az egyes munkamemória és végrehajtó funkciókat mérő teszteken. A kutatásban 95 személy vett részt, 2 életkori csoportra bontva.

Eredmények: Az eredmények alapján minden teszt esetében a fiatal korcsoport szignifikánsan jobban teljesít az idős csoporthoz képest, azonban a relatíve egyszerűbb Számterjedelem Teszt esetében a fiatal korcsoporthoz képest az időseknél tapasztalható hanyatlás mértéke kisebb, mint a komplex munkamemóriát vizsgáló Számlálási, ill. Hallási Mondatterjedelem Teszt esetén. Az idős korcsoport eredményeit külön is elemeztük és azt találtuk, hogy teljesítményük egymáshoz képest az életkor növekedésével arányosan is hanyatlást mutat, mely erőteljesebb 70 év felett, illetve a végrehajtó funkciókat (frontális lebeny) vizsgáló Fluencia Tesztek esetén.

Következtetések: Jelen kutatás eredményei arra engednek következtetni, hogy az életkor előrehaladtával a rövid távú emlékezeti funkciók bár valamelyest valóban hanyatlanak, jelentős teljesítmény csökkenés inkább 70 éves kor felett, elsősorban a végrehajtó funkciókat érintő, illetve a több figyelmet igénylő, összetettebb feladatok esetén tapasztalható. Jelen kutatás több tesztet alkalmazva vizsgálódik, mely segíthet jobban átlátni a munkamemória funkciók időskori változásait.

Irodalomjegyzék:

[1] Baddeley, A. D. (2000) *The episodic buffer: A new component of working memory?* *Trends in Cognitive Sciences*, 11. 4 sz. 417-423.

Kulcsszavak: rövid távú emlékezet, időskor

Az iskolák belső világának népegészségügyi szegmense a múlt és a jelen tükrében a jövő felé tekintve

Karácsony Ilona¹

¹ PTE BTK Oktatás és Társadalom Neveléstudományi Doktori Iskola

Első szerző/előadó e-mail címe: karacsony.ilona.h@gmail.com

Az iskolák népegészségügyi szabályai a tanulók és a környezet egészségét segítik elő, biztosítva az egészséges fejlődés ütemét, az optimális teljesítőképesség elérését. Az iskolai közeg minta és értékadó szerepe meghatározó az egészséges életmód kialakításában, fejlesztésében.

Eredmények: A népegészségügyi teendőket a tömegesen előforduló betegségek hívták életre, s mai is ez alapján módosulnak a feladatok. A megoldásban hangsúlyossá vált a betegségek kialakulásának elkerülése, észrevétele. Az első törekvések a XVI – XVII sz-ra tehető felekezeti iskolákban, melyet csak az iskola belső rendelkezései szabályoztak. Az 1777-es állami szabályozás a Ratio Educationis megvalósítása hiányos maradt: előírta a megfelelő iskolaépületek kialakítását, de nem rendelkezett a tantermek belső berendezéséről, illetve a megoldást a helyi hatóságok kötelességévé tette. 1789-ben II. József az épülő iskolákról, iskolaorvos alkalmazásáról szóló rendelete is csak elvétve tudott meghonosodni. Az oktatás és a népegészségügy elhatározása elsőként a XIX század végén kapcsolódott össze. 1868-as népoktatási és 1876-os közegészségügyi törvény hatása alatt több jogszabály szorgalmazta a közegészségügyi szabályok betartását, az egészségügyi célú felvilágosítását, melyet ekkor már képzett iskolaorvosok végeztek, de megvalósítást gazdasági, társadalmi nehézségek gátolták. Az 1920-as években a tanulókra kiterjedő egészségügyi gondozási és szakértői feladatok is megfogalmazásra kerültek, aminek megoldása egy team feladata lett; iskolaegészségügyi szakrendelések, fogászat és gondozónővérek révén. 1940-es évek költségvetési nehézségei, a feltételek biztosításának szűkössége nehezítette a vidéki iskolákban az ellátást. Ekkor már nem a kolera, a pestis ellen kellett védekezni, hanem a TBC megelőzése került a fókuszba, később pedig az egészségmagatartással összefüggő elváltozások. 1950-es években a megszűnő iskolaorvos képzés és az orvoshiány hatására a már jól működő rendszer szétzilálódott. A nővérek munkáját a Zöldkeresztes védőnők, majd körzeti védőnők, s a XX. sz. végéi jogszabályok értelmében iskolavédőnők vették át, bővülő s egyre több önálló feladatellátással. A XX. sz. végén, a XXI sz. elején a teendők pontos leszabályozása mellett, a megvalósítás feltételrendszerének lerögzítésével gyökerezett meg, vált egységessé, az iskola mindennapjaiba beágyazottá az interprofesszionális alapelő iskolaegészségügyi ellátás.

Következtetések: Az egészség, mint egyik legfontosabb érték az iskolában eltöltött évek által erősödik vagy gyengül és válik a felnőtt élet előnyévé vagy hátrányává, melynek formálásában a pedagógusok mellett az iskolaegészségügyi szolgálat, mint a népegészségügyi feladatok végrehajtója, őrre is közreműködik. A népegészségügyi feladatok módosultak, bővültek, a megvalósításában szerepet játszó személyek, a tevékenység megnevezése is változott az idők folyamán, de az iskolai jelenléte meghatározó a jelen és jövő nemzedékének egészsége szempontjából.

Irodalomjegyzék:

- [1] Ackermanné Kelő, K. Iskola-egészségügyi törekvések a XIX-XX század fordulóján. Az egészségtan beépülés a hazai tantárgy rendszerbe. *Studia Caroliensia*. 2006. . Vol. 6. no. 2. pp. 5-20.
- [2] Antall, J., Kapronczay, K. Fodor József és az iskolaegészségügy. *Magyar Pedagógia*. 1975. Vol. 75. no. 2. pp. 191-200.

- [3] Aszmann, A. *Az iskola-egészségügy kézikönyve*. Anonymus Kiadó. Budapest, 1998.
- [4] Aszmann, A., Békefi, D. *Iskola-egészségügy*. OGYEI. Budapest, 2005.
- [5] Friml, A. *AZ 1777-IKI Ratio Educationis*. A Kath. Középiskolai Tanáregyesület. Budapest, 1913.
- [6] Jákó, J., Karasszon, D. *Iskola és egészség A Sárospataki Református Főiskola iskolaorvosainak munkássága, iskolakórházának története*. Iskolakultúra. 2015. Vol. 25. no.2. pp. 94-108.
- [7] Juba, A. *A paedagogia és az iskolaegészségügy I*. Magyar Paedagogia. 1907. Vol. 16. no.1. pp. 151-161.
- [8] Karossa-Pfeiffer, J., Melly, J. *Az iskolaorvos zsebkönyve*. Medicina. Budapest, 1959.
- [9] Kertai, P. *Megelőző orvostan. A népegészségügy elméleti alapjai*. Medicina Könykiadó Rt. Budapest, 1999.
- [10] Pukánszky, B., Németh, A. *Neveléstörténet*. Nemzeti Tankönyvkiadó. Budapest, 1994. pp. 477-478.
- [11] Szeles, V., Lukáts, Á., Székely, L. *A magyar iskolaegészségügy története a jogforrások tükrében*. Budapesti Közegészségügy. 1998. Vol. 30. No.3. pp. 217-226.
- [12] Zsindely, S. *A magyar iskolaegészségügy történelmi emlékei I rész*. Iskola és egészség 1936. Vol. 3. no. 4. pp. 358-371.

Kulcsszavak: iskola, népegészségügy, team munka, egészség értékátadás

Előítélet és megbélyegzés, avagy a pszichiátriai betegek helyzete napjainkban

Kékes Szabó Marietta¹

¹SZTE BTK Neveléstudományi Doktori Iskola

Első szerző/előadó e-mail címe: kszmarietta@gmail.com

A mentális betegségek társadalmi szintű előfordulása igen magas, az embereknek mintegy 25%-a válik érintetté azok valamelyikével élete során. S noha széles palettán mozog a lehetséges betegséges köre, leggyakrabban a depresszió, skizofrénia és Alzheimer-kór megjelenésével kell, hogy számoljunk. Az epidemiológiai adatok elérhetősége korlátozott, miként azok érvényességére nézve is fenntartásaink lehetnek. Ennek legfőbb okát a pszichés zavarral élő személyek irányába megmutatkozó negatív attitűdök, stigmatizáció jelentik (Ádány, 2011). Ez pedig nem csupán a lelki élet területén jelentkező zavarral küzdő személy, de családja számára is komoly problémát okoz (Corrigan és Miller, 2004). A diagnózis ténye ugyanis gyakran vezet a szociális környezet elutasító magatartásához és a személy izolációjához, ami viszont a beteg gyógyulása szempontjából rendkívül kedvezőtlen helyzetet teremt. Ebből adódóan komoly jelentőséggel bír, hogy az egyes zavarokkal összefüggésben milyen (tév)hitek vannak jelen a köztudatban, aminek alakulását illetően a média szerepe megnövekedett. Kutatásomban ezért a sajtóban publikált információk humán attitűdökre kifejtett hatásának feltárását tűztem célul.

Vizsgálatomba 15-15-15 fiatal felnőtt került bevonásra. A mentális zavarral küzdő emberek iránt érzett attitűdök megismerésére egy a Bogardus-skálán alapuló explicit kérdőívet állítottam össze, ami mellett egy implicit, félprojektív eszközt, a Szemantikus Szelekciós Tesztet használtam. Utóbbinál az alkalmazott kategóriaszavak a depresszió, skizofrénia, mániás depresszió és a poszttraumás stressz zavar voltak. A következő dimenziószavakat használtam: félelem, veszély, agresszió, kiszámíthatatlanság. A vizsgálati személyek (N=45) három almintába lettek

sorolva, az egyes csoportok egy-egy újságcikket kellett, hogy elolvassanak. Az első és a második csoportba tartozó fiatalok egy zavart, rendbontó személyről olvashattak el egy kb. 1000 karakter hosszú, több valós cikkből összeállított anyagot a fenti két teszt kitöltése előtt. Míg az első csoport azonban 3. személyű perspektívából olvashatta a(z) - újságokra jellemző stílusban kreált - szöveget, addig a második csoport tagjai ugyanezt a beteg édesanyjának szemszögéből, szubjektív formában, énközlésekkel gazdagon tarkítva kapták meg. A harmadik csoport tagjai – mint kontroll csoport – egy a vizsgálatom témájára nézve semleges cikket kaptak, amiben az elkövetkező pár nap részletesebb és az előttünk álló hét általánosabb, várható időjárásáról volt szó.

Eredmények: Az explicit- és implicit mérőeszközök hasonló eredményekhez vezettek. A számszerű adatok együttjárását tekintve legalább közepes, szignifikáns összefüggésekre derült fény. A vizsgálati csoportokban – a kontrollcsoportéhoz viszonyítva – a negatív attitűdök magasabb arányú előfordulása volt kimutatható, noha ez a 3. személyű perspektívából leírt szöveget olvasott vizsgálati személyeknél kifejezettebb volt. Figyelemreméltó, hogy a depresszió és a mániás depresszió kapcsán volt leginkább megragadható a vizsgálati személyen negatív attitűdje. A másik két tekintett zavart, illetve az azokban szenvedő embereket illetően a kutatásba vont fiatalok elfogadóbbnak bizonyultak.

Következtetések: Az elmúlt pár évben számos, elsősorban depresszióval küzdő személyek

kapcsán történt és emberáldozattal járó tragédia látott napvilágot. Ezek pedig nyilván a mentális zavarral küzdő személyekről köztudatban élő képre is hatással voltak/vannak. S noha kismintás vizsgálatra került sor, a média által közvetített hírek adott témához kapcsolódó attitűdjeinkre gyakorolt hatása és felelőssége ezúton is bizonyítást nyert. Ez ellen pedig a zavarok hitelesebb, akár a betegek és családtagjaik által is elbeszélt oldalának bemutatásával lehetne küzdeni. Hiszen amit nem ismerünk, attól hajlamosabbak vagyunk félni és attól következetesen tartózkodni, míg a témával összefüggésben rendelkezésre álló ismereteink spektrumának bővülésével ezen rejtélyesnek ható betegségek (és azok úm. hordozói) is megszelídülhetnek. Ez pedig az érintettek számára nyújtandó társas támogatás, elfogadás terén optimális változások létrejöttét idézhetné elő.

Irodalomjegyzék:

[1] Ádány Róza (2011): *Megelőző orvostan és népegészségtan. Medicina Könyvkiadó, Budapest.*

[2] Corrigan, P. W. és Miller, F. E. (2004): *Shame blame, and contamination: A review of the impact of mental illness stigma on family members. Journal of Mental Health, 13(6), 537-548.*

Kulcsszavak: előítélet, megbélyegzés, pszichiátriai betegek, attitűd-vizsgálat, explicit- és implicit vizsgálati módszerek

Gyermekek zenei nevelése

Kiss Alexandra¹

¹Pécsi Tudományegyetem Művészeti Kar MA zene tanár-trombita szakirány

Első szerző/előadó e-mail címe: kiss.alexandra@pte.hu

2015. július 24. - Augusztus 2. között került megrendezésre Pécs városában a XIX. Európa Cantat nemzetközi kórusfesztivál. A fesztiválra 5000 énekelni szerető kórusénekes érkezett városunkba. A kórustalálkozó zárását követően Balogh Zoltán az Emberi Erőforrások minisztere célként tűzte ki, hogy a diákok többet énekeljenek az iskolákban is, hisz a kultúra ismerete segítséget nyújthat a felnövekvő generációnak, hogy jobban teljesíthessenek a mindennapokban is.

Kutatásom fő témáját képezi miként is hat a zene a gyermekek fejlődésére. A gyermekre ható pozitív szellemi fejlődést a magzati korszaktól kezdve az általános iskolás gyerekekig tekintem át, vizsgálva a hátrányos szociális körülmények között élő gyermekeket is.

Kodály Zoltán egy 1948-ban tartott konferencián Párizsban a következőket nyilatkozta egy gyermeknap konferencián: „Arra a kérdésre, hogy mikor kezdődjék a gyermek zenei nevelése, azt találtam felelni: kilenc hónappal a születése előtt. Első percben tréfára vették, de később igazat adtak. Az anya nemcsak testét adja gyermekének, lelkét is a magából építi fel, még tovább mennék: nem is a gyermek: az anya születése előtt kilenc hónappal kezdődik a gyermek zenei nevelése.” Gállné Gróh I. (2008): Zenei nevelés az óvodáskor előtt In: *Parlando* 50. évf. 3. szám. pp. 47-49. p. 47.

Következtetések: Már a XX. században is több kutatási területet foglalkoztatott az a kérdés miként is hathat a zenélés a szellemi és a testi fejlődésre. A zene pozitív hatásait mai modern technikával is számos kutatás esetén sikeresen támasztották alá. Napjainkban is agykutatók, pszichológusok, pedagógusok, művészek, biológusok, és lelkipásztorok keresik a választ, milyen hatással is van a zene a szellemi és testi fejlődésre. Kutatásom alapján arra a konzekvenciára jutottam, miszerint a zene pozitívan hat a kreativitásra, az önbizalom növelésére, segíti a két agyfélteké közötti kommunikációt és segít elsajátítani a koncentrációs képességet.

Támogatás: EMMI Nemzeti Tehetségprogram Nemzet Fiatal Tehetségeiért Ösztöndíj

Irodalomjegyzék:

- [1] *Zene és egészség szerkesztette Falus András: In Nemes László Norbert „Énekelni, énekelni, énekelni” A zene tanulás és az éneklés szerepe a fiatalok érzelmi és értelmi fejlődésében. 2016 pp. 177-186.*
- [2] <http://ecpecs2015.hu/hu/> [Letöltés ideje: 2017.03.22.] XIX. Európa Cantat Pécs, 2015
- [3] <http://www.origo.hu/itthon/20150817-balog-zoltan-mindennapos-enekles-emberi-eroforrasok-miniszteriuma-koznevel-es-felsooktatas.html> [Letöltés ideje: 2017.03.22] Balogh Zoltán Miniszter nyilatkozata az Orignak a mindennapi éneklés hangsúlyosságáról.

Kulcsszavak: zene, ének, Kodály-koncepció

Irodalomoktatás újrátöltve

Kiss Tímea¹

¹Selye János Egyetem / Collegium Talentum

Első szerző/előadó e-mail címe: kistimcsi86@gmail.com

Kutatási témám tágabb értelemben az olvasásfejlesztés. Vizsgálataim során megoldási javaslatokat szeretnék adni az irodalomoktatásban felmerülő problémákra, s eközben arra is igyekszem rámutatni, hogy a közoktatásban is szükség van tudományközi kommunikációra, s az irodalomtörténet oktatása mellett nagyobb hangsúlyt kellene fordítani olyan irodalmi szövegek vizsgálatára, melyek segíthetnek egy interdiszciplináris kommunikációra érzékenyebb generáció felnevelésében.

Eredmények: Több évtized olvasási szokásokkal kapcsolatos kutatásait összehasonlítva a számadatok azt mutatják, hogy egyre kevesebbet olvasunk. Az általam vizsgált korcsoport jelentős része 10-12 éves iskolai „pályafutása” alatt nem alakított ki pozitív viszonyt az irodalommal és az olvasással. Okok és magyarázatok szép számmal akadnak: az aktuálisan érvényben lévő tantervek, a számonkérés folyamata, az internet addiktív hatása. Ezért mindennél jobban oda kell figyelnie, hogy ne 19. századi módszerekkel tanítsuk az irodalmat. Miközben az idegennyelvoktatás területén évente több új módszer lát napvilágot, addig az irodalom, és benne az olvasóvá nevelés több évtizedes lemaradással küzd. Az irodalomoktatás során módszertanilag nem elégséges az irodalomtörténeti ismeretek átadása. Átlagban évente 15 szerző 2-3 műve szerepel a tantervben, melyre csak felületes, tartalomra koncentrálnó, szövegismeret nélküli elemzés jut az irodalomórák többségén. Feltételezésem az volt, ha a klasszikusokat kortárs művekkel hozzuk kapcsolatba, az könnyebbé teheti a megértését, s elősegítheti az olvasás iránti fogékonyságot. Gyakorlati tapasztalataim azt mutatják, hogy például a hajótöröttség problematikája a Robinson Crusoe mellett A marsival is körbejárható. Kafka világának hőse a Mátix filozófiája mentén is értelmezhető, a Szigeti veszedelem történései A gyűrűk ura által is feldolgozhatóak, Orwell társadalomkritikája pedig Az éhezők viadala felől is megközelíthető.

Következtetések: Az olvasáskultúra milyensége tükrözi a társadalom tudatállapotát. A tantervek, adatok, felmérések kényszere alatt az irodalomra nem marad idő. Ha a klasszikusok önmagukban nem életképesek többé, a peremműfajok felé kell néznünk, mert ezek az alkotások a diákok nyelvén szólnak, róluk szólnak, s ha ezeket a diákok megszeretik és megértik, párhuzamos szövegvizsgálatokkal, más tudományokkal is összevethetőek, melynek segítségével az unalomig ismételt elemzéssémákat értékes szövegelemzések, minőségi tantárgyközi párbeszédek válthatják fel.

Irodalomjegyzék:

[1] Weir, A.: *A marsi*. Fumax Kiadó. Budapest, 2014

[2] Defoe, D.: *Robinson Crusoe*. Akkord Kiadó. Budapest.2003.

[3] Tolkien, J.R.R.: *A Gyűrűk ura*, Európa Könyvkiadó, Budapest, 2002.

[4] Collins, S.: *Az éhezők viadala*. Agave Kiadó. Budapest.2011.

[5] Kiss Tímea: *Olvasási szokások múltja és jelene*. In: *Selye János Egyetem Nemzetközi Tudományos Konferenciájának tanulmánykötete*. Komárom, 2015. pp. 286–305.

Kulcsszavak: módszertan, olvasáskutatás, populáris irodalom, irodalomoktatás

A serdülőkori szerfogyasztás vizsgálata az érzelmi-ön szabályozás képességével összefüggésben

Kriston Pálma¹, Pikó Bettina²

¹Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar, Neveléstudományi Doktori Iskola, Szeged

²Szegedi Tudományegyetem, Általános Orvostudományi Kar, Magatartástudományi Intézet, Szeged

Első szerző/előadó e-mail címe: palma.kriston@gmail.com

Az egészséget veszélyeztető magatartásbeli faktorok közé sorolható a legális és illegális szerek fogyasztása, melynek kiemelt időszaka – mind a kipróbálás és a rendszeres használat esetén – a serdülőkor [1]. A szerfogyasztás kialakulásának hátterében számos társadalmi-kulturális és pszichés tényező állhat, ilyen például a személyiségfaktorokon belül az önszabályozás képessége [2]. A serdülők körében detektálható érzelmi labilitás, az impulzuskontroll terén fellépő nehézségek az affektív szabályozás deficitére utal, mely növelheti a szerhasználat kialakulásának esélyét [3]. Kutatásunk célja volt feltárni felső tagozatos általános- és középiskolás fiatalok önszabályozási képességét a dohányzási és alkoholfogyasztási szokásokkal összefüggésben, nemi összehasonlítást is végezve. Ifjúságkutatásunkra 2016 tavaszán került sor Makón. Véletlenszerű kiválasztással összesen 1245 fő került a mintába, az átlagéletkor 16,15 (szórás=1,85). Az adatfelvétel önkitöltős kérdőívvel történt.

Eredmények: A rendszeres dohányzás és alkoholfogyasztás szignifikánsan összefügg az érzelmi önszabályozás nehézségeivel: főként az impulzuskontroll problémájával és a szabályozó stratégiáikhoz való korlátozott hozzáféréssel. Továbbá a szerhasználat és az önszabályozás terén felfedezhetők nemi különbségek. Az alkoholfogyasztás havi prevalencia szintje a fiúknál bizonyult szignifikánsan magasabbnak, az érzelemszabályozó stratégiákhoz való korlátozott hozzáférés, és a célvezérelt viselkedés fenntartásának nehézsége viszont a lányoknál volt jelentősebb mértékű.

Következtetések: Az érzelmi-ön szabályozás nehézsége szoros együttjárást mutat a rendszeres szerfogyasztással serdülőknél, következésképp a szerfogyasztásra irányuló prevenciós stratégiák mellett az önszabályozó képességet fejlesztő programok kidolgozása és alkalmazása is szükségsszerű lehet iskolai környezetben. Ezen túl az önszabályozás és szerfogyasztás terén detektálható nemi különbségek megértéséhez indokolt lehet további vizsgálatok kezdeményezése.

Irodalomjegyzék:

- [1] Arnold, P.: Dohányzási, alkoholfogyasztási szokások. In: Németh, Á. – Költő, A. (eds.): *Egészség és egészségmagatartás iskoláskorban*. Nemzeti Egészségfejlesztési Intézet. Budapest, 2014. pp. 47-72.
- [2] Bóna, A. – Kun, B. – Kökönyei, Gy. – Demetrovics, Zs.: *Az affektív szabályozás zavarai és következményei. Evészavarok és addiktív betegségek*. Magyar Pszichológiai Szemle. 2013. Vol. 68. No. 1. 71-88.
- [3] Wills, T. A. – Pokhrel, P. – Morehouse, E. – Fenster, B.: *Behavioral and Emotional Regulation and Adolescent Substance Use Problems: A Test of Moderation Effects in a Dual-Process Model*. *Psychology of Addictive Behaviors: Journal of the Society of Psychologists in Addictive Behaviors*. 2011. Vol. 25. No. 2. pp. 279-292.

Kulcsszavak: érzelmi önszabályozás, dohányzás, alkoholfogyasztás, serdülőkor

The possibilities of online assessment of 9th and 11th graders' scientific inquiry skills in Namibia

Linus Kambeyo¹, Benő Csapó²

¹Doctoral School of Educational Sciences, University of Szeged

²Institute of Education, University of Szeged

E-mail address of the first author/presenter: kambeyo@edu.u-szeged.hu

We live in an ever-changing world, rise of automation and workforce structural change, globalization, and corporate change are some major driving forces that demand fundamental transformations in education and skills on an individual level [1]. Of late, many studies have emphasized the importance of technology-based assessment [2]. Namibia being new into the international arena, the technology-based assessment is almost nonexistence. The purpose of this study was to 1) explore the possibilities and feasibilities of an online assessment of scientific inquiry skills, 2) examine the psychometric properties of the test and 3) ascertain the ability level of the 9th and 11th graders scientific inquiry skills. The sample consisted of the ninth and eleventh graders (N=118, 44 boys and 74 girls; age mean=16.42, and (SD)=1.25. A test of scientific inquiry skills was used, students were required to use their cognitive skills to answer questions based on different subscales of scientific inquiry processes. The online assessment tool for scientific inquiry skills consisted of 38 items with 99 tasks. The Electronic Diagnostic assessment (eDia) platform [3] was used to collect the data.

Results: The initial Cronbach alpha was good, at .86 α , at the whole scale. However, at the subscale level, the results may not be interpreted, as internal coefficient was too low at $<.50$. After deleting items with negative correlations, the reliability at the whole scale improved to .87 α , and two subscales emerged with even a better reliability of .93 α and .90 α respectively. However, the remaining five subscales only improved to $>.50 \alpha$. Weak correlations were found among the sub scales and strong correlation between the whole test and subscales. No significant differences were found between grades and genders concerning performances. One way ANOVA was used to find out if parents level of education have significant influences on the children's performances. The analysis indicate that, students whose mothers did not finish primary school, performed significantly better than those whose mothers have reached secondary education and higher education level, $F(4.189)=p<.05$.

Conclusions: Our online assessment instrument for scientific inquiry skills proved to be reliable. Research have indicated that advantages of technology-based assessment, such as online test administration and automatic calculation of scoring, reduced the time and cost of the testing process [3]. The findings indicate that online assessment may provide teachers with an easy-to-use instrument for monitoring the development of students' scientific inquiry skills and any other thinking, reasoning skills, and may contribute to the development of effective teaching and learning methods in Namibia. Namibian government should try to improve the ICT infrastructures in most public schools as per their blueprint.

Acknowledgements: The first author of the paper is on scholarship by the Hungarian government, (Stipendium Hungaricum Scholarship program).

References:

- [1] *iSTARAssessment.org* [Accessed: Bao, L., & Koenig, K.: *TI21: A Technology Enhanced Inquiry Framework for Developing and Assessing 21st Century Skills*. 2012. USA.]
- [2] De Konig, E.: *Inductive reasoning in primary education: Measurement, Teaching, Transfer*. Zeist: Kerckebosch, 2000
- [3] Pásztor, A., Molnár, Gy., & Csapó, B.: *Technology-based assessment of creativity in educational context: the case of divergent thinking and its relation to mathematical achievement, Thinking skills and Creativity*. 2015. Vol.18, pp. 32-42.

Keywords: online assessment, scientific inquiry skills, scientific reasoning, science education

Az angol műveltségterület megjelenése a tanítóképzésben- Ismerkedés a gyerekirodalommal

Mikó Attiláné¹

¹ Eszterházy Károly Egyetem Gyakorló Általános, Közép, Alapfokú Művészeti Iskola és Pedagógiai Intézet, Eger

Első szerző/előadó e-mail címe: miko.attilane@uni-eszterhazy.hu

Napjainkban elengedhetetlen legalább egy élő idegennyelv ismerete. Magyarországon 1989-ig az orosz volt a kötelező idegennyelv, majd később az angol és a német is válaszhatóvá vált. A Nemzeti Alaptanterv szerint az első élő idegennyelv tanítását a 4. évfolyamon kell megkezdeni, de nagyon sok intézményben már hamarabb elkezdődik az ismerkedés az idegen nyelvekkel, amennyiben a személyi és tárgyi feltételek megengedik és az iskola hagyományai erre köteleznek. Az Nkt. 98.§ második bekezdése szerint idegen nyelv, nemzetiségi nyelv oktatására - minden iskolatípus bármely évfolyamán - alkalmazható az is, aki főiskolai szintű nyelvtanári vagy idegen nyelv- és irodalom szakos tanári felsőfokú végzettséggel és szakképzettséggel rendelkezik (net.jogtar 2011), mégis az az általános, hogy az alsó tagozatban a tantárgynak megfelelő műveltségi területet végzett tanító tanítja az idegennyelvet.

Eredmények: A tanulmány megvizsgálja az idegennyelv, ezen belül az angol nyelv oktatásának helyzetét a kezdetektől egészen napjainkig, hogy átfogó képet kaphassunk a változásokról és a jelenlegi helyzetről. A tanítóképző főiskolák közül jelenleg 15 intézményben folyik angol műveltségterületi képzés. Mivel a végzett hallgatók alsó tagozatos gyermekek oktatására szereznek képesítést és a 6-10 éves korosztály életkori sajátosságainak legjobban a játéktevékenység felel meg, ezért a tanulmány fókuszában a célnyelvi gyerekirodalom kapott helyet. A dokumentumelemzések során napvilágra került az az anomália, mely szerint a különböző intézményekben nem azonos mértékben szerepel a tantárgyi hálóban a célnyelvi gyerekirodalom.

Következtetések: Az írás célja rávilágítani a célnyelvi gyerekirodalom jelentőségére, felhasználásának módjaira és lehetőségeire az idegennyelv órákon. Ehhez azonban ismernünk kell a Magyarországon tizenöt intézményben jelenleg zajló angol műveltségterületi képzésének tantárgyi hálóját és azokat a tananyagtartalmakat, amelyeket a leendő idegennyelv oktatására képesített tanítók elsajátítanak. Bizonyos, hogy a különböző intézményekben végzett tanítók eltérő ismeretekkel rendelkeznek a célnyelvi gyerekirodalom területén, ezért a későbbi munkájuk tervezése során nehézséget jelent ezen tartalmak beépítése a tanórába.

Irodalomjegyzék:

[1] Szakál János.: *A magyar tanítóképzés története.* Hollóssy János Könyvnyomtató. Budapest, 1934.

Kulcsszavak: Angol, idegennyelv, korai nyelvoktatás, gyerekirodalom

A method for testing Bruner's perceptual readiness theory

Pachner Orsolya¹, Dr. Révész György²

¹Pécsi Tudományegyetem Pszichológia Doktori Iskola, Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar Sürgősségi Ellátás és Egészségpedagógiai Intézet

²Pécsi Tudományegyetem Pszichológia Intézet

E-mail address of the first author/presenter: pachner.orsolya@gmail.com

In categorization research our starting point is perceptual readiness. Bruner's concept [1] about perception is a typical top-down approach. Category formation and detection is the key to perception. We should notice the *relevant cues* from the environment, then we should detect the contingencies between and within stimuli of different modalities. Contingency detection is realized in *binding and integrating processes*. And then there are two opposite mechanisms, which are involved in the development of the adequate categories: *discrimination and generalization*. These two processes perform the fine-tune grouping of stimuli, which helps us to *realistic perception*. The perception is realistic if our representation fits well to the environment. The other important part of the theory is *accessibility to categories*. It is influenced by expectations and search requirements. Our needs or an instruction from someone else can also change the accessibility. I would present some task with which we can examine the different aspects of perceptual categorization.

Results: We use random dot pattern stimuli to measure prototype formation, and then with the same paradigm we use a dot triangle as a prototype to measure the role of prior knowledge to categorization performance. 26 university student participated in the pilot study (aged 20,4 sd=1,5). Our preliminary results are that in the random dot task the total correct answer was 68%. 18 subjects performed prototype-effect. Categorization performance was 68% for the prototype, 63% for the low distortions, 65% for the high distortions, and for the random, non-category member patterns' correct rejection was 71%. In the triangle prototype task the total correct answer was 68%. Only 7 subjects performed prototype-effect. Categorization performance was similar to the random dot version: 65% for the low distortion, 68% for the high distortion, and correct rejection was 71% for random dot patterns. But the prototype recognition was only 25% in the sample. There was significant difference in the prototype recognition with paired samples t-test ($p < 0,05$; $t = -4,675$).

Conclusions: We would like to get an interpretable model to test different aspects of perceptual categorization in typical and atypical development. First we test the effect of prior knowledge to prototype formation. In my thesis I would like to test this model with samples with autism.

References:

[1] Bruner, J.: *A perceptuális készenlétről*. In: Marton Magda (szerk.): *A tanulás szerepe az emberi észlelésben*. Gondolat, Budapest, 1975. p. 125-170

Keywords: perceptual readiness, categorization, random dot pattern

The Reform of the Education System in Mongolia

Sansarmaa Khurelbaatar¹

¹University of Szeged, Doctoral School of Educational Sciences, Student

E-mail address of the first author/presenter: sansarmaa.khurelbaatar@yahoo.com

The 1990's were marked with the period of transition to a democratic society based on market economy in Mongolia, which also meant important social and educational changes [1, 2, 3, 4, 5]. As a result, currently there is a 12-year (5+4+3) system for primary, lower secondary, and upper secondary and enrolled at age 6 [6]. In this study, I aim to answer the following questions by reviewing the literature available in English and Mongolian: How does the current structure work? Which were the most pressing problems in the previous system? Are they still present in the new system?

Results: During the transition period of 1995-1999, the number of children enrolled in secondary school decreased to 84.3%. Over the years there were continuous changes in the trend, however, since 2013 the enrolment rate has a slight increase (93.5%) [7]. 2) In the academic year of 2004/05, the number of dormitory buildings increased to 410 and in the year 2014/15 it rose to 486 [7]. But the capacity of these dormitories is still not enough and this as well as the rural conditions both have a negative influence the number of students enrolled in school from agricultural families [3, 8, 9]. 3) The dropout rate is decreasing since 1992/93 (8.8%), in 2014/2015 it was 0.2% [7]. Studies show that the most important factors influencing dropout include poverty, migration, lack of dormitories and not appropriate conditions of dormitories (very cold, old buildings, which are not child-friendly etc.), and minority background [8, 10, 11, 12, 13]. 4) However, several new legal, new education standards linked to the curriculum were adopted, according to the results of National and International Assessments students' knowledge is well below international standards, and achievement differences were found between students from rural and urban areas, among students with disabilities as well as among the Kazakh minority group [14, 15]. 5) It needs to develop limited resources and infrastructure (internet connection, school building etc.), and to establish a comprehensive pre-and in service teacher training and learning instructions [15].

Conclusions: Although students' achievement results show that the new education system improved the situation in Mongolia, the policy makers has to consider some important problems such as attendance of rural children in order to improve the education system. In order to achieve this goal, future research is needed to determine the factors affecting academic achievement.

Acknowledgements: Thank you very much for provided papers and discussion, especially the Mongolian Ministry of Education, Culture, Science and Sports, international organizations and kindly researchers.

References:

- [1] Tuya, N.: *Mongolia in 2004: Testing Politics and Economics*. Asian Survey. 2004. Vol. 45. pp. 67-70.
- [2] Suprunova, L.L.: *Education in Mongolia: The difficulties and achievements of the period of transition*. Russian Education and Society. 2007. Vol. 49. pp. 78-97.
- [3] Tubadeza, J.: *Mongolia: Education Sector*. Asian Development Bank. Ulaanbaatar, 2008.
- [4] UNESCO-IBE.: *Word Data on Education 2010/11: Mongolia (7th ed.)*. The United Nations Educational, Scientific and Culture Organization International Bureau of Education, 2011.

- [5] Sukhbaatar, B.: *Study on parental involvement preparation at the preserves Institution in Mongolia. School Community Journal. 2014. Vol. 24, pp. 189-218.*
- [6] UNESCO-UIS.: *International Standard Classification of Education ISCED 2011. Canada, 2012.*
- [7] MECSS: Бага дунд боловсролын салбарын 2016-2017 оны хичээлийн жилийн статистикмэд-ээ [Statistic information of secondary education in Mongolia from academic 2016-2017]. Mongolia, 2017. http://www.mecss.gov.mn/data/1701/EBS_2016_2017.pdf [Accessed: 2017.01.02.]
- [8] Steiner-Khamsi, G. - Stolpe, I.: *Educational Import in Mongolia: A Historical Perspective. In Steiner-Khamsi, G. - Stolpe, I. (eds.): Educational Import in Mongolia: Local Encounters with Global Forces. New York, 2006. p.1-23.*
- [9] Steiner-Khamsi, G. - Amgaabazar, G.: *Quality and Equity in the Mongolian Education Sector. Prospects. 2009. Vol. 38(3). pp. 409-414. doi: 10.1007/s11125-008-9079-5*
- [10] Rosario, M. - Battsetseg, B. - Bolormaa, Ts. - Dorjnamjin, B. - Tumendelger, S. - Tsetsenbileg, Ts. - Enkhbold, D.: *Study report of The Mongolia drop out study. Ulaanbaatar, 2005.*
- [11] Huang, S.S.: *Education of Kazakh children: A Situation Analysis. A report for Save The Children UK. Ulaanbaatar, 2005.*
- [12] Pastore, P.: *Background paper prepared for the Education for All Global Monitoring Report 2012: Youth and Skills: Putting education to work: Marginalization of young people in education and work: Findings from the School-to-Work Transition Surveys. UNESCO & Education for all Global Monitoring Report, 2012.*
- [13] Read, T.: *Mongolia: Education Sector Reform Project (Financed by the Asian Development Fund). Oxport, UK, 2008.*
- [14] EEC.: *Rural education and development project: Mongolian national assessment of primary education mathematics and reading. Ulaanbaatar, 2008.*
- [15] GM: Засгийн газрын 2013 оны 295 дугаар тогтоолын хавсралт, Зөв Монгол хүүхэдхөтөлбөр [Government resolution, No 295 attachment, Right Mongolian Child Program]. Ulaanbaatar, 2013. <http://www.legalinfo.mn/law/details/9349> [Accessed: 2013.08.13.]

Keywords: Reform, enrollment, dormitory, dropout, achievement

Szenzomotoros felmérésre épülő Fókuszált Szenzomotoros Tréning hatása a gyermekek tanulási képességeire a nagycsoportos óvodások körében

Sarlós Erzsébet¹

¹ Eszterházy Károly Egyetem Neveléstudományi Doktori Iskola

Első szerző/előadó e-mail címe: sarlos.erszabet@gmail.com

Eredmények: Több, mint kétszáz 5-7 éves gyermeknél végeztem el szenzomotoros mérést. A nemzetközi szakirodalom tanulmányozása alapján arra a megállapításra jutottam, hogy az ÁMV vizsgálat [1] nem vesz figyelembe számos primitív és csecsemőkori reflexet, melyek alapvetően meghatározzák a tanulási képességeket. Ezért kezdtem el a Fókuszált Szenzomotoros Bemeneti Mérés és a Tréning anyagának összeállítását. A vizsgálati eredményeim és a szakirodalom tanulmányozása [2] alapján elmondható, hogy gyermekek idegrendszeri érettségének foka, különös tekintettel a középagyi primitív és csecsemőkori reflexek állapotára [3], az együttmozgások meglétére, a szerialitás és a többcsatornás figyelem színvonalára, meghatározóak a tanuláshoz szükséges képességek, tekintetében. [4] 135 gyermeknek írtam fel Fókuszált Egyéni Szenzomotoros Tréninget, melynek hatására (6-9 hónap) jelentős mértékben javult a gyerekek magatartása, fejlődtek a tanuláshoz szükséges képességeik.

Következtetések: Szükséges egy olyan standardizált mérési anyag összeállítása, mely a *teljeség igényével feltárja a perzisztáló középagyi primitív és csecsemőkori reflexeket* [4] az 5-7 éves gyermekeknél, valamint megállapítja a *szerialitás kialakulásának mértékét, az együttmozgások jelenlétét és megmutatja a többcsatornás figyelem állapotát*. Prevenációs illetve korrekciós céllal szükséges kidolgozni Fókuszált Egyéni és a Fókuszált Csoportos Szenzomotoros Terápia mozgásanyagát az 5-7 éves gyerekek számára.

A program várhatóan megakadályozza számos tanulási, beilleszkedési és magatartászavar kialakulását. Így a tanulás örömet ad a gyermeknek, ami hosszútávon meghatározza a tanuláshoz, az iskolához való jó viszonyt, elkerülhetővé teszi a korai iskolaelhagyást.

Támogatás: Dr. Estefánné dr. Varga Magdolna, dékán tanszékvezető főiskolai tanár, c. egyetemi tanár. Dr. Nahalka István, kandidátus, Matematika-fizika-ábrázoló geometria tanárszak, pedagógia. ELTE oktató, Kutatásmódszertan, Konstruktivista pedagógia.

Irodalomjegyzék:

- [1] Lakatos Katalin: *Az Állapot és mozgásvizsgálat*. HRG. Budapest, 2008.
- [2] Sófalvi Sándor: *A szenzomotoros integrációs terápia*ról. Beszédjavító Intézet. Székesfehérvár, 2015.
- [3] Blythe Sally Goddard: *A kiegyensúlyozott gyermek*. Medicina Kiadó. Budapest, 2009.
- [4] Blythe Sally Goddard: *Reflexek, tanulás és viselkedés*. Medicina Kiadó. Budapest, 2015.
- [5] Smith Roley-Susanne Mailloux Zoe-Miller-Kuhaneck.Heather- Glennon-Tara: *Understanding Ayres' Sensory Integration*. *OT Practice*. 12.7 (2007).

Kulcsszavak: szenzomotoros integráció, képesség fejlesztés, iskolai beválás

Innováció a neveléstudományi kutatásban – a tudományos kritériumok az elektronikus forráshasználat vonatkozásában

Szalacsi Alexandra¹

¹Pécsi Tudományegyetem 'Oktatás és Társadalom' Neveléstudományi Doktori Iskola

Első szerző/előadó e-mail címe: alexandra.szalacsi@gmail.com

A felsőoktatásban résztvevők számára gondot jelent, hogy etikusan, tudatosan használják az elektronikus forrásokat. Ahogy minden tudományterületen, így a neveléstudományban is „*a tudomány fő terméke a tudományos információ. . . A tudomány információból információt állít elő, azaz inputja is és outputja is a tudományos információ. A szakirodalom teszi folyamattá a tudományt, biztosítja az előrehaladást, a tévedések kiküszöbölését.*” [1]. E gondolatból adódik, hogy a neveléstudományban hol tart ez a folyamat és milyen irányt mutat.

A kutatás alapjául szolgált, hogy napjainkban egy tudományos munka szakirodalom feltárása során elengedhetetlen, hogy a kutató ne használjon e-forrásokat. Feltételezésünk, hogy a neveléstudományi kutatói szférában eltérőek az elektronikus forráshasználati szokások. Hol húzódik a határ a tudományos e-források és a nem tudományosok között? Milyen feltételeknek kell megfelelnie a tudományos elektronikus forrásoknak? Bizonyos, hogy csak a lektorált e-forrásokat használhatja a kutató? Esetleg hivatkozhat egy-egy elismert szakember szakmai blogjára, saját oldalára, egy TED konferencia-videóra, online konferencia előadásra vagy Wikipédia szócikkre? Kutatások e témakörben már léteznek, de egységes leírást erre vonatkozóan nem találtunk. A kutatás tárgya egy neveléstudományi doktori iskola keretében létrejött értekezések hivatkozásainak a vizsgálata volt. A tudományos kritériumok mentén, elemeztük és rendszereztük az e-forrásokat. A vizsgálat alapján következtetéseket vontunk le a neveléstudomány vonatkozásában.

A kutatás célja volt, hogy az e-források vizsgálata segít megérteni a neveléstudományi doktori képzésben használatos elektronikus hivatkozási szokásokat. A kutatási stratégia a feltárt probléma jellegéből adódóan induktív.

A kutatómódszertana vegyes; kvantitatív statisztikai vizsgálaton és kvalitatív adatelemzésen alapul. A mintavétel a 2010-2013 között védett doktori értekezésekre irányul. A vizsgálat alapjául több mint 550 elektronikus forrás szolgált.

Eredmények: Várható eredményeink szerint az elektronikus forráshasználati szokások eltérőek a vizsgált mintán és a rendszerezés során kimutatható lesz egy a tudományosság szempontjainak megfelelő elektronikus-forráshasználati modell.

Következtetések: Az elektronikus forráshasználat tekintetében bizonytalanságok fedezhetők fel. Az e-források megjelenésével változnak a hivatkozási szokások is. A korábban alkalmazott hivatkozási formák, már nem állják meg a helyüket. A legtöbb tudományterületen belül nem létezik egységes formai leírás az elektronikus forrásokra vonatkozóan, ilyen a neveléstudomány is.¹

Irodalomjegyzék:

[1] Marton, J.: *Bibliometria*. In: T. -P. Horváth (szerk.): *Könyvtárosok kézikönyve 1*. Budapest, 2003. p. 90.

Kulcsszavak: elektronikus forráshasználat, hivatkozási szokás, tudományosság, neveléstudomány

¹Ez alól természetesen van kivétel, mint például az Amerikai Pszichológiai Egyesület (American Psychological Association - APA) nemzetközi formai leírása, az APA hivatkozási formája.

A pilot study of examining the validity and reliability of research questionnaires

Thongsay Phongphanit¹

¹Doctoral School of Education, University of Szeged

E-mail address of the first author/presenter: thongsaiphongphanit@yahoo.com

Rovinelli and Hambleton (1977) discussed regarding the Index of Item of Objective Congruence (IOC) that it is a procedure used in test development for evaluating content validity at the item development stage. Likitwattana (2010) suggested the measuring of IOC to be conducted with 3-5 specific experts to check and omit an item if it has low average IOC score at $<.50$, and then the reliability test will be performed to observe the consistency of the score produced. This study is part of a study of 'Teacher management at teacher training institutes in Laos' in the future. The present paper reports on the developmental process of the instrument. It aims to assess two sets of self-constructed questionnaires by focusing on detecting and eliminating the erroneous wording and phrases in each item in case of an inappropriate and incongruent wording between sub-scales and items. The first set consisted of six sub-scales with 63 items in total, broken down as job analysis (9items), recruitment and selection (9items), pre-service training (9items), performance appraisal (11items), compensation (18items), and training needs assessment (7items). The second set consisted of 25 items. There were 50 participants, including ten experts and senior teachers to evaluate and rate of the validity of the instrument, and then 40 academic teaching staff rated its reliability. Data collection took place at the Ministry of Education and Sport, and at Souphanouvong University, Laos, in July-August 2016.

Results: it can be indicated that 19 out of 63 items under the six sub-scales in the first set and 7 out of 25 items in the second set found needed to be omitted. The average score of IOC was $\leq .50$ and the sum scores were of the sets $\sum \text{IOC}=.60$; and $\sum \text{IOC}=.68$, respectively. As regards reliability, for the first set the agreement was at a moderate level (3.27; $\text{SD}=0.22$, $\alpha=.801$; $r=.395$; $\text{KMO}=.588$) and for the second set, a moderate level was found, too (3.33; $\text{SD}=0.86$, $\alpha=.956$; $r=.996$; $\text{KMO}=.652$).

Conclusions: This small scale study in examining the validity and reliability of research instruments found the two sets gradually satisfying and statistically appropriate. Thus they seem to be feasible to be employed to collect data in the full-scale study in the near future.

References:

- [1] Rovinelli, R.J., & Hambleton, R.K. On the use of content specialists in the assessment of criterion referenced test item validity. *Dutch Journal of Educational Research*, 1977, 2, 49-60
- [2] Sinjaru, T. *Researches, and Statistical Analysis through SPSS and AMOS: Basic to advances*, (2012), SR Printing Mass Production LTD, 2/103-106 Group9, Cheng wathana street, Parkred district, Nonthaburi Bangkok, PO BOX 11120, 13th edition, pp. 65.

Keywords: validity; reliability; measurement

Chinese EFL Teacher Trainees' Perceptions of Writing after the Practicum

Yunjun Kong¹

¹*Doctoral School of Educational Sciences, University of Szeged*

E-mail address of the first author/presenter: kongyj2@126.com

The effectiveness of the practicum in China receives relatively little attention either in the pre-service teacher education programs or the corresponding research. This study used the case of writing skills to explore how the practicum shapes trainees' thinking in the Chinese context, due to the importance of writing in both learning and instruction and the relative inattention to Chinese EFL (English as a foreign language) teacher trainees' knowledge of these skills in the literature. The research questions were: (1) How do Chinese EFL trainees understand writing after their practicum? and (2) How does the practicum impact their perceptions? An online questionnaire targeting the nature of writing, functions of writing, development of writing, and components of writing was developed; items had 5-point Likert scales. Demographic information was also collected. 204 (female 94.1%) EFL trainees were included in the sample. They completed their practicum just before the data collection.

Results: While most respondents held views conforming to present research consensus: writing is a multifaceted concept (Flower & Hayes, 1981; Bhatia, 2014; Grabe & Kaplan, 2014), multifunctional (Whiteman, 2013), could be developed through other language skills and teaching (Silverman, Coker, Proctor, Harring, Piantedosi, & Hartranft, 2015), and requires several components for good text (Tankó, 2005); some unexpected results were also found. Trainees generally considered writing as a cognitive, linguistic and cultural tool, however, 26.5% doubted its social nature. A few respondents have difficulty identifying and recognizing the multiple natures of writing. With regard to possible functions of writing, participants paid more attention to the functions of writing concerned with the self and self-expression, and much less to those focusing on the addressees. As to the development of writing, participants accepted the facilitation of other language skills to the development of writing, but they put the transfer effects of reading in a dominant position. In terms of features of good writing, participants highlighted cohesion and coherence, semantics, and length of the text, but ignored mechanics of writing, such as punctuation, spelling, handwriting, etc. Analyses of variance were performed to identify whether variables of the practicum, such as length of practicum, school level, school location, class size taught, and time spent teaching writing in the practicum made a difference in trainees' perceptions. No systematic effect related to the practicum was found.

Conclusions: The findings suggest that the practicum is too short to contribute significantly to trainees' learning about writing. They concurrently raise questions and call for further research regarding trainees' relative inattention to the social and communicative nature of writing, and linguistic features of good writing.

Acknowledgements: The author of the paper is on scholarship by the Stipendium Hungaricum Scholarship program and the China Scholarship Council.

References:

[1] Flower, L., & Hayes, J. R.: *A cognitive process theory of writing, College composition and communication*. 1981. Vol.32(4), pp. 365-387.

- [2] Grabe, W., & Kaplan, R. B.: *Theory and practice of writing: An applied linguistic perspective*. Routledge, 2014.
- [3] Silverman, R. D., Coker, D., Proctor, C. P., Harring, J., Piantedosi, K. W., & Hartranft, A. M.: *The relationship between language skills and writing outcomes for linguistically diverse students in upper elementary school*, *The Elementary School Journal*. 2015.Vol.116(1), pp. 103-125.
- [4] Tankó, G.: *Into Europe: Prepare for Modern English Exams: The Writing Handbook*. Teleki László Foundation; British Council, 2005.
- [5] Whiteman, M. F.: *Writing: The nature, development, and teaching of written communication*. Routledge, 2013.

Keywords: EFL writing; perceptions of writing; Chinese EFL teacher trainees

Közgazdasági és regionális tudományok

Economics and Regional Studies

A munkaerőpiaci esélyhátrányok halmozódása és a foglalkoztathatóság területi jellegzetességei Magyarországon

Dr. Alpek B. Levente¹, Dr. habil Tésits Róbert²

¹Pécsi Tudományegyetem, Természettudományi Kar, Földrajzi Intézet

²Pécsi Tudományegyetem, Természettudományi Kar, Földrajzi Intézet

Első szerző/előadó e-mail címe: alpeklevente@gmail.com

A 2008-as világgazdasági válságot követően a munkanélküliség hazánk egyik legsúlyosabb társadalmi–gazdasági kihívásává vált. Az álláskeresők gazdaságilag aktív korú népességhez viszonyított aránya 2010-ben érte el a maximumát, amelyet követően fokozatos mérséklődés figyelhető meg. A munkanélküliségi ráta 2016 IV. negyedévére 4,4 %-ra csökkent, ezzel párhuzamosan egyre több ágazatban és térségben jelent meg a munkaerőhiány veszélye. A vizsgálat célja annak feltárása, hogy a kialakuló munkaerőpiaci helyzetben mely tényezők és milyen kölcsönhatásokon keresztül (multiplikációs-index) korlátozzák az álláskeresők elhelyezkedését, a rendelkezésre álló humán bázis foglalkoztathatóságát (foglalkoztathatósági-mutató). Az elemzés primer és szekunder forrásokra egyaránt épít. A szakirodalmi előzmények értékelésén túl támaszkodik a Belügyminisztérium, a KSH és a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat adataira. A primer kutatás bázisát egy, a leghátrányosabb helyzetű álláskeresők csoportjában folytatott, egy éven át zajló komplex kérdőíves felmérés adja, amelynek keretében 269 ív feldolgozására került sor.

Eredmények: A kutatás eredményei rámutattak, hogy a munkaerőpiaci esélyhátrányok halmozódása jelen van a leghátrányosabb helyzetű álláskeresők csoportjában, amely jelenség számottevően megnehezíti az elsődleges munkaerőpiaci (re)integrációt. A különböző esélyhátrány halmozódási típusok eltérően befolyásolják az egyes álláskeresői csoportok lehetőségeit, egyúttal térben is differenciáltan jelennek meg. A multiplikáció területi vizsgálata segítségével lehetővé vált a hazai munkaerőpiaci térszerkezet rejtett dimenzióinak feltárása (kedvező, átmeneti és fokozottan érintett zóna és altípusaik). A vizsgálat azonosítja az okozati esélyhátrányok körét, elkülöníti azokat a keresztkölcsönható esélyhátrányoktól, amelyek okként és okozatként egyaránt megjelenhetnek. Az okozati esélyhátrányok megszüntetése a munkaerőpiaci hátrányos helyzet oldásának szükséges feltétele. A foglalkoztathatóság vizsgálata rávilágított az egyes álláskeresői jellemzők, illetve a települési/mikroregionális munkaerőpiac jellegzetességeire, az álláskeresői csoportok dinamizálásának térben differenciált korlátjaira.

Következtetések: A multiplikáció elemzésének legfőbb tapasztalata, hogy az esélyhátrányok eltérő kompozíciója különböző módon hat a további feszültségek rögzülésére. A leghátrányosabb helyzetű térségek és álláskeresők munkaerőpiaci helyzetének tartós javítása szempontjából jelentős, hogy az egyes foglalkoztatáspolitikai eszközök reflektáljanak az esélyhátrány halmozódási típusok jelenlétére. Ehhez szükséges a kérdés térbeli mintázatának felmérése. Az okozati esélyhátrányok megszüntetése nélkül a foglalkoztathatóság javítása számos nehézségbe ütközik. A kutatás eredményei hasznosak mindazoknak akik a foglalkoztatási szint növelésében, a foglalkoztathatóság-korlátozó tényezők oldásában érdekeltek.

Kulcsszavak: munkaerőpiac, álláskeresők, foglalkoztathatóság

Attitude and paradigm change during generational change in family businesses

Darabos Katalin¹

¹Széchenyi István Egyetem, Regionális- és Gazdaságtudományi Doktori Iskola SzEEDSM

E-mail address of the first author/presenter: katalin.darabos@gmail.com

The aim of this paper is to examine the change of paradigm and attitude in the case of generational change, when the next generation enters the family businesses. A lot of research has been already made on what makes an effective and successful generational change, but only a few of them concentrate on the fact, that there is an attitude and a paradigm change when the next generation enters the family firm's life cycle. It does not come only from the fact, whether the children are raised to be the part of the family business or not, but also from the fact that the newer generation could have a whole different point of view of how the businesses should be led. Generational change necessarily brings chaos into an organization's life cycle. A new theory – chaos theory – recognizes that despite managers' need and belief that organizational events can be fully under control, the events indeed are rarely controlled. The research aims to discover how can be successfully leading and managing change approached from a chaos theory perspective.

A literature review serves as a foundation of this paper which is planned to be followed by questionnaire to be used as research instrument, and observation and documentary analysis, as well, to collect data.

Results: The research is still in the planning phase, but the relevance of the topic is considerable. According to a survey of the European Commission from the early 2000's, between 2005/15 one in every three owners were going to retire. Dealing with chaos in change management is inevitable. The approach of implementing chaos theory to generational change in family businesses is a new way of thinking.

Conclusions: This paper would be of value to researchers and practitioners, in the fields of corporate management, family businesses, change management, and strategic management, seeking to promote, practice or otherwise influence the way of generations' change at the head of the family businesses. Research is ongoing. Results and implications of findings will be discussed in the frame of further papers. Work in progress paper.

References:

- [1] <http://managementhelp.org/management/theories.htm#cont> [Accessed:]
- [2] Carter McNamara: *Field Guide to Leadership and Supervision in Business 2010*
- [3] Levy, D. (1994.) *Chaos theory and strategy: theory, applications, and managerial implications. Strategic Management Journal*, 15, 167-178.
- [4] Mc Shane, S. L., & Von Glinow, M. A. (2005). *Organizational behavior*. New York, NY: McGraw Hill Irwin.
- [5] Svyantek, D. J., & Deshon, R. P. (1993). *Organizational attractors: a chaos theory explanation of why cultural change efforts often fail. Public Administration Quarterly*, Fall, 339-355
- [6] Margaret J. Wheatley: *Leadership and the New Science Discovering Order in a Chaotic World*, Berrett-Koehler Publishers

Keywords: family business, chaos theory, generational change, effects

Consumer preferences at online B2B services

Fanny Liska¹

¹University of Pannonia, Department of Marketing

Első szerző/előadó e-mail címe: liskafanny@gtk.uni-pannon.hu

On both national and international level scientific literature intensely discuss consumer preferences on the service market. Development of Information and Communications Technology (ICT) and innovation of marketing communication solutions allowed us to monitor consumers on an anonymous basis in virtual space. By using the proper marketing tools such consumer activities can be provoked that shows their interests and pre-decision information-seeking processes. Even evaluation-data can be collected after purchase decisions or service attendances. According to multi-stage marketing [1], companies on B2B market have realized they can benefit from observing not only their direct partners' but also indirect consumers' behavior [2].

Eredmények: Probably one of the hardest tasks of a marketing service provider company to make a forecast in the field of consumer buying behavior and choice decision making process and use it properly during different campaigns. Not to mention conflicts of preferences in hybrid consumer behavior [3]. As Albert Szent-Gyorgyi's wise words says: "Discovery is seeing what everybody else has seen, and thinking what nobody else has thought." This is what online marketing is all about, or more precisely the performance marketing side of it: monitoring and measurement of consumers' behavior in the cyber universe then conclude innovatively. We can see endless set of information coming from performance marketing, the challenge is to properly structure them and turn into preference based attributes to emphasize them towards consumers. This paper aims to present a potential method by which a marketing service provider can develop its online marketing strategy by gathering useful consumer-information for themselves and for their clients as a guidance for marketing strategic- and business decisions. The basis of this framework developed by Kaushik [4, 5] is to segment potential consumers by their consideration stages and then target each segments with the most effective performance-marketing tools.

Következtetések: Segmentation is crucial even at online stage in order to know the proper tools to use in targeting potential consumers. To provide an effective marketing service on B2B stage, a marketing agency has to be aware of not only its partners' but the indirect consumers' preferences. Observation of consumers online gazing behavior can provide information about their revealed preferences which information raises the effectiveness of an online marketing strategy in practise.

Irodalomjegyzék:

- [1] Kleinaltenkamp, M. – Rudolph, M. – Classen, M. (2012). *Multistage marketing*. In M. S. Glynn, & A. G. Woodside (Eds.), *B-to-B marketing management: Strategies, cases, and solutions*. 18. (pp. 141–171). UK: Emerald Group Publishing Ltd.
- [2] Hillebrand, B. – Biemans, W.G. (2011). *Dealing with downstream customers: An exploratory study*. *Journal of Business & Industrial Marketing*, 26(2), 72–80.
- [3] Neulinger Á. – Simon, J. – Kelemen, K. – Hofmeister Tóth, Á. – Bódi, E. (2010): *Fogyasztói magatartás a hazai utazási szolgáltatások piacán - a hibrid vásárlói magatartás vizsgálata*. *Vezetéstudomány XLI. évf. 2016. 6. szám, ISSN: 0133-0179*

- [4] Kaushik, A. (2007): *Web Analytics: An hour a day*. Wiley Publishing Inc., Indianapolis, Indiana. ISBN 978-0-470-13065-0
- [5] Kaushik, A. (2010): *Web Analytics 2.0 – The art of online accountability & science of customer centricity*. Wiley Publishing Inc., Indianapolis, Indiana. ISBN 978-0-470-52939-3

Kulcsszavak: consumer preference, performance marketing, B2B, MSM

Az Európai Unió energiapolitikája

Haffner Tamás¹

¹Pécsi Tudományegyetem Földtudományok Doktori Iskola

Első szerző/előadó e-mail címe: haffner.tamas@ktk.pte.hu

Az energiapolitika az 1950-es éveket követően az államok fontosabb stratégiai kérdésévé vált, míg a meghatározó fosszilis energiahordozók egyenlőtlen elhelyezkedése energiainportőr és energiaexportőr országokra osztotta fel a világot. Az energetika politikai potenciállá, s több esetben háborút kiváltó okká vált a 20. század második felében. Az energiafüggőség okozta ellátásbiztonsági kockázatok kezelésének egyetlen tartós megoldását a saját erőforrások használata, azon belül is a megújuló energiaforrások alkalmazása szolgálhatja. Az Európai Unió több mint fél évszázados törekvése a közös energiapolitika létrehozására továbbra is csak részsikeret tudott elérni, magvalósítása várhatóan a következő évtizedekben is komoly feladatot fog róni az EU számára. A villamosenergia és a földgáz belső piacának megteremtésével 2011-re jelentős előrelépést sikerült elérni, azonban maga a liberalizációs folyamat se mondható befejezettnek, várhatóan az Európai Uniónak középtávon meg kell alkotnia negyedik liberalizációs csomagját. Az Európai Unió 2000-es évek második felében nagyratörő célt határozott meg a megújuló energiaforrásokból előállított energiának a 2020. évi teljes bruttó energiafogyasztásban képviselt részarányára vonatkozóan. A célkitűzés végrehajtása nemcsak a közösség egészének, hanem a tagállamok számára is komoly kihívást jelent.

Eredmények: Középtávon az Európai Unió legfontosabb energetikai kérdése az Európa2020 stratégia energetikai célkitűzéseinek végrehajthatósága. Az Európai Bizottság utoljára 2014-ben hozta nyilvánosságra a stratégia végrehajtásának mérlegét, melyben bizakodó álláspontot képviselt a célok végrehajtása érdekében. A mérleg alapján az Európai Unió jó úton halad a megújuló energiaforrásokból előállított energiának a 2020. évi teljes bruttó energiafogyasztásban képviselt részarányára vonatkozó célkitűzés teljesítésében. A közösség országainak összértéke 2012-ben a 14,4 százalékot, mely 2014-ben a 16 százalékot érte el.

Következtetések: Amennyiben nem csökken a növekedés üteme, reálisnak tűnik a stratégia által kitűzött cél elérése, sőt annak túlteljesítése is.

Kulcsszavak: Európai Unió, Energiapolitika, Európa2020

(Köz)beszerzések az egészségügyben

Heitler Krisztina¹

¹Szegedi Tudományegyetem, Közgazdaságtudományi Doktori Iskola

Első szerző/előadó e-mail címe: krisztina.heitler@gmail.com

A téma aktualitását a napjainkban sokat vitatott hazai egészségügy infrastrukturális helyzete adja. A társadalom által erősen kifogásolt mind az épületek állapota, az orvostechnikai eszközök elavultsága, vagy esetleges hiánya, de ide sorolható akár a kórházi étkeztetés is. A probléma leggyakoribb és legnyilvánvalóbb indoka az egészségügy területén uralkodó pénzhiány. Az okok mögött húzódik az intézményi bevételek erősen korlátozott volta, mely köszönhető a jelenleg alkalmazásban lévő finanszírozási módszereknek. E szerint a bevétel egy előre meghatározott korlát felett már nem nő, azaz egyes betegek ellátásával az intézmények csak a kiadási oldalukat növelik.

Vannak azonban olyan esetek is, amikor a közpénz elegendő mértékben áll az egészségügyi szolgáltató rendelkezésére. A beszerzés ebben az esetben is korlátokba ütközik, mivel a közpénzek elköltéséről igencsak szigorú szabályok rendelkeznek. Elsődlegesen a jelenleg hatályban lévő a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. évi törvény és az azzal összefüggő egyes törvények módosításáról szóló, 2017. február 1-jén hatályba lépett 2016. évi CLX. törvény módosító rendelkezéseivel egybeszerkesztett változata. A végrehajtási rendeletek egy-egy területre nyújtanak hathatós segítséget, ez az egészségügy esetében sincs másképp. Az intézmények beszerzéseikre vonatkozó szabályzataikat ezen jogszabályok alapján alkotják meg, figyelembe véve szervezeti sajátosságait is.

Azonban hiába az erős, mindenre kiterjedő szabályozottság, ha annak gyakorlati megvalósítása akadályokba ütközik. Akár rendelkezésre áll a forrás, akár nem, egy beszerzés megvalósítása nem történhet meg szakmai segítség nélkül. Jelen esetben ezt a segítséget túlnyomórészt az orvosok tudják nyújtani, akik a mindennapokra jellemző nagyfokú terheltség miatt is nagyon nehezen tudnak részt venni az eljárások lebonyolításában. Akadályt jelenthet a beszerezni kívánt termékcsoportok meghatározása, de akár a többletteherként megjelenő közbeszerzési díj is. Legfőbb problémát mégis legtöbbször az idő jelenti: egy közbeszerzési eljárás teljes lebonyolítása több hónapot vehet igénybe.

Jelen tanulmány azt kívánja demonstrálni, hogy milyen általános nehézségekkel kell megbirkóznia a magyar egészségügynek a beszerzési eljárások területén. Elsőként a hatályban lévő jogszabályi környezetet mutatja be, majd a hazai tudományegyetemek szabályzatait ismerteti, s ezzel összhangban általános képet ad a sokszor nehezen kivitelezhető beszerzési folyamatokról. A dolgozat legfőbb célja a helyzetértékelést követő megoldási javaslat ismertetése.

Kulcsszavak: közpénzek, közbeszerzés, beszerzés, egészségügy, orvostechnikai eszköz

Gender in household chores: A comparative study of Hungary and Turkey

İpek Senem Gedikoğlu¹

¹University of Pecs, Faculty of Business and Management, Doctoral School of Business

E-mail address of the first author/presenter: ipeksenem.g@gmail.com

Since its emergence, work-family conflict gained popularity among researchers. Depending on the direction of this relationship another branch of the conflict has developed. As a result, genders' role is inevitably studied, although primary concern here was not housework share among spouses.

The goal of this research is to understand effects of gender roles within households. Gender roles are developed during the Industrial Revolution [1], which allocated domesticity as the primary responsibility for women. Within time, these roles have faded. In today's post-modern world spouses take equal part at paid work, but does this equality also apply at home on unpaid work. Literature indicates that a heavy percentage of house work still relies mainly on woman. OECD statistics indicate that, in average, women are spending approximately twice as much time on house work than men. Moreover, among OECD countries, Turkish women spend the highest amount of time on house work [2].

The purpose of this research is to enlighten this part of unpaid work by filling the gap between gender and household chores. This will be achieved via finding the share of house work load on spouses and comparing them between developing countries, by taking Hungary and Turkey as a sample. For this purpose, a questionnaire is distributed in Budapest and Istanbul, which collected data will be compared with each other.

Results: Women in both countries still have the largest share when it comes to house work. However, there is a difference among Hungary and Turkey regarding these shares.

Conclusions: The results will be found in cohesion with the existing literature. Predominantly, women carry the household responsibilities, although they are also working outside home. This percentage is assumed to be higher for Turkish women than Hungarian women as stated in the existing literature.

References:

- [1] Welter, B.; 1966. *The cult of true womanhood: 1820-1860. American Quarterly.* 18 (2), pp. 151-174.
[2] Miranda, V.; 2011. *Cooking, caring and volunteering: Unpaid work around the world. OECD Social, Employment and Migration Working Papers.* 116, pp. 1-39.

Keywords: gender, household, unpaid work, Hungary, Turkey

FDI Attractiveness Roadmap: A Developing Country Perspective

Jay Stephen Siy^{1,2}

¹University of the Philippines Baguio

²Corvinus University of Budapest

E-mail address of the first author/presenter: jaystephensiy@gmail.com

Foreign direct investments or FDI grew exponentially during the last decades, and have been expanding at a rate faster than international trade [2]; [1]. Globalization has increased the significance of FDI as a source of long-term capital that, under the right policy environment, provides numerous benefits to the countries it goes to. This research seeks to analyze the investment attractiveness of a developing economy by determining the country-specific economic and financial variables that account for the decision of foreign investors in locating their investments. This study investigates the relationship between net FDI inflows for the period 1996-2014 and market size, infrastructure and labor variables together with stock market development and real interest rate using multiple regression for time series data.

Results: The market size of the developing economy, as measured by its gross domestic product, is a highly significant and positive determinant of FDI. Similarly, the transportation infrastructure in the country, indicated by the total length of national roads, is strongly and positively correlated to FDI inflows. The telecommunications infrastructure, as measured by the number of Internet users and mobile subscriptions per 100 capita in the country, however, is negatively correlated to FDI. Meanwhile, wage costs are positively correlated with FDI inflows. Perhaps the most surprising results are those related to the indicators of labor quality which either have a significant but negative correlation, or positive but non-significant correlation with FDI. Stock market development, as indicated by the size of the stock market expressed as a percentage of the country's GDP, is negatively correlated and statistically insignificant to FDI. Finally, real interest rate is significantly and positively correlated with FDI inflows.

Conclusions: A developing country can boost its appeal to foreign investors by strengthening the size and homogeneity of its market, as well as maintaining a stable growth trajectory. Additionally, high infrastructure investments and an efficient labor force brought about by financial and workforce mobility are crucial in drawing in FDI. These are important factors for an emerging economy to consider moving forward.

References:

- [1] Leitao, N. [2012] "Foreign direct investment and globalization" http://repositorio.ipsantarem.pt/bitstream/10400.15/608/1/NunoLeitao_APE_2012.pdf?referer [Accessed: 2 October 2016]
- [2] Penalver, M. [2002] "Globalization, FDI and growth: a regional and country perspective" <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/un/unpan006429.pdf> [Accessed: 11 October 2016]

Keywords: FDI, Developing Country

Süt a nap a bankhitelen túl is? Avagy napenergia projektek, naperóművek közösségi finanszírozása

Kardos Adrienn¹

¹Pécsi Tudományegyetem Földtudományok Doktori Iskola

Első szerző/előadó e-mail címe: palanek.adrienn@gmail.com

A napenergia fontos szerepet tölt be a globális felmelegedés ellen vívott harcban, valamint alap pillére lehet egy hosszútávon fenntartható, biztonságos energiarendszer kiépítésének. A naperóművek a napenergia hasznosításának egyik fontos formája, hazai elterjedésének azonban gátja lehet, hogy magas az induló tőke igény, hosszú a megtérülési idő (jellemzően 20 év) és nehéz klasszikus bankhitel finanszírozást igénybe venni, mivel egy kisebb méretű projekt a legtöbb hitelintézetnél kockázatos – startup jellegű – kategóriába esik. Emiatt alternatív finanszírozási formák bevonására lehet szükség a beruházások felpörgetésére. A crowdfunding, azaz a közösségi finanszírozás megoldást kínálhat a forráshiányra és a kockázatok porlasztására, mivel a lényege ennek a típusú forrásbevonásnak, hogy kisebb összegekből közvetlenül a befektetőktől gyűjtik össze a beruházáshoz szükséges forrás egy részét. Egy naperómű beruházás projektet, mint finanszírozási célt pedig a befektetők szempontjából az elvárt megtérülésen túl, egy „tisztább jövő” képe tehet vonzóvá.

Eredmények: Európában rendkívül gyors növekedést mutat ez a finanszírozási forma. Az Európai Bizottság által készített tanulmány szerint 2013-ról 2014-re 23,2%-kal nőtt a közösségi finanszírozással foglalkozó online portálok száma, teljes európai szinten a finanszírozásba bevont összeg pedig elérte a 2,3 milliárd eurót, ami a Bizottság becslései szerint 2015-re 4,2 milliárd euróra emelkedett. A legtöbb portál Nagy –Britanniában működik, ezek közül kiemelendő a Trillion Fund, akik specifikusan megújuló energia projektekhez gyűjtenek debt based, azaz hitel alapú közösségi finanszírozást.

Következtetések: Mára már Magyarországon is megjelentek a közösségi finanszírozással foglalkozó internetes portálok. Kutatásomban szeretném megvizsgálni a hitel alapú közösségi finanszírozási modell alkalmazásának lehetőségét a hazai naperóművi beruházások alternatív finanszírozásának megvalósítására, a releváns külföldi példákon keresztül.

Irodalomjegyzék:

[1] https://ec.europa.eu/info/system/files/crowdfunding-report-03052016_en.pdf [Letöltés ideje: 2017.03.10.]
European Commission: Commission Staff working document, Crowdfunding in the EU Capital Markets Union, 2016.

[2] <http://blog.trillionfund.com/green-gap-in-savings-investments-research-finds/> [Letöltés ideje: 2017.03.30.]

Kulcsszavak: Napenergia, Naperómű, Községi finanszírozás, Crowdfunding

The British road vehicle industry

Boglárka Konka¹

¹*University of Pannonia, Doctoral School of Management Sciences and Business Administration*

E-mail address of the first author/presenter: konkaboglarka@gtk.uni-pannon.hu

Brexit's road to accomplishment is one of the most substantial challenges to the policy makers. That process and its consequences could affect each economic actor. One of the most sensitive sectors could be the British automotive industry. Car manufacturers consider Europe as a single market. Their factories are located in the European country where they could be the most efficient, and the highest productivity in their production. According to the association of the British automotive industry they can maintain their pace of development if the single market, the qualified European labor force and the legislation/making decision about the standard are open to them [1, 2].

Results: This paper is the first step to analyze Brexit's impact on the British automotive industry. Database has been collected from OECD International Trade by Commodity Statistics, and its commodity class 78 of the Standard International Trade Classification. In this research I deal with UK exports of the SITC 78 from 2004 to 2014. I analyze which countries are the main export partners of the British automotive industry. Were these partnerships robust or did they substantially change in the examined period? What factors can affect the direction and the amount of exports. Based on past data and current integration and industrial trends I prepare forecast the expected value of the export in the case if the electorate had rejected the British exit from the European Union on 23 June 2016. My projection represents how the British automotive sector could develop without interventions.

Conclusions: The EU, USA and China are the main export partners of the British automotive industry, but their shares from British exports were changing during the period analyzed. GDP and the distance are the primary components that affect the direction and the amount of the British export. I demonstrate that the UK automotive industry could have benefitted from a further expansion of EU car markets and from the favorable structural change of its inputs.

References:

- [1] *KPMG-SMMT: The UK Automotive Industry and the EU. An economic assessment of the interaction of the UK's Automotive Industry with the European Union. 2014. <https://www.smmmt.co.uk/wp-content/uploads/sites/2/SMMT-KPMG-EU-Report.pdf> [Accessed: 2017.03.29.]*
- [2] *Automotive Council UK: UK Automotive International Competitiveness Report 2015. Peer-reviewed by the Automotive Council. <http://www.automotivecouncil.co.uk/wp-content/uploads/2015/11/1511-Automotive-Council-UKIC-Report.pdf> [Accessed: 2017.03.29.]*

Keywords: Brexit, European Union, United Kingdom, Automotive Industry, Forecast

The specialized mortgage bank and covered bonds system: what do you need to create a successful specialized mortgage system based on covered bond issuance

Krenchel Jens Valdemar¹, Dobránszky-Bartus Katalin²

¹Finance Denmark, Brussels Office

²Budapest Corvinus University, Doctoral School of Management and Business Administration

E-mail address of the first author/presenter: jvk@krenchel.net

Figures and facts show that specialised mortgage banks issuing covered bonds in order to fund housing loans (at other mortgage lending) has contributed to stability even in the most tough periods after the recent financial crisis. One of the cleanest and biggest specialised mortgage banking system is the Danish. Although with a significantly smaller market share, but the Hungarian system showed similar results. We introduce these specialised mortgage systems and look at the common characteristics which are essential to build up an efficient, successful specialised mortgage banking system serving both the economy and the society.

Results: We found that the Danish and Hungarian specialised mortgage bank and covered bond systems have surprisingly significant similarities.

Conclusions: A high degree of legal certainty, in other words a robust legal framework comforts investors and thus is reflected in the pricing of the covered bonds in question. Minimum requirements for such legal frameworks amongst others are well functioning land registry system, high quality public supervision, efficient enforcement in case of default, robust data based valuation system.

References:

- [1] Becker, Gary S.: *Nobel Lecture: The Economic Way of Looking at Behavior. Journal of Political Economy.* 1993. Vol. 101, No. 3 pp. 385-409
- [2] Coase, Ronald: *The Problem of Social Cost, Journal of Law and Economics.* 1960. Vol. 3 pp. 1-44
- [3] Sunstein, Cass R.: *Behavioral Law and Economics.* Cambridge University Press. Cambridge. 2000
- [4] International Monetary Fund, *Staff Country Report: December 2011, IMF Country Report No. 11/369, Germany: Technical Note on the Future of German Mortgage-Backed Covered Bond (PfandBrief) and Securitization Markets*
- [5] Easterbrook, Frank H. & Fischel, Daniel R.: *The Economic Structure of Corporate Law,* Harvard University Press, 1996
- [6] Marlatt, Jerry, Jennings-Mares, Jeremy & Green, Peter: *An analyses of covered bonds and the US market, Practical Law, Multi-jurisdictional guide 2015/16, Capital Markets*

Keywords: covered bonds, regulation, risk retention, mortgage backed securities

A kriptodevizáktól a kriptokötvényekig - a blockchain technológia felhasználásának térhódítása a pénzügyi szektorban

Krisko Andrea¹

¹Széchenyi István Egyetem, Regionális- és Gazdaságtudományi Doktori Iskola

Első szerző/előadó e-mail címe: andrea.krisko@yahoo.com

Bitcoin megjelenése mára teljes mértékben felforgatta a pénzügyi elszámolások világát. A kriptodevizák feltűnése a virtuális térben real-time elszámolások új generációját hozta el a felhasználók számára. Ezáltal a real-time gross settlement és continuous linked settlement rendszereknek komoly kihívója akadt.

Eredmények: A pénzáttalások rohamos fejlődése mellett ugyanakkor egyre nagyobb szerep jut az egyéb pénzügyi instrumentumok, határidős termékek és értékpapírok elszámolása fejlesztésének. A felhasználói igényeket már nem elégítik ki a hagyományos banki termékek és elszámolási struktúrák. Tanulmányomban bemutatom a Bitcoin technológia [1] megjelenése óta megtett legfontosabb lépéseket, a fejlődés főbb állomásait a kriptodevizák illetve a részvény- és kötvénykereskedelem terén. Elemzem, hogy mely termékek körére terjeszthető ki a blockchain technológia, s milyen kockázatokkal kell számolniuk a felhasználóknak és az elszámolási rendszereket üzemeltetőknek [2].

A blockchain technológia előnyeit nem csak a bankok, de az elszámolóházak is igyekeznek kihasználni. Középtávon, 3-5 éves időintervallumban szinte minden komoly pénzügyi szolgáltató fejlesztéseket tervez a blockchain technológia kiaknázásával. Tanulmányozom ezért ennek a kifejezetten decentralizált rendszernek a centralizált elszámolási folyamatokba illeszthetőségét, a fejlődés lehetséges állomásait és kihívásait mind a kockázatkezelés, mind a pénzmosás megelőzésének tükrében.

Következtetések: A kriptodevizák és a kriptokötvények megjelenése új szintre emeli a pénzügyi intézetek és FINTECH cégek kapcsolatát [3], vizsgálom ezért a szektorban végbemenő szabályozási és együttműködési formákat [4]. Bemutatom a fejlesztésekben élenjáró cégeket, tőzsdéket és régiókat. A FINTECH cégek, Neo- és Challenger Bankok előretörése a technológiai váltáson túl elsődlegesen az ügyfelek bankokba vetett bizalmának megingásával és a felhasználói igények változásával indokolható.

Irodalomjegyzék:

[1] B. Guttmann, *The Bitcoin Bible Gold Edition: All you need to know about bitcoins and more. Kindle Edition, 2014, E-book* Guttmann, Benjamin (2014): *The Bitcoin Bible, E-book*

[2] C. C. Benson and S. Loftness, *Payment Systems in the U.S., Glenbrook Press Menlo Park, California, Kindle Edition, 2013, E-book*

[3] J. William, *Financial Technology: FinTech: The Beginner's Guide To Financial Technology, Kindle Edition 2016, E-book*

[4] J. William, *Blockchain: The Simple Guide To Everything You Need to Know, Kindle Edition 2016, E-book*

Kulcsszavak: kriptodeviza, klíring, elszámolási rendszerek

Kárpátalja magyarlakta területeihez kapcsolódó turisztikai vonzerők feltárása az ott élő magyarok szemszögéből

Linc Annamária¹, Vida György²

¹MSc hallgató, SZTE TTIK Gazdaság- és Társadalomföldrajz Tanszék

²egyetemi tanársegéd, SZTE TTIK Gazdaság- és Társadalomföldrajz Tanszék

Első szerző/előadó e-mail címe: : lincannamary@gmail.com

Kárpátalja Ukrajna legnyugatibb megyéje. E térségnek igen gazdag a turisztikai potenciálja, mind természeti adottságokban, mind ember alkotta örökségekben is bővelkedik. Bár globálisan a turizmus az egyik legmeghatározóbb gazdasági ágazattá nőtte ki magát, mégis e régióban igen kezdetleges formája jelent meg eddig. Ezért kutatásunk két kérdést vett fel. Egyrészt azt szerettük volna megtudni, hogy a kárpátaljai magyaroknak milyen megítélése van a térség turizmusáról. Másodsor, hogy Kárpátalja magyarlakta területein mennyire használják ki az adott lehetőségeket. Így kutatásunk fő célja az volt, hogy felmérjük a térség magyar lakossága körében a turisztikai vonzerőket, továbbá ezek alapján egy idegenforgalmi térképet készítettünk el a turisztikai vonzerőkről, amely az ide utazók számára segítséget jelenthet. Munkánk felmérése online kérdőívvel történt, amelyet Facebookon több Kárpátaljával kapcsolatos csoportban megosztottunk. A kérdőív adataira épülő térképek elkészítéséhez a QGIS programot használtuk. A megye magyarlakta területeit pedig Molnár J.–Molnár D. I. 2005-ben kiadott tanulmánya [1] alapján határoltuk le. Így Kárpátalja magyar települései leginkább a magyar-ukrán államhatárral párhuzamos sávban találhatók.

Eredmények: A felmérés során kiderült, hogy Kárpátalja magyar lakossága elsősorban a magyarság történelmének fontos helyeit ismerik, mint turisztikai vonzerő. Ilyen pl. a Vereckei-hágó, Munkácsi vár. E mellett sok említést kapott a Sipot-vízesés, a Szinevéri-tó, a Mezőkaszonyi Termálfürdő is. Ugyanakkor a sok turisztikai attrakció említése ellenére a válaszadók többsége szerint Kárpátalja lehetőségei nem megfelelően kihasználtak a turizmus szempontjából.

Következtetések: A kérdőíves felmérésből arra a következtetésekre jutottunk, hogy szükség lenne a kárpátaljai turisztikai termékek fejlesztésére. Ehhez elsősorban szakemberekre, valamint pénzügyi forrásokra lenne szükség Magyarországról, míg Ukrajnának támogatni kellene ezeket a törekvéseket.

Támogatás: Márton Áron Tehetséggondozó Program 2016/2017-es ösztöndíjpályázat

Irodalomjegyzék:

[1] Molnár, J.–Molnár, D. I.: Kárpátalja népessége és magyarsága a népszámlálási és népmozgalmi adatok tükrében. Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség, Tankönyv- és Taneszköztanácsa. Beregszász, 2005

Kulcsszavak: Kárpátalja, magyarlakta területek, turisztikai vonzerők, online kérdőíves felmérés

Legal regulations of integrated education and employment in Hungary, Czech Republic and Sweden and social inclusion of people with altered working capacities in Hungary

Maria Molnar¹

¹University of Szeged

E-mail address of the first author/presenter: marcsella007@gmail.com

Inclusion policy and social cohesion of a country is reflected well in the fact how it cares for people with altered working capacities. The relevance of the topic is supported by the fact that the degree of their exposure to social risks is high or very high in most of the convergence regions within the European Union.

In my study I would like to interpret what steps have been taken to promote social inclusion of those with altered working capacities in some member states of the European Union. Social inclusion of people with altered working capacities included people with disabilities is greatly promoted by Act XXVI of 1998 on the Rights and Equal Opportunities of People with Disabilities.

During socialism the rehabilitation system in Hungary was not or underdeveloped. Significant changes have occurred after the change of regime (Knowledge Cluster Nonprofit Ltd., 2011, 17). (1) People with altered working capacities can be again included into labour market through working rehabilitation.

The obligatory quota regulation introduced as an incentive to realize the above goals in employment may differ country by country. Also, additional rules and laws in connection with integrated education and employment can be presented in Hungary, the Czech Republic and Sweden.

Quantitative statistical methods were employed using data from of the databases EUROSTAT, Regional Information System (known as „TeIR”) and Hungarian Central Statistical Office (HCSO). Besides the time series and geographical analyses, a dissimilarity index was calculated (Gergely 2009). It is our hope that the research may be useful for the development of a more effective policy framework.

Results: According to dissimilarity index in 2010 I came to the conclusion that the separation of two groups was $D=28,85\%$, which meant that the number of people with altered working capacities per 1000 inhabitants distributed relatively evenly in Hungary.

Conclusions: Social inclusion of people with altered working capacities has improved in the last years due to different measures, laws and regulations. However, many people are still excluded from the labor market, probably due to their lack of education. To remedy this, support for training of people with altered working capacities should be increased.

Labour rehabilitation has a role promoting inclusive employment. Employers are obliged to hire people with altered working capacities in defined % with the introduction of quota system. Besides this, the employers have resort to wage subsidy. It would be useful to carry out that in what jobs these people are hired without wage subsidy.

As a result, the increasing focus is shifted to those professions, which are in demand by employers and consequently those competencies of individuals should be developed. A part of the amounts spent on wage support should be regrouped for professional trainings.

References:

- [1] Eötvös Loránd Tudományegyetem. Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar (2009): *Fogyatékoság-tudományi Fogalomtár. Fogyatékoságtudományi Tanulmányok I., Szociális és Munkaügyi Minisztérium, Budapest, 51., 86. pp*
- [2] European Commission (2011): *Supported Employment for people with disabilities in the EU and EFTA-EEA. Good practices and recommendations in support of a flexicurity approach, Luxembourg, 94., 158-159. pp*
- [3] European Committee of Social Rights (2014): *Third Report on the Non-accepted Provisions of the European Social Charter, 5.pp*
- [4] J. Gergely (2009): *Széthúzó falvak, egységes városok?, Tér és Társadalom. 23 (3):111–125. pp*
- [5] Ministry of Economy, Labour and Social Policy of the Republic of Poland and the International Labour Organization (2004): *Vocational Rehabilitation and Employment of People With Disabilities: Report of a European Conference*
- [6] Tudásklaszter Nonprofit Kft. (2011): *Nemzeti jelentés Magyarország. 5-7. pp [http://www.adam-europe.eu/prj/6863/prd/1/4/National%20Report%20-%20Hungary%20\(HU\).pdf](http://www.adam-europe.eu/prj/6863/prd/1/4/National%20Report%20-%20Hungary%20(HU).pdf) [Accessed:]*
- [7] Wiman, R. (2003): *Disability Dimension in Development Action. Manual on Inclusive Planning. Research Study. The National Research and Development Centre for Welfare and Health in Finland, The United Nations 53-55. pp*
- [8] Gy. Pulay (2009): *A megváltozott munkaképességű személyek támogatási rendszere társadalmi-gazdasági hatékonyságának vizsgálata. Állami Számvevőszék Kutató Intézete, Budapest 91.pp*
- [9] UNESCO (2015): *The Right to Education for Persons with Disabilities, Monitoring of the Implementation of the Convention and Recommendation against Discrimination in Education (8th Consultation)*
- [10] J. Isaksson - R. Lindqvist - E. Bergström (2010): *Pupils with special educational needs': a study of the assessments and categorising processes regarding pupils' school difficulties in Sweden, International Journal of Inclusive Education Vol. 14, No. 2. <https://mondo.su.se/access/content/group/c8c9a17d-44f1-4a82-b758-d249a686f258/Isaksson.pdf> [Accessed: 01.04.2017.]*
- [11] <http://norsa.gov.hu/download/9/e3/90000/13%20Rate%20of%20people%20not%20recommended%20for%20rehabilitation%20based%20on%20complex%20assessment%20county.pdf> [Accessed: 10.01.2017.]
- [12] *Decision No 8/1983 (29.VI.) 28. § EüM- PM on the employment and social benefit of people with altered working capacities*
- [13] *Under Section 39. of Act IV of 1991 on Job Assistance and Unemployment Benefits*
- [14] *Act XXVI of 1998 on the Rights and Equal Opportunities of Persons with Disabilities*
- [15] *LXXIX of 1993 on public education*
- [16] *Act CXC of 2011. on National Public Education*
- [17] *Laws of SFS 2000:630 and SFS 2000: 628*
- [18] *No. 1/1991 on Employment in Czech Republic*
- [19] *ACT No. 561 of 24th September 2004 on Pre-school, Basic, Secondary, Tertiary Professional and Other Education (the Education Act)*
- [20] *The Swedish Education Law (1985:1100)*

Keywords: social inclusion of people with altered working capacities

A São Paulo-i magyar identitás sajátosságai

Murányi Kata¹, Wetzl Viktor²

¹Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Kar, Földtudományok Doktori Iskola, doktorandusz hallgató

²Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Kar, Földtudományok Doktori Iskola, doktorandusz hallgató

Első szerző/előadó e-mail címe: muranyik@gamma.ttk.pte.hu

A São Paulo-i magyar diaszpóra különleges sajátosságokat mutat a világban található többi szórvány magyar területekkel összehasonlítva. A dél-amerikai magyarság legjelentősebb végvára egyértelműen a brazil megapolisz. Brazíliában a különböző kisebbségek a történelem során folyamatosan együtt éltek, így az egyes etnikumok identitásának megőrzése rendkívül komoly kihívás.

A kutatás célja feltárni a brazil magyar diaszpóra szocio-kulturális sajátosságait. A kutatómunka során kirajzolódott számunkra, hogy a Brazíliában élő magyarság büszke magyar identitására, a hovatartozásukat a gasztronómiában, a nyelvhasználatban, a szakrális és világi ünnepek megtartásában élik meg.

A vizsgálódásunk során bepillantást nyertünk azon társadalmi sajátosságokba, melyek a magyar identitás fennmaradását szorgalmazzák. A kutatás velejét a 2016 nyarán Brazíliában végzett mélyinterjúk képezik, melyeknek az alanyait az előzetes online kérdőíves felmérés alapján választottunk ki. A munkánkban nem kívánunk a nemzeti kultúrpolitika mibenlétével foglalkozni, sem elméleti, sem gyakorlati megközelítésben, pusztán arra szeretnénk rámutatni, hogy a generációkat átívelő, az identitást képző tradícióknak és az alulról építkező lokális kezdeményezéseknek kiemelkedően fontos szerepe van politikai földrajzi, geopolitikai szempontból is a magyarság továbbörökítésében.

A megkérdezettek jelentős hányada használja a magyar nyelvet, jár magyar közösségekbe. A válaszokból egyértelműen látszik, hogy a magyar gasztronómiának meghatározó szerepe van a magyar identitás megőrzésében, közösség formálásában. A brazil magyar diaszpóra a kulturális különbözőségek ellenére élni akarásról tesz tanúbizonyságot, és a másod- vagy harmadgenerációs magyarok is birtokában vannak a magyar nyelvnek, megtartják a magyar kultúrához, nemzethez szorosan köthető ünnepeket.

Jelen munkánkban nem kívánunk a kultúra mibenlétével foglalkozni, sem elméleti sem gyakorlati megközelítésben, pusztán arra szeretnénk rámutatni, hogy a kultúra milyen fontos szerepet játszik politikai földrajzi, geopolitikai szempontból is.

Kulcsszavak: São Paulo, identitás, gasztronómia, nyelvhasználat, diaszpóra

Brexit az Egyesült Királyságban élő magyarok szemével

Palotai Jenő¹, Wetzl Viktor¹, Haffner Tamás¹

¹Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Kar

Első szerző/előadó e-mail címe: palotai.jeno@mail.com

2016. június 23-án az Egyesült Királyság állampolgárai megszavazták a kilépést az Európai Unióból (Brexit), amely amellelt, hogy hatással van a világ és az Európai Unió gazdaságára, nemzetközi kapcsolataira, ugyanúgy hatással van az Egyesült Királyságban élő több, mint háromszázezer magyarra is. Kutatásunk során terepmunkával, mélyinterjúval, illetve online kérdőívvel feltártuk a magyarok helyzetét, magyar szervezetekhez való viszonyulást és hagyományőrzését az Egyesült Királyságban. Emellett a Brexit után készített és feldolgozott kérdőíveink és interjúink segítségével bemutatjuk, miként képzelik el a kint élő magyarok a saját jövőjüket az országban.

Eredmények: A kutatás legfőbb eredménye, hogy képet kapunk az angliai magyarok anyaországához való viszonyulásáról és arról, hogy miként értékelik a Brexit hatását önmagukra viszonyítva. Emellett vizsgáltuk azt, hogy a kint élő magyarok miként őrzik és próbálják őrizni a magyar hagyományokat, illetve számos érdekes karrierút változásokat találtunk a munkavállalóknál.

Következtetések: Kutatásunk során jól kirajzolódott a magyarok viszonyulása az Egyesült Királyság Európai Unióból való kilépéséről, illetve az, hogy miként, milyen módon őrzik a főbb magyar hagyományokat. Ezeken túl fontos következtetés, hogy a kutatást a kilépés után érdemes újra elvégezni, hogy összehasonlító elemzést tudjunk végezni a fent említett kérdéskörökben.

Kulcsszavak: Brexit, magyar diaszpóra, határon túli magyarok

Borkereskedőből hajótulajdonos - Giovanni Riboli fiumei kereskedelmi vállalatainak története 1895-1915 között

Pelles Márton¹

¹Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar

Első szerző/előadó e-mail címe: pellesmarton@gmail.com

Fiume, amely 1776-óta volt Magyarország része, a 19. század végére Ausztria-Magyarország második és Európa egyik tizedik legforgalmasabb kikötőjévé vált. A város fejlődésében szerepet játszott az állami finanszírozású kikötőépítés, a helyi nagyipari termelő és kereskedelmi vállalatok működése, a modern pénzügyi kultúra meghonosodása és a magyar kereskedelmi gőzhajózás növekvő áru- és személyforgalma. Előadásomban és tanulmányomban egy olyan helyi vállalkozó (Giovanni Riboli) gazdasági életét szeretném bemutatni, aki ezen pozitív agglomerációs extern hatásokat igénybe véve, egyszerű helyi borkereskedőből hajótulajdonossá – és így a helyi tengeri szeszesitakereskedelem megkerülhetetlen alakjává – tudott válni. A Rijekai Állami Levéltár irataira támaszkodva így elsősorban arra fókuszálok, hogy Riboli mekkora kereskedelmet tudott folytatni Fiume és a környékbeli települések között a háború kitöréséig, majd az első háborús években.

Eredmények: Munkámtól azt remélem, hogy Giovanni Riboli 1895–1915 közötti példája által képet adhatok arról milyen nagy lehetőségek rejtettek a 19–20. század fordulóján a hazai vállalkozók részére magyar tengeri kikötővárosban.

Következtetések: Az előadás és tanulmány bemutatásával és megírásával szeretném színesíteni a dualizmus korabeli kereskedelmi tengerészetről szóló gazdaságtörténeti ismereteinket.

Támogatás: Az Emberi Erőforrások Minisztériuma ÚNKP–16–2–I kódszámú Új Nemzeti Kiválóság Programjának támogatásával készült.

Irodalomjegyzék:

- [1] Državni Arhiv u Rijeci – Rijekai (Fiumei) Állami Levéltár. Pomorska oblast za Ugarsko-hrvatsko primorje u Rijeci (1870.–1918.) – A Magyar Királyi Tengerészeti Hatóság iratai (1870–1918).
- [2] Državni Arhiv u Rijeci – Rijekai (Fiumei) Állami Levéltár. Camera di Commercio e d'Industria (1851–1923) Fiume – A Fiumei Kereskedelmi- és Iparkamara iratai (1851–1923).

Kulcsszavak: Fiume, Gazdaságtörténet, Kereskedelem, Hajózás

The Creation of an Industrial Heritage Based Tourism Walk in Pécs

Pintér Réka¹

¹University of Pécs, Faculty of Sciences, Institute of Geography, Department of Tourism, Doctoral School of Earth Sciences

E-mail address of the first author/presenter: reka1228@gamma.ttk.pte.hu

The paper pays attention to the diversification of the tourism supply in Pécs, Hungary based on industrial and mining objects and sites. Nowadays, more and more artificial destinations appear, moreover education as a tourism motivation has become one of the major purposes. The revitalization and the function change of the former industrial or mining sites can well fit into the trends of (cultural) tourism. The author believes that the Pécs-Mecsek tourism region is facing a declining and stagnating tourism industry; although Pécs was the Cultural Capital of Europe in 2010, the city has been losing its position at the tourism rank. That is the reason why the utilization of the adequate potential of industrial heritage with the cooperation of the local Tourism Destination Management would contribute both to the tourism diversity and to the revitalization of abandoned brownfields in Pécs. The methodological framework of the research is based on continuous steps with cooperation of the Tourism Destination Management of Pécs. In order to create an innovative tourism product, the sites were interlinked along a tourism walk.

Results: For the first step of the investigations, the industrial and mining remains were surveyed and recorded of the delimited territory. As the list contained all the relics, a selection was held by their tourism reach and the geographical allocation of the sites. On the one hand, regional attraction was identified as a threshold above which tourism attractivity was considered. On the other hand, only the inner city centre was mapped where attraction can be found within a walking distance. It meant only 18% of the attraction survey. Nevertheless, as a consequence of the several deep interviews of the managers of the sites and with the Tourism Destination Management Organization of Pécs, another stricter selection was necessary. Therefore, only 9 sites were designated as the stations of the tourism walk.

Conclusions: The author underlines that both industrial heritage and living industrial culture can act as a supplementary tourism product for the tourism of Pécs, by diversifying its cultural heritage tourism.

References:

- [1] Aubert A. – Csapó J. – Pirkhoffer E. – Puczko L. – Szabó G. 2010: A method for complex spatial delimitation of tourism destinations in south Transdanubia, In: *Hungarian Geographical Bulletin*, 59 (3), pp. 271-287.
- [2] Ásványi K. 2014: Kulturális turisztikai termékek, turisztikai attrakciók. In: Jászberényi Melinda (szerk.) *A kulturális turizmus sokszínűsége*. 380 p. Budapest: Nemzeti Közzolgálati és Tankönyv Kiadó Zrt., 2014. pp. 23-33.
- [3] Berki M. – Gonda T. 2006: A kulturális turizmus magyarországi városi helyszíneinek pozícionálása. *Földrajzi Értesítő (1952-2008) LV.:(1-2.)* pp. 127-140.
- [4] Cameron, C. M. 2000: *Emergent Industrial Heritage: The Politics of Selection*. *Museum Anthropology*, 23 (3), 58-73.
- [5] Chmielewska M. – Lamparska M. 2012: *Post-industrial tourism as a Chance to Develop Cities in Traditional Regions in Europe*. *Sociologie Românească*, vol. 10, Nr. 3, pp. 56-66.
- [6] Cole, D. 2004: *Exploring the Sustainability of Mining Heritage Tourism* *Journal of Sustainable Tourism*, 12, 6, 480-494.

- [7] Csapó J. 2012: *The role and importance of cultural tourism in modern tourism industry*, In: Dr Murat Kasimoglu (szerk.): *Strategies for Tourism Industry – Micro and Macro Perspectives*. Rijeka: InTech Open Access Publisher, 2012. pp. 201-232.
- [8] Csapó J. – Matesz K. 2007: *A kulturális turizmus jelentősége és szerepe napjaink idegenforgalmában*. *Földrajzi Értesítő (1952-2008)* 56:(3-4) pp. 291-301.
- [9] Csapó J. – Pirkhoffer E. (2009): *A kulturális turizmus jelentősége és területi megjelenése Magyarországon*. In: Aubert A, Berki M (szerk.) *Örökség és turizmus*. 380 p. Pécs: Pécsi Tudományegyetem TTK Földrajzi Intézet, pp. 187-195.
- [10] Csapó J. – Pintér R. – Aubert A. 2016: *Chances for Tourism Development and Function Change in the Rural Settlements with Brow fields of Hungary*. *e-Review of Tourism Research (eRTR)*, vol. 13, no. 1/2, pp. 298-314.
- [11] Dövényi Z. 2010: *Magyarország kistájainak katasztere*, Magyar Tudományos Akadémia, Földrajztudományi Kutótintézet, Budapest, 876 p.
- [12] Husz M. 2007: *A kulturális örökségek turisztikai menedzselésének kérdései*. *Turizmus Bulletin* 11:(3) pp. 47-57. (2007)
- [13] Li, L. and Soyez, D. 2006: *Industrial tourism destination management in Germany: A critical appraisal of representation practices*, in: *Community Tourism and Border Tourism*, edited by BAO Jigang, XU Honggang and Alan Lew. Beijing: China Travel Publisher, pp. 408–29.
- [14] Martyin Z. – Boros L. – Pál V. 2013: *Az ipar mint turisztikai vonzerő – Nemzetközi példák és hazai lehetőségek*. In: Michalkó Gábor – Rátz Tamara (szerk.): *Jól(l)ét és turizmus: utazók, termékek és desztinációk a boldogság kontextusában*. Turizmus Akadémia, Kodolányi János Főiskola – MTA CSFK Földrajztudományi Intézet – Magyar Földrajzi Társaság, Székesfehérvár – Budapest, pp. 159-168.
- [15] Michalkó G. 2010: *Turisztikai tér, desztináció, miliő: úton a turizmus társadalom-földrajzi értelmezésének új dimenziói felé*. In: Fábíán A, Lukács A (szerk.) *Párbeszéd és együttműködés: Területfejlesztési Szabadegyetem 2006-2010*. Sopron: Nyugat-magyarországi Egyetem, pp. 227-244.
- [16] Nagy K. – Piskóti I. 2014: *Az ipari örökség megjelenése a kulturális útvonalak között.: Innováció vagy "csupán" termékfejlesztés?* In: Jászberényi Melinda (szerk.) *A kulturális turizmus sokszínűsége*. 380 p. Budapest: Nemzeti Közszerológiai és Tankönyv Kiadó Zrt., pp. 145-170.
- [17] Németh GY. 2005: *Ipari örökség és városkép*. Régió, Vol. 3., Budapest, pp. 27-46. Otgar, A. H. J. – Van Den Berg, L. – Berger, C. – Xiang Feng, R. 2010: *Industrial Tourism. Opportunities for city and Enterprise*. Asgate, Farnham
- [18] Pirisi G. – Stefán K. – Trócsányi A. 2009: *A kultúra fővárosa előtt: a bányászat szerepe Pécs dinamikus funkcionális morfológiájában*. In: Csapó T. – Kocsis Zs. (szerk.): *A közép- és nagyvárosok településföldrajza*. Savaria University Press, Szombathely, pp. 257-269.
- [19] Schmidt, D. 1988: *Industrie-Tourismus: Moeglichkeiten und Grenzen einer Anwendung auf ausgewaehlte Gemeinden der Landkreise Coburg, Kronach und Lichtenfels, Bayreuth*. *Arbeitsmaterialen zur Raumordnung und Raumplanung*, no. 63.
- [20] Urbán E. – Vukoszávlyev Z. 2014: *Közép-Kelet európa ipari örökségének kortárs újrahasznosítási lehetőségei*, In: *Architectura ea*, vol. 13, no. 1, pp. 15-32.
- [21] Xie, F. P. 2015: *Industrial Heritage Tourism*. *Tourism and Cultural Change*: 43, Channel View Publications.

Keywords: Pécs, tourism, industrial culture, diversification, TDM

A társasházkezelés és a tudásmenedzsment összefüggései, különös tekintettel a közigazgatási kapcsolódásokra

Polgár Zoltán¹

¹INemzeti Közszolgálati Egyetem, Államtudományi és Közigazgatási Kar, Elektronikus Közszolgálati Intézet

Első szerző/előadó e-mail címe: polgar.zoltan@uni-nke.hu

A társasházak ügyintézésével keletkező adatok értékének felismerése még folyamatban van. A közigazgatási hasznosulásukra (pl. városfejlesztésben) nehéz példát találni. A társasházi tulajdonosok érdekeltek lennének abban, hogy a társasházuk adatvagyonát, ismereteit megőrizzék. A társasháznál fokozottan igaz, hogy „az egyén szempontjából már kevésbé lényeges, hogy a kinyert tudása valamilyen módon rögzítésre kerül, és a továbbiakban keveredik mások tudásával, ezáltal egy magasabb szinten jelenik meg a szervezet tudáshierarchiájában” [1]. Az elvi kérdések, akkor alakulnak át gyakorlati problémává, amikor a társasházi tudás segítségével kellene kezelési terveket kidolgozni, és felhalmozott tudás nem elérhető. Másik példa a tudás elvesztésére a társasházi tisztségviselők személyi változásai, mert az információ elvesztésétől való félelem okozhatja, hogy a társasházi tisztségviselők leváltása körülményes, mert ha „az egyén tudásmonopóliummal rendelkezik, egyedüli birtokosa olyan ismereteknek és tapasztalatoknak, melyet a szervezet felhasznál. Ezáltal az egyén szinte bebetonozódik a szervezetbe, mivel kiválásával a szervezet akár egy sikeres üzletágától is megválhat, ha nincs, aki folytatja a tevékenységet” [2]. A KSH adatai alapján társasházakban található a magyarországi lakás-célú albetétek 25%-a és társasházakban él a népesség 40%-a. A társasházkezelés, nagy számú lakossági érintettség ellenére, igen kevés figyelmet kap a mindennapokban, jó példa erre, hogy 9 éven keresztül törvényességi felügyelet nem volt a társasházaknál. A társasházi tulajdon állagának megőrzéséhez széles körben alkalmazott ismeretgazdálkodásra, és tudásmenedzsment alapú ingatlankezelésre van szükség, mivel „a tudás (a tacit tudást is beleértve), a tapasztalatra és gyakorlottságra építkezve, erősen kötődik ahhoz a közösséghez, egyénhez, amely létrehozta” [3]. Céлом, hogy a társasházaknál megvalósítható tudásmenedzsment lehetőségekre felhívjam a figyelmet.

Eredmények: Vizsgáltam a társasházaknál kialakuló konfliktusok megoldásai lehetőségeit. foglalkoztam a törvényességi felügyelet történetével, valamint a társasházai döntéshozatalban résztvevő választott tisztségviselők felelősségével, lehetőségeivel.

Következtetések: A társasházkezelés több évtizedet felölelő tevékenység, amelyben a tudásmenedzsment igen kevés szerepet kap. A társasházakkal foglalkozó személyek végzettsége is eltér, valamint a tudás, a múlt ismerté személyekhez kötött.

Irodalomjegyzék:

[1] Fehér, P.: *Tudásmenedzsment: Problémák és veszélyek. Vezetéstudomány.* 2003. Vol. 33. No. 4. pp. 36 – 45

[2] Fehér, P.: *i. m.*

[3] Koronváry, P. – Szegedi, P.: *Tudásalkalmazás és tudásgondozás. Hadmérnök.* 2015. Vol. 10. No 4. pp 217-226

Kulcsszavak: tudásmenedzsment, társasház

A reálbérváltozás hatásai a nyugdíjazáskor kieső jövedelemre

Potóczki Judit¹

¹Nemzeti Közszerzői Egyetem – Közigazgatás-tudományi Doktori Iskola, doktorandusz

Első szerző/előadó e-mail címe: potoczkijudit.nke@gmail.com

A magyar társadalom fokozódó mértékű elöregedése, a csökkenő születésszám, a fiatalok nagy arányú külföldi munkavállalása következtében egyre nőnek a társadalombiztosítási nyugdíjkiadások, miközben a befolyó járulékok összege várhatóan egy-két évtizeden belül nem lesz képes ezt a folyamatot követni, így nagy valószínűséggel az állami nyugdíj megállapításának szabályait meg kell majd változtatni. Ennek tükrében felértékelődik a nyugdíjcélú öngondoskodás fontossága és szükségessége. Annak érdekében, hogy az egyének a számukra megfelelő nagyságú felhalmozást meg tudják valósítani, elengedhetetlen, hogy tisztában legyenek azzal, várhatóan mekkora összeget kell ehhez összegyűjteniük. Ennek meghatározásának előfeltétele a nyugdíjba vonuláskor kieső jövedelem nagyságának ismerete.

A társadalombiztosítási nyugdíj összege természetesen pontosan nem határozható meg előre, miután több paramétertől is függ, amelyek értéke akár jelentősen is változhat a jövőben, ezek egyike a nemzetgazdasági szintű nettó átlagkereset éves növekedési üteme. A tanulmány modellszámítás segítségével egyrészt becslést ad arra, hogy a nyugdíjba vonuláskor kieső jövedelem csökkentett összegű kezdőnyugdíj mellett a hosszabb távú tényleges adatokon alapuló átlagos nettó reálbér növekedési ütemének függvényében jelenértéken számítva mekkora lesz adott szolgálati idő és olyan, különböző konstans bérnövekedesű elméleti jövedelmi pályákkal rendelkező egyének esetében, akik a szolgálati idejük közepén a nemzetgazdasági átlagbérral megegyező keresettel rendelkeznek. A tanulmány másrészt felméri azt is, hogy ugyanezen egyéneknek mekkora összegű rendszeres havi befizetést kellene jelenértéken számolva teljesíteniük egy önkéntes nyugdíjpénztárba adott időtartam és hozamráták mellett ahhoz, hogy a kieső jövedelmet a kiegészítő nyugdíj kompenzálni tudja.

Eredmények: Az elmúlt néhány év adatai alapján a nyugdíjpénztárakba teljesített tényleges egy főre eső befizetések érdemben elmaradnak attól a szinttől, amely a modellszámítás szerint szükséges lenne ahhoz, hogy a 65 éves korban kieső jövedelmet kompenzálja. Minél magasabb ütemű az egyén bérnövekedési pályája a nemzetgazdasági átlaghoz képest, illetve minél magasabb ütemű a nemzetgazdasági bérnövekedés, annál nagyobb összegű jövedelem-kiesés várható és a bérhez viszonyítva annál nagyobb arányú befizetés szükséges.

Következtetések: Megállapítható, hogy amennyiben a jelenlegi nyugdíjpénztári befizetési trend nem változik meg jelentős mértékben, a nyugdíjpénztári járadékok valószínűsíthetően nem lesznek képesek pótolni a 65 éves korban kieső jövedelmet, csak a 60 éves korban elért jövedelem-szint fenntartása látszik elérhetőnek.

Kulcsszavak: Nyugdíj, öngondoskodás, kieső jövedelem, reálbér-növekedési ütem, önkéntes nyugdíjpénztár

Review the applying of marketing mix framework in partnership program between Vietnamese universities and foreign partners

Quynh Anh Le¹

¹*University of Pecs, Faculty of Business and Economics*

E-mail address of the first author/presenter: lequynhanh46@gmail.com

Vietnam is a developing country in Southeast Asia. Before 1986, service marketing did not exist when the state was the only provider in the market and private sector was prohibited. Educational service was a public service and received the tight control from the government. Reform policy in 1986 replaces centralized based economy to regulated market economy. In the educational sector, traditional mono-discipline universities following Soviet tradition have transformed into interdisciplinary universities. Private universities and the international program join the education market and put pressure on the local program from public universities to improve their image to attract students. Vietnam's higher education is taking steps in internationalisation of education with concentrate on setting up partnership programs with institutions from developed nations. The driving demands from students, social and finance has led to the growing opportunities of partnership programs. Generally, obtaining partnership programs, students will receive an international qualification which can facilitate them in working in different countries and cultures. Since the first partnership programs established in 2001, until 2016, there are 436 partnership programs were licensing with more than 70,000 students enrolled. In this paper, the author focuses on how partnership programs attract students through marketing mix framework. The 4Ps framework will be analyzing, to illustrate the marketing of educational service in Vietnam. This paper used secondary data provided by Ministry of Education of Vietnam to explore the marketing paradigm of a partnership program between local universities and foreign partners.

Results: Through understanding the characteristic and the marketing paradigm of a partnership program, the author will seek to answer why some transnational education programs have failed in recruiting students in Vietnamese higher education market.

Conclusions: This paper will contribute to the understanding of service marketing in the higher education market of Vietnam and the implementing of partnership program between local institutions and foreign institution.

Keywords: higher education, transnational education, marketing, 4Ps

A banki stressztesztek fejlődése

Reisinger Rita¹

¹Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar

Első szerző/előadó e-mail címe: reisinger.rita@ktk.pte.hu

A banki stressztesztek használata az elmúlt években vált jelentőssé, főleg a globális pénzügyi válság hozta előtérbe. Ma már a banki szabályozás kulcsfontosságú eszköze. A banki stressztesztekkel jellemzően a bankok rugalmasságát, ellenálló képességét mérik a kedvezőtlen forgatókönyvek esetén. A kapott eredményeket használják a központi bankok és a szabályzó hatóságok kockázatmérésre és kezelésre, valamint a nemkívánatos események rendszerszintű hatásainak számszerűsítésére. Tanulmányomban bemutatom a bankszabályozás főbb alkotóelemeit, illetve a stressztesztek fejlődésével foglalkozom. A válság előtt gyakran a már bekövetkezett múltbeli extrém piaci események hatásait vizsgálták a tesztelés során, azt feltételezve, hogy ez a negatív forgatókönyv újra bekövetkezik. Bár a súlyos múltbeli események lehetnek hasznos viszonyítási alapok, de általában ezek a történések nem ismétlődnek meg. Ennek a ténynek a felismerése és az európai bankrendszer sérülékenységének középpontba helyezése vezetett ahhoz, hogy a lehetséges jövőbeli kockázatok alapján, súlyos, de valószínű hipotetikus eseményeket vizsgáljanak a stressztesztek során.

Eredmények: A válság rámutatott arra, hogy a korábbinál kedvezőtlenebb forgatókönyvek tesztelése szükséges, valamint arra, hogy a stresszteszteknek nagyobb hangsúlyt kell kapniuk a szabályozási eszköztáron belül. A pénzügyi kockázatok közül a hitelkockázat a legjelentősebb veszély a bankok számára, mely hatással van a működésre és kezelése kulcsfontosságú tényező a bank sikere szempontjából, ezért nagyon fontos ennek a vizsgálatára is a bankok stressztesztjében.

Következtetések: A bankok modern konkurens stressztesztelése egy viszonylag új terület, és idővel várhatóan folyamatosan fejleszteni fogják annak érdekében, hogy javítsák a hasznosságot a döntéshozók számára, különös tekintettel arra, hogy előmozdíthassák a rugalmasságot az egész bankrendszerre nézve. A nyilvánosságra hozott stresszteszt javíthatja a hitelességet, a jó kommunikáció, a politikai reakció pozitívan befolyásolhatja a banki magatartást.

Kulcsszavak: pénzügyi stabilitás, bankszabályozás, stresszteszt

Távérzékelési- és térinformatikai módszerek alkalmazása a kiskunmajsai szórványok térbeli elrendeződésének vizsgálatára

Romvári Róbert¹

¹Szent István Egyetem, Enyedi György Regionális Tudományok Doktori Iskola

Első szerző/előadó e-mail címe: romvarirobert@gmail.com

Magyarországra jellemző sajátos településtípus a tanya, melynek kialakulási körülményei, illetve időpontja körül megoszlanak a kutatói vélemények. Egységes a szakértők álláspontja azonban abban, hogy a XIX. század végéig a tanyák fejlődése szorosan összefügg az alföldi mezővárosokéval. Ettől az időponttól kezdődik a tanyák valódi szórványokká alakulása, melynek során térbeli elhelyezkedésük változásaival párhuzamosan egyes tanyák típusai, funkciói is megváltoztak.

Kutatásaim során a kiskunmajsai szórványok számának, területi megoszlásának változását vizsgáltam távérzékelési- és térinformatikai módszerek alkalmazásával. A település kiválasztását az indokolta, hogy annak környezete hazánk egyik legsűrűbb tanyavilágával rendelkezik, a térségben már a XVIII. században megjelentek a tanyaszerű képződmények.

Eredmények: Vizsgálataim során különböző időpontokban – hagyományos és digitalizált módszerekkel – készült térképfelvételek alapján hasonlítottam össze Kiskunmajsja település szórványainak térbeli elhelyezkedését. Módszertani megfontolásból a térképlapokon megjelenő valamennyi pontszerű külterületi egységet szórványként kezeltem. A kutatáshoz az I., II., III. és az 1941-es Katonai Felmérések térképeit, a 2016-os évben az egész Alföld területére vonatkozóan elvégzett tanyafelmérés eredményeit, valamint saját drónfelvételeket használtam fel. A különböző térképlapokon megjelenő szórványokból az ArcGIS for Desktop 10.4.1 program alkalmazásával sűrűségterképeket készítettem, majd az eltérő időpontok között regisztrált jelentősebb változások okait szakirodalmi források, illetve statisztikai adatok segítségével vizsgáltam.

A vizsgálati eredmények alapján megállapítható, hogy Kiskunmajsja települési szórványainak száma az elmúlt 250 év alatt folyamatosan, közel a tízszeresére növekedett. Míg a XVIII. század közepén a szórványok térbeli elrendeződése a mai központi belterület déli és keleti részén koncentrálódott, addig napjainkban a szórványok elhelyezkedése kiegyenlített. A vizsgált időszakban Kiskunmajsja városrészei közül Kígyós és Gárgyán térségében regisztrálható a legnagyobb sűrűség növekedés. Kiemelendő, hogy 1960 és 2011 között a település külterületi népessége közel 70%-kal csökkent, ezzel összefüggésben a lakatlan tanyák száma nőtt.

Következtetések: A vizsgálat alapján megállapítható, hogy a hagyományos és digitalizált térképek, térinformatikai szoftverek, valamint a dróntechnológia együttes használata kiváló lehetőséget biztosít a vidék- és területfejlesztés egyes kérdéseinek, így a települési szórványok térbeli változásainak elemzéséhez.

Támogatás: A kutatást a NTP-NFTÖ-16 program támogatta.

Kulcsszavak: szórványok, távérzékelés, térinformatika, dróntechnológia

Climatotherapy oriented development of Kőszeg mountains

Flórián Strack¹

¹University of Pannonia, Faculty of Business and Economics, Doctoral School of Management Sciences and Business Administration

E-mail address of the first author/presenter: florianstrack@gmail.com

The major topic of my paper is the medical oriented development of the Kőszeg mountains. The main goal of the research was to search for potential ways of starting a health tourism oriented development in Kőszeg on the basis of climatotherapy and rehabilitation.

Smog, air pollution, high concentration of pollens and respiratory illnesses connected to these effects has a bigger and bigger influence on everyday life. Treatment of these diseases is possible with numerous techniques, however the usage of medicines is the most-common method of curing patients. Nature based rehabilitation methods are also used in several cases however their role is quite small. Hungary has a huge amount of natural resources which are amenable to be the basis of climatotherapy. Climatotherapy is not only about the climate, but other important element of the given area's atmosphere and features. From a climatotherapy point of view one of the most suitable areas in Hungary is the Kőszeg mountains. Its location and atmosphere turn it into an appropriate destination for recreation, rehabilitation and recovery, however its resources are lying fallow.

I was searching answers for my questions with the help of interviews carried out with pulmonologists and other medical / tourism experts, online questionnaires and secondary researches based on domestic and international best practices.

In order to conclude with appropriate and valid suggestions, I reviewed the literature of tourism products in general, the different methods of product development, the system of health tourism, the essence of climatotherapy, the attributes of Kőszeg, the potential scene of development and the expectations of potential guests after the development.

Results: According to the results of the research, Kőszeg has a lot of deficiencies in connection with tourism and medical tourism. The town does not really offer much by the way of good quality accommodation, medical tourism related service providers and good marketing strategy. Kőszeg places an emphasis on the rehabilitation of buildings and squares however they forgot to include the majority of pulling attractions of the town. According to the questionnaires there is a potential demand for climatotherapy and rehabilitation in the area of Kőszeg. Based on the interviews, Hungary needs more climatotherapy service providers and health resorts than it has at the moment.

Conclusions: It is clear that Kőszeg and its surroundings is a wonderful destination to develop and it is suitable for creating a health resort based on climate. However, development and change of attitude is needed. The town has to strengthen the cooperation with and between local people and service providers, moreover external assistance is also necessary to boost the tourism of the town.

Acknowledgements: TÁMOP-4.2.1.D-15/1/KONV-2015.

Keywords: climatotherapy, rehabilitation, product development, medical tourism

The role of collaboration in tourism development- Case study of Kőszeg

Szilvia Kántor¹

¹University of Pannonia

E-mail address of the first author/presenter: kantorszilvi@gmail.com

There are several changes happening in the tourism industry recently which overwrite the traditional definitions and change the formerly well-working practices of this sector. The appearance of new business models like the sharing economy and the utilization of the latest technological devices reorganize the way of customer thinking about tourism. It also raises their expectations related to service quality. Therefore, companies have sought strong and powerful alliances in an attempt to satisfy all their customers. However, strategic alliances or co-operations should be based on mutual needs, should be voluntary and long-term and there are many internal and external factors that can weaken their effectiveness [1] [2]. The purpose of this research is to study existing partnerships in a smaller region where tourism plays a huge role in order to analyse the correlation between tourism development and collaboration. This paper focuses on Kőszeg, a small historic town in West-Transdanubia, because it has excellent opportunities to investigate the role of co-operation because of the high number of small-sized companies.

Results: The detailed analysis of the actual situation of Kőszeg related to tourism and the execution of 17 structured interviews with entrepreneurs of the town who act in different fields showed that the existing strategic partnerships are not able to work as effective and positively as they should do. The quality and the quantity of them have to be increased to reach the real aim and develop the tourism of the town. Service providers of the town run only small or family businesses where only a few employees or family members work. So, in many cases the lack of professional knowledge leads to serious problems in the tourism supply of Kőszeg. In addition, there are so many problems with the coordination of these partnerships as the association - who has to control and direct the companies - is not interested enough to present significant results and to show the real advantages of strategic alliances.

Conclusions: Results of the research showed that strategic alliances should be developed in Kőszeg but the need of collaboration always exists there. The high number of bottom-up initiatives which are organized within different professions to help each other's activity proves that the local community feels responsible for helping regional companies. Based on the interviews, involvement of opinion leaders of Kőszeg and the establishment of a central institution could show the real advantages of partnerships and encourage the businesses to collaborate with others in the right way and contribute to general tourism development.

Acknowledgements: TÁMOP 4.2.1.D-15/1/KONV-2015-0006.

References:

- [1] Crotts, J. C. - Buhalis, D.- March, R.: *Introduction: Global Alliances in Tourism and Hospitality Management*. Haworth Press. Binghamton, 2000.
- [2] Tjemkes, B. - Vos, P. - Burgers, K.: *Strategic Alliance Management*. Routledge. Abingdon, 2012

Keywords: ásvány, kalcium-szulfát, víz

Industrial Taxonomy: Inconsistency between government regulation and factual disclosure in Vietnam

Thi Xuan Trang Nguyen¹

¹*Faculty of Business and Economics, University of Pécs*

E-mail address of the first author/presenter: nguyen.thi@pte.hu

The purposes of this paper are comparing between the industrial taxonomy in Vietnam according to Decision No. 10/2007/QĐ-TTg of Vietnamese Prime Minister on 23rd January 2007 [1] and popular industrial classifications that have recognized internationally, and then figuring out the actual disclosure of information concerning industrial taxonomy of listed firms in comparison with the issued regulation in this country. This paper can be viewed as a useful reference not only for policy-makers to understand factual industrial classifications applied in business environment in Vietnam, but also for researchers as well as investors who want to determine the diversification levels of Vietnamese listed companies.

Results: It is realized that industrial taxonomy in Vietnam is rather similar to International Standard Industrial Classification of All Economic Activities (ISIC) Revision 4 when both of them include 21 sections and 88 divisions in their classification systems. There are only a few differences in the number of groups, classes and sub-classes that reflect related diversification. In terms of disclosure, there is no unification in disclosing information on industrial taxonomy of listed firms between different sources (the firm's certificate of business registration, the disclosure from Ho Chi Minh Stock Exchange, the disclosure from Ha Noi Stock Exchange and the firm's Notes to the Consolidated Financial Statements).

Conclusions: This fact of inconsistency in information disclosure on industrial taxonomy between various sources leads to difficulties for the researchers as well as investors in determining diversification levels of listed corporations in Vietnam. It is suggested that managers of Ho Chi Minh Stock Exchange, Ha Noi Stock Exchange as well as of the companies themselves should follow the industrial taxonomy regulated by the Decision No. 10/2007/QĐ-TTg of Vietnamese Prime Minister in order to create a united disclosure on industrial classification in this country.

References:

- [1] *National Business Registration: Decision No. 10/2007/QĐ-TTg dated 23/01/2007 issuing the system of economic branches of Vietnam.* <https://dangkykinhdoanh.gov.vn/LegalDocuments/LegalDocumentsDetail/tabid/94/ArticleID/117/language/vi-VN/Default.aspx> [Accessed: 2017.03.03.]

Keywords: Industrial taxonomy, Diversification, Vietnam

Poszterek absztraktjai

Poster Presentations

Minor fizikális anomáliák előfordulása bipoláris I és bipoláris II zavarban - Eredmények a Méhes-skálával

Berez Hajnalka¹, Csábi Györgyi², Jeges Sára³, Herold Róbert⁴, Simon Mária⁴, Halmai Tamás⁵,
Trixler Dániel⁴, Hajnal András⁴, Tóth Ákos Levente⁶, Tényi Tamás⁴

¹Pécsi Tudományegyetem, Klinikai Idegtudományok Doktori Iskola, Pszichiátria Program

²Pécsi Tudományegyetem, Gyermekgyógyászati Klinika

³Pécsi Tudományegyetem, Ápolás és Betegellátás Intézet

⁴Pécsi Tudományegyetem, Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika

⁵Semmelweis Egyetem, Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika

⁶Pécsi Tudományegyetem, Testnevelés- és Sporttudományi Intézet

Első szerző/előadó e-mail címe: berecz.hajnalka@gmail.com

A minor fizikális anomáliák (MPA-k) olyan testi markerek, amelyek a prenatális agyfejlődés zavarára utalnak, ezáltal a halmozott előfordulásuk bipoláris I és bipoláris II zavarban alátámaszthatja e betegségek idegfejlődési eredetét. Tanulmányunk célja az volt, hogy megvizsgáljuk a minor fizikális anomáliák arányát és topológiai profilját bipoláris I és – a szakirodalomban elsőként – bipoláris II zavarban szenvedő betegekben egy illesztett, egészséges kontrollcsoporttal összehasonlítva. 30 bipoláris I-es beteg, 30 bipoláris II-es beteg, valamint 30 egészséges személy vett részt a vizsgálatban. Az MPA-k felmérésére az 57 minor fizikális anomáliát értékelő Méhes Skálát használtuk.

Eredmények: Szignifikánsan gyakrabban előfordulás mutatkozott a bipoláris I csoportban az MPA-k összesített listája, a minor malformációk, a fenogenetikai variánsok, továbbá a fül és a száj területén előforduló MPA-k tekintetében a kontrollcsoporthoz képest. A bipoláris II csoportban a kontrollcsoporthoz viszonyítva szignifikánsan magasabb előfordulás volt észlelhető az MPA-k összesített listája, a minor malformációk és a fül és a száj területén előforduló MPA-k esetén. A bipoláris I és a bipoláris II csoport szignifikánsan nem különbözött egymástól az MPA-k előfordulásában. Az 57 MPA egyenkénti elemzésével azt találtuk, hogy a gótikus szájpad szignifikánsan gyakrabban fordul elő mindkét klinikai csoportban a kontrollcsoporthoz képest, valamint a barázdált nyelv szignifikánsan gyakrabban fordul elő bipoláris I-es betegekben, mint a kontrollcsoportban.

Következtetések: Eredményeink mind a bipoláris I, mind a bipoláris II zavar esetén támogatják az idegfejlődési deficit kóreredetben betöltött lehetséges szerepét.

Támogatás: Nemzeti Agykutatási Program – NAP KTIA NAP-A-II/12

Kulcsszavak: idegfejlődés, minor fizikális anomáliák, szomatikus markerek, bipoláris I és II zavar

Measuring the efficiency of SyncEQ (special electro-acoustic adaptive filtering concept)

Gergely Bencsik¹

¹University of Pécs - Faculty of Engineering and Information Technology

E-mail address of the first author/presenter: becsegergely@gmail.com

Filters are for modulating a signal with the required characteristics. Adaptive filtering is a more complex way of the signal processing because of the characteristics of the filter are depends on the input signal(s) and the processing equations. With an adaptive filter we can handle a class of signals which dynamically changes the scales of noises and useful components. Classic filters with static parameters can separate a band (a window of frequency or an interval of particle sizes) but can not set new value of it's parameters in case of the input signals change their structure. SyncEQ is an electro-acoustic adaptive filtering concept specially designed for real time signal processing, scalability and code-mobility. It's main purpose is to separate the input sound's subharmonic and low-frequency noises from the acoustic-information carrier components of the signal. SyncEQ works with a frequency domain peak-detector that can find the lowest frequency point of the acoustic information and provides the adaptive filter's „smooth” movement over the frequency scale.

Results: The measurement of SyncEQ proved that separating and cutting of the subharmonic and low-level noises can save electrical performance for the useful components of the signal. This effect makes these parts more textured and optimizes the efficiency of loudspeakers.

Conclusions: After the success of the measurement it's worth to improve the SyncEQ and to implement it's concept for other specialized tasks.

Acknowledgements: Support: Kriszbacher Ildikó Scholarship, EHÖK Talent Scholarship, Institutional Professional and Scientific Scholarship, Scholarship of Mayor of Pécs.

Keywords: dsp, adaptive, filtering, elektro-acoustics

Residual stress monitoring on asymmetrical shot peened static loaded steel stripes

David Cseh¹

¹University of Miskolc, Faculty of Materials Science and Engineering

E-mail address of the first author/presenter: femdavid@uni-miskolc.hu

The benefits of applied compressive residual stress on fatigue properties of materials is a well-known phenomenon, but not well described in all respects. The fatigue life and the fatigue limit could be improved by targeted created compressive residual stress in the surface layers, therefore diversified surface compressing methods are developed and used in the mechanical industry.

The behavior of the compressive residual stress field in a machine element during the operation plays an important role in the lifetime calculations. The real load consists of fatigue and static load. The effect of fatigue load at different stress levels on the directly generated compressive residual stress field was observed in my previous works.

My poster report about an experiment, which let me monitor the behavior of the residual stress state during static load. In this project asymmetric shoot peened stripe specimens were used. The peening was carried out in the Raba Automotive Holding Plc. Using industrial peening parameters. During the shot peening the specimens were fixed like an Almen probe. The static load was generated by a four point bending device. During the in situ residual stress measurements the external load were increased step by step, by 50 MPa. The residual stress was recorded at each step. The external load was increased until the measured stress went under 50 MPa. The offload was done by the same schedule using the same external stress values. This project has repeated in case of three kind of steel. A HSLA, a hardenable and a stainless steel were observed.

Results: This static load has no effect on none of the investigated specimens. The used materials reaction on the external load has different intensity.

Conclusions: The compressive residual stress field of the investigated specimens has proven stable during the in situ static load residual stress measurements. The different responsivity of the used materials for the external load showed correlation with the extent of the deformation.

Keywords: residual stress, static load, stress relaxation, shot peening, XRD

Human Odour as Biological Evidence – Possibilities and Limitations

Orsolya Horváth¹

¹University of Pécs Faculty of Law Doctoral School

E-mail address of the first author/presenter: horvath.orsolya@ajk.pte.hu

Perpetrators could leave behind clues and material residuum at crime scenes. Therefore in the last decades committed approach were refined. Some of the perpetrators groups are trying to cover up their tracks at the crime scenes parallel with the technical development. Nobody is able to avoid the direct contact with his environment's objects (contact with the surface as his walks) during his routine. These direct contacts affect that human – originate from individual speciality – leave behind unique scent on the grounds and objects for long and short time.

In Hungary, scent identification line-up performed since the seventies. This type of personal identification is conducting by a specialized police canine, with the cooperation of the dog-handler. According to the current national legislation, scent identification line-up is a judicial procedure, while the scent collected from the crime scene is trace evidence.

The object of identification is the unique human scent. Some recent publications show that the quality of human body odour is influencing by numerous factors (like living conditions, alimention, diseases and washing customs etc.).

The unique scent is composed of the following:

- 1) primary odours: stabile and is determined genetically
- 2) secondary odours: influences by alimention and diseases and
- 3) tertiary odours: which depend on exterior circumstances.

Dog's sense of smell is generally 44 times better than human. The anatomy and physiology of a dog, plays a large part in proving that canines are the ultimate living tools in distinguishing and identifying human scents.

Results: Limitations of the method:

- The method of identification of the scent identification dog is not well understood.
- How long do glass jars store scent evidence? What is the decomposition time of human scent in a glass jar?
- How valid are these identifications?

Conclusions: Possibilities for the future:

- Defining the exact chemical compounds of human scent, using GC-MS
- Creating a body scent map similar to the DNA-map.
- Defining the validity of scent identification line-ups.
- Contributions for other fields of science and using their results (chemistry, biology etc.)

Acknowledgements: Supported through the New National Excellence Program of the Ministry of Human Capacities

Keywords: *scent, identification, forensic science*

A Pedagógus életpályamodell a pedagógusok szemszögéből

Horváth Szilárd¹

¹Kaposvári Egyetem, Gazdálkodás- és Szervezéstudományok Doktori Iskola

Első szerző/előadó e-mail címe: hszilard79@gmail.com

Több, korábban készült kutatás eredménye bizonyítja, hogy a diákok iskolai teljesítményét az oktatáspolitikai által is befolyásolható tényezők közül leginkább a pedagógusok és az általuk végzett munka minősége határozza meg. A tanulási-tanítási környezet más összetevőinek – az oktatásra fordított összegek nagyságának, az osztálylétszámnak vagy a tárgyi felszereltség színvonalának – sokkal kisebb mértékben mutatható ki a tanulók eredményeire tett hatása. Az elmúlt évtized kutatási eredményeiből azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a sikeres oktatási rendszerek kulcsa maga a pedagógus. [1] Sok helyen hallhattuk a pedagógus életpályamodell bevezetésének sikereiről, de magukat a pedagógusokat, akik részesei a bevezetés folyamatának, minősítéseknek nem nagyon szólaltatták meg korábban. Online kérdőív segítségével kerestem fel az összes Magyarországon működő köznevelési intézményt, oktatási szintől és fenntartótól függetlenül. Rövid idő alatt megközelítőleg 3000 pedagógus töltötte ki kérdőívét.

Eredmények: A kérdőívekre adott válaszok alapján megállapítható, hogy a pedagógusok az új minősítő rendszert nagyon megterhelőnek tartják. Az előmeneteli rendszer egyik fő momentum a motiváció egyáltalán nem érzékelteti hatását. Legtöbb pedagógus számára az egyetlen motiváló tényező a magasabb kategóriával járó magasabb bér. Az utolsó PISA eredmények és kompetenciamérések eredményei arra utalnak, hogy az előmeneteli rendszer bevezetését követően nem javult a diákok által nyújtott teljesítmény, melyből arra lehet következtetni, hogy a pedagógiai munka minősége sem.

Következtetések: A pedagógus életpályamodell bevezetése, annak felépítése, és a minősítések nem váltják be a hozzájuk fűzött reményeket. A pedagógusok számára nagyon megterhelő, ráadásul egy „mesterséges” mű, megrendezett környezetben történik a minősítés. A mindennapi pedagógiai munka nem minden esetben kerül a felszínre. A rendszer további átgondolást, átdolgozást igényel, mind az életpályamodell mind a minősítések tekintetében.

Irodalomjegyzék:

[1] Sági M.- Varga J., (2010). *Pedagógusok*. In: *Jelentés a magyar közoktatásról*.

Kulcsszavak: közoktatás, oktatás gazdaságtan, motiváció, pedagógus életpályamodell

A glioblastoma molekuláris alcsoportjainak meghatározása

Nagy Ádám, MSc¹, Garzulyi Ferenc, MD, PhD², Padányi Gergely, MD², Szűcs Iván, MD³, Kálmán Bernadette, MD, PhD, DSc^{1,2}

¹Pécs Tudományegyetem, Egészségtudományi Kar, Doktori Iskola, Pécs

²Markusovszky Egyetemi Oktatókórház, Szombathely

³Szent Borbála Kórház, Tatabánya

Első szerző/előadó e-mail címe: adam.bogomolov2@mail.com

A glioblastoma a WHO osztályozás szerinti legmalignusabb, IV-es gradiusú glioma. „The Cancer Genome Atlas (TCGA)” network átfogó OMICS szintű kutatásai hozzájárultak a glioblastoma molekuláris hátterének jobb megértéséhez [1, 3]. Azonban mivel a TCGA fagyasztott glioblastoma mintákból származó DNS és RNS molekulákat vizsgált genom szinten, az eredmények klinikai gyakorlatba történő átültetése eddig nem valósult meg. A molekuláris glioblastoma alcsoportok meghatározásában legfontosabb TCGA markerek kiválasztása és a patológiai gyakorlatban használt módszerekkel való tesztelése formalin-fixált paraffinba ágyazott glioblastoma mintákon, hogy megvizsgáljuk a molekuláris alcsoportok klinikai elkülöníthetőségét. A tanulmányban 96 glioblastomás beteg műtéti anyagából származó formalin-fixált paraffinba ágyazott blokkjából készült metszeteket vizsgáltunk. GFAP, EGFR, EGFRvIII, NF1, IDH-1 R132H, p53, CD133 és ATRX immunhisztokémiai tesztek végeztünk. Az IDH-1 R132H mutáns esetében az immunhisztokémiai tesztek piroszekvenálással is megerősítettük. A fehérje expressziós eredmények alapján a tumorok elkülönülését megvizsgáltuk, majd hierarchikus klaszterelemzéssel is megerősítettük. Az elkülönülő molekuláris alcsoportokban megvizsgáltuk a klinikai jellegzetességeket (nem, kor, teljes túlélés) chi-négyzet, Kruskal-Wallis és ANOVA tesztekkel.

Eredmények: a vizsgálatban részt vevő beteganyagunk 2/3-át már három marker segítségével alcsoportokba tudtuk sorolni. Ezek a markerek az EGFR-EGFRvIII ko-expresszió, az NF-1 expresszió teljes elvesztése és az IDH-1 R132H mutáns jelenléte. A hierarchikus klaszter elemzés alátámasztotta ezen alcsoport létezését, melyek egyben átfednek a TCGA klasszikus, mezenhimális és proneurális alcsoportjaival [2, 3]. A molekuláris alcsoportok statisztikailag nem mutatnak szignifikáns korrelációt a betegek nemével, korával és a túléléssel, de határozott trendek figyelhetők meg.

Következtetések: Néhány, jól kiválasztott markerrel és immunhisztokémiai módszerrel lehetséges a glioblastoma tumorok molekuláris elkülönítése olyan alcsoportokba, melyek tendencia jelleggel korrelálnak a betegség kimenetelével és új terápiás célpontokat is megjelölnek. Tanulmányunk hozzájárul a glioblastoma ”OMICS” szintű kutatási eredményeinek átültetéséhez a neuroonkológiai gyakorlatba.

Irodalomjegyzék:

- [1] Louis, David N., et al. The 2016 World Health Organization classification of tumors of the central nervous system: a summary. *Acta neuropathologica*, 2016, 131.6: 803-820.
- [2] Verhaak, Roel GW, et al. Integrated genomic analysis identifies clinically relevant subtypes of glioblastoma characterized by abnormalities in PDGFRA, IDH1, EGFR, and NF1. *Cancer cell*, 2010, 17.1: 98-110.
- [3] The Cancer Genome Atlas (TCGA) Research Network. Comprehensive genomic characterization defines human glioblastoma genes and core pathways. *Nature* 2008; 455:1061–1068.

Kulcsszavak: Glioblastoma, WHO, glioma, immunhisztokémia

Is the Balkan Goldenring among the losers or winners of climate change? Thoughts on the basis of a six-year long study

Pernecker Bálint¹, Mauchart Péter¹, Boda Réka¹, Móra Arnold¹, Csabai Zoltán¹

¹Department of Hydrobiology, Institute of Biology, Faculty of Sciences, University of Pécs, Ifjúság útja 6, H-7624 Pécs, Hungary

E-mail address of the first author/presenter: balintpernecker@gmail.com

The Balkan Goldenring (*Cordulegaster heros* Theischinger, 1979) is a relatively newly described endemic species with a well-defined distribution area in the Central and Southeastern Europe. It is a red-listed charismatic species of hilly and mountainous headwaters, and it is also a strictly protected species in Hungary. *Cordulegaster heros* have its distribution centre in the Balkan and its area extends towards the eastern Alps and the Carpathians. However, the overall trend for the populations of the Balkan Goldenring is listed as stable, there are several ongoing stress factors which are threatening the species, such as habitat destruction and altering by wood harvesting and water management, and climate change induced droughts. In the last decade, (1) a faunistic survey was performed covering almost 100 sites in Hungary, (2) all new records were summarized from Central Europe, (3) larval microdistribution were explored in monthly intervals from June 2011 to May 2012 at eight streams in the Mecsek Mountains, SW Hungary and (4) exuviae were mapped and collected from May to August in 6-days intervals for six consecutive years (2011-2016) at one site, where 200-m long and 10-m wide sections were searched thoroughly for exuviae along both side of the stream. In 2012, a severe drought occurred between August and October.

Results: The emergence trends and timings were almost identical during the six sampling years, but the number of emerged individuals decreased heavily in the year after the drought (2013), however it was quickly restored to normal (2014), and even significantly increased (2015, 2016) compared to the former years.

Conclusions: Summing up all the results from larval and exuvial samplings and newly found occurrences from Hungary, the Czech Republic, Slovakia, Italy, Romania and the Ukraine suggests that climate change may be an advantage for the species, which is recently expanding its area.

Keywords: Odonata, *Cordulegaster heros*, drought, emergence, exuviae

The use of drone technology in farmstead management

Róbert Romvári¹

¹Szent István University, Doctoral School of Regional Sciences

E-mail address of the first author/presenter: romvarirobert@gmail.com

The development of remote sensing and drone technology is accelerating in the last decade. Nowadays, besides the military use, the drones are widely applied for civil purposes. The modern, agriculture requires on-demand high-resolution data, therefore the farmers of different sized companies use the opportunities offered by remote sensing, combined with drone technology. In this brief study, the author gives an overview about the applicability of drones in farmstead management.

The special form of Hungarian rural type settlements the so-called farmstead is a result of a long historical evolution. According to the latest data, the population of the existing farmsteads is around 174 thousand people. A significant part of this population is engaged in agriculture and has the interest to improve the productivity of their small farms. The change over from the so-called “walking across the field method” to drone-based remote sensing in crop monitoring provide a more effective way to optimize the agro-techniques are used. Applying the drone technology the farmstead owners are able to react to unexpected events such as disease outbreak. The availability of low-cost drones developed for special agricultural purposes could contribute to the remarkable increase of yields and profitability in the near future.

Results: The interest and need of farmstead owners about remote sensing and modern information technology have been assessed by means of a multi-directional approach. Based on the preliminary data evaluation of the Great Hungarian Plain’s farm survey program (2016), a complementary SWOT analysis and the relevant literature three main conclusions can be drawn. As a first, the efficiency of consecutive drone based surveys has to underline as a great opportunity in the advanced farm management. The multiple acquisitions of visible, multispectral and the hyperspectral data help the farmstead owners in plant production detecting the phenological stage and the impact of different treatments. As a second the drones can apply for livestock inventory management in free range animal keeping. As a third aspect, partly from the administrative point of view, the aerial imagery provide an effective tool for measuring the area of land plots to monitor land policies.

Conclusions: The versatile and low-cost commercial drones are highly effective for a detailed survey of areas no more than a few hundred hectares. The founding of a consultant network could help remarkably the spread of the agricultural drone application in general. Moreover, an additional effort is needed to familiarize the farmstead owners with this newly released device.

Keywords: drone, agriculture, farmstead

Comparison the integration efficiency of the male or female chicken PGCs into the gonads

Tóth Roland^{1,2}, Lázár Bence^{1,2}, Nagy Alexandra³, Mahek Anand², Patakiné-Várkonyi Eszter⁴, Gócza Elen¹

¹NARIC, ABC, Animal Biotechnology Department, Gödöllő

²SZIU, Doctoral School of Animal Husbandry Science, Gödöllő

³ÁOTE, University of Veterinary Medicine Budapest

⁴Research Centre for Farm Animal Gene Conservation, Gödöllő

E-mail address of the first author/presenter: toth.roland.imre@abc.naik.hu

Chicken primordial germ cells (PGCs) are the precursors of the germ cells, which later become mature sperm or egg cells. Transgenic chickens are promising models to study human disease pathophysiology, drug designing. Chicken due to its short reproductive cycle and easy collection of PGC from blood due to their migration patterns makes it an excellent species for generation of transgenic animal models. The chicken PGCs migrate through the vascular system to colonize the developing genital ridges. After isolation it is possible to maintain the cells in long-term in vitro culture or freeze them [1]. In chickens cells in females contain ZW, whereas males ZZ sex chromosomes. We examined the expression level of pluripotency related markers (*cPouV* *cNanog*) and germ cell specific markers (*Cvh*, *cDazl*). We used quantitative real time PCR to analyse the marker expression. We performed sex PCR to determine the sex of the PGC lines. After 4 weeks culture the PGC lines were frozen. After thawing them we can continue the cultivation of PGCs. Reached the appropriate amount we started the injection into the recipient embryos derived from different type of recipient breeds. To prove the functionality and migrating capability of the cells we injected back labelled cells to 3-day old recipient embryos. We injected Speckled Transylvanian Naked Neck chicken and GFP expressing chicken PG cells to White Hungarian, Partridge-colour Hungarian and Speckled Transylvanian Naked Neck chicken embryos.

Results: We found that the male (ZZ) and the female (ZW) cells can colonized the gonads of the recipient embryos. The male PKH26 stained PGCs preferred the male recipient embryo, but the female PGCs could colonize both gonads. The male GFP1 expressing cells can colonize both recipient gonads. We can conclude that the male and the female injected PGCs can colonize the genital ridge in both sex, but to support this assumption more research need to be done.

Conclusions: We proved that the PGCs can colonize the recipient gonads and we can probably use this technology for conservation of the endangered and rare chicken species genome.

Acknowledgements: The project was supported by CGIAR CCAFS project (Agricultural Ministry).

References:

[1] Whyte, J. - Glover, J.D. - Woodcock, M. - Brzeszczynska, J. - Taylor, L. - Sherman, A. - Kaiser, P. - McGrew, M.J.: FGF, Insulin, and SMAD Signaling Cooperate for Avian Primordial Germ Cell Self-Renewal. *Stem Cell Rep.* 2015. Vol. 5. pp. 1171–1182.

Keywords: Chicken, PGCs, Gonad, injection, integration

Kulcsszavak

— ● —
Keywords

Kulcsszavak/Keywords

- öngondoskodás, 161
- önkéntes nyugdíjpénztár, 161
- összehasonlító elemzés, 12
- álláskeresők, 140
- állóképesség, 99
- állami szuverenitás, 31
- ásvány, 166
- életmódváltás, 99
- ének, 125
- értékelés, 96
- érzelmi önszabályozás, 127
- 20th century African American literature, 89
- 3D printable materials, 49
- 3D printing, 49
- 3R, 102
- 4Ps, 162

- Abdullah Gül, 63
- absence, 83
- achievement, 133
- adaptív, 39
- adaptive, 170
- adatvédelem, 20
- adjustment rules, 25
- administrative rescaling, 54
- agriculture, 177
- AKP, 63
- aktin, 97
- alkoholfogyasztás, 127
- Alternative dispute resolutions, 37
- amblyopia, 98
- Angol, 130
- antimicrobial peptide, 68
- apoptosis, 103
- architectural cultural heritage, 80
- attendance, 78
- attitűd-vizsgálat, 124
- attitude towards language learning, 119

- Automotive Industry, 149
- Aviation, 56
- axon, 97

- B2B, 143
- büntetés-végrehajtás, 28
- Bársony János, 59
- Bécs, 27
- Badacsony, 69
- bankszabályozás, 163
- Beautiful countryside, 41
- beszerzés, 145
- bipoláris I és II zavar, 169
- birtokpolitika, 60
- birtokrendezés, 60
- blend, 85
- body studies, 89
- bor, 69
- BPEL, 42
- Brexit, 149, 156
- Building processes digitalization, 49

- categorization, 131
- cDNA cloning, 68
- Central-Eastern Europe, 62
- chaos theory, 141
- Chicken, 178
- children vision screening, 98
- children with special education needs, 101
- Ciprus, 63
- CITES, 30
- citoszkeleton, 97
- climatotherapy, 165
- coatings, 45
- Cognitive Fatigue; Measurement; Multiples Sclerosis, 109
- Cognitive Geopolitics, 62
- Colonialism, 29
- computer-based assessment, 117
- Consitutional Court, 25

- consumer law, 17
consumer preference, 143
coping, 114
coping mechanizmus, 106
Corduleagaster heros, 176
covered bonds, 18, 150
CREB, 103
Cricetomys gambianus, 100
Crowdfunding, 148
Cultural heritage conservation, 49
- DAAM, 97
Danielewski, 86
delivery, 92, 95
demográfia, 77
Developing Country, 147
diaszpóra, 155
diplomacy, 62
Dispute Resolution Policy, 37
Diversification, 167
diversification, 159
dohányzás, 127
Domaine names, 37
domestic law, 25
doppelgänger-effect, 79
dormitory, 133
dróntechnológia, 164
Drava flood plain, 67
drogmegelőzés, 96
drone, 177
dropout, 133
drought, 176
Drugs, 76
dsp, 39, 170
- e-learning, 78
e-learning 2.0, 112
economic analysis of law, 17
economic interdependence, 64
EESZT, 20
effects, 141
EFL writing; perceptions of writing;
 Chinese EFL teacher trainees, 138
egészség értékátadás, 122
egészségügy, 145
egészségügyi adat, 20
egyetemisták, 99
egyezmény, 27
Egyiptom, 71
egynapos sebészet, 105
- Eisenia andrei, 68
előítélet, 124
elektro-akusztika, 39
elektro-acoustics, 170
elektronikus forráshasználat, 135
elszámolási rendszerek, 151
embercsempészet, 14
Emberi Jogok Európai Bírósága, 28
emberkereskedelem, 14
embertelen bánásmód, 28
emergence, 176
Energiapolitika, 144
enforcement, 30
enrollment, 133
ER stress, 103
Escher, 86
esetszám, 105
Ethnicity, 29
eugenika, 59
Európa2020, 144
Európai Unió, 31, 144
Europe-clause, 25
European Union, 149
European Union law, 25
Europeanization, 22
explicit- és implicit vizsgálati módszerek,
 124
extinction, 30
exuviae, 176
- földtulajdon, 60
Független Horvát Állam, 58
factor analysis, 108
fajbiológia, 59
faji antiszemitizmus, 59
family business, 141
farmstead, 177
FDI, 147
fear of childbirth, 108
felsőoktatás; jogalkotás; záróvizsga;
 magyar, 11
FEM simulation, 45
fenntartó, 36
fenyegetettségek és kockázatok, 51
fiatalok, 81
filtering, 170
finite state machines (FSM), 42
Fiume, 157
foglalkoztathatóság, 140
Forecast, 149

- forensic science, 173
François Mitterrand, 62
francophone, 34
future orientation, 115
- Gamhud, 71
gaming, 112
gasztronómia, 155
Gazdaságtörténet, 157
gender, 146
gender studies, 89
generational change, 141
genetikai térképezés, 73
geometriai méretezés, 52
German reunification, 62
Germany, 56
gestus, 85
giant pouched rat, 100
Glioblastoma, 175
glioma, 175
globalizáció, 81
globalization, 64
Gonad, 178
gyermekirodalom, 130
- Hajózás, 157
határon túli magyarok, 156
hatékonyság, 96
hazai délszlávok, 65
health-related fitness, 101
helyettesítés, 102
helyi önkormányzat, 19, 36
Hemingway, 87
heveny szívinfarktus, 104
hidrodinamika, 52
hidrosztatikus csapágy, 52
higher education, 162
historical administrative geography, 54
hivatkozási szokás, 135
Horthy-korszak, 59
household, 146
Human Trafficking, 76
Hungarian media, 79
Hungarian unemployment system, 21
Hungary, 108, 146
- időskor, 120
idegennyelv, 130
idegenrendészeti őrizet, 15
idegenrendészeti szabályozás, 15
- idegfejlődés, 169
identification, 173
identitás, 155
igazgatás, 27
immunhisztokémia, 175
indikátorok, 50
industrial culture, 159
Industrial taxonomy, 167
influence, 119
információbiztonság, 51
ingatlanforgalom, 60
Inheritance and development, 41
injection, 178
innate immunity, 68
institutionalisation, 34
integration, 178
Intermediate results, 76
international law, 22
Internet, 37
Interwar period, 56
irodalomoktatás, 126
iskola, 122
iskolai beválás, 134
- Jat., 19
Josip Broz Tito (1892–1980), 65
Jszt, 19
- környezetállapot-értékelés, 50
Környezetelemzés, 50
Közösségi finanszírozás, 148
közbeszerzés, 145
köznevelés, 36
közoktatás, 36, 174
közpénzek, 145
külföldi munkavállalás, 81
Kárpátalja, 152
kényszer migráció, 31
képesség fejlesztés, 134
kalcium-szulfát, 166
kapilláris fojtás, 52
Karády-myth, 79
Katalin Karády, 79
Kereskedelem, 157
kiberbiztonság, 51
kieső jövedelem, 161
klíring, 151
KLA, 22
Kodály-konceptió, 125
konceptuális metafora, 85

- korai nyelvoktatás, 130
korszerkezet, 77
Kosovo, 22
kriptodeviza, 151
kulákok, 65
kurdok, 63
kutatómódszertan, 43
- légimentés, 106
labirintus, 86
labour, 92, 95
labour market, 21
language learning strategies, 119
leadership, 80
linear regression, 67
Lufthansa, 56
lumbricin, 68
- mélyinterjú, 43
Mém, 85
módszertan, 126
múmiakutatás, 71
magnetohidrodinamika, 70
magyar diaszpóra, 156
magyar külpolitika, 58
Magyar–olasz kapcsolatok, 58
magyarlakta területek, 152
Malaysia, 29
Management, 67, 80
marketing, 162
Master and Discliple;
 Teaching-while-Walking;
 Life-reform Movement, 111
Medicago truncatula, 73
medical tourism, 165
medical waste, 94
megbélyegzés, 124
Menedékjog, 31
menekültválság, 31
mentés, 106
mentődolgozók, 106
migráció, 15
Migration, 29
mikroszennyezők, 47
mikrotubulus, 97
minor fizikális anomáliák, 169
mint idegen nyelv, 11
MOOC, 112
mortgage backed securities, 18, 150
motiváció, 174
- MSM, 143
multimodalitás, 85
mumifikálás, 71
munkaerőpiac, 140
munkahelyi stressz, 106
music, 113
musician, 113
Mustafa Kemal Atatürk, 63
- népegészségügy, 122
nagyhatákonyságú oxidációs eljárások, 47
Napenergia, 148
Naperőmű, 148
narcissism, 113
narrative, 87
national sport strategy, 107
national sports federations, 107
nature, 87
nemzetközi, 27
nemzetközi bűnügyi együttműködés, 14
nemzetközi kutatás, 12
Neoliberalism, 64
NETFIT, 101
neveléstudomány, 135
non traditional students, 78
nyelvhasználat, 155
nyomozási problémák, 14
Nyugdíj, 161
nyugdíjbiztonság, 51
- Odonata, 176
OIF, 34
oktatás gazdaságtan, 174
olasz külpolitika, 58
olvasáskutatás, 126
online assessment, 129
online kérdőíves felmérés, 152
orvostechikai eszköz, 145
- Pécs, 159
pénzügyi stabilitás, 163
Pecs, 94
pedagógus életpályamodell, 174
perceptual readiness, 131
performance marketing, 143
personality, 113
PGCs, 178
physical activity, 92, 95, 115
plazma hullámvezetés, 70
populáris irodalom, 126

- popular narrative, 79
Precipitation, 67
predikció., 50
pregnancy, 92, 95
problem solving, 117
product development, 165
psychology, 113
pszichiátriai betegek, 124
puccs, 63
PULVITA Egészségügyi Adattárház, 104
- quantitative methods, 117
- rövid távú emlékezet, 120
Rajk-per., 65
random dot pattern, 131
reálbér-növekedési ütem, 161
Recep Tayyip Erdoğan, 63
receptive skills, 119
redukálás, 102
Reform, 133
Regional Culture, 41
regulation, 18, 150
rehabilitation, 165
Religion, 29
remedializáció, 86
remembrance, 83
rendészeti képzés, 12
residual stress, 171
revízió, 58
revitalisation, 80
risk retention, 18, 150
- súlyszám, 105
São Paulo, 155
Saccharomyces, 69
satisfaction with life, 115
scent, 173
science education, 129
scientific inquiry skills, 129
scientific reasoning, 129
serdülőkor, 127
Service composition, 42
Sexual Exploitation, 76
Sheet metal forming, 45
shot peening, 171
social inclusion of people with altered
 working capacities, 154
social welfare policy, 64
South-Atlantic., 56
- Soviet history, 54
Soviet regionalization, 54
space, 83
sport enjoyment, 115
sports diplomacy, 107
sports diplomat, 107
sports policy, 107
stakeholders, 94
standard form contracts, 17
static load, 171
statikus merevség, 52
stereovision, 98
strabismus, 98
stress, 114
stress relaxation, 171
stresszeszt, 163
students, 114
symbols, 87
szövetkezetesítés, 60
szórványok, 164
szűrő, 39
szektor, 27
szennyvíztisztítás, 47
szenzomotoros integráció, 134
szervezett bűnözés, 14
szimbiotikus fenotípus, 73
szimbiotikus nitrogénkötés, 73
szimuláció, 112
SzMSz, 19
szomatikus markerek, 169
- tökéletesítés, 102
Török Fegyveres Erők, 63
Törökország, 63
társadalmi szerkezet, 77
társasház, 160
távérzékelés, 164
térinformatika, 164
túlzsúfoltság, 28
tartalomelemzés, 43
TDM, 159
team munka, 122
the Romanian Civil Code, 17
tourism, 159
Transformation models., 42
transnational education, 162
transnational organized crime, 30
trauma, 83
trend, 67
tribology, 45

tuberculosis diagnosis, 100
tudásmenedzsment, 160
tudományosság, 135
tumor cell, 103
turisztikai vonzerők, 152
Turkey, 146

unemployment benefits, 21
Uniform Domain Name, 37
United Kingdom, 149
University of Pecs Medical School clinics,
94
unpaid work, 146
Urban-rural planning, 41
USSR administrative division, 54

víz, 166
véleménynyilvánítás, 36

vajdsági magyarság, 77
validity; reliability; measurement, 136
Vietnam, 167

war, 87
warcrimes, 22
waste management, 94
web 2.0, 112
Web Service, 42
WHO, 175
Wijma Delivery Expectancy/Experience
Questionnaire, 108
wildlife crime, 30
WIPO, 37

XRD, 171

Z-pinch plazma, 70
zene, 125

Szerzők

— ● —
Authors

Szerzők/Authors

- Ács Péter, 109
Ákos Várnagy, 108
Éva Bank, 114
İpek Senem Gedikođlu, 146
- Adina Schwartz, 75
Ala Khasawneh MD, 91
Albert Noémi, 83
Alexandra Makai, 108
Ali Khebizi, 42
Ali Salem, 67
Ambrus Tünde Laura, 84
András Hegedűs, 111
Angyal Árpád Béla, 112
Anna Budai, 98
Asomugha Adaora Uloma, 93
- Bálint Molnár, 42
Badis Róbert, 77
Balogh András, 103
Bandi Szabolcs, 113
Bank Éva, 81
Baráth Noémi Emőke, 12
Beatrix Bánkyné Perjés, 95
Benő Csapó, 128
Bence László Raposa, 100
Bencsik Gergely, 39
Berecz Hajnalka, 169
Bettina Pikó, 115
Bezsenyi Tamás, 13
Bo Liu, 40
Bodó Kornélia, 68
Boda Réka, 176
Bogárdi Brigitta, 15
Boglárka Konka, 149
Boncz Imre, 96
Boros Ákos, 68
Brandt Barbara, 103
Bugyi Beáta, 97
Bulla Miklós, 50
- Csábi Györgyi, 169
Csányi Tamás, 101
Csabai Zoltán, 176
- Daka Marija, 16
Dan-Adrian Căramidariu, 17
Danku Nóra, 96
Darabos Katalin, 141
Darnai Gergely, 109
David Cseh, 171
David Hegyi, 100
Deisler Szilvia, 86
Diana Dweik, 108
Dobránszky-Bartus Katalin, 18, 150
Domokos Endre, 46
Dr. Ágnes Nagy, 95
Dr. Ákos Várnagy, 95
Dr. Alpek B. Levente, 140
dr. Bárány V. Fanny, 11
Dr. Endrei Dóra, 104–106
Dr. habil Tésits Róbert, 140
dr. Havasi Bianka, 19
dr. Józán Flóra Krisztina, 20
Dr. Kuhlevszkij Szergej, 70
dr. Márky Gábor, 24
Dr. Mészáros Orsolya, 28
Dr. Nagy László, 113
Dr. Révész György, 131
Dr. Radnai Balázs, 106
Dr. Takács György, 52
- Elmer Diána, 104
Engelmann Péter, 68
Eszter Mikó-Baráth, 98
- Főfai Rita, 87
Fanny Liska, 142
Fekete Rita, 96
Flórián Strack, 165
- Gábor Bihary, 54

- Gábor Jandó, 98
Gócza Elen, 178
Gabor Perlaki PhD, 91
Garai Kitti, 99
Garzulyi Ferenc, MD, PhD, 175
Gaszler Péter, 97
Gerőcs Annamária, 69
Gergely Bencsik, 170
Gombár Anikó, 72
Győry Hedvig, 71
Gyebrovski Ádám, 99
- Haffner Tamás, 144, 156
Hajnal András, 169
Halmai Tamás, 169
Hamerli Petra, 57
Hao Wu, 116
Hegedűs Attila, 96
Heitler Krisztina, 145
Hernádi Ádám, 101
Herold Róbert, 169
Horváth Beatrix, 72
Horváth Hajnalka, 103
Horváth Szilárd, 174
- István Szabó, 98
Ivett Szombati, 32
- János István, 71
József Dezső, 67
Júlia Nagy, 78
Jay Stephen Siy, 147
Jeges Sára, 169
Josipa Živić, 37
Juhász Dóra, 120
- Kälbli Katalin, 101
Kálmán Bernadette, MD, PhD, DSc, 175
Kékes Szabó Marietta, 123
Kéri Judit, 21
Kaj Mónika, 101
Kaló Péter, 72
Karácsony Ilona, 121
Kardos Adrienn, 148
Katalin Németh, 100
Khawla Bouafia, 42
Király Anita, 101
Kiss Alexandra, 125
Kiss Mátyás, 70
Kiss Tímea, 126
Kitti Guth, 98
- Koloszár Ibolya, 103
Komoly Sámuel, 109
Kovács Beatrix, 43
Kovács Gyöngyi, 72
Krenchel Jens Valdemar, 18, 150
Kriskó Andrea, 151
Kriston Pálma, 127
Kund Attila, 59
Kvell Krisztián, 99
- Lázár Bence, 178
Lénárt-Muszka Zsuzsanna, 88
Lajkó Adrienn, 102
Lauer János, 46
Linc Annamária, 152
Linus Kambeyo, 128
Lips Adrián, 79
Lorena Živić, 37
Lorik Pustina, 22
Lu Da, 23
Luka Dániel, 60
- Májér János, 69
Máté Deák, 55
Móra Arnold, 176
Mózes Ambrus, 29
Mahek Anand, 178
Maróti Dávid, 26
Maria B. Maros, 44
Maria Molnar, 153
Marius-Mircea Mitrache, 61
Mauchart Péter, 176
Meggyes Mátyás, 102
Mihaela Tomita, 75
Mikó Éva, 102
Mikó Attiláné, 130
Murányi Kata, 155
- Nándor Sári, 64
Németh József, 46, 50
Németh Marica, 103
Németh Noémi, 104
Németh Péter, 68
Nagy Ádám, MSc, 175
Nagy Alexandra, 178
Nagy Sándor, 113
Noemi Laszlo, 44
- Olasz Ferenc, 69
Orsolya Horváth, 100, 172
Orsolya Johanna Sziebig, 30

- Pálfi György, 71
Pónusz Róbert, 105
Pachner Orsolya, 131
Padányi Gergely, MD, 175
Palotai Jenő, 156
Pap Ildikó, 71
Pap Marianna, 103
Patakiné-Várkonyi Eszter, 178
Pelles Márton, 157
Pernecker Bálint, 176
Peter Bogner MD, PhD, 91
Pikó Bettina, 127
Pintér Réka, 158
Polgár Zoltán, 160
Potóczki Judit, 161
Prof. Dr. Boncz Imre, 104, 105
Prof. Dr. József Bódis DSc, 95
- Quynh Anh Le, 162
- Rédey Ákos, 46, 50
Róbert Romvári, 177
Ragchaa Jargaltuya, 118
Regenye Tíria, 63
Reisinger Rita, 163
Romvári Róbert, 164
Rumpler Éva, 68
- Salvador Neto Luis, 31
Sanda Kiralj Levak, 80
Sansarmaa Khurelbaatar, 132
Sapolov Anatolij, 70
Sara Codarin, 48
Sarlós Erzsébet, 134
Schiszler Bence, 106
Sebestyén Viktor, 46, 50
Simon Mária, 169
Szőke Barna, 69
- Szűcs Iván, MD, 175
Szabó Zsolt Mihály, 51
Szalacsi Alexandra, 135
Szereday László, 102
Szikossy Ildikó, 71
Szilvia Anett Nagy MS, 91
Szilvia Kántor, 166
Sziva Szabina, 109
Sztanyekné Hossó Nikoletta, 107
Szvák Enikő, 71
- Tényi Tamás, 169
Tóth Ákos Levente, 169
Tóth Mónika Tünde, 72
Tóth Roland, 178
Tóth Sándor Gergő, 52
Tamás Berki, 115
Thi Xuan Trang Nguyen, 167
Thongsay Phongphanit, 136
Timár Lénárd Ádám, 65
Trixler Dániel, 169
- Vahideh MoghamHosseini, 108
Varga-Jakó Mira Anna, 33
Veilandics Eszter, 35
Veres Imre, 81
Vida György, 152
Vig Andrea Teréz, 97
Viktória Prémusz, 95
Vjenceslav Arambašić, 37
- Weintraut Rita, 109
Wetzl Viktor, 155, 156
Wilhelm Márta, 99
- Yunjun Kong, 137
- Zoltán Gyönyi, 100
Zsolt Lukacs, 44